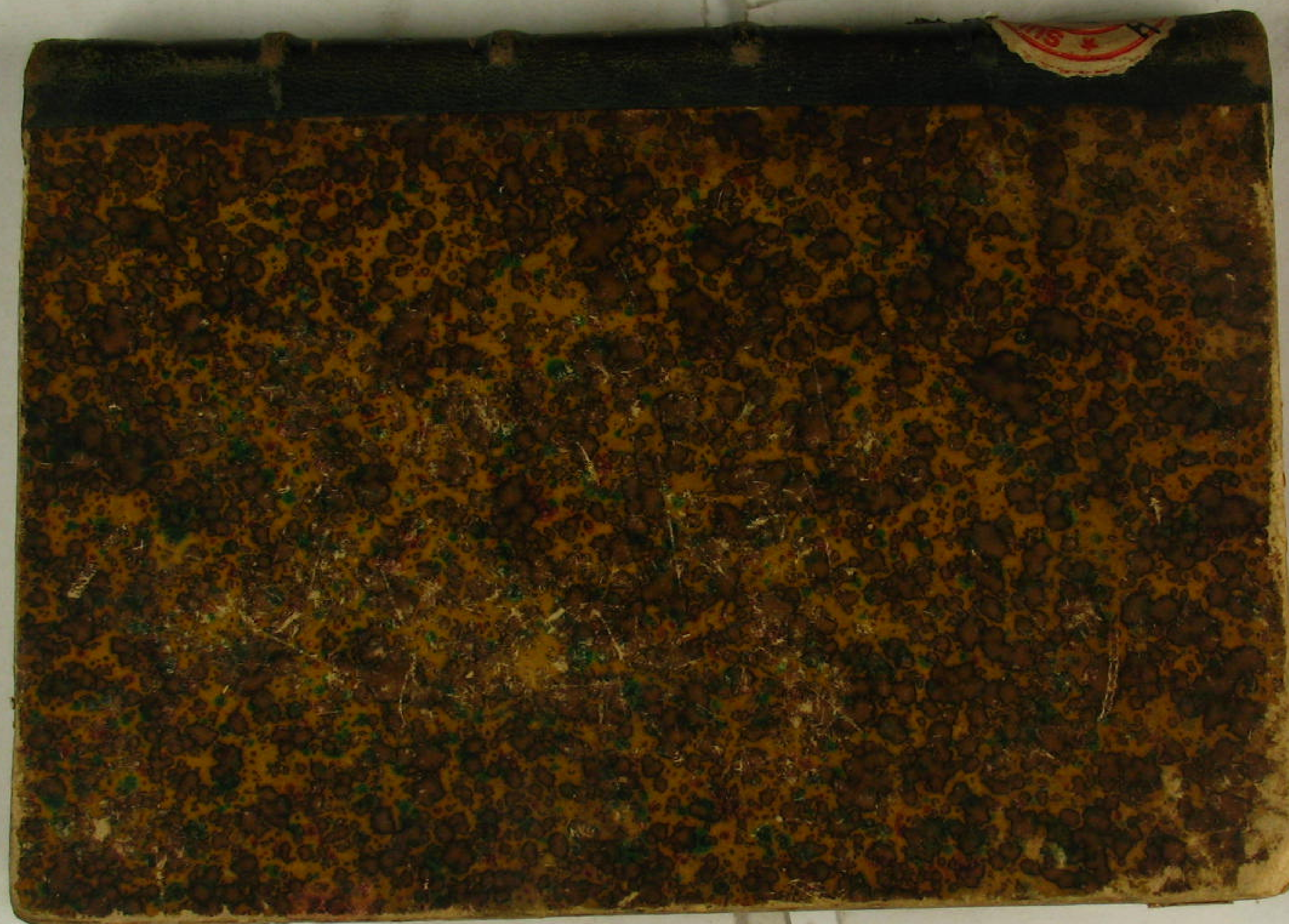

رسالهٔ بهائیه

طریق نقشبیه سالکلرینه اصول و آداب ذکری تعلیم
ایچون قلمه آلنمش کوزل بر کتابدر .

معارف نظارت جلیله‌سنك ۹۹۱ نومرولی فی ۱۷ ربیع الآخر
سنه ۱۳۰۴ وفی ۳۰ کانون اول سنه ۱۳۰۲ تاریخلی
رخصتنامه‌سیله

(بحریه) مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

سنه ۱۳۰۶

حمد بی نهایه وشکر بی غایه اول مظهر مکونات وموجد معدومات اولان مقدر اقدار و خالق مختار حضرتلرینه اولسونکه نوع انسانی فصاحت نطقیله ممتاز وعلمیله سرفراز ایدوب مسجود ملائکهٔ عظام ومحسود شیاطین لئام ایتدی .

(قطعه)

شرف علم و ادبله آدم * اولدی جمله ملکه اول مسجود
ادبی ترک ایله ابلیس لئیم * اولدی درگاه خدادن مطرود

وصلاة و سلام دخی اول شمس رسالت شامله وختم نبوت کامله اولان نبی مجتبی ورسول مقتدی حضرتلرینه اولسونکه انلر عالمدن ظلمت ضلالتی افنا ایدوب انوار هدایتی ابتدا ایتدی و رحمت رضوان دخی اول اقمار شریعت غرا و اول انجم طریقت زهرا اولان آل عبا و اصحاب وفا حضراتنه اولسونکه انلر دخی الله تعالی یه هجرت و رسولنه نصرت ایدوب اظهار شعار دین واشعار احکام یقین ایتدیلر .

(نظم)

شمس آفاق رسالتدر رسول مجتبی * آسمان شرعنک آل عبا اقماریدر
جمله اصحابی شعار، دینی اظهار ایتمه‌ده * برج احکام یقینک انجم انصاریدر

نثر — اما بعد معلوم اوله‌که الله تعالی ارواح انسانیه‌یی عالم لاهوتده جوهر نوردن احسن تقویم اوزره خلق ایتدی، نتکیم بیوردی [لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم] صکره اول ارواح انواریه‌یی فوق عرشده اسکان ایدوب مظهر ذاتی وصفاتی ایتدی و انلری اول عرش برینده نیجه مدت مقام مشاهده‌سنده مقیم ایتدی و اول مقام مشاهده‌ده اول ارواح اول رتبه کمالات علمیه و اداب عبودیه ایله موصوف اولدیلرکه جمیع مخلوقاتدن اعلم واکرم اولوب خلافته مستحق اولدیلر، انکچون الله تعالی‌دن [انی جاعل فی الارض خلیفة] وعدنه مظهر اولدیلر، صکره الله تعالی حضرتلری انلری یر یوزینه خلیفه ایتمک ایچون خاکدن انلره بر قالب رعنا وبر جسد مستثنی ایجاد وتصویر ایتدی، نتکیم قرآنده بیوردی [هوالذی خلقکم من طین] صکره اول ارواحی فوق عرشدن آلوب عالم جبروته انزال ایتدی وعالم جبروتدن عالم ملکوته انزال ایتدی وعالم ملکوتدن عالم ملکه انزال ایتدی که اول جسد تیره‌داندر، نتکیم اشارت ایدوب بیوردی [ثم رددناه اسفل سافلین] صکره اول ارواح نورانیه‌نک ذاتلرنده اولان نورانیتلری ونشأتلرنده اولان علم ومعرفتلری تیره‌دان جسده تعلق وتعشق سببیله ظلمت طبیعت بشریه ایله مخسوف و کسافت جسدیت عنصریه ایله مکسوف اولوب ذاتلرنده اولان نورانیت ممحوق و نشئتلرنده اولان علم ومعرفت منسوخ اولدی، نتکیم الله تعالی بیوردی [و اخرجکم من بطون امهاتکم لاتعلمون شیئا] صکره ینه الله تعالی اول ارواحی نشئهٔ اصلیه‌لرینه رجعت ومحتد اعلالرینه عودت ایتسونلر ایچون کتابلر انزال ایلدی واول کتابلرده مجاهدات حسنات و اعمال صالحات بیان ایلدیکه، هرکیم انلری ایشلرایسه ظلمت طبیعتدن خلاص وکسافت جسددن نجات بولوب نشئهٔ

اصليه‌سنه رجعت ونورانيت ذاتيه‌سنه عودت ايدوب حق تعالى‌يه كمال معرفت و جنابنه وصلت ايدر ، نتكيم الله تعالى بيوردى [فمن كان يرجو لقاء ربه فليعمل عملا صالحا] .

(نظم)

خلق ايدوب احسن تقويم ايله ارواحى خدا
ايلدى مهتد مأواريني عرش برين
ايديجك آنلره عرش اوزره خدا عرض جمال
اولديلر ذات و صفاتينه مراياى كزين
صكره ايجاب ايدوبن حكمت صنع بارى
ايده انسان ايله بوروى زمينى تزيين
حكمت بالغه‌سى صنعنى ايتدى اظهار
خاكدن روحلر ايچون بر جسد ايتدى تدوين
الدى حق روحلرى ايندردى فضاى عرشدن
خاكدان جسد ، نيكه قودى راز حزين
بو ايكى ضدى خدا عشق ايله تأليف ايتدى
ايده‌لر تاكه عبوديتنه وضع جبين
روحلر اولدقده مقارن جسده ايتدى كناه
ايتديرر آدمه البته كناه ، سوء قرين
جسد تيره وطن ايسه‌ده روح غربتده
حق تعالى اوله ارواحه بو غربتده معين
ذكر وطاعت ايدرك قيد جسددن چكه‌لم
اوله‌لم روح معلا ايله اللهه يقين

نثر — الله تعالى كتب منزله‌ده بيان ايلديكه مجاهدات حسنه وعبادات صالحه قتى چوق طريق اوزره‌در ، اكا بناء دينلدى « الطرق الى الله بعدد انفاس الخلائق » لكن اول طرق موصله بيننده تصفيهٔ روحه

انسب ووصول حقه اقرب اولان طريق (طريق ذكر) در ، زيرا حضرت على كرم الله وجهه رسول الله صلى الله عليه و سلمدن حق تعالى‌يه اقرب طريق طلب ايلدكده رسول الله (اقرب طريق الى الله ، طريق ذكردر) بيورديلر و انلره اول وقت طريق ذكرى تلقين ايلديلر و بيورديلركه (ابن آدم اوزرينه برساعت مرور ايتسه واول ساعت اللهى ذكر ايتمسه ، اولكمسه جنته كيرسه بيله اول ساعت ايچون تحسر ايدركه نيچون الله تعالى‌يى انده ذكر ايتمدم) وينه بيورديلركه [ليس لقوله لااله الا الله جزاء الا النظر الى وجه الله تعالى والجنة جزاء الاعمال] وينه بيورديلر [ان القلوب تصدوا كما يصدوا الحديد وجلاءها ذكر الله] والله تعالى بيوردى [ولذكر الله اكبر] الله تعالى ذكرك اكبريتى ايله مؤكد حكم ايتمسى ذكرك عند الله افضل اعمال اولدوغنى اقتضا ايدر ، انكيچون الله تعالى عبادندن ذكرك كثرتنى طلب ايلدى وعبادك ذكرينى ذكرينه سبب ايتدى و بيوردى [واذكروا الله ذكرا كثيرا ، واذكرونى اذكركم] ايمدى قولك بر عمليكه الله تعالى‌نك ذكرينه سبب اوله آندن افضل وانفع عمل اولورمى ! وينه حديث قدسيده بيوردى « انا جليس من ذكرنى » وبو حديث شريفدن مستفاد اولان بوكه ذاكر ذكر ايله الله تعالى‌يه اويله كمال قربيت وتمام انسيت تحصيل ايدركه اول قربيت وانسيتك لازمى اولان جلوس كه حق تعالى‌نك شاننه محال ايكن حق تعالى انى ذاتنه اسناد ايتدى ، ايمدى طالب رضاء الله وراغب لقاء الله اولان كيمسه ذكره ملازمت ايتمك كركدركه رضاء اللهه نائل ولقاء اللهه واصل اوله .

(نظم)

حق سون ذكرك ايدر اكثار * دائم ايدر كندينه ذكرين شعار
ذاكر ايدر ذكر ايله حقه جليس * ذاكره ذكر ايله اولور حق انيس
ذاكر اولور ذكر ايله مذكور حق * ذاكر اولور ذكر ايله منظور حق
قلبنه ذكر ايله ويرنلر جلا * آنلر اولور آينهٔ كبريا
ذكر ايله ذاكر ايريشور قربته * ذكر ايله داخل اولور اوحضرته

ذاکر ایدر ذکر ایله کسب فنا * ذکر ایله اللهه ایدر انتما
دلده قومز ذکر صدادن اثر * ذاکری اول حب سوادن کسر
ذکری اوکیم ایلیه ورد زبان * آکا اولور سر حقیقت عیان
مرغ صفت ذکر ایله ذاکر اوچر * ذکر ایله اول جمله هوادن پکر
ذاکره ذکر ایله کلور وجد وحال * ذاکر اولور ذکر ایله اهل وصال
ذکر ایله درکاه خدا فتح اولور * ذکر ایله اهواء نفس قدح اولور
ذکر ایله اللهه بولنلر لقا * آنلر ایمش حقه یقین اولیا
ذکر خدایی قومه دلدن صقین * تا اوله‌سن سنده خدایه یقین

نثر — طریق ذکر ایکیدر • بری (طریق ذکر جهری) و بری (طریق ذکر خفی) در • طریق ذکر خفی ذکر جهر یدن افضلدر • زیرا رسول‌الله صلی الله علیه وسلم بیوردی « خیر الذکر خفی وخیر الرزق مایکفی » و ذکر خفی دخی ایکیدر • بر طریق (لساناً اخفا ایله ذکر) وبر طریق (قلبله ذکر) در و بو قلب ایله ذکر لسان ایله اخفاء ذکردن افضلدر • زیرا الله تعالی افضل انبیا اولان نبیسنه بونکله امر ایلدی وبیوردی [واذکر ربك فی نفسك تضرعا وخیفة] و رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی « الذکر الذی لاتسمعه الحفظة سبعون ضعفا » وطریق ذکر قلبی دخی درت طریق اوزره‌در • اولکی طریقده (اسم جلالی قلبیله حبس نفس ایدرك ذکر ایدرلر) ایکنجی طریقده (کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایتمیه‌رك قلبیله ذکر ایدرلر) اوچنجی طریق (کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایدرك قلبیله ذکر ایدرلر) اما کلمهٔ توحیدی تصویرده فکرلرینی تحریك ایتدکلری کبی رأسلرینی دخی فکرلرینه تبعیتله تحریك ایدرلر • دردنجی طریقده (کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله ذکر ایدرلر) اما اعضالرینی اصلا تحریك ایتمزلر واویله ذکرلرینی اخفا ایدرلرکه برکیمسه آنلرك ذکرلرینه واقف ومطلع اولمز • بوطریق ایسه دیکر اوچ طریقدن افضلدر • زیرا بوطریق ریا وسمعه‌دن مصون واطلاع اغیاردن محفوظدر • بوطریقده اولان (کیفیت ذکر قلبی) خضر علیه السلامك خواجه عبد الخالق غجدوانی یه تلقین

ایتدیکی وجه اوزره باقیدر • اصلا انك اوزرینه بر شیء زیاده و نقصان اولنمامشدر • بوطریقك اساسی دخی متابعت سنت وعمل عزیمت واجتناب بدعت و دوام عبودیت وجذبهٔ محبت ذاتیه‌در وبو طریقك نسبتی نسبت جامعه‌در • زیرا بوطریقده سلوك احدیت (ذات حق) ایله‌در • آنك ایچون دیمشلردرکه (بوطریقه بر قدم وضع ایتمك سائر طریقلره بیك قدم وضع ایتمکدن افضلدر) وبوطریقده دخی جذبهٔ محبت ذاتیه ایله فقط تجلیٔ احدیت ذاتیتله تحقق بولنور اما سائر طریقده تعلق اسماء افعال اولنور • آندن صکره تخلق افعال صفات اولنور • آندن صکره تجلیٔ ذات احدیت بولنور • بو طریقك بدایتنده نهایتی درك اولنور • آنکچون بوطریقك بدایتنده واصل اولنلر سائر طریقك نهایتنده واصل اولنلردن چوقدر ؛ بو اجلدندرکه بوطریقه (طریق اندماج) و (طریق اجمال) دنیلدی وآنکچون بوطریقده بی حساب خواجکان عظام ومشایخ کرام ظهور ایدوب اکثریسی اوتاد ارکان واقطاب دوران اولدیلر وخلافت محمدیه ایله ملك وملکوتده تصرف ایتدیلر •

(نظم)

طریق نقشبندی اهلنك فیضی خدادندر
اولارك نسبتی جمله رسول مجتبادندر
ابوبکر وعلیدر بوطریقك شاه سرداری
شیوخ خواجکانی هب کبار اولیادندر
بو یولده اتباع سنت اولدی باعث وصلت
جمیع بدعتی ترك ایتمه بونده اهتدادندر
عزیمتله عمللر ایشلیوب رخصتدن ال چکمك
بو یولده سالکه بویله سلوك ایتمك دوادندر
طریق جذبه‌در بونده ایرر تیز منزله سالك
که بونده سالکك سیری طریق اختفادندر

دوام ذکر ایله صمت اولدی نقشبندیلر کاری
آنکیچون بونلرك فیضی همان قلبی جلادندر
طریق نقشبندك جمله‌سی آسان درر صانمه
بو یولده جان فدا ایتمك شروط ابتدادندر
حذر قیل دل اوزاتمه کل کروه نقشبندانه
یقین بیلکم اولاره طعن ایدنلر اشقیادندر

نثر — باخصوص بو طریقت علیه‌ده (قطبانیت عظمی) و (ولایت کبری) ایله ظهور ایدن «خواجه بهاء الدین نقشبند حضرتلری» که برکات همتلریله سالکلره عرفان ونسمات فیوضاتیله عالمره جان کلمشدر وطاعت وعبادتلریله روی زمینی کلزار وکشف وکراماتلریله سقف آسمان زرنکار اولمشدر، بو ذرهٔ ناچیز اول شمس ولایتك طریقنه انتساب ویمن وبرکتلرندن استجلاب ایچون دأب طریقتلرینی ذکر وبعض کراماتلرك جمع ایدوب بو رساله‌یی ترتیب ایتدم؛ امیدم ایدرم که قصورمی عفو ایدوب خدمتمی قبول ایده‌لر، زیرا اویله عالی جاهلك خدمت وصفلری مشکلدر.

(نظم)

من نتوانم که کنم وصف تو ★ توکه شدی دردهٔ حق سربلند
غربانه‌که قصورات من ★ عفو کنی ای شه من نقشبند

بو رساله‌یی ایکی باب اوزره تقسیم ایتدم.

اولکی باب (خواجه حضرتلرینك آداب طریقتلری) بیاننده اولوب (بر مقدمه) ایله بش (فصله) تقسیم ایتدم.

ایکنجی باب دخی (خواجه حضرتلرینك مناقب سنیه‌لرینی وکرامات علیه‌لرینی) شامل اولوب آنی دخی بر (مقدمه) ایله بش (فصله) تقسیم ایتدم وبو رساله‌نك اسمی مسماسنه مطابق اولسون ایچون وخواجه حضرتلرینه دخی نسبت سببیله سالکلر عندنده بهادار وعارفلر نزدنده عظیم المقدار اولسیچون اسمنه «بهائیه» تسمیه ایتدم.

(باب اول)

مقدمه — معلوم اوله که طریق تقرب حق سبحانه وتعالی‌یه سلوك ایدن کیمسه‌ده بو شروط بولنمق لازمدر، تا که سلوکنده وصول مقام وحصول مرام اکا میسر اوله، ایمدی سالکه اولا لازمدر که حق تعالی‌یی بو صفتلر ایله اعتقاد ایدوب بو اعتقاد اوزرینه ثابت وراسخ اوله، تا کیم نفس وشیطان طرفندن اوهام وخیالات ایله ضلالته دوشوب هلاك اولمیه، پس ایمدی الله تعالی‌یی بویله اعتقاد ایده یعنی «الله تعالی واجب الوجود وخالق جمیع موجودات وحی وعلیم وقادر وقیومدر، سمیع وبصیر وفعال لما یریددر، متکلم ومریددر، واحد احددر، وفرد وصمددر، ذات وصفاتده مثلی وخلق ایتدوکی عالملرده شریك ونظیری وخلق وایجادنده معین وظهیری یوقدر، قدیمدر، ابتداسی یوقدر، باقیدر انتهاسی یوقدر، تبدل وتغیر اکا طاری اولمز، قابل انقسام وتجزی دکلدر، محل امکان حدوث اولمز وزمان ومکانده وجهت ارکانده قائم اولمز، الوان واشکالدن منزهدر، حس وابصار وعقول افکار ایله درك اولنمز، انجق نور ایمان وکشف عرفان ایله درك اولنور، حقیقتنی کندیدن غیری بیلور یوقدر، جمیع علویاته وسفلیاته قربیتی مساویدر، جمیع کائناتی محیط اولوب احاطه‌سی تحدید طریق اوزره دکلدر، جمیع اشیایی ذره بذره بیلور وبناسی مخلوقك بناسی کبی دکلدر، جمیع مخلوق ایله معیتی وار، لکن معیتی حلول وامتزاج ومقارنت واتصال اوزره دکلدر، جمیع اشیانك بلا مقارنه عینیدر، و بلا مباینه غیریدر، جمیع مخلوقك عظمتلری آنك عظمتی عندنده ذره دکلدر، جمیع موجودات آنکله قائمدر، خاطره هرنه کلورسه آنك غیریدر.

بو صفتلر اوزره حق تعالی‌یی سالکه بیلمك کرکدر، تا کیم سلوك اثناسنده یرامزلغه دوشوب هلاك اولمیه.

(نظم)

واحد وفرد وصمد اولدی اله ★ اکا بو حسن نظام اولدی کواه

جمله معدوم ایکن اولدر موجود ★ جمله موجود ایکن اولدر معبود
یوق ایکن ایلدی عالملری وار ★ ایتدی عالمره صنعن اظهار
باطن اولدقده اودر ظاهر اولان ★ اوّل اولدقده اودر آخر اولان
هم سمیع هم دخی حی همده بصیر ★ هم علیم هم متکلم و قدیر
قادر وقیوم وخلاق اولدر ★ جمله مخلوقنه رزاقده اودر
عالمه قرب و جهتدن عاری ★ ایدن عالمره اولدر یاری
حالدر صانمه انی اشباهه ★ ساریدر صانمه انی ارواحه
جمله عالملر انکله قائم ★ جمله مخلوقنه اولدر عالم
اتحاد ایلمز اول احبابه ★ اشتباهی یوق انك اشبایه
ذات پاکنده تعین بولدی ★ خلق هب مظهر اسما قیلدی
اولدی ذاتی کبی اسماسی قدیم ★ باقیدر تا به ابد فیضی عمیم
وار ایکن عالمی ایلر اعدام ★ دی‌یه‌مز بونده آکا کیمسه کلام
جنسله قص ایله اولمز محدود ★ بصر وحس ایله اولمز مشهود
کشف ایدر نور بصیرتله آنی ★ کیم وجودندن اولورسه فانی
بوله کورسنده وجودکده فنا ★ اوله‌سك ما صدق ﴿ ثم دنی ﴾

نثر — دخی حق تعالی‌یه تقرب قصد ایدن سالکه توبهٔ نصوح لازمدر؛ زیرا الله تعالی چرکاب معاصی ایله ملوث اولان کمسه‌یی سومز وآنی درگاه پاکنده قبول ایتمز؛ تا کیم اول کمسه آب توبه ایله پاك اولمیه، حدیث شریفده « ان الله طیب لایقبل الا طیبا » وارد اولمش الله تعالی دخی [ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین] بیورمشدر؛ پس ایمدی الله تعالی‌یه تقرب ایچون توبه مراد ایدن کمسه‌یه لازمدرکه بر دعوتی مستجابه اولور ولینك حضورینه کیدوب جمیع ایتدیکی معاصینك صغیر و کبیرندن توبه ایدوب طاعات وعباداته تشبث وتمسکه نیت ایده وجمیع ایتدیکی غفلاتدن دخی توبه ایدوب اخلاق حمیده ایله اتصاف ایده؛ آندن صکره بر دخی اول قبایحی ایتمامکه اویله عزیمت ایده‌که آنلره عودت ایتمك عندنده محال اوله، دائما خوف اوزره اولوب آنلری ایشلدیکنك ندامت وپشیمانلغی خاطرندن چیقمیه.

﴿ نظم ﴾

توبه درر هر عملك احسنی ★ توبه درر مغفرتك معدنی
نادم اولوب جرمکه کل توبه قیل ★ دیمه کیم جرمله سور حق بنی
جرمی اولور آدمه حقه حجاب ★ ترك ایده‌کور حقه حجاب اولانی
بارکه قربی کناه ستر ایدر ★ توبه در اول بارکهك روزنی
توبه ایدوب معصیتکدن صاقین ★ سالکك معصیت اولور رهزنی
توبه اولوب فلك یم مغفرت ★ جمله عملردر آنك یلکنی
مغفرتك قالمه کنارنده کل ★ توبه ایله مغفرته صال سنی
مغفرت آبیله طهارتلنوب ★ قرب خدایه واروب اول معتنی

نثر — حق تعالی‌یه وصلت طلب ایدن کیمسه‌یه لازمدرکه الله تعالی‌یه محبت ایچون محبت جان وجسمی ومحبت ماسوایی ترك ایدوب الله تعالی‌یی طلب وارادتنده صادق اوله، جمیع علایق دنیویه و اخرویه‌یی قلبندن اخراج ایدوب فقر وفاقه‌یی اختیار ایده و عزت دنیادن اعراض ایله ناس عندنده اولان منزلتدن فارغ اوله‌رق فضل و مالنی حق یولنده بذل ایده؛ وزهد وتقوی ایله متصف اوله؛ ناسدن عزلت ایده، برشیخ کامل بولوب آندن اخذ انابت ایدوب حکمنه تسلیم ومجلسنه مداوم، خدمتنده قائم اوله.
اگر برکیمسه طالب رضاء الله وراغب لقاء الله اولوبده بو شروط انده بولنمزایسه مقصودینه نائل ومطلوبنه واصل اوله‌مز.

﴿ نظم ﴾

جانه باقمز حق یولنده طالب دیدارلر
حقدن اوزکه غیری‌یه میل ایلمز هشیارلر
پاینی خار مغیلان سوادن حفظ ایدر
شاهراه کعبهٔ وصله کیدن رهوارلر
وصلت درگاه حق اولمز میسر سالکه
آکا رهبر اولمسه عارف اولان سالارلر

واريني معشوقه بذل ايلر وصالن استمز
حق معشوقه رعايت ايلين ابرارلر
ترك تجريد ايله بو يولده سبكبار اول يوری
ايرمدی سر منزله بونده كران رفتارلر
فقر وفاقه خلعتين كی اكنكه قيل افتخار
طور كی تاكيم پسنديده ايده اخيارلر
جان وباشندن چكوب چوكان كونی لعب ايدر
عرصهٔ ميدان عشق ايچره كيرن شطارلر
عاشق شوريده اول اما ادب كوزله صقين
طرد ايدرلر باب خدمتدن سنی دلدارلر
دلده كيرله وصلنی يار كله ستر ايت سر كی
ظاهرا بيكانه اول كيم دوشسون اغيارلر
پروبالين عشق وشوقيله ياقوبده كيتديلر
لامكان عالم قدسه كيدن طيارلر
خواب غفلتدن كوزك آچ اول خدايه منتظر
كشف ايدر نور خدايی كوزلين بيدارلر
فانی اول كچ بو وجودكدن بقا بول حق ايله
سركه ظاهر اوله حقدن سنك اسرارلر

فصل اول

بو فصل طريقت عليه‌نك رسول محترم صلی الله تعالی عليه وسلمدن صورت تلقيسيله شروط مشيختی و ذكر قلبينك كيفت تلقينی بياننده‌در .

معلوم اولسونكه چونكه رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلمدن حضرت علی (كرم الله وجهه) الله تعالی حضرتلرينه اقرب طريق طلب ايلدكده رسول الله (صلی الله عليه وسلم) جواب ويرميوب وحيه منتظر اولديلر ايدی؛ اول وقت جبريل امين حضرتلری حق تعالی جانبندن كلوب (يارسول الله

اقرب طريق ذكردر) ديو خبر ويره‌رك رسول الله صلی الله عليه وسلم كلمهٔ توحيدی تلقين طريقی اوزره اوچ كره ذكر ايتديلر و رسول الله دخی اوچ كره تلقن طريقی اوزره ذكر ايتديلر ؛ صكره رسول الله (صلی الله عليه وسلم) علی (كرم الله وجهه) يی اول منوال اوزره اوچ كره ذكر ايدرك تلقين ايلديلر ، اندن صكره سائر اصحاب حضرتلريله دخی اجتماع وانفراد اوزره تلقين ايدوب ، « جئنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاكبر » بيورديلر ؛ بو كلام شريفلرندن معلوم اولوركه ذكر اللهه اشتغال نفسله جهاددر ، نفسله جهاد ايسه جهاد اكبردر ، زيرا نفس عدو اللهدر ، انی هلاك ايتدكجه اللهه دوست اولوب قربيت اولنمز ، لكن حضرت عليدن مقدم رسول الله (صلی الله عليه وسلم) غار هجرتده ابو بكر (رضی الله تعالی عنه) حضرتلرينه طريق ذكر خفی‌يی لسانا تلقين ايدوب نسبت محبت ذاتيه‌يی و جذبهٔ جذبات رحمانيه‌يی افاضه و احسان ايدوب « ما صب الله فی قلبی شيئا الا وقد صببته فی صدر ابی بكر » بيورديلر ، اولوقت ابو بكر حضرتلری بر خدمت عظيمه‌ده بولنديكه اول عنايته لايق اولوب جميع صحابيدن افضل اولديلر ، نتكم « ماطلعت الشمس وماغربت علی افضل من ابی بكر بعد النبيين » وينه حديث شريفده وارد اولدی « ليس فضل ابی بكر عليكم بكثرة الصلاة اوبكثرة الصيام بل بشیء يوقر فی قلبه » حديث شريفلری بو خدمتی ايما ايدر .

ابو بكر حضرتلرينك قلبنده وقر ايدن شی غار هجرتده رسول الله (صلی الله عليه وسلم) انلره افاضه ايلديكی نسبت محبت ذاتيه وجذبهٔ جذبات رحمانيه ايدی . رسول الله حضرتندن صكره ابو بكر حضرتلری خليفهٔ حق اولدقده اول نسبت محبت ذاتيه وجذبهٔ رحمانيه‌يی ذكر لسانله اخفا طريقی اوزره بعض صحابی‌يه تلقين وافاضه ايتديلر وبعض صحابی دخی بعض تابعينه تلقين وافاضه ايلديلر ، اول نسبت عليه اسلوب محرره اوزره كابراً عن كابراً اولياء عظام و مشايخ كرام بينده تسلسل ايتدی ، تاكيم خواجه عبد الخالق غجدوانی حضرتلرينه حضرت خضر عليه السلام ذكر قلبی‌يی حبس

نفس طریق ایله تعلیم ایتدی ؛ اندن صکره خواجه حضرتلری اخفا طریقیله ذکر لسانی‌یی ترك ایدوب ذکر قلبی‌یه حبس نفس طریقیله مشغول اولدیلر وسالکلری دخی ذکر قلبی ایله تسلیك وتربیه ایتدیلر ؛ بوندن معلوم اولدیکه بوطریقت علیه‌ده اولان ذکر قلبی حضرت خضر علیه السلامدن ونسبت ذاتیه وجذبهٔ رحمانیه دخی ابوبکر حضرتلرندن تسلسل ایتمشدر ؛ انکیچون بوطریقت علیه ابوبکر حضرتلرینه نسبت اولنور وبوطریقه (طریق جذبه) ونسبتنه (نسبت ذاتیه) دنیلور . آنکیچون بو طریقت علیه‌نك مرشد ومربیلری بعض سالکلری اجمالا جذبه ایله تربیه ایدوب حقه ایصال ایلرلر وتلقین ذکر ایدوب سلوکده تفصیلا تربیه ایدوب حقه ایصال ایدرلر ؛ لکن جذبه ایله تربیه مربینك قوهٔ تصرفنه مبنیدر ؛ جذبه ایله تربیه‌ده سالك بلاتعب ولا نصب حقه واصل اولوب سلوك ومجاهده ایله طریقده تعوق وتکلف کورمز وسلوك ایله طریقده تطویل ایتمز ؛ اما کرکدرکه اول سالك وصولندن صکره تفصیلا سلوك مجاهده‌یه مشغول اوله ؛ تاکیم طریق سلوکڭ نه اولدیغنی بیلوب اول دخی سالکلری سلوك ایله تربیه‌یه قادر اوله .

اکر جذبه ایله واصل اولان ابتدایه عودت ایدوب سلوك ایتمز ایسه احوال طریقتی بیلیوب ناقص قالور وسالکلری دخی تربیه وتسلیك ایده‌مز ؛ اکر ایدر ایسه جذبه ایله تربیه ایدر ؛ یوخسه سلوك ایله تربیه ایده‌مز ؛ حتی ایده‌یم دیسه سالکلری الحاده القا ایدر .

(نظم)

بدرقهٔ قرب خدا جذبه در ★ رهبر ارباب هدا جذبه در
کاشف اسرار کنوز رموز ★ فاتح ابواب عطا جذبه در
قید سوادن چکورن سالکی ★ رابطهٔ اهل فنا جذبه در
جمله عباداته موازی اولان ★ موصلهٔ باب رضا جذبه در
خاطره‌لر نقشنی دلدن سیلن ★ روحه جلا قلبه صفا جذبه در

درد فراق ایله اولان خسته‌یه ★ روحه فزاداد شفا جذبه در
سعی ایله کل جذبه‌یه ایت ارتقا ★ سلم ارباب لقا جذبه در
جذبه طریقینه کیرن طالبك ★ دلدل مطلوب رسا جذبه در
حضرت صدیقی سرفراز ایدن ★ عزّ مقامات علا جذبه در
میل محبت طلب شوق عشق ★ وجد وغرام ایله جدا جذبه در
رفرف اولان وصلت ایچون عاشقه ★ مرتبهٔ (ثم دنی) جذبه در

نثر — مشیخنك شروط ادابی بونلردر .

شیخ مربی اولان کیمسه برشیخ کاملدن تربیه کوروب حقه واصل اولدقده احکام شریعتـه عالم و احوال طریقتله عامل اولمق کرکدر ؛ اسرار حقیقتی کشف ایدرك الله تعالی‌یه واصل اولمق کرکدر ؛ طریقتده اولان مزالق و مهالکه مطلع اولمق کرکدر ؛ سالکلری عقبات طریقده تحمله قادر وصابر کرکدر ؛ که تاکیم سالکلره مشقت طریقی چکدرمیوب آسانلق ایله منزل مقصوده ایرشدیره ؛ نفس وشیطانك طریق حیله ومکرلرینه دخی عالم کرکدر ؛ تاکیم نفس وشیطانك حیل ومکرندن سالکلری حفظ ایدوب سلامتله حقه ایصال ایده وطریق افاضه‌یی تمامیله کوروب و بیلوب سالکلری استعدادلرینه کوره تربیه و تسلیکه قادر اوله ؛ تاکیم کندوسی سالکلرك تربیه و سلوکلرنده زحمت چکمیه ؛ الباس خلع صاحبی دخی اولمق کرکدر ؛ تاکیم استعدادی اولمین سالکلره الباس استعداد ایده وسالکلری حضور وغیبتده حفظ وحراسته قادر اوله و تصرف روحانیت ایله سالکلری حضورده تربیه ایدر کبی غیبتده دخی تربیه‌یه قادر اوله واخلاق الله ایله موصوف اولوب اداب رسول‌الله ایله مؤدب اوله ؛ اقوال وافعال واحوالی جمله میزان شرع اوزره اولوب اداب عبودیته راعی ومتابعت سنن سنیه‌یه ساعی اوله ؛ بدع ورخصلردن مجتنب و احوط امور ایله عامل اوله ؛ حظوظاتی ترك ایدوب محن ومشاق اختیار ایده وفقر ایله متصف اوله ؛ تاکیم سالکلر دخی محن ومشاقده وفقر

وفاقه ده اکا اقتدا ایدەلر ، دائم کتاب اللهی وحدیث رسول اللهی پیشوا ایدوب هر امورنده کتاب وسنته اقتدا وهر حالنده التجا ایده ، اسرار حقیقتی دخی کتاب وسنته تطبیق ایده ، زیرا ارباب حقیقت عندنده کتاب وحدیثی پیشوا ایتمینه طریقنده اقتدا اولنمز ، زیرا امر طریقت کتاب وسنت ایله مقید ومؤیددر .

بوشروط و اداب ایله شیخ اولان کیمسه تحقق ایتدیکندن صکره تربیهٔ ناسه دخی رسول الله (صلی الله علیه وسلم) جانبندن خلافت ایله مأذون اوله ، پس ایمدی بر شیخ که بو شروط واداب ایله موصوف اولمیه ، اکا طریقنده اقتدا جائز دکلدر ، زیرا اول شیخ سالکی سلامت ایله حقه ایصال ایده‌مز ، بلکه سالکک حقدن انقطاعنه سبب اولور ، لکن بو زمانه‌ده بوشروط ایله متصف اولان شیخ قتی نادر در ، بلکه وجودی وجود عنقا کبیدر .

(نظم)

شیخ اوله کرک کیم اوله شرع اوزره فعالی
وعظ و حکمی جامع اوله جمله مقالی
افعال طریقتله اوله شویله مجاهد
نادر بولنه اهل سلوك ایچره مثالی
عرفان ایله مملو اوله کنجینهٔ صدری
اسرار حقیقتله اوله حقه وصالی
الایش دنیادن اوله پاك ومزکا
عنقا کبی منزل ایدینه عز معالی
مقبول اوله اطواری انك انس ایله جنه
محبوب اوله سیرنده دخی جمله خصالی
ظاهرده اوله زهد و عباداتله مشغول
باطنده انك حق مشاهد اوله بالی

اول رتبه اوله قوت قدسیه یه مالك
بر همت ایله ایلیه اول قلع جبالی
سالکلری غیبتده ایده حفظ و حراست
دفع ایده کوکلرده اولان داء عضالی
عارف اوله اول مزلقهٔ راه سلوکه
تمییز ایده اول نهج هدایتله ضلالی
عالم اوله حالات فنا ایله بقایه
فرق ایده تجلیٔ جلال ایله جمالی
کشف ایلیه سالکلره احوال سلوکی
فتح ایلیه طالبلره ابواب نوالی
ملك ملکوت ایچره ایده بویله تصرف
ممکن اوله اول ایشلکه امر محالی
برکیمسه اکر قابل فیض اولمسه اصلا
بر نظره ده ارشاده آنی اوله مجالی
شیخلردن اولوب نسبت عرفانی مسلسل
اسماء طریقنده اوله فضل وکمالی
حق ایله اوله قرب ولایتله مقرب
خلق ایله اوله تاج خلافت ایله عالی
مأذون اوله اول تربیهٔ روح نبیدن
تأیید اوله انواع کرامتله بو حالی
بوجمله صفات اولمسه برشیخده موجود
البته اولور حکم مشیختدن او خالی

کیفیت تلقین ذکر طریق نقشبندی .

اکر بر طالب طریق جناب حق تعالی‌یه سلوك مراد ایتسه آکا لازمدرکه اولا بر شیخ کامل بولوب آندن اخذ طریق ایده ، آندن صکره آنی رهبر و پیشوا ایدینوب طریقته آنك رفاقتیله سلوك ایده ، زیرا طریق جناب حق ،

غایت خطرناك و محل هلاكدر ؛ سالك آنده بر رفیق مشفقه و بر عارف رسوم طریقه مقارن اولمدیجه حق تعالینك وصلتنه هدایت بولمز ، بلكه اول سالك ضلالته دوشوب هلاك اولور ؛ آنك ایچون « الرفیق ثم الطریق * من لم یأخذ الطریق من الرجال فینتقل من محال الی محال * لم یكن له شیخ فشیخه الشیطان » دنلمشدر .

پس ایمدی معلوم اولسونكه سالك بر شیخ كامل بولدقده آندن اخذ طریقك و تلقن ذكرك سنت اوزره كیفیتی بودركه شیخ اولان كیمسه سالكه استخاره ایله امر ایدر وكندی دخی استخاره ایدر ، اكر استخاره‌لری موافق اولورسه سالكه غسل ایله امر ایدر ، نتكم رسول الله (صلی الله علیه وسلم) توبه ایدن كیمسه‌لره اویله امر بیوررلر ایدی ؛ غسلدن صكره سالك ایكی ركعت نماز قیله و نمازدن صكره یتمش كره (استغفر الله العظیم) و یوز كره دخی (سبحان الله و بحمده) دیه و حق تعالینك رضاسی ایچون برشی دخی تصدق ایده ، صكره شیخك حضورینه كیده ؛ شیخ دخی انی مواجهه‌سنده دیز اوزرینه اجلاس ایده ، صكره شیخ مریده جمیع معاصینك كبیر و صغیرلرندن و جمیع غفلاتدن و اخلاق ذمیمه‌لردن توبهٔ نصوح ایتدیره ، زیرا بر كیمسه‌نك یوز معصیتی اولسه طقسان طقوزنده توبه ایدوب برندن توبه ایتمسه اول كیمسه‌یه تائب دینلمز ؛ پس ایمدی نقیر و قطمیر معصیتلردن سالكه توبه ایتمك لازمدر ، اندنصكره شیخ اول سالكك ذمتنده حقوق عباد وار ایسه اول حقوقی اصحابنه استرداده و یاخود استحلاله اندن عهد اله ، اندنصكره مریدك صاغ النی مصافحه ایدر كبی الیله طوته ؛ اندنصكره سالكك اوزرینه فرض و لازمدركه جمیع احكام شریعتك و جمیع سنن رواتب و نوافلك ایشلمه‌سنه عهد اخذ ایده و عزیمت ایله عمل ایتمكه و رخصتلری ترك ایتمكه و جمیع بدعتلردن احتراز ایتمكه دخی عهد اخذ ایده ، اندن صكره بو آیت كریمه‌یی تبركا قرائت ایده [ان الذین یبایعونك انما یبایعون الله] الی آخره ، صكره شیخ و مرید بو استغفاری اوچ كره اوقویه (استغفر الله العظیم الذی لا اله الا هو الحی القیوم ، غفار الذنوب و اتوب الیه و اسأله

التوبة عبد ظالم لا یملك لنفسه ضرا ولا نفعا ولا موتا ولا حیوة ولا نشورا) صكره شیخ و مرید اللرینی دیزلری اوزرینه وضع ایدوب كوزلرینی یومه‌لر ، صكره شیخ اسم جلالی قلبیله مریدك قلبنه تلقین طریق اوزره اوچ كره ذكر ایده ، اندنصكره مرید دخی اوچ كره قلبیله تلقن طریقی اوزره ذكر ایده ، اندنصكره شیخ و مرید دخی معا اللرینی قالدیروب شیخ دعا ایده و مرید آمین دیه و دعانك تمامنده اللرینی یوزلرینه سوره‌لر .

كلمهٔ توحیدك كیفیت تلقینی دخی اسم جلالك كیفیتی كبی ایسه‌ده لكن كلمهٔ توحیدی تلقینده شیخ و مرید حبس نفس ایده‌لر ، اندن صكره مریده لازمدركه توبه‌سی اوزرینه ثابت قدم اولوب شیخیله ایتدوكی عهد و میثاقی حفظ ایده ، اكر ایتمزسه نقض عهد ایدوب [الذین ینقضون عهد الله من بعد میثاقه] آیت كریمه‌سنك تحتنده داخل و شیخ جانبندن دخی اكا اولان طریق فیض و فتوح منسد اولوب بر دخی اول مرید تجدید عهده محتاج اولور ؛ زیرا فیض طریقت حفظ عهد ایله جاری و ساری اولور .

(نظم)

سالك ، خدایه ایرمز اكر رهبر اولمسه
ارشاد ایدر طریق اكا برار اولمسه
كیم حقه ایریشور اكر اولمزسه مرشدی
حق نیجه بولور كشی پیغمبر اولمسه
صانمه كه دار قدسه كیرور ایستین كشی
اعوان باركهدن انی ایستر اولمسه
لایق اولورمی خدمت بزم ملوكه هیچ
ارباب توبیله اوكیم پرور اولمسه
آدم كیدرمی راه خطرناكه بیلدن
اكا رفیق راهنما سرور اولمسه
سالك بو یولده مظهر همت اولورمی هیچ
دركاه شیخ كامله روكستر اولمسه

ای دل اواره کزمه یوری شیخه یك یاپش
بیلدم بویولده فائده یوق یاور اولمسه

فصل ثانی

بوفصل لطائف روحله اسم جلالك وحبس نفس ایله کلهٔ توحیدك ذکری ومراقبه‌نك کیفیتی بیانده‌در ★

معلوم اوله که بوطریقت علیه‌نك اهالیسی عندنده (لطایف روح انسانی) آلتی أولوب بشی عالم امردن وبری عالم خلقدندر ٠

عالم امردن اولان لطائفك اعلی مرتبه‌سی (اخفی) اندنصکره (خفی) اندنصکره (سر) اندنصکره (روح) اندنصکره (قلب) در ٠

عالم خلقدن اولان لطیفه (نفس ناطقه) در وعالم امردن اولان لطائف عالم خلقدن اولان لطیفه‌دن اشرف والطفدر وعالم امردن اولان لطایفك دخی اعلاسی اسفلندن اشرف والطفدر وبو عالم امردن اولان لطائف بربرلرینه جوفنده ظرفله مظروفك ترتیبی کبیدر ٬ لکن مظروف اولان ظرفنده خلاف اوزره اوسع واعظمدر ٠

لطایف عالم امرك بدن انسانده بر محلی واردر . اخفانك تعلقی صدرك وسطنده وخفینك تعلقی صدرك صاغ جانبنده وسرك تعلقی صدرك صول جانبنده وروحك تعلقی صاغ ممه‌نك تحتنده‌در ٬ عالم خلقدن اولان نفس ناطقه‌نك دخی تعلقی فوق رأسده اولان امّ دماغدر ٬ فقط بولطائفك بومحلاره تعلقلری حلول وسریان اوزره دکل ٬ بلکه تدبیر وتصرف اوزره‌در ٠

لطائفك اعلا مرتبه‌سی اولان اخفانك حضرت حقه ٬ وادنی مرتبه‌سی اولان نفس ناطقه‌نك جسده اتصالی واردر ؛ نتکیم حق تعالی حضرتلری حدیث قدسیده « الا ان فی الجسد قلبا وفی القلب فؤاد وفی الفؤاد سر وفی السر خفیاً وفی الخفی اخفی وانا فی الاخفی » بیوردیلر ؛ لکن حق

تعالی‌یه اولان اتصال مخلوقاته اولان اتصاله مقیس دکلدر ٬ نتکیم حضرت مولانا قدس سره بیوردیلر ٠

(مثنوی)

اتصالی بی تکیف بی قیاس ★ هست رب الناس راباجان ناس

نثر — بولطائف ایله ذکر الله ایتمك بوطریقت علیه‌یه مخصوصدر ٬ زیرا بوطریقتك اهالیسی ومسلك ومربیلری سالکلری مرتبهٔ روحدن تسلیك وروحی اصالت اوزره تصفیه ایدوب نفس ناطقه‌یی ضمنا تزکیه ایدرلر ؛ سائر طرق جهریه اهالیسی ایسه نفس ناطقه‌یی اصالت اوزره تزکیه ایدوب روحی ضمنا تصفیه ایدرلر ٬ انکیچون طرق جهریه اهالیسی مراتب نفس اعتبار ایدرلر ٬ نتکیم طریق نقشبندیه اهالیسی روحده مراتب ایتدکلری کبی که بو اعتبارلرك ایکیسی دخی امر اعتباریدر ٬ همان بوایکی طائفه‌نك مقصودی روحی کمالات اصلیه‌سنه ایرشدیروب حق بیلدرمکدر ٠

معلوم اوله که بوطریقت علیه‌ده ابتدا (قلبی) تصفیه ایدرلر ٬ صکره (روحی) وصکره (سری) وصکره (خفی) یی وصکره (اخفا) یی وصکره (نفس ناطقه) یی تزکیه ایدرلر ٠

ایمدی اسم جلالی قلب ایله ذکرك کیفیتی بودرکه ٬ ذکر مراد ایدن کیمسه طهارت کامله ایله بر طاهر محلده ایکی دیزی اوزرینه نمازده اوتورر کبی جلوس ایده ٬ صکره شفتینی بربرینه ضم ایده ولسانینی دخی سقف حلقه الصاق ایده ٬ وکوزلرینی دخی غمض ایدوب اعضاسینی دخی حرکاتدن منع ایده ٬ جمیع قوی و حواسنی احکامنده تعطیل ایلیه ٬ صکره شیخك روحانیتنه توجه ایدوب اندن استمداد ایده ٬ اندن صکره صول ممه‌سنك تحتنده قلب صنوبریدن اولان قلب حقیقی‌یه لفظهٔ جلالی حروف نورانیه وقلم تصور ایله نقش ایده ٬ و اول لفظ شریفك معناسی اولان ذات اقدس حضرت واجب

الوجوده توجه ایدوب اول توجهه اویله مشغول اوله که کندندن ذهول وماسوادن نسیان ایدرك بو حال اوزره ذکره مشغول اوله، نتکم حق تعالی بو کیفیت ایله ذکره اشارت ایدوب [واذکر ربك اذا نسیت] بیورمشلردر .

ذاکر ایشته بو کیفیت اوزره ذکره مداومت ایده، تا کیم ذکر قلبنده رسوخ بولوب قلبه صفت اصلیه سنه رجوع استعدادی حاصل اوله وقلبك نوری دخی عقیق رنکنده (احمر) صاف ظهور ایده، اولوقت ذاکر قلبنی ذکردن منع ایده یم دیسه منع ایده مز، اوحالك ظهورنده شیخك اذنیله ذاکر ذکرینی روحه نقل ایده وروح ایله دخی صاغ ممه نك تحتنده ذکره مشغول اوله، تا کیم روحده دخی ذکر رسوخ بولوب روح دخی صفت اصلیه سنه رجوع ایده، اندن دخی نور (اصفر) ظاهر اولوب روح تصفیه بوله واوحالك ظهورنده شیخك اذنیله ذاکر روحدن ذکری سره نقل ایده وسر ایله صدرك صول جانبنده ذکره مشغول اوله، تا کیم سرده دخی ذکر رسوخ بولوب ذاکر ذکرده فانی اولوب سر دخی صفت اصلیه سنه رجعت ایده وسردن دخی (نور ابیض) ظاهر اوله واول حالك ظهورنده ینه شیخك اذنیله ذاکر ذکرینی خفیه نقل ایده وخفی ایله دخی صدرك صاغ جانبنده ذکره مشغول اوله، تا کیم خفیده دخی ذکر رسوخ بولوب (نور اخضر) خفیدن ظهور ایدوب خفی دخی صفوت ذاتیه سنه رجوع ایده، اندن دخی شیخك اذنیله ذکری اخفایه نقل ایده، اخفی ایله دخی صدرك وسطنده ذکره مشغول اوله، تا کیم اخفاده دخی ذکر رسوخ بولوب (نور اسود) براق اخفاده ظهور ایده؛ وکاه اولورکه اخفاده (نور ابیض) صاف ظهور ایدر واول (نور اسود) که اخفاده ظهور ایدر حقیقتده نور وجود انسانیدر، طرف الهیدن منطمس اولمشدر؛ اخفانك حقیقتده نوری (نور ابیض) صافیدر وبو ایکی نوردن قنغیسی ظهور ایدرسه اخفی صفوت اصلیه سنه رجوع ایتمشدر، اولوقت ذاکر ینه شیخك اذنیله ذکری نفس ناطقه یه نقل ایده ونفس ناطقه ایله دخی فوق رأسده اولان امّ دماغده ذکر ایده، تا کیم (سلطان ذکر) ظهور ایدوب آثار ذکر ذاکرك جمیع اجزاء بدننه ساری اولوب ظلمت طبیعت وکدورات عنصریت وکثافت جسمانیه بالکلیه محترق

ومضمحل اوله، واجزاء بدندن آثار ذکر اول رتبه ظهور ایده که ذاکر جمیع اجزاء بدنندن ذکری استماع ایده وقنغی اجزاسیله ذکر ایده یم دیسه ذکر ایده، اندن صکره سائر اشیای خارجیه ده دخی استماع ایدر، اولوقت انده نفس ناطقه نك (نور ازرق) ظاهر اولور وبو احوالك ظهورنده شیخ اول ذاکره کلمهٔ توحیدی حبس نفس طریقیله تلقین ایدر، نتکم سابقده کلمهٔ توحیدك کیفیت تلقینی ذکر اولنمشیدی، اندن صکره اول ذاکر کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله ذکره مشغول اولور .

بو کلمهٔ توحیدی تلقینك فائده سی بودرکه ذاکر کلمهٔ توحید ایله جذبهٔ قیومیت ذاتیه یی تحصیل ایدوب مراقبه یه مستعد اوله، زیرا اسم جلال ایله انجق جذبهٔ معیت ذاتیه تحصیل اولور وکلمهٔ توحید ایله جذبهٔ قیومیت وجذبهٔ قیومیت ایله دخی مراقبه تحصیل اولور، مراقبه ایله دخی فنأ تام حاصل اولور . اول فنای تام ایله ذاکر واصل حق اولوب خطر سلوکدن سلامته ایریشوب واصل الی الله اولور .

ودخی معلوم اولسونکه ذاکر اسم جلالی ذکر ایله لطائفده مشاهده ایتدیکی انواری انوار آلهیه ظن ایدوب انلر ایله مقید اولوب قالمسون، زیرا انلر دخی انوار الهیه نك حجابلرندن اولوب انوار الهیه آنلرك ماوراسنده اولدیغندن بو نورلر ایله تقید، ذاکری حقك تجلیسندن محروم ایدر .

(نظم)

ذکر ایلیه رك پردهٔ ظلمتلری رفع ایت * تا کم اوله انوار لطافت سکا پیدا
زنهار صقین انوار لطائفه‌لره باقه * حقك اوله سنده تجلیسی هویدا

نثر — معلوم اوله که انوار لطائف هر ذاکره ظهور ایتمك لازم دکلدر، زیرا بعض ذاکر ابتدای امرده محو وجود بشریه ایدوب آنده (نور اسود) ظهور ایدر، اندن غیری ظهور ایتمز واول نور اسوددن

عبور ایدرسه حق تعالینك نورینی مشاهده ایدر وبو لطائف انواریه‌نك ظهوری وصفوت اصلیه‌لرینك حصولی بو شرطایله درکه اکر ذاکر ذکرینی حضور اوزره ایفا وقلبنی قیودات و علایقدن تجرید و فرائض و سننی کمال حضور اوزره ادا ایدر وجمیع وقتنی ذکره صرف ایلرسه ظهور ایلر ، یوقسه اولور اولماز ذکر ایله بو خصائص ظهور ایتمز .

بز اسم جلالك لطائفه صورت انتقالنی آتی الذکر نظمده ذکر ایتدك ، تاکه ذاکرده کمال اطلاع حاصل اولوب اول لطایفده ذکرك انتقالاتنده ترتیبنه رعایت ایده ، زیرا ذاکر لطائفده ذکرك ترتیبی اوزره خصایصنی اظهار ایده‌رك انتقال ایتمز ایسه ذاکر اول لطایفی کمالیله تصفیه ایتمش اولماز ولطایف دخی کمالیله تصفیه اولنمسه حبس نفس ایله کلمهٔ توحیدی ذکرده مشقت وزحمت چکر وبلکه کلمهٔ توحیدك نتیجه‌سی انده ظهور ایتمز .

(نظم)

قلبکله ذکر ایت ای همام * اسم جلالی صبح شام
ذکره حضور اوزره مدام * ایله کمال اعتصام
نقل ایله روحه ذکریکی * روحکده ایله فکریکی
دفع ایلدکده سریکی * سر جانبینه قیل خرام
سر که ذکری متصل * شوق ایله طورمه ایله کل
ذکرکدن اولمه منفصل * تا بولنجه سر نظام
سردن خفی‌یه ذکری ویر * ذکرنده ایله مستقر
اولسون ذکردن مستنیر * بولسون اوده اعلا مقام
ذکری خفیدن آل چکور * اخفاده طورمه ذکری سور
اخفاده‌کی اول کوزلو نور * ذکرکله ایتسون ارتسام
نقل ایله ذکری نفسه تا * ایتسون اوده ذکرك ادا
رفع اولنجق اندن صدا * ذکرك بولور انده ختام
سلطان ذکر ایتسه ظهور * اولسه وجودك غرق نور
اجزاء جسمك بی قصور * ذکری ایدرلر التزام

بو نعمتك بیل قدرینی * ایله خدانك شکرینی
اسم جلالك ذکرینی * قیل سن لطایفده تمام

نثر — اکر لطایفده ذکر اولنان خصایص ظهور ایدوب وذاکر دخی شیخدن غائب اولوب ذکری نقله بر وجهله اذن ممکن اولمسه باطنده شیخك روحانیتندن استیذان ایدوب ذکری لطائفده اویله نقل ایده ، تاکیم نتیجهٔ ذکرانده ظهور ایده ، زیرا بو یولده واسطه هرحالده لازمدر .

کلمهٔ توحیدك دخی کیفیت ذکری بودرکه ذکر مراد ایدن کیمسه اغیاردن خالی بر محل طاهرده طهارت کامله اوزره ایکی دیزلری اوزرینه قبله‌یه متوجهاً جلوس ایدوب اسم جلالده ایتدیکی کبی لساننی سقف حلقه الصاق ایدوب وشفتینی بر برینه ضم ایله شیخنه توجه ایدوب روحانیتندن استمداد ایده ، صکره جوفنه توجه ایدوب (لا) نك کرسیسنی فوق سرده قلم تصور ایله رسم ایدوب ساقلرینی رأسده اولان الّم دماغه مدّ ایده (اله) یی دخی الّم دماغدن تصور ایله آلوب کتف یمینه تنزیل ایده ، و (الا الله) ی کتف یمیندن تصور ایله صوك جانبندن قلب صنوبری‌یه تنزیل ایدوب نفس محبوب ایله قلب صنوبری‌یه ضرب ایده وبو تصورانده اصلا بر عضوینی تحریك ایتمیه وکلمهٔ توحیدی بو کیفیت اوزره اویله تصور ایده‌که اول تصوردن بر (لاء معکوس) تصوری حاصل اوله وکلمهٔ توحیدك معانیسندن دخی (لامقصود الاالله) معناسنی ملاحظه ایده ، زیرا اهل طریق کلمهٔ توحیده اوچ معنا ویردیلر ، مبتدی ایچون (لامعبود الا الله) ومتوسط ایچون (لامقصود الا الله) ومنتهی ایچون (لاموجود الا الله) در ، بو مقامه (لامقصود الا الله) معناسی مناسب اولوب ذاکر بو معنایی ملاحظه ایتمك کرکدر وبو ملاحظه‌ده ذاکر زیاده اهتمام ایده ، زیرا ذاکرده ملاحظه اولمسه ذکردن فائده اولمز ، بلکه ضرر حاصل اولور ، زیرا اکثری ذاکرلرك پریشان اولوب مقصوده واصل اولمدقلری ذکری غفلت اوزره ایتدکلرندندر ؛ هربار ذاکرك جوفنده نفسی تضییق ایتدکده اوتاردن بر وتر اوزره وقف ایدوب « محمد رسول الله » ی دخی ملاحظه ایده واندن صکره نفسینی اطلاق ایده

و اطلاق ایدرکن (الهی انت مقصودی و رضاك مطلوبی) جمله‌سنی ملاحظه ایده ومحمد رسول اللهی حق تعالی‌یه وسیله اتخاذ ایدب ... تحت متابعتنه ادخال قصد ایده بوجمله‌یی ملاحظه‌نك فائده‌سی ایکی نفسك یدینی حفظ ایدوب قلبی خواطردن تخلیص ایتمکدر ، اکر بومنوال اوزره ذاکرك اوتارده وقفی یکرمی بره بالغ اولورسه نتیجهٔ ذکر حاصل اولور ونتیجهٔ ذکرنی طرفنده نفی وجود بشریت حاصل اولوب واثبات طرفنده اثر جذبهٔ قیومیت ظاهر اولمقدر ، نتکم « اذاتم التوحید ظهرت الجذبة فنی ماسوی الله وبقی ماهو من الله سبحانه وتعالی » دنلمش وکلام قدیمده [ماعندکم ینفد وما عند الله باق] آیت کریمه‌سیله بوکا رمز واشارت بیورلمشدر .

اکر اوتارده وقف یکرمی بره بالغ اولوب نتیجهٔ ذکر حاصل اولمزسه ذاکرك آداب ذکرده تقصیرندندر ؛ اول ذاکره لازمدرکه اول امره عودت ایدوب آداب ذکره رعایت ایده یعنی ذکره باشدن باشلایه .

آداب ذکر بونلردر *

ذاکر ذکرینی حضور اوزره ایدوب معناسنی ملاحظه‌ده اهتمام ایده وجمیع ماسوای دنیوی واخروی وجمیع علم واعمالی نفی جانبنده ملاحظه ایده ونفی بشریه‌یه زیاده سعی ایده وجمیع خواطری دخی خیر وشر قلبندن سلب ایده واثبات جانبنده احدیت حق ملاحظه ایدوب نفسنی اول ملاحظه‌ده افنا ایده وملاحظهٔ علوم ومطالعهٔ کتبی ترك ایده وبحث ومجادله ایتمیه ومجلس علم ومحل وعظه حاضر اولمیه وتوحیده ، عقله نظر ایتمیه وتوحیدینی دخی معقوله تعلیق ایتمیه ، زیرا بونلر جناب حقه توجهه حجابدر وصلواة مفروضه‌یی وسنن وروانبی اوقاتنده حضور تام و تعدیل ارکان اوزره ادا ایده ، زیرا حدیث قدسیده « لم یتقرب المتقربون الی بمثل ماافترضته علیهم » بیورلمشدر . بوندن صکره خلقدن عزلت ایدوب جمیع اوقاتنی کلمهٔ توحیدك ذکرینه صرف ایده .

(نظم)

کیدر پرواز ایدوب تاجانب مولایه بی پروا
جناحك بیرینی لا ایلسه اول بیرینی الا
سوا قیدینه کیم دوشسه بو یولده منزله ایرمز
اکر قید سوایی ایتمسه قلبندن اول افنا

نثر — ذاکر ذکره مراعات ادب ایله ذکرك نتیجه‌سنی تحصیل ایدرسه شیخ اولان کیمسه مراقبه‌یی تعلیم ایدر واول دخی مراقبه‌یه مشغول اولوب ذکری ترك ایدر ، لکن لساناً کل یوم اقل مرتبه بش بیك کره کلمهٔ توحیدی اخفا ایله ذکر ایده ، تاکیم قلبندن محسوسات حواس وساطتیله عارض اولان حجب تعلقاتی ذکر لسانیله ازاله ایدوب قلبنده‌کی سر وحدت ظاهر اولوب مراقبه‌سی دخی مشاهده‌یه تحویل اوله ، زیرا مشاهده‌یه مانع اولان حجب تعلقات ونقوش کائناتدرکه مرآت قلب انلر ایله محجوب ومکدر اولوب اسرار وحدتی کورمز وبیلمز .

(نظم)

کوکل مجموعه‌سنده درج اولان معنای توحیدی
لسان ذکر ایله مشغول اولنلر ایلدی اظهار
مکدر اولسه مرآت کوکل ژنك تعلقدن
اولور توحید ایله صیقل بولورسه مظهر اسرار

نثر — بوندنصکره معلوم اولسونکه مراقبه ایکی نوعدر ، برنوعی (مراقبهٔ عوام) وبر نوعی (مراقبهٔ خواص) در ؛ مراقبهٔ عوام بودرکه طالب حق اولان کیمسه حق تعالینك امر ایتدیکنی اشلیوب نهی ایتدیکندن اجتناب ایده وهرحالده حق تعالی انك جمیع احوالنه اطلاعنی ملاحظه ایدوب کندی ایله اولان معیت قیومیتنه ایمان یقین ایده وبوملاحظه‌دن اصلا غافل اولمیه .

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) افندیمز بو مراقبه‌یه اشارت ایدوب « افضل ایمان المرء ان یعلم ان الله معه حیث کان » بیوردیلر ومراقبه‌نك ایکی نوعنه دخی « الاحسان ان تعبد الله تعالی کانك تراه وان لم تکن تراه فانه یراك » خبر صحیحیله اشارت ایلدیلر .

(نظم)

کوزه‌در خالقنی هرکز اونوتمز عاقل
عمرینی ضایع ایدوب اولمز اوحقدن غافل
نظر ایت چشم بصیرتله جناب حقه
اولمه بردمده نظارتدن او سمته ذاهل

نثر — مراقبهٔ خواص دخی بودرکه سالك اولان کیمسه جذبهٔ محبت ایله حق تعالینك سرّ احدیتنی دوام اوزره کوردکی جمیع اشیاده ملاحظه ایده واول ملاحظه‌ده اشیادن اکا نسیان کله ، نتکیم خواجه بهاء الدین (قدس سره) « المراقبة نسیان رؤیة المخلوق بدوام النظر الی الخالق » بیوردیلر .

بو مراقبه‌لرك اولکی نوعی (عین یقین) مرتبه‌سی وایکنجی نوعی (حق الیقین) ك اول مرتبه‌سی اولوب بو مراقبه مشاهده‌یه موصولدر .

بو مراقبه‌نك کیفیت اشتغالی بودرکه مراقبه قصد ایدن کیمسه اصوات خلایقدن خالی بر محل طاهرده طهارت کامله اوزره جلوس ایده وجمیع موجوداتی عرشدن فرشه‌دك معدوم فرض ایده وخاطرینی دخی جمیع قیوداتدن تجرید ایده ، صکره جذبهٔ محبت ایله جمال اقدس احدیته قلبنده جمیع لطایف ایله توجه ایدوب اول جمال احدیتی استهلاك طریقی اوزره ملاحظه ایدرك اول ملاحظه‌ده مستقر اوله ؛ تا کیم آنده مستهلك اوله .

« تفکر ساعة خیر من عبادة الثقلین » حدیث جلیلی ذکر اولنان مراقبه‌یه اشارتدر .

بو مراقبه‌یه سالك مداومت ایده‌رك مراقبه اکر انده ملکه اولور ایسه اول سالك هر حالده وهر شیده جمال احدیتی مراقبه‌یه قادر اولور وبر حال انی مراقبه‌دن الها ایتمز وقرآنده دخی بوکا اشارت اولندی [رجال لاتلهیهم تجارة ولابیع عن ذکر الله] .

بو مراقبه‌یه مداومتك طریقی بودرکه سالك خاطرینی جمیع خواطر وشواغلدن تجرید ایتدکدن صکره مراقبه‌یه مشغول اوله ، تا کیم خاطرینه خواطر هجوم ایدنجیه‌دك ، وچونکه خاطرینه خواطر هجوم وغلبه ایدر ، انلری بر وجهله دفع ایده ، یا ذکر لسانیله یا ذکر قلبیله یاخود وقوف قلبی ایله ، هر نه وجهله اولور ایسه دفع ایدوب مراقبه‌یه مشغول اوله ، تا کیم ینه خواطر غلبه ایدنجیه‌دك ، چونکیم خواطر غلبه ایدر ینه بر وجهله انلری دفع ایدوب مراقبه‌یه مشغول اوله وبو حال اوزره مراقبه‌یه مداومت ایده ، تا کیم خواطر بالکلیه منتفی اولوب خاطری خواطردن سلامت بولوب اندن صکره دوام اوزره مراقبه‌یه مشغول اولوب بردخی خواطر خاطرینه تزاحم ایتمیه ، لکن کرکدرکه اول سالك دائم غفلتدن اعراض ایدوب حضور مع الله التزام ایده ومراقبه‌دن منفك اولمیوب جانب حق اشتیاق وعشق ایله ملاحظه ایده واهل غفلتدن عزلت ایده وصمت وسکوته ملازمت ومقتضیات بشریه‌دن اعراض ایده واستغفاری لساندن اکسك ایتمیه وهر اشیاده حق تعالینك انوارنه ناظر واسرارنه مراقب اوله وهر عملده تجلیسنه راغب اوله ، زیرا [هو الظاهر والباطن وهو بکل شئ محیط] در ، پس ایمدی سالك دائم حق تعالی‌یه هر حالده عشق ومحبت وانس ایدوب مراقبه‌سنه دوام ایتمك لازمدر .

(نظم)

کرك سالکلکه دائم حق ایله انس ایده جانده
کوردکی مراقب اولمق استرحق هر آنده

اكر سالكده اولمزسه بو رتبه حقه قربيت
اوله دائم انك حق جانبنه ميلى وجدانده

فصل ثالث

بو فصل وقوف قلبينك وحفظ نسبتك ورابطهٔ محبتك وصحبت شيخك بيانده در *

معلوم اولسونكه بو طريقت عليه‌نك التى ركنى اولوب اول ركنلر بونلر در ؛ ذكر ١ ، مراقبه ٢ ، وقوف قلبى ٣ ، حفظ نسبت ٤ ، رابطهٔ محبت ٥ ، صحبت شيخ ٦ .

بو ركنلردن برى نقصان اولور ايسه سالك بو طريقت عليه‌نك سرينه كماليله واقف اولمز ، پس ايمدى اول ركنلرى بيان ايتمك بو رساله‌ده لازم اولدى .

ذكر ايله مراقبه‌نك بيانى مرور ايتمشدى ، اما وقوف قلبينك بيانى بودركه وقوف قلبى جميع تعلقات وقيوداتدن وجميع معقولات ومعلوماتدن وجميع خواطر وهواجسدن وجميع افكار واوهامدن تجرد وتخلى ايدوب توجه تام ايله قلبنه توجه ايده ، صكره عين بصيرتله حقيقت قلبنه نظر ايدوب طوره واسرار حقك ظهورينه قلبنده منتظر اوله ، نتكم رسول الله (صلى الله تعالى عليه وسلم) [قلب المؤمن كمرآة اذا نظر فيها تجلى ربه] بيورمشلردر .

(نظم)

قلبدر آيينهٔ اسرار آله * كورر اسرارى ايدن قلبه نكاه

نثر — بوندن صكره معلوم اولسونكه الله تعالى هر كشينك حقيقتنى قلبنه درج ايتمشدر ، صكره اول حقيقتى صفات نفسانيه ايله ستر ايلدى ، اكر بر كيمسه صفات نفسانيه‌سنى قلبندن تجريد ايدوب قلبنه توجه ايتسه ،

حقيقتنى بيلدكدن صكره « ربيسنى » بيلور ، زيرا حديث شريفده « من عرف نفسه فقد عرف ربه » بيورلمشدركه بو حديث شريفده نفسدن مراد حقيقت انساندركه حق تعالى آنى قلبه درج ايتدى ؛ اكر بر كيمسه قلبنه توجهده مداومت ايتسه حقيقتنى كشف ايدر وحقيقتنى كشف ايتدكده حق تعالينك اسرارى اكا منجلى اولور ، زيرا حقيقت انسانى حق تعالى مظهر ذات واسماسى ايتمشدر .

(نظم)

كاشف كرك مظاهر اسمايى بيلسكه * عارف كرك حقايق اشيايى بيلسكه
اولكيمسه كيم حقيقت نفسينى بيليه * ممكنميدر اوكيمسه‌يه مولايى بيلسكه

نثر — ودخى معلوم اولسونكه قلب مؤمن خزائن ملكوتدن بو خزينه‌در ، حق تعالى اول خزينه‌يه لطايف رغبتى وزواخر رهبتى وانوار وحدتى واسرار ربوبيتى وضع ايتدى وصكره انلره دخى خواطر ونفس ووساوس شيطانى حجاب ايتدى ، اكر بر كيمسه قلبنى خواطر ووساوسدن تجريد وتطهير ايدوب عين بصيرتله حقيقت قلبنه نظر ايدرسه ، خزينهٔ قلبنده اولان لطائف رغبت ، زواخر رهبت ، انوار وحدت ، اسرار ربوبيت ، اكا منكشف ومنجلى اولوب انواع كرامتلر ايله الله تعالى انى مكرم ومحترم ايدر .

(نظم)

روح انسانى خدا ايلدى كندى حرمى
قودى انده نقدر وار ايسه سر قدمى
قلبى دركاه معلاسى ايدوب اول حرمك
كوزليان كيمسه اودركاهى كورر چوق كرمى
جمله عارفلر ا [illegible] ن ايرشدى حقه
اوله دركاه او كيم عالمه صيغمز عظمى

اولیجق شیخه میان بستهٔ خدمت ، سالك
انی همتله ایدر شیخی طریقده کبیر
حفظ نسبتله ایرر اهل ارادت وصله
اولور انواع کراماته طریقده جدیر
امر شیخی کوزدوب حکمنه تسلیم اولانك
نفس شیخ ایله البته اولور صعبی یسیر
شیخنه صدق ایله ربط ایتسه درون سالك
اکا هر یرده اعانتده اولور شیخی مجیر
شیخکه صدقله وار سنده اطاعت ایت
انقیادنده انك نفسکی قیل عبد اسیر

نثر — طرق علیه‌ده (رابطهٔ محبت) دیدکاری مریدك شیخنه اولان محبتندن عبارتدر ، اکر مریدده بورابطه اولمسه مرید شیخندن استفاضه ایده‌مز ، زیرا استفاضه‌یه سبب رابطهٔ محبتدر ، انکچون رابطه جمیع طرق علیه‌ده رکن اولدی .

طریقت نقشبندیه‌ده رابطهٔ محبتی درت طریق اوزره ملاحظه ایدرلر ، اولکی طریق بودرکه مرید شیخنك صورتنی قلبنده محبت طریقیله تصور ایده واول تصورده کندینی افنا ایده ، عاشق معشوقك صورتنی تصور ایدوب کندینی معشوقك تصورنده افنا ایتدیکی کبی ؛ بورابطه سببیله شیخك روحانیتی مریدك باطننده حاضر اولوب مریدك باطنی اول روحانیتك انواریله منور اولوب شیخك بعض کمالاتی مریده انصباغ طریقیله حاصل اولور .

بورابطه‌یه مرید مداومت ایتسه تدریج ایله مرید دخی شیخ کبی کامل اولور ، زیرا رابطهٔ محبت محبی محبوبك صفاتنه ادخال ایدر ، نتکم [المحبة دخول صفات المحبوب علی البدل من صفات المحب] دنیلمشدر .

ایکنجی طریق بودرکه مرید شیخنك روحانیتنه محبت طریقی اوزره توجه ایدر واول توجهده بر رتبه مستغرق اولورکه بشریتندن ذهول ایدر واو حالده

شیخك روحانیتی مریدك باطننده تصرف ایدوب مریدك اوصاف بشریه‌سنی ازاله ایدر وتدریج ایله مرید شیخك اوصاف روحانیه‌سیله موصوف اولور وبو رابطه‌یه محبت ایدوب شیخدن بدل اوله‌رق کماله ایریشور .

اوچنجی طریق بودرکه مرید شیخك روحانیتنی دائرهٔ نورانیه شکلنده ملاحظه ایدوب کندینی اول دائره‌نك وسطنده ملاحظه ایده واول ملاحظه‌ده استغراق ایده‌که کندیدن بالکلیه غائب اوله واول غیبتده شیخك روحانیتنك نورانیتی انعکاس طریقیله مریدك قلبنه انطباع وانتقاش ایدر واول نورانیتدن مریدك قلبنه دخی بر نورانیت فرعیه حاصل اولور وتدریج ایله اول نورانیت مریده دخی اصلیه اولور ، مرید دخی شیخندن بدل کامل وواصل اولور .

دردنجی طریق بودرکه مرید شیخك صورتنك روحانیتیله برابر مواجهه‌سنده ملاحظه ایدر وشیخك حضورنده ایتدیکی تأدب کبی اول صورت فرضیه‌نك دخی حضورنده تأدب ایدر واول صورته توجه ایدوب اول توجهده مستمر اولور ، نتکم اول صورت مفروضه‌دن اکا بر فیض نورانیت فیضان ایدر وبورابطه ایله مرید شیخنك حضورنده تحصیل ایتدیکی افاده‌یی تحصیل ایدر ، لکن مریدده بو اعتقاد لازمدرکه شیخك صورتندن روحانیتی آیرلمز وهر قنده تصور اولنور ایسه روحانیتی صورتیله برابر امداد واعانت ایده وشیخده دخی تصرف روحانیت لازمدرکه غیبتده مریدینی تربیه وتصرفه قادر اوله ، اکر مرید شیخك حضورنده رابطه ایدرسه نفسنی شیخدن فانی ایده وهر وقت شیخك حضورنده بویله رابطه ایتسه ، شیخ اول مریدی بر لحظه‌ده مقام مشاهده‌یه ایصال ایده بیلور .

معلوم اولسونکه بورابطه‌لرك مریده فائده ویرملری محبته مقارن اولور ایسه‌در ، اکر محبته مقارن اولمز ایسه فائده ویرمز ، بلکه ضرر ویرر ومحبت دخی موهبهٔ حقدر ، اکتسابی دکلدر ، بلکه محبته تکلف زندیقیت اولوب بعده ایراث ایدر .

(نظم)

ایت رابطه شیخه مدام * حبنه ایله اعتصام
اولطاعتده صبح وشام * احسانه اول مستحق
شیخه همان قیل اقتدا * عهدین طوتوب ایله وفا
بول حق یولنده ارتقا * اول واصل درکاه حق
شیخی تصور ایله طور * قلبکدن انی ایتمه دور
دائم انکله قیل حضور * سرندن آل شیخک سبق
حبنده شیخک فانی اول * عشقنده سرکردانی اول
علم لدنك کانی اول * درسن اوقی اندن ورق

نثر — ارکان سلوکدن اولان صحبت مشایخ جمیع طرقده الزم لوازم واعزم عزایمدر ، زیرا مشایخك اکثریا مریدلرینه افاده وافاضه‌لری صحبت ایله اولمشدر ، رسول الله (صلی الله تعالی علیه وسلم) حضرتلری دخی اصحاب کرام حضراتنه قتی چوق طریق ایله افاده وافاضه بیوردیلر اما صحبت ایله افاده و افاضـه‌لری انلره زیاده اولدیغندن (اصحاب) ایله تسمیه اولنوب (صحابی) ایله صحبته نسبت اولندی ، صحبت ایله افاضه وافاده سنت رسول الله اولدیغیچون مشایخ نقشبندیه حضراتی دخی صحبتی اختیار ایدوب (طریقتنا طریق المحبة والخیر فی الجمعیة) دیدیلر وبیوردیلرکه سـالکه طریقنده صحبت سنت مؤکده در بلکه فرضدر ، فرضدن بعض کره الزم اولور، زیرا فرض قضا اولنور اما صحبت قضا اولنمز، انکیچونکه عارفلر صحبتلری الله تعالینك تجلیاتندن اقتضا وقتیله نشأت ایدر ووقت ایسه مرور ایدر طورماز وتجلیات دخی تکرر ایتمز، انکیچون فوت اولان صحبت تدارك اولنمز .

طریق تقرب الهیده سالکلرك بعض مقامدن عبورلری وبعض مقامه وصوللری فرائض وسنن و نوافله اشـتغال ایله ممکن اولمزده انجق صحبت ایله ممکن اولور؛ اولوقت صحبت عبادتدن الزم اولور، اولوقت صحبته مسارعت ایتمك سالکه فرض اولور، تکیم رسول الله (صلی الله تعالی علیه وسلم) صحابیدن

برینی صحبت ایتمك ایچون آدم کوندروب چاغردیلر واول کسه (صلاتی ادا ایدر کلیرم) دیوب صلاته مشغول اولدی وصلاتی ادادن صکره حضور رسول اللهه کلدی ورسول الله اکا بیوردیلرکه (نیچون اجابتی تأخیر ایتدك) انلر دخی دیدیلرکه (صلاتی ادا ایچون تأخیر ایتدم) ورسول الله (صلی الله تعالی علیه وسلم) اکا عتاب ایدوب (بنم دعوتمه اجابت ایدوب صحبتمه کلمك سکا صلاته اشـتغالدن الزم ایدی) بیوردیلر ! بعض کره اولورکه عارفلر سالکلری برصحبت ایله حقه ایصال ایدرلر ، انکیچون عارفلر سالکلرینه (اصحبوا مع الله فان لم تطیقوا فاصحبوا مع من یصحب مع الله لتو صلکم صحبة الی صحبة الله عزو جل) دیه امر ایدرلر .

دخی عرفاء صادقه ، مشایخ فائقه ، قوهٔ نطقیه‌یه مالك ، انفاس قدسیه‌یه صاحب اولان ذوات کرام که احیاً اموات ایتمکه قادرلردر، صحبتلریله سالکلرك قلبلرنده اولان حجب مانعه‌لری محو وازاله ایدوب سالکلره حق مشاهده ایتدررلر وسالکلرك انلردن خبری اولمز ، انلر جواسـیس قلوب ونوامیس نفوسلردر ، سالکلری نه درلو طریقله حقه ایصال مراد ایدرلرسه انکله ایصاله قادر اولورلر ، اکر دنیلورسه که نه حکمتدر عارفلر صحبتلرنده بوحالتلر اولوب سائر علماء ظاهریه‌نك ووعظ حکایه کولرك صحبتلرنده بوحالتلر اولمز ، بلکه انلرك صحبتلری غفلته باعث وتفرقه‌یه بادیدر ؛ اکا جواب بودرکه انلردن صـادر اولان صحبتلر عالم فرقدن ظهور ایدر ، انکیچون انلرك صحبتلری تفرقه و غفلت ایراث ایدر ، هرچقان دخی انلرك صحبتلری وعظ ونصیحته دائر ایسه‌ده ، اما عارف باللهلرك صحبتلری عالم جمعدن ومقام قدرتدن وحضرت قربیتدن نشأت ایدر ، انکیچون صحبت عارفان قرب وشهود وفوز وفور ایراث ایدر ، هرنقدر انلرك صحبتلری ظاهرده وعظ ونصیحته دائر اولمز ایسـه‌ده ، پس امدی عارفلرك صحبتلری سائر ناسـك کلاملریله قیاس اولنمز .

(نظم)

دم عیسی کبی صحبتله‌در عارفلرك فیضی
حیات جاودانی بخش ایدر انلر کلامندن

عجبمی فیض ایدرسه سالکه صحبتله عارفلو
اولارك صحبتی نشأت ایدر قدرت مقامندن

نثر — ودخی معلوم اولسونکه عارفلرك صحبتلری فیض ایراث ایتدیکی کبی نظرلری دخی فیض ایراث ایدر ، زیرا عارفلرك نظرلری حق تعالینك نظرندن تفرع ایتمشدر ، بلکه عین نظر حقدر ، نتکیم حدیث قدسیده [وبی یبصر وبی ینطق] الی اخر الحدیث بیورمشدر ، بلکه حق تعالی سائر مخلوقك جملهسنه انسان ایله معانظر ایدوب رحمت وحمایت ایدر .

نقل اولنورکه برکون نجم الدین کبری حضرتلرینه برحال ال ویردی ، واو حال ایله برکلبه نظر ایتدی ایدی ، اول کلبده اول عزیزك نظری برکاتنده چوق حالات سنیه وچوق صفات علیه ظهور ایتدیکه اولوقتك انسانی انده متحیر اولدیلر .

دخی نقل اولنورکه سید احمد بدوی حضرتلرینك ولایتلرندن وقدرت روحانیتلرندن ایدیکه اکر برسالك انلره استفاضه نیتیله کلسه همان اولسالکی برنظر علیه ایله مقام ولایته ایصال ایدوب خلافت ویررلر ایدی وبواول نظردرکه خواجه حافظ شیرازی آنی بوبیتله تمنی ایتدیلر .

(بیت)

آنانکه خاك را بنظر کیمیا کنند ★ آیابودکه کوشهٔ چشمی بما کنند

(نظم)

یارب اولورمی برنظر اولیابکا ★ بن خاکیده ایده نظری عین کیمیا
یوق فیض حقه قابلیتهبنده اقتدار ★ تا ایرمینجه همت مردان کبریا
اکسیر خاصه برنظره مظهر اولمدن ★ ممکن دکل جنابنه اللهك ارتقا

نثر — ودخی عارفلرك نظرلری فیض ایراث ایتدیکی کبی عارفلرك

وجوهنه دخی نظر فیض ایراث ایدر ، زیرا حق تعالی حضرتلری عارفلردن حجاب بشریهیی رفع ایدوب اسرار ذات وصفاتنی انلرك وجوهنده بیان واظهار ایتمشدرکه عارفلر یوزندن سائر ناسی هدایت ایده ، زیرا حق تعالی عارفلرك واسطهسیله عوام ناسی هدایت ایدر وعوام ناس دخی عارفلر واسطهسیله ناسی هدایت ایدر ، حقی بیلورلر وعارفلر واسطهسیله حقی مشاهده ایدرلر وبوطریق ایلهدرکه انبیا واولیا حضراتی ناسی هدایت وارشاد ایدرلر ، ایمدی انبیا واولیانك یوزینی کورمك حقی کورمك کبی اولدیغنه [ان لله عباد اذا رؤاو اذکروالله] حدیث شریفنده اشارت بیورلمشدر .

نقل اولندیکه ابوتراب نخشبی (قدس سره) یهبرسالك حکایة دیدیکه (بندهیه الله تعالی کل یوم یتمش کره تجلی ایدر) وابوتراب دخی بیوردیکه (اول یتمش کره تجلیدن ابویزید بسطامییی برکره کورمك سکایکدر) وسالك دخی دیدیکه (سن بکا ابویزیدی کوستره بیلورمیسین) ابوتراب دخی (کوستریرم) دیوب اولسالکی آلوب ابویزید یولنده اوطوردیلر وابویزیده منتظر اولدیلر ، ابو یزید کلوب بچرکن ابوتراب سالکه دیدیکه (ابویزید بوکلن کیمسهدر) چون سالك ابویزیدك یوزینه نظر ایلدکده نعره اوروب یره دوشوب وفات ایلدی وابوتراب دخی ابویزیده قصهیی نقل ایلدی ودیدیکه نهسردرکه اول کیمسه دیمش ایدیکه « الله تعالی کل یوم بندهیه یتمش کره تجلی ایلر » سنك وجهکه برنظره تحمل ایدهمدی » ابویزید دخی دیدیکه (انده اولان تجلی تجلیٔ اسما ایدی وبندهکی تجلی تجلیٔ ذاتدر وتجلیٔ اسمانك مظهری تجلیٔ ذاتییه تحمل ایدهمز واول سالك مظهر تجلیٔ اسما اولمق سببیله تجلیٔ ذاتی بنم یوزمده مشاهده ایتدکده اکا دخی مظهر اولمق دیلهدی ، لکن وعاء استعدادی تنك اولمغله عدم تحملدن هلاك اولدی ، زیرا سبحات تجلیاته تحمل اوعیهٔ استعدادینك وسعتنه موقوف) در .

(نظم)

اولور سالکلره ظاهر خدانك نور اسماسی
جمال پاکنك زیرا ولیلردر مرایاسی

وجوه اولیایه دقت اوزره قیل نظر تاکیم
سکا ظاهر اوله انلر یوزندن حق تجلاسی

نثر — ایمدی طریقتده صحبت اعظم ارکان وصولدر ، اکر صحبتك آدابنه رعایت اولنور ایسه ، اکر آدابنه رعایت اولنمز ایسه صحبتك فائدهسی اولمز ، بلکه ضرری اولور .

ایمدی صحبتك آدابنی بیلمك لازم اولدی ، آداب صحبت ایسه بونلردر :

مرید شیخك صحبتنه واصل اولمزدن اول غسل ایده ، میسر اولهماز ایسه تجدید وضوء ایده ، ایکی رکعت نماز قیله وفقرایه دخی برشی تصدق ایده وکناهلرندن واخلاق ذمیمهدن توبه ایده وقلبنی خواطردن وتعلقاتدن تخلیه ایده ، صکره شیخك حضورینه دخوله استیذان ایده ، اکر اذن اولور ایسه نیت خالصه ایله تعظیم اوزره شیخك حضورینه داخل اوله وتأدب ایدرك کیده ، شیخك یدینی تقبیل ایده ، صکره رجعت قهقری ایله رجوع ایدوب صف نعالده واقف اوله و اکر شیخ جلوس ایله امر ایدرسه امر ایتدیکی محله جلوس وتواضع اوزره یدینی صدرینه القا ایده ، شیخدن اذن اولمدقچه کلام سویلمیه وشیخك یوزینه سببسز نظر ایتمیه ومحو وجود ایدوب سکوت اوزره اوتوره ، خاطرینی اوهام وخیالاتدن حفظ ایده وشیخك صحبتنی کوش جان ایله استماع ایده وکلامنی حسن قبول ایله قبول ایده ، شیخدن اکر ظاهر شرعه مخالف کلام صادر اولور ایسه اوکلامی توجیهده قصوری فهمنه اسناد ایدوب (شیخمك کلامی شرعه موافقدر لکن بن فهم ایدهمدم) دیه ؛ شیخك اصلا بروجهله اقوال وافعال واحوالنه اعتراض ایتمیوب جملهسنی حق اعتقاد ایدوب تحسین ایده و اکر شیخك صحبتندن کندویه شبهه عارض اولور ایسه صبر ایدوب اولوقت شیخه سؤال ایتمیه وصکره اول شبهه اکا کشف اولمز ایسه مناسب بروقتده آنی شیخه سؤال ایده وشیخك جمله کلامی انطاق حق دیو اعتقاد ایده و کلمات صحبتی حفظ صکره خلوتنده ملاحظه ایدرك مقتضاسنجه عمل ایده و صحبتك

تمامندن صکره مجلسده چوق طورمیوب کیتمکه شیخدن اذن طلب ایده ؛ اکر شیخ اذن ویرر ایسه قالقوب تذلل وتضرع ایله شیخك النی ودیزینی تقبیل ایدوب قهقری رجعت ایلمیه وصکره طوغری خلوتنه کیده ایکی رکعت خلوتده صلاة شکر قیلهرق شیخه دعا ایلیه .

(نظم)

ادبدر باعث وصلت خدایه * ادبدر زاد اولان راه هدایه
ادبله مجلس شیخه کیرنلر * بولورلر انده فیض بی نهایه
ادبله دکلین شیخك کلامن * طریقتده بولورلر اول یوجه پایه
طریقتدن غرض انجق ادبدر * ادب اولدی حقیقت ایچره مایه
ادبله شیخنه خدمت ایدنلر * ایرشدی فوق عرشه صالدی سایه

فصل رابع

بو فصل سالکلره حال سلوکلرنده حاصل اولان احوال و مقاماتنی وخواجکان حضراتنك کلمات قدسیهلرینی بیانندهدر .

معلوم اولسونکه سالك مبتدیلرك سلوکلری اثناسنده اوچ درلو حجابلری واردر ، اولکی حجابلری شهوات حادثهدرکه اولشهوات سالکلری مشتهیاته جذب ایدر ، حقدن محجوب ایدر ، ایکنجی حجابلری عادات مألوفهدرکه انلر سالکلری حقدن رد ایدوب معتاد اولان اموره تعلیق وتقیید ایدر ، اوچنجی حجابلری اسباب موثوقهدرکه سالکلر بو حجابلرك اوزرنده توقف واقامت ایدوب مسبب اولان حق تعالی حضرتندن محجوب اولورلر ونفس وشیطان دخی بو حجابلرك وراسنده سالکلره بیك درلو مکر وحیله ایدرلر .

ایمدی سالکلره واجبدرکه بو حجابلری ذکر وتوحید واجتهاد شدید ایله ازاله ایدوب حقدن محجوب اولمیه .

(نظم)

دوشمه صقین هوایه اویوب قید شهوته
شهوت بو یولده سالکه بیك بر حجابدر
عاداته میل ایدوب صقین اول ایتمه اعتبار
عاداته میل ایدنلره وصلت صعابدر
اسبابی پرده ایله چشم بصیرته
اسباب مسببك یوزینه هب نقابدر

نثر — ودخی سالك متوسطلرك اثناء سلوكلرنده ایكی درلو حجابلری واردر ، اولكی حجابلری ظلمانیه‌لردركه انلره اخلاق ذمیمهٔ نفسانیه‌دركه (كبر ، عجب ، حسد ، حقد) كبی وبو حجابلری سالك كندی نفسندن ریاضت وتوحید ایله ازاله ایتمدكجه صفات حمیدهٔ روحانیه‌لریله متصف اولمز ، نفسی دخی تزكیه بولماز .

ایكنجی حجابلری و (تواضع ، مروّت ، عفت ، سخاوت) كبی حجب نورانیهٔ روحانیه‌در ، سالكلره دخی لازمدركه بو حجب نورانیه‌یی ذكر وتوحید ایله ازاله ایدوب انوار صفات ربانیه ایله انصباغ واتصاف وتحقق ایده واكر سالك بو حجب ظلمانیه ونورانیه‌یی دفع ایدوب انوار صفات ربانیه ایله انصباغ واتصاف وتحقق ایدر ایسه (ولایت صغری) رتبه‌سنه ایریشوب (مقام مكاشفه) یه دخول ایدر ، لكن حجاب وجود امكانی باقیدر .

(نظم)

رفع ایت حجاب ظلمتی نفس عنوددن
روحك صفاتی ظاهر اوله سنده چون شفق
روحك حجابنی دخی رفع ایله سعی ایدوب
ایتسون اوحالده سا كا تجلی صفات حق

صكره صفات حق ایله تحقق
تا كیم حدیث قدسی اوله سنده ماصدق

نثر — چون سالك مقام مكاشفه‌یه داخل اولور ، اكا (توحید افعال) اول مقامده حاصل اولور وجمیع افعال عبادی دخی حق تعالیدن بیلور وبو آیت كریمه‌نك سری اكا كشف اولور « والله خلقكم وماتعملون » اول مقامده دخی زیاده مجاهده ایدوب محو صفات روحانیت نورانیه ایدر ایسه اكا توحید صفات ربانیه حاصل اولور ، اول مقامده جمیع صفات خلایقی ورب تعالینك صفاتنی كورر وبو حدیث شریفك معناسی انده ظهور ایدر وسری دخی اكا كشف اولور [فاذا احببته كنت سمعه الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به ولسانه الذی ینطق به ویده الذی یبطش بها ورجله الذی یمشی بها] بو مقامده دخی مجاهده ایدوب نفی وجود امكانی ایدر ایسه اكا توحید وجود واجب الوجود حاصل اولور وبو توحید ذات واجب الوجود ایله توحیدات ثالثه كه (توحید افعال ، توحید صفات ، توحید ذاتدر) جمله‌سی تمام اولور وسالك دخی حقیقتده موحد اولور و (ولایت كبری) مقامنه داخل اولور .

ظن اولنمسونكه بو توحید ثلاثه آسانلق ایله حاصل اولور ، بونلری تحصیلده كركدركه سالك دخی روحنی مراقبهٔ دائمه ایله تصفیه ونفسنی مجاهدهٔ كثیره ایله تزكیه ایده ، جسمنی دخی ریاضت شاقه ایله اذابه ایدوب فنا ایدر فناده اثار بشریتدن انده براثر قالمیه ، اندنصكره دخی عنایت حقه مظهر اولمق كركدركه اول سعادته نائل اولوب اول دولته واصل اوله ، یوخسه نه ممكندركه بركیمسه سر وحدت دیدكلرینی تفكر عقل وتخیل فكر ایله ومطالعهٔ كتب صوفیه ایله فهم ایدوب مشاهده ایده .

(نظم)

خفیدر سر وحدت فكرت عقل ایله فهم اولمز
شكار ایتمك نه ممكن عنكبوتك مرغ عنقایی

صاقين وحدت مقامى وهمله ادراك اولور صانمه
نه‌ممكن ايليه ذره احاطـه عرش اعلايى

نثر — ودخى معلوم اوله‌كه سالكه اثناء سلوكنده ايكى غيبت حاصل اولور ، اولكى غيبته (غيبت صغرى) و (فناى مفيـد) دخى ديرلر وبوغيبتك معناسى بودركه سالك غلبهٔ وجد ايله صفات حواسندن زائل اولوب جمله حواسى معطل اولور ، بوغيبتدن سالكه بعض وقت افاقت كلوب نفسنه ينه رجعت ايدر .

ايكنجى غيبته (غيبت كبرى) و (فناى مطلق) دخى ديرلر ، بوغيبتك دخى معناسى سالك احكام حواس جبليتدن بالكليه پاك اولوب بردخى احكام حواس جبليت طبيعته رجعت ايتمز ، بومقامده سراحديته واقف اولور ، وجود وحدتى مشاهده ايدر ، اولوقت سالكه لازمدركه مبصراته تعليق نظر ايتميوب عين بصيرتله انوار وحدتى جميع اشياده مشاهده‌يه سعى ايده واكر سالكه حجاب كونيه غلبه ايدوب سر وحدتى ملاحظه اكا متعسر اولورسه اول سالكه لازمدركه حق تعالينك نظرينك جميع مخلوقاته من‌غيرجهت تعلقنى ملاحظه ايده ، زيرا حق تعالى جهتده ملاحظه اولنمديغى كبى نظرى دخى جهتده ملاحظه اولنمز ، اكر سالك حق تعالينك نظرينك جميع مخلوقاته تعلقنى بويله ملاحظه ايدوب انك اوزرينه اهتمام ايدرسـه اول سالكك نظرى بصيرتندن وجود جميع مخلوقاته محو اولوب سر وحـدت وجود اكا ظاهر اولور واول سالك دخى بوملاحظه اوزرينه مداومت ايدرسه سر وحدتى جميع مخلوقاتده مشاهده‌سنده رسوخ بولوب بردخى اول مشاهده‌دن ذاهل وغافل اولمز وبرزخ تلويندن خلاص اولوب مقام تمكينه ترقى ايدر وحقيقتده موحد وموصل حق اولور .

(نظم)

حواسـين حكمنى كل ايله تعطيل * بصيرتله اولهسـن حقه واصل

نقوش كائناتى محو ايدرسـك * اولور نقاش نقشك سكا ظاهر
وجودخلقى سلب ايتسك نظردن * اولورسك وحدتك سرينه باصر

نثر — معلوم اولسـونكه طريق وصلت حق تعاليده اوچ تجريد لازمدر .

اولكى تجريد بودركه دنيايى ودنيايه متعلق جميع عملارى ترك ايتمكدر ، بوتجريد ايله سالك جميع اشغال ماسوادن فارغ وآزاده اولوب جميع همتك طلب حقه قصر وجميع وقتنى عباداته صرف ايده ، بوتجريد سالكه لازمدر ، زيرا بو تجريد اولمدقجه سالك حق طلبده صادق اولمز .

ايكنجى تجريد دخى بودركه سالك جميع صفات جبليت طبعيه‌دن پاك اولمقدر ، بوتجريد دخى سالكه لازمدر ، زيرا صفات جبليه نجاست معنويه‌لردر ، انلر ايله طريق مقدس كعبهٔ معنويه‌يه سلوك اولنمز وبوطريقه سـلوك انجق تجرد معنوى وطهارت معنويه ايله اولور وصفات جبليه‌يى نفسدن ازاله ايله تجريد معنوى وطهارت معنويه اولور ، كعبهٔ صوريه‌ده تجرد صورى وطهارت صوريه لازم اولديغى كبى .

اوچنجى تجريد دخى صفات جزئيهٔ مخلوقيه‌دن تصفيه ايتمكدر وبوتجريد دخى سالكه لازمدر ، تاكيم حرم حضرت احديته انكچون دخول ميسر اوله ، زيرا صفات مخلوقيت اثنينيت اقتضا ايدر و اثنينيت اقتضا ايدن ذات وصفات حضرت احديته توسع ايتمز .

(نظم)

صفاتكدن تجرد قيل طهارتدن طوتون احرام
تجردله طهارتسز بو يولده هيچ رواج اولمز
كه كور تجريد ثوبين ايتميوب باغلانمدن احرام
حريم كعبه‌يه بر كيمسـه‌يه كيرمك مباح اولمز

نثر — ودخی معلوم اولسونکه سلوك اثناسنده سالکه اوچ فنا حاصل اولور ٠

اولکی فنا فناء افعالدر ، بو فنانك صاحبنه حق تعالی فعالیت صفاتیله تجلی ایدر واول تجلی سببیله اول سالك جمیع افعال عبادی حق تعالیدن مشاهده ایدوب واول افعالی جمله حق تعالی‌یه اسناد ایدر واول وحدانیت فاعلیت حق تعالی‌یی جمیع افعالده مشاهده سببیله « لافاعل الاالله » دیوب کلمهٔ توحیدده حق تعالینك فاعلیتنی اثبات ایدر ٠

ایکنجی فنا فناء صفاتدر ، بوفنانك صاحبنه حق تعالی قیومیت صفتیله تجلی ایلر واول تجلی سببیله اول سالك حق تعالینك قیومیتنی جمیع اشیاده مشاهده ایدر وحق تعالینك سائر صفاتنی دخی صفات خلائقده مشاهده ایدوب مثلا [لا حی الاالله ولا سمیع الاالله ولا بصیر الاالله] دیوب الله تعالینك صفاتنی توحیدده اثبات ایدر ٠

اوچنجی فنا فناء ذاتدر ، بوفنانك صاحبنه حق تعالی احدیت ذاتیله تجلی ایلر واول تجلی سببیله اول سالك حق تعالینك وجودینی جمیع ذواتده مشاهده ایدوب وجمیع ذواتی عدم اصلیه‌لرنده مشاهده ایدر « ولا موجود الاالله » دیوب توحیدده حق تعالینك وجودینی اثبات ایدر ، مخلوقاتك وجودینی نفی ایدر واول سالکك افنیه‌سنی تمام ایدوب واصل حق اولور وحق ایله بقا بولور وبو افنیه‌یی محیی الدین عربی (قدس سره) اشارت ایدوب بیوردی « من شهد الخلق لافعل لهم فقد فاز ومن شهدهم لاحیاة لهم فقد حاز ومن شهدهم عین العدم فقد وصل »

(نظم)

خدایه باعث وصلت فنادر
تجلی کعبهٔ سینه رهنمادر

صقنکیم عقل وحسه اولمه مغرور
بو یولده عقل وحس هب بندپادر

نثر — معلوم اولسونکه بواوچنجی فنانك صاحبنه مظهر تجلی احدیت ذات الهیه اولمق سببیله حق تعالینك انوار وجود احدیت ذاتنی جمیع وجود ذوات کائناتده مشاهده ایدوب « مافی الوجود سوی الله » کلامنی سویلر وبو کلامی سویلمك ایله مؤاخذه اولنمز ٠

(نظم)

وجود کائناتی ایلیوب حق وجهنه مرآت
جمال پاکنی اهل شهوده ایلدی اظهار
اگرچه شك ایلیوب ارباب غفلت دوشه انکاره
قرده سیر ایدوب انوار شمسی ایتمه‌سین انکار

نثر — سالك چون اول انوار وجود احدیت ذات حقه مستغرق اولدقده جمیع مشاعر وتدارکی وجمیع اعضا وحواسی اول انوار ایله منصبغ اولور واول انوار ایله انوار وجود احدیت ذات الهیه‌یی مشاهده ایده‌رك اول وقت اول سالك حق رؤیتی حقك رؤیتی اولور وکلامی دخی حقك کلامی اولور ، زیرا اولمقام مقام جمعدر که انده غیریت اولماز ؛ تکیم اول مقامده دنیلدی ٠

(بیت)

اعادتنی طرفاً اداها به * فکان البصیر بها طرفها

(نظم)

بکا برگوز اعاده ایله یارب * جمالك گورمکه اولسون مجالم
صفی گورمك بکا اولمز میسر * اوله بنلکله گوزده ایکی حالم

نثر — اول مقامده سالکك حق تعالی‌یی معرفتی دخی حق تعالینك معرفتی اولور ، نته‌کیم اول مقامده دنیلدی (لا یعرف الله الا الله) واولسالکك اولوقت توحیدی دخی حقك توحیدی اولور ، یعنی الله تعالینك کندی ذاتنی ایتدیکی توحیدی کبی اولور واول مقامده اولسالکه بویله توحید ایتمك واجب اولور (لا موجود الا الله) زیرا اول مقام جمع الجمع مقامیدر ، آنده حقدن اوزکه موجود اولمز ، اکر حق تعالی اولسالکك دوام فناسنك مراد ایدر ایسه بردخی انی وجود امکانیه‌یه رد ایتمز وانی اول مقام جمع الجمعده ستر وحفظ ایدوب اصلا مقام جمعدن چقمز وکلامی جمله کلام جمعدر وآنك جمیع امورنده حق تعالی متصرف اولور .

(نظم)

فناده سالکك اولسه دوامی ★ اولور محفوظ چیقمز اولجمادن
ایدنلر حضرت حقده قیامی ★ حقیقتده چیقار ارض وسمادن

نثر — اکر الله تعالی اولسالکك صحو وبقاسنی مراد ایدرسه اکا نور یقین احسان ایدوب کندی صفتلریله انی موصوف اید واول سالك الله تعالینك نور وصفاتیله بقا بولوب وجود کثرت امکانیه‌یه رجعت ایدر ولکن اکا کثرتی رؤیت ووحدتی مشاهده حجاب اولمز واول سالك حق تعالی‌یی جمیع مظاهرده مشاهده‌یه قادر اولور ، ظاهر ایله مظهری تمییز ایدوب ایکیسنك دخی حقنه رعایت وآدابه رغبت ایدر واول کیمسه دخی سالکلرك تربیه‌لرینه وطالبلرك ارشادینه اهل اولور ، وحقك نائبی ورسول اللهك تابعی اولور ورسول اللهك سنتی اوزره خلقی حق تعالی حضرتنه دعوت ایدر . عارف اسرار احدیت ، عالم آداب عبودیت اولوب حق تعالینك هرحالده رضاسنه داعی وادابنه مراعی اولور .

(نظم)

عارف جمال حق مظاهرده سیر ایدر
عارفلرك بصائرینك هیچ حجابی یوق

عارف شهودی حاجب ایدنمز مظاهره
رؤیتده چشم عارفك اصلا نقابی یوق
دائم حقوقی کوزلمه‌در شانی عارفك
حقه رعایت ایلمه‌دن اجتنابی یوق
عارفلرك مرامی خدانك رضاسیدر
هیچ انلرك خلاف رضا ارتکابی یوق

نثر — بوندنصکره معلوم اولسونکه خواجکان حضراتنك آداب طریقنده بیوردقلری کلمات قدسیه اون برکلمه‌در .

اولکی کلمه « یاد کرد » در ، بو کلمه خواجکان عندنده کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله ذکر ایتمکدن عبارتدر ، زیرا خواجکان حضراتی سالکلرك قلبلرینی تصفیه ایچون کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله تلقین ایتدکده (یاد کرده مشغول ایتدك) دیرلر ایدی ، اول اجلدن یاد کرد کلمه‌سی بو طریقنده کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله ذکردن کنایه اولدی .

خواجکان حضراتی بیوررلرکه « سالك یاد کرده مشغول اولدقده کرکدرکه جمیع اوقاتنی یادکرده صرف ایده ، تاکیم قلبنده اولان حجب موانع دفع اولوب قلب صورت اصلیه‌سنه رجعت ایده وقلبده مرموز اولان تجلیلرك انواری ظاهر اوله ، زیرا حدیث شریفده (ان القلوب تصدو واکما تصدوا الحدید وجلاتها ذکر الله) وارد اولمشدر ، کلمهٔ توحید کبی قلبه جلا ویرر ذکر اولماز ، زیرا کلمهٔ توحید نفی ایله اثباتدن مرکبدر ، نفی ایله صدای قلب زائل اولور واثبات ایله جلای قلب حاصل اولور ، اندنصکره تجلیلرك انواری قلبده ظهور ایدر .

(نظم)

پاك اولسه اکر ذکر ایله قلب ایچره سویدا
انوار تجلیلر اولور آنده هویدا

ذکر ایله سویدایده سن ایلیه کور پاك
انوار تجلیلر اوله آنده ده پیدا

نثر — ایکنجی کلمه « وقوف عددی » در ، بوکلمه « کلمهٔ توحیدی حبس نفس ایله ذکر ایدرکن عدد اوتاردن (بر وتر) اوزرینه وقف ایدوب نفسی اطلاق ایتمکدن » عبارتدر ٭

وقوف عددینك فائده‌سی قلب خواطردن سالم اولوب ذکری حضور ایله ایتمکدر ، یوقسه وقوف عددی حبس نفسده شرط دکلدر ، بلکه بعض ذاکرلره وقوف عددی تفرقه ویرر ٭

خواجکان (قدست اسرارهم) حضراتنك « وقوف عددی یکرمی بره بالغ اولدقده نتیجهٔ ذکر حاصل اولور » دیدکلری نتیجه‌نك حصولی بو رتبه‌یه مخصوص دیمه‌دکلدر ، زیرا بعض ذاکره یکرمی برعدده بالغ اولمازدن مقدم نتیجه حاصل اولور واکر ذاکرك وتر اوزره وقوفی یکرمی برعدده بالغ اولوب نتیجه حاصل اولماز ایسه اول ذاکر آداب ذکرده تقصیرات ایتمشدر ، یوقسه البته وتر اوزرینه وقوف بومرتبه‌یه بالغ اولدقده نتیجهٔ ذکر ظهور ایدر ، نتیجهٔ ذکر ایسه بشریتك انفاسی وجذبهٔ قیومیتك ظهوریدر ، اکر بومرتبه‌یه وقوف بالغ اولوب ذکر ظهور ایتمسه اول ذاکرك آداب ذکرده قصوری واردر ، اول ذاکر ابتداء امره عودت ایدوب آدابه رعایت ایدرك ذکره مشغول اولمق کرکدر ٭

(نظم)

ذکر ایتین وقوف ایله ایرمز نتیجه‌یه ٭ زینهار صقین سن ایله ذکری وقوفسز
اولمز جناب حضرت حقه تقربی ٭ طاعت یولنده سالك اولورسه عکوفسز

نثر — اوچنجی کلمه « بازکشت » در ، بوکلمه « ذاکر حبس نفس ایله ذکر ایتدکده عدد وتر اوزرینه وقوف ایدوب نفسی اطلاق ایدرکن (الهی انت مقصودی و رضاك مطلوبی) کلامنی ملاحظه ایتمکدن » عبارتدر ،

بوکلامی ملاحظه‌دن فائده بودرکه ذاکر بوملاحظه سببیله ایکی نفسك ماییننی خواطرك دخولندن حفظ ایتمش اولور ، نفسك ماییننی حفظ ایدر ، آنکله ذکر قوت بولوب تأثیری قلبه زیاده اولور ٭

بوکلامك برخاصه‌سی‌ده بودرکه ذاکر بونی ملاحظه ایتمك ایله حق تعالی مقصودیت صفتیله ذاکرك قلبنده تجلی ایلرده ذاکرك عشقی جانب حقه زیاده اولور ٭

برخاصه‌سی دخی بودرکه ذاکرك ذکرده اخلاصی اولمسه بوکلامی ملاحظه سببیله حق تعالی آکا اخلاص احسان ایدر ، برفائده‌سی دخی بودرکه بوکلام اکر ایکی نفسك ماییننده ملاحظه اولنمسه ذکرك ماییننه غفلت تخلل ایدر وذکرك ماییننه غفلت تخلل ایتسه ذکرده دوام حضور اولماز و ذکرده دوام حضور اولمسه ذاکر ذکرنده فنا بولمز و ذاکر ذکرنده فنا بولمسه ذکرك نتیجه‌سی حاصل اولمز ؛ آنکیچون بو طریقت علیه‌ده بوکلامی ایکی نفسك ماییننده ملاحظه امر لازم اولدی ٭

(نظم)

بنم مقصودم اولدك سن الهی ٭ رضاك اولدی مرادم قبله کاهی
بودعوامی بنم سن ایله تصدیق ٭ که سنسین جمله دعوانك کواهی

نثر — دردنجی کلمه « هوش دردم » در ، بوکلمه « سالکك دوام انفاسنه دخول وخروجده اطلاعدن » عبارتدر ، زیرا سالك چنکه انفاسنه دخول و خروجده اطلاع حاصل ایتسه ، انفاسنی غفلتدن حفظ ایدر وانفاسنی غفلتدن حفظ ایتمك بو طریقتده اعلا مرتبه‌در ، زیرا انفاسنی حفظ ایتمك حضوره سببدر وحضور ایسه بوطریقتده رکن اعظمدر ؛ برکیمسه انفاسنه دخول و خروجده مطلع اولمسه انفاسنی ضایع قیلمش اولور ، انفاسنی ضایع قیلان نفسنه مالك اولمز ، انفاسنه مالك اولمیان ضلالنده قالوب هلاك اولور ؛ نتکیم شیخ شهاب الدین (قدس سره)

حضرتلرینك « من لم یملك انفاسه لم یملك نفسه ومن لم یملك نفســه فكان من الهالكین » بیوردقلری بوسری ایضاح ایدر ٠

هوش دردمك فائده‌سی اولدركه جمیع نفسلر منبع وحدانیت ومعدن معرفت وموضع فیوضات اولان قلب حقیقینك محلی اولان قلب صنوبرینك اوزرندن مرور وعبور ایلر ، آنكچون انفاس ممدحیاتدر ؛ بركیمسه انفاسنه دخول وخروجده مطلع اولسه ، حق تعالینك اسرارندن برسره البته مطلع اولور واول نفس نفس رحمن اولوركه [انی اجد نفس الرحمن من قبل الیمن] حدیث شریفی بوكا اشارتدر ٠

(نظم)

آلمه غفلتله نفس ایتمه صاقین خسرانی
آلان انفاسی حضور اوزره بیلور سبحانی
اعرف ناس ، خبر ویردی نفس سرندن
شم ایدوب سمت یمندن نفس رحمانی

نثر — بر نفس بوقدركه آنده رائحهٔ وحـدانیت حق سبحانه وتعالی اولمیه وبركیمسه انفاسنی اخذ واطلاق ایلسـه البته اول رائحهٔ وحدانیتدن شم ایدر ودخی معلوم اولسونكه عبد معبودینه نفس ایله ایتدیكی عبادتدن افضل عبادت اولمز ونفس ایله دخی ایتدیكی معصیتدن اقبح معصیت اولمز ، زیرا عبد بر نفس ایله بر عبادت ایدركه اول عبادتی آنی اعلای علیینه رفع ایدر وبر نفس ایله دخی بر معصیت ایشـلركه اول معصیت آنی اسـفل سافلینه رد وتنزیل ایدر ؛ آنكچون اولیاء الله عنـدنده حفظ انفاسدن الزم وافضل عمل اولمز ، نته‌كیم جنید (قدس سره) حضرتلری (ما احسن النفس بالنـدامة وهو اكبر من عبادة الكون وافضل الاعمال الانفاس بالایمان واقبح الاعمال الانفاس بالكفر) بیورمشلردر ٠

بشنجی كلمه « نكاه داشت » در ، نكاه داشت كلمه‌سی « قلبی خواطردن حفظ ایتمكدن » كنایه‌در ، معلوم اوله‌كه حق تعالی قلبی مرأت جمال ذات

وآنلری مظهر انوار اسماء وصفات وخواطری دخی قلبك مشاهده‌سنه حجاب ایلدی ؛ اگر بركیمسه قلبنی خواطرك دخولندن حفظ ایتمسه حقك ، جمال ذاتنی وانوار اسماء وصفاتنی مشاهده ایده‌مز ؛ ایمدی ، سالكه قلبنی خواطردن حفظ ایتمك لازم اولوب اگر برسالك جد وسعی ایدوب قلبنی خواطردن ربع ساعت ویانصف ساعت حفظ ایدرسـه البته اولسالك جمال ذاتی وانوار ذات وصفاتی مشاهده ایدر ؛ لكن قلبی خواطردن بومقدار حفظ ایتمك قتی صعبدر ، قتی چوق مجاهده ایله حاصل اولور ، انكچون طریقتده قلبی خواطردن حفظ ایتمك اعلی مقام اولدی ٠

معلوم اوله‌كه قلبه حجاب اولان خواطر آلتی نوعدر ، ۱ (هواجس) در ٠ بوهواجس نفس جانبندن قلبـده ظهور ایدر ، ۲ (وساوس) در ٠ بووساوس شـیطان جانبندن قلبه القا اولنور ، ۳ (الهامات) در ٠ بونلر دخی ملك جانبندن قلبه القا اولنور ، ٤ (واردات) در ٠ بونلر حقدن قلبه سنوح ایلر ، ٥ صور (كائنات) در ٠ بونلر دخی حواس جانبندن اولوب قلبه دخول ایلر ، ٦ (معقولات) در ٠ بونلرده عقل جانبندن قلبـه خطور ایلر ، بو خواطرك مجموعی سالك مبتدی‌یه كوره حجابدر ٠

ایمدی سالك مبتدی اثناء سـلوكنده قلبنی بوخواطرك مجموعنـدن تجرید ایتمك ومجموعنك دخولنـدن حفظ ایتمك ركدر كیم جمال ذاتی مشاهده وانوار تجلیات اسماء وصفاتی مكاشفه ایده ، چونكه سالك مقام مشاهده‌یه واصل اولور ، آنك مشاهده‌سنه خواطر حجاب اولماز ، زیرا اولسالك خواطرده دخی جمال اللهی انوار اسماء وصفاتی مشاهده ایدر ، نته‌كیم مظاهر خارجیه‌ده مشاهده ایتدیكی كبی ، قلبی خواطردن حفظ ایتمه‌نك طریقی بودركه سالك محسوساته حواسنی تعلقدن منع ایده ، زیرا اكثری خواطر سمع وبصر طریقیله قلبه دخول ایدر وعقلنی دخی معقولات تعلقدن حفظ ایدوب مطالعه كبی شـیلری ترك ایده ، شیخنك امر ایتدیكی امره مشغول اوله ، كلمهٔ توحید ایله قلبنی دائم تخلیه ایدرك اسـتغفار ایله حقه

توجه ایده ، ناسدن عزلت وکلام سویلمکدن کف لسان ایده وقلبنه دائم ناظر اولوب خواطری قلبندن طرح ایده واعمال دنیویه‌یی ترك ایده ، وقلبنی اشغال ایدن اموردن احتراز ایده .

(نظم)

ایلمکل جمله مجاری حواسی مسدود
جسمکی صوم وریاضاتله ایله تضییق
اولمه‌سین سیل خواطرله قلبك کرداب
ایتمسون جند شیاطین آنی سرداب
جمله معلوم ایله معقولی فراموش ایله
اوله انوار تجلی ایله روحك شاداب

نثر — التنجی کلمه « وقوف قلبی » در ؛ بوکلمه « قلب صنو بری‌یه توجه ایدوب عین بصیرت ایله حقیقت قلبه نظر ایدوب طورمق » در .

وقوف قلبی‌یه اشتغالك کیفیتی بودرکه سالك قوی وحواسیله جانب یسارده قلب صنو بریده اولان قلب حقیقته توجه ایدوب بصیرتك حقیقت قلبه تعلق ایدوب اول حقیقته نظارت اوزره مستمر اوله ، تاکیم اول سالك ده برغیبت ویا اثر جذبه ویا احوال سلوکدن برحال ظهور ایده ، صکره اول ظهور ایدن حاله اتباع ایدوب مقتضاسنجه عمل ایده ، تاکیم اول حال زائل اولنجیه دکین ، صکره ینه وقوف قلبی‌یه عودت ایدوب ینه برحال ظهور ایدنجیه‌دك مشغول اولوب واو حاله ینه اتباع ایدوب مقتضاسنجه عمل ایده ، تاکیم اول حال زائل اولنجیه‌دك ، بومنوال اوزره وقوف قلبی‌یه مشغول اوله ، تاکیم عنایت حقه مظهر اولوب نسبت طریقت علیه آنده تقرر وتحقق ایده ومطلوب حاصل اوله .

بوطریقت علیه‌ده سالکلر سائر اشتغالات سلوکدن متأثر اولمازلر ایسه مشایخ عظام وقوف قلبی تعلیم ایدوب آکا مشغول ایدرلر ، تاکیم آنلرده

تربیه‌یه قابلیت کلور ، آندن صکره سائر اشتغالات ایله تربیه ایدوب آنلری حقه ایصال ایدرلر ، آنکیچون وقوف قلبی بوطریقده (اصل اصول) اولدی .

(نظم)

بیضهٔ دل اوستنه مانند مرغ اول پاسبان
تاکه انوار تجلی دلده آچسون پروبال
فیضکاه دلده در کسب کمالی سالکك
اندن اوزکه غیری یردن ایلمز کسب کمال
لوح مرآت دله دائم نظارت ایلسون
جلوه‌کاه حقدر اول انده اولور سیر جمال
دلدن اوزکه جای وصلت استین عاشق دکل
عاشق اولدرکیم ایدر دل حجله کاهنده وصال

نثر — یدنجی کلمه « یادداشت » در ، بوکلمه « وجود احدیت حق تعالی‌یه هرحالده وهرشیده دوام اوزره مراقبه‌دن » عبارتدر .

یادداشته اشتغالك کیفیتی بودرکه سالك جمیع قیوداتی قلبندن تجرید وقوی وحواسی دخی احکامندن تعطیل ایدوب جمیع موجوداتی عدم اصلیلرنده ملاحظه ایده ، ووجود وحدت ذات الهی‌یی جمیع موجوداتی محیط ، کیف وکمدن ولون وشکلدن وجهت ومکاندن منزه برامر نورانی وبروجود حقانی ملاحظه ایده ودائم اول امر نورانی‌یی جمیع اشیاده مراقبه ایده وبو مراقبه‌ده فتور همت ونشئت عزیمت ایتمیه‌رك مداومت ایده ، تاکیم وجود ذات حق تعالی‌یی جمیع مظاهرده مشاهده ایلیه ، نتکیم حدیث شریفده [رأیت ربی نورانیا] وارد اولمش وبوراده‌کی رؤیت مشاهده معناسنه کلمشدر .

مراقبه اثناسنده قلبنه خواطر خطور ایدن سالکه کرکدرکه نظرینی مبصراتدن برشیئه تعلیق ایده وکوزینی آندن آیرمیوب اول خواطر مندفع

اولنجه‌یه‌دك اول شـیئه نظر ایدوب طوره ، یاخود خواطرده وجود وحدت ذات الهیه‌یی ملاحظه ایده ، تاکیم خواطرده وجود وحدت ذات الهیه ظهور ایدوب خواطر مضمحل اوله‌زیرا اثرده « ومن احسن الحسنات مراقبة الرقیب عند خطرات القلوب » وارد اولمشدر •

(نظم)

کوزله طور اسرارحق دائما اشیاده سن
حق سکا اسرارینی اشیادن ایلر آشکار
ایله هرگز نظر ظاهرده نقش عالمه
ایله باطنده همان نقاش نقشـه انتظار
سعی قیل نفی وجود کائناته عارف اول
عارفه نفی وجود اولدی حقیقتده شعار
حق تعالینك وجودنده بولور محو وجود
هرنه‌کیم خارجده وخاطرده اولسه اعتبار

نثر — سکزنجی کلمه « نظر برقدم » در ، بوکلمه « سالك حال‌مشینده نظرینی پشت پاینه تعلیق ایدوب آفاقه باقامقدن » عبارتدر ، زیرا سالك مبتدی طریقنده کیدرکن آفاقه نظر ایلسه صور مبصرات قلبنه منقش اولوب قلبده تفرقه حاصل اولور واول تفرقه‌یی دکه برحال ایله ازاله ایده‌مز ، یاخود نظری مشتهیات ومستحسناته تعلق سببیله قلبنده علاقه حاصل اولوب مفتون اولورده سلوکدن محروم قالور ، حقدن منقطع اولور ، چونکه « من کثرت لحظاته دامت حسراته » دنلمشدر •

شیخ محمد بن عبدالله نقل ایدرکه ، برکون استادم ایله بریولده کیدردم ، نظرم برشاب جمیل وجهنه تعلق ایتدی ، استادم آکا مطلع اولدقده دونوب بکا دیدیکه (اوغلوم سن بونظرك ضررینی البته برکون کوررسك) ، بن اول سوزدن زیاده متأثر اولدم وضرره منتظر اولدم ، تاکیم یکرمی سنه مرورندنصکره برکیجه آنی کوردم تفکر ایدرکن اویودم وچقانکه صباح

قالقدم کوردمکه حفظ ایتدیکم قرآن کریمی جمله نسیان ایتدم ، اولوقت بکا هاتفدن ندا اولدیکه بونسیان اول نظرك ضرریدر بووقت ظهور ایلدی ؟ انتهی •

سالك متوسط ومنتهیلر دخی اکر طریقده کیدرکن آفاقه‌نظر ایدرك کیتسه‌لر حضور قلبلری وجمعیت باطنلری زائل اولور وصکره اول حضوری واول جمعیتی تحصیل قتی‌مشکل اولور ، ایمدی سالکلرك جمله‌سنه لازمدرکه یوله کیدرکن نظرینی قدمینك اوزرندن آیرمیه ، نظرك برمعناسی دخی بودرکه سالك ماسوادن کف ید وترك محبت ایدوب طریق حقه جد وسعی ایله سلوك ایدوب آفاقه نظر ایتمیه •

(نظم)

صقین یولده آیرمه چشمکی سن پشت پایکدن
قالور یولده بقان آفاقه تیز اول منزله ایرمز
کوکل جمعیتی زائل اولور آفاقه باققدن
اوجمعیت دخی بروجهله صکره اله کیرمز
طریق حقه سعییله کیدنلر غیره باقازلر
که زیرا غیره باقاقلق بویولده فائده ویرمز

نثر — طقوزنجی کلمه « خلوت درانجمن » در ، بوکلمه « باطنده حقه مشـغول اولوب ظاهرده خلق ایله مخالطه ایتمکدن » کنایه‌در ، خلوت درانجمن منتهی اولان سالکلرك حاللریدر ، زیرا مبتدی سالکلرك اهل غفلت ایله مخالطه‌دن البته قلبلرینه تفرقه ونسبتلرینه نقیصه حاصل اولور •

سالك مبتدی ابتدای سلوکنده ناسدن عزلت ایدوب حق ایله انسیت تحصیل ایتمك کرکدر ، تاکیم ناس ایله خلطت حق ایله انسیته مانع اولمیه ، خلق ایله جمعیت دخی حق ایله خلوته منافی اولمیه ، کورمزمیسین که سائر طریقتلرده ایتدکلری خلوت ظاهریه خلوت باطنیه‌یی تحصیل ایچوندر ، بوقسه خلوت ظاهریه شریعتده وسنتده مقبول دکلدر ، بلکه بدعتدر ، زیرا

رسول‌الله (صلى الله تعالى عليه وسلم) صدر نبوته جلوس ایتدکدنصکره اصلا ناسدن عزلت ایدوب اختیار خلوت بیورمدیلر ، دائما ظاهرده خلقه تعلیم شریعت وباطنده حقه مناجات ایدرلر ایدی ؛ [لی مع الله وقت لا یسعنی ملك مقرب ولا نبی مرسل] قول شریفی بونی مؤید اولان احادیث شریفه‌دندر؛ اصحاب کرام دخی سنت رسول الله اوزره ظاهرده خلق ایله معامله‌ده وباطنده حق ایله مذاکره‌ده اولورلر ایدی ، نتکیم جناب واجب تعالی وتقدس حضرتلری آنلرك وصف وتعریفلری حقنده [رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله] بیورمشلردر .

خواجکان حضراتی دخی سنت شریفه اوزره خلق ایله خلطتی وحق ایله خلوتی اختیار ایتدیلر ، لکن بو شرط ایله که خلق ایله خلطت حق ایله خلوته مانع اولمیه ، انکیچون خواجه بهاء الدین حضرتلری (طریقتنا طریق الصحبة والخیر فی الجمعیة) بیوردیلر ، فقط اکر خلقك خلطتی حقك خلوتنه مانع اولور ایسه اوحالده خلوتی اختیار ایتمك لازمدر .

(نظم)

ایدوب سرکده خلوت خلق ایله کز انجمنلرده
ولکن جهد ایدوب اغیاری قیله سرکه آکاه
شعار انبیادر خلطت ایتمك خلقه ظاهرده
اوله باطنده هردمده درون دلده ذکر الله

نثر — اوننجی کلمه « سفر ، در وطن » در ؛ بوکلمه « سالك ماسوایی ترك ایدوب جانب حقه توجه ایله سفر ایتمه‌دن ، یا سالکك صفات ذمیمه‌سی صفات حمیده‌یه ترقیسندن ، یاخود سالکك عالم ملکدن عالم ملکوته وعالم ملکوتدن عالم جبروته وعالم جبروتدن عالم لاهوته عروجندن ، یاخود سالکك مرتبهٔ علم یقیندن عین یقینه وعین یقیندن حق یقینه انتقالندن » عبارتدر ؛ سالك بو ذکر اولنان مراتبده سیر سفر ایتمدکجه حق تعالی‌یه تقرب ایده‌مز ، زیرا حق تعالینك طریق تقربی معنویدر ؛ آنده اولان سفر

دخی معنویدر ، معنوی سفر ایسه وطنده اولور ، سالکلرك ظاهرده اولان سفرلری باطن سفرینی تحصیل ایچوندر ، یوقسه ظاهر سفری باطن سفرینه وسیله اولماز ایسه ظاهر سفری عبثدر ، اتعاب بدندر ؛ تقصیراتدن وترك عبودیتدن غیری حاصل یوقدر ، بلکه بعض سالکه کوره ظاهر سفری حرامدر ، زیرا حرامه مؤدی اولور ، انکیچون خواجکان حضراتی سفر ظاهری اعتبار ایتمیوب (سالکك سفری وطنده‌در دیو) بیوردیلر .

(نظم)

دائما باطنده سالك طورمیوب ایتسون سفر
جسمنی قطع طریق ایلکده اعبا ایتسون
عالم ملکدن علایق قطع ایدوب ایتسون عروج
عالم لاهوته دك برعالمی جا ایتمسون
طورمه باطندن سفر ایله وطندن اولمه دور
ناسنی ظاهر یو طنده الها ایتمسون

نثر — اون برنجی کلمه « وقوف زمانی » در ؛ بوکلمه « زمان حاله اطلاعدن وزمان ماضی‌یی محاسبه‌دن » عبارتدر ، زیرا سالکه لازمدر که هر وقتنی کوزه‌دوب مقتضاسنجه عمل ایده ، هر نهارینی اقشامده وهر لیلنی صباحده محاسبه ایدوب کوره‌که اول مرور ایدن وقتلر طاعات ایله‌می مرور ایتدی یوقسه مخالفت ایله‌می کچدی ؛ اکر طاعت ایله مرور ایتدیسه الله تعالی اکا ایتدیکی توفیق ایچون حمد وثنا ایدوب طاعتده دوام وثبات ایده ، اکر مرور ایدن وقتلری ذنب وغفلت ایله مرور ایتدی ایسه توبه واستغفار ایدوب ضایع اولان وقتلرینی زمان مستقبلده طاعت ایله تدارك ایده ، اکر وقتنی ضایع ایدن سالك مبتدی اولورسه اولسالك وقتنی ذنب ایله ضایع ایتمشدر ، ذنبنه توبه واستغفار ایدوب زمان مستقبلده ذنب ایتمامکه عزیمت ایدوب طاعته سعی ایده ، اکر متوسط اولورسه اولسالك غفلت ایله وقتنی ضایع ایتمشدر ، عقلنی قلبندن ازاله ایدوب استغفار وبر دخی

غفلت ایتمه‌مکه عزیمت وحضور مع اللهه سعی وغیرت ایده ؛ اکر منتهی اولورسه اولسالك وقتنی حجب ماسوی ایله احتجاب وضایع ایتمشدر ، اول احتجابی قلبندن نفی ایدوب استغفار ایده ومشاهدهٔ الهیه‌ده استغراق ایده ، ایمدی بوندن معلوم اولدیکه سالك سلوکك قنغی مرتبه‌سنده اولورسه‌وقتنی محافظه ومحاسبه ایدوب تعمیر اوقات وتدارك مافات ایتمك اکا واجبدر ، زیرا اثرده [من اهمل وظیفة الوقت فوقته مقت] و [من علم اوقاته فازو من جهل اوقاته حاز] وارد اولمشدر ٠

(نظم)

ابن وقت اول مادر وقت مقدر اولمه کل
وقته اول‌پرورده ، زنهار وقت‌پرور اولمه‌کل
دائما احوالنی نفسك حساب ایت موبمو
مالك نفس عنود اول نفسه چاکر اولمه کل
نقدعمری یوق یره صرف ایتمه‌غفلت ایلیوب
هرزمان طاعتده اول غفلتله ابتر اولمه کل
وقتکه عالم اولوب درك ایله ضر ونفعکی
اولمه جاهل وقتکه خسرانه مظهر اولمه کل

نثر — تعمیر اوقات وتدارك مافات بویله‌درکه‌وقتنی ضایع ایدن‌کیمسه‌یه لازمدرکه نهارینی صائم ، لیلنده قائم اوله ، اهل ذکردن ایسه ذکره دوام ایده واهل مراقبه‌دن منفك اولمیه واهل شهوددن ایسه شهودنده راسخ اوله ، وقلبنی تفرقه وغفلت وتعلق ماسوادن حفظ ایده ، لسانی فضول کلامدن وبصرنی مبصراته تعلقدن واذنی استماع اصواتدن ورجلنی عبث یره کیتمدن حفظ ایده وتقلیل اکل وترك حرام وملازمت جوع وعطش ایده ، اخلاق ذمیمه‌یی جمله ترك ایدوب دنیویلردن احتراز ایده ودائما توبه واستغفاره ملازمت ایده ، امرمعروف ونهی عن المنکر اشلیه وزهد وتقوی اوزره اوله ، ترك تسوف ایدوب وقتنك مقتضاسن ایلیه وبرمکاندن برمکانه

عملین تعلیق وبرزماندن برزمانه تأخیر وتعویق ایتمیه ، کسلدن غایت احتراز ایده ، زیرا طریق سلوکك آفتی کسلدر !!! ودائم مجاهده‌یی التزام ایده وحق جانبنه محبته نافی اولور اموردن وحرامدن اجتناب ایدرکبی اجتناب ایده ، هر وقتنی غنیمت بیلوب هیچ بروقتك فائده‌سنی اضاعت ایتمیه ، زیرا « المصائب کثیرة واعظم المصائب ذهاب الوقت بلا فائدة » وارد اولمش وبوکلمات قدسیه معنالرینك حفظنده قولایلق اولسون ایچون ، آتیده کی نظم ایله تعریف ایدلمشدر ٠

(نظم)

خواجکانك کلمات پاکی ★ اولدی آداب سلوکی حاوی
نقشبندیه طریقنده‌کی سر ★ بوکلماته مراعات ایله‌در
(یادکرد) در کلماتن بریسی ★ ذکر دائمدر آنك معنیسی
کیم (وقوف عددی) دیرکه‌ندر ★ ذکری وتراوسته وقف ایله‌در
(بازکشته) ویریلوب معنی پاك ★ انت مقصودی ومطلوبی رضاك
(هوش دردم) ده بومعنامشهور ★ ایتمك الله ایله هردمده حضور
بو(نکاه داشت) بومعنی‌خوشتر ★ قومامق قلبه خواطردن اثر
(وقوف قلبی) بواولدی ای یار ★ ایلمك قلبه توجه هر بار
ویردی (یادداشت)بومعنی‌رونق ★ کوزلیوب جانب حق طورمق
ویر بومعنای نظر (برقدم) ٠ ★ پشت پااوستنه باقوب یورومه
(خلوت‌درانجمن) شرحی بودر ★ خلق ایچنده ایتمه‌حق ایله حضور
بو (سفردر وطن) ٠ اولدی‌مآل ★ روحله جانب اللهه رحال
بیل (وقوف زمانی) ای جان ★ اطلاع اولدی وقتکه هرآن
وقتکی کوزله آندن ایتمه ذهول ★ اوله‌سك‌تاکه‌مشایخ ایچره فحول
اولدی اون بر کلمه جمله تمام ★ خواجکانه ایدهلم بزده سلام

فصل خامس

بوفصل ارباب طریقك سنت اوزره مداومت ایتدکلری نوافل بیاننده‌در ٠

معلوم اولسونكه طالب وصلت حق اولان كيمسه نافله عبادت ايله اشتغال ايتمك لازمدر ، تاكيم عبادات نافله‌يى ايشلمك ايله حقه تقرب ايدرك محبوب حق اولوب مظهر صفات الهيه اوله ، نتكيم حديث قدسيده وارد اولدى [لايزال عبدى يتقرب الى بالنوافل حتى احبه فاذا احببته كنت سمعه الذى يسمع به وبصره الذى يبصر به ولسانه الذى ينطق به ويده الذى يبطش بها ورجله الذى يمشى بها] .

عبادات نافله‌نك موجب قربيت و مستلزم محبت اولمرى فرائض وسنتلرى كماليله ادادنصكره اولور ، يوقسه برسالك فرائضى فوت ايدوب نوافله‌مشغول اولسه ، اكا اول نوافل قربيت ومحبوبيت ويرمز ، بلكه بعديت ومبغوضيت ويرر ، زيرا اثرده (من شغل الفضل عن الفرض فهو المغرور) و (فرائضك فوتيله اشلنن نوافل ايله فوت اولنان فرائض قضا اولنور وانلر ايچون غير جزا اولمز) وارد اولمشدر .

معلوم اولسونكه حق تعالينك محبتنى جالب وجناب قربيته جاذب اولان نوافل سنتده وارد اولان نوافلدر ، يوقسه نافلهٔ بدعيهٔ مخترعه دكلدر ، زيرا رسول اكرم (صلى الله عليه وسلم) نه دكلو قربيت ويرر عبادت نافله وار ايسه بيان ايتمشدر وانلرك بيان ايتديكى نافله عبادتلردن غيرى نافلهٔ بدعيه‌لر ايله حقه تقرب اولنماز ، اثرده [ان احسن الحديث كتاب الله وخير الهدى هدى محمد وشر الامور محدثاتها] [من احدث فى امرنا هذا فهو رد] وارد اولمشدر .

سالك عبادات نافله‌دن برينى ورد ايدينوب التزام ايدينور ايسه كركدركه انى بروقته تخصيص ايده وهر چن اولوقت كلور انى ايشلمك كرك واكر ضرروت حسبيله انى ترك ايدر ايسه آخر وقتده انى تدارك ايده ، تاكيم اوعملده مداومت بولنه ، زيرا [عمل قليل مع المداومة خير من عمل كثير من غير المداومة » و « خير الاعمال ادومها » بيورلمشدر .

سالكه لازمدركه التزام ايتديكى اورادى ترك ايتميه ، تاكيم آنلر

ايله حقه واصل اوله ، زيرا التزام ايديلان وردك تركى باعث عتاب اوله‌جغى [تارك الورد معلون] حديث صحيحيله مثبتدر .

دخى سالكه لازمدركه شيخندن تلقى ايتديكى اذكاره مداومت ايدوب ترك ايتميه ، اكر ترك ايدر ايسه شيخندن ارادتى فسخ اولور ؛ ودخى معلوم اولسونكه بو اوراد واذكاره مداومت ومواظبت سالكه كوره‌در ، يوقسه عارفلره كوره بروردى التزام وبرعمله اعتصام اولنماز ، عارفلر حق تعالينك استعماليله عمل ايدرلر ، كندى ارادتلريله بروردى التزام وبرعمله اعتصام ايتمزلر ، بروقتى بروقته تفضيل وبرحاله ترجيح ايتمزلر ، آنلردن هرنه حركت صادر اولورسه حقك تحريكيله صادر اولور ، انلر هرنه مراد ايدرلر ايسه حقك اراده‌سيله مراد ايدرلر ، انلر نفسلرندن فانى اولوب حقله باقى اولديلر ، انكچون انلرده حقك ارادتندن غيرى اراده اولمز .

(نظم)

اتباع ايت سنته هر ايشده اهل سنت اول
ميل بدعت ايليوب طاعتده ايتمه ابتداع
حقه وصلتدن اولور بدعتله سالك منقطع
كير طريق سنته كل حقدن ايتمه انقطاع
شرع ايله حقك رسولى خلقى دعوت ايلدى
لازم اولدى هركسه ، ايتمك رسوله اتباع
سنت اوزره اولمدق يك درلو طاعت ايشلسك
ايده‌مزسك حضرت اللهه هركز اتباع
ترك رهبانيت ايت اويه هواى نفسكه
ايله راه سلفدن اوزكه راهى اختراع
دامن شرعى طوتوب آيرلمه سنتدن صاقين
بدعتى ترك ايله ايتمه مبتدعه اجتماع
اقتدا اوزره ايدوب طاعات ، ترك ايت حظكى
تاكه طاعات ايچره حظك سندن ايتسون انجلاع

نافله اعمال ایله سودر خدایه کندیکی
ایله اسرار صفات اللهیه سنده اطلاع

نثر — اهل طریقك مداومت ایتدکلری نوافل مسنونه « صلاة نافله » ، « صیام تطوع » ، « قرائة قرآن » ، « اوراد واحزاب » اولمق اوزره درت قسمدر .

صلات نافله — صلاة نافله دخی درت قسم اولوب اولکی قسمی صلاة اوابیندر ، بونك وقتی سنت مغربی ادادن صکره عشا وقتنه قدردر ، بونك اقلی التی رکعت واکثری اون ایکی رکعتدر ، بونده مستحب اولان اولکی ایکی رکعتده فاتحه‌دن صکره اوچر اخلاص اوقومقدر ، ایکنجی ایکی رکعتده فاتحه‌دن صکره برر اخلاص اوقومقدر ، اوچنجی ایکی رکعتك اولکی رکعتده فاتحه‌دن صکره قل اعوذ برب الفلق وایکنجی رکعتده قل اعوذ برب الناس اوقومقدر ، دردنجی ایکی رکعتك اولکی رکعتده فاتحه‌دن صکره سورهٔ بقره‌نك اولندن [بما کانو یکذبون] آیت کریمه‌سنه قدر و [الهکم اله واحد] دن [لقوم یعقلون] ه قدر واون بش اخلاص دخی اوقیه وایکنجی رکعتده ایة الکرسیدن خالدونه دك اوقیه ولله مافی السموات] دن آخر سوره‌یه دك اوقویه واون بش اخلاص دخی اوقویه ، وبشنجی ایکی رکعتك اولکی رکعتده فاتحه‌دن صکره سورهٔ بروج وایکنجی رکعتده سورهٔ طارق اوقویه ، التنجی ایکی رکعتك هربر رکعتده فاتحه‌دن صکره بشر سورهٔ کافرون اوقویه وصلاة اوابیندن صکره « الحمد لله علی احسن المسی الحمد علی احسن الصباح الحمدلله علی حسن المبیت اللهم لك الحمد حمداً خالداً مع خلودك ولك الحمد حمداً دائماً مع دوامك لامنتهی له دون مشیتك ولك الحمد حمداً دائما لاجزاء لقائله الا رضاك ولك الحمد حمدا دائما عند کل طرفة وتنفس عند کل نفس الحمد لله کفا حقه والصلوة والسلام علی خیر خلقه » دعای شریفنی اوقیه .

بوندن صکره دخی ایکی رکعت صلاة حفظ ایمان قیله وآنك اولکی رکعتده

فاتحه‌دنصکره آیة الکرسی‌یی بعده « ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذهدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب » آیت کریمه‌سنی اوقویه ، ایکنجی رکعتده (سورهٔ الم نشرح) لك اوقویه وسلامدن صکره سجده ایدوب سجده‌ده اون ایکی کره صلاة سلام ایدوب بودعایی اوقویه « اللهم انی استودعك دینی فاحفظه علی فی حیاتی وعندمماتی وبعد وفاتی » ورأسنی رفع ایتدکدن صکره بودعایی دخی اوقویه « اللهم انی اسئلك ایمانا یباشر قلبی واسئلك ایمانا دائما واسئلك قلبا خاشعا واسئلك یقینا صادقا واسئلك دینا قیما واسئلك رزقا طیبا واسئلك عملا متقبلا واسئلك العافیة واسئلك الشکر علی العافیة واسئلك الغنی عن الناس یاارحم الراحمین » بودعادن صکره دخی سورهٔ سجده وسورهٔ واقعه اوقومق مستحبدر .

وقت عشا داخل اولدقده درت رکعت سنت عشا قیله وصلاة عشایی ادا ایتدکدن صکره ایکی رکعت دخی سنت ادائیه قیله واندن صکره دخی درت رکعت نافله قیله وانك اولکی رکعتده فاتحه‌دن صکره ایة الکرسی‌یی «خالدون» ه وایکنجی رکعتده « لله مافی السموات » دن اخر سوره‌یه واوچنجی رکعتده سورهٔ حدیدك اولندن « بذات الصدور » ه ودردنجی رکعتده «هوالله الذی لااله الاهو » دن اخر سوره‌یه قدر اوقویه ، اندن صکره ایکی رکعت نافله دخی قیله وانك هربر رکعتده فاتحه‌دن صکره اوچر اخلاص اوقویه صکره دخی ایکی رکعت نافله قیله ، آنك هربر رکعتده یدیشر اخلاص اوقویه وسلامدن صکره سجده ایدوب سجده ده یدی کره استغفار ایده ویدی کره دخی « استغفرالله سبحان الله والحمد لله ولااله الا الله والله اکبر ولاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم » دیه وسجده دن باشنی رفع ایتدکده « یاحی یاقیوم یاذا الجلال والاکرام یااله الاولین و اخرین رحمن الدنیا والاخرة ورحیمها یارب یاالله اغفرلی ذنبی وتقبل صلاتی وصیامی » دعاسنی اوقیه .

بوندن صکره صلات وتری قیله انك اولکی رکعتده سورهٔ اعلی‌یی ایکنجی رکعتده سورهٔ کافرونی اوچنجی رکعتده سورهٔ اخلاصی اوقویه وسلامدن صکره سجده ایدوب اون کره « سبوح قدوس ربنا ورب الملائکة والروح »

اوقویه صکره رأسنی رفع ایدوب ایة الکرسی اوقویه ، صکره ینه سجده ایدوب اون کره دخی « سبوح قدوس ربنا ورب الملائکة والروح » اوقویه ، صکره رأسنی رفع ایدوب تسبیح وتحمید وتکبیرلری اوتوز اوچر کره ایدوب دعا ایده ، بعده سورهٔ کهف ، سورهٔ یسین ، سورهٔ لقمان ، سورهٔ دخان ، سورهٔ ملکی اوقودقدن صکره صلاة وسلام ایدوب ذکره مشغول اوله ، اکر نوم غلبه ایدرسه « امن الرسول » الی اخره وسورهٔ کهفك آخرندن درت ایت وسورهٔ کافرون وسورهٔ اخلاص ومعوذتینی اوقویه ؛ وبودعایی دخی اوقیوب فراشنه یاته « باسمك ربی وضعت جنبی وباسمك ارفعه فاغفرلی ذنبي اللهم قنی عذابك یوم تجمع عبادك اللهم انی باسمك احيي واموت واعوذ بك من کل شرذی شر ومن کل شر کل دابة انت اخذبنا صیتها انك علی کل شیء قدیر ، اللهم انت الاول فلیس قبلك شیء وانت الاخر فلیس بعدك شیء اللهم انت خلقت نفسی وانت تتوفاها لك مماتی ومحیاها ان امتها فاغفرلها وان احییتها فاحفظها ، اللهم انی اسئلك العافیة اللهم احفظنی فی احب الساعات الیك واستعملنی باحب الاعمال الیك تقربنی الیك زلفی وتبعدنی من سخطك بعد اسئلك فتعطینی واستغفرك فتغفرلی وادعوك فتستجیب لی یاارحم الراحمین » اویاندقده « الحمد لله الذی احیانا بعدما اماتنا ورد الینا ارواحنا والیه البعث والنشور » دعاسنی اوقویوب یتاغندن قالقه .

صلواة نافله‌نك ایکنجی قسمی صلاة تهجددر ، بونك وقتی ثلث اولدن صبح صادق طلوع ایدنجیه دکدر ، بونك اقلی درت واکثری اون درت رکعتدر ، تهجد نمازینك اولکی ایکی رکعتنك اولکی رکعتنده فاتحه‌دن صکره ایة الکرسی‌یی وایکنجی رکعتنده آمن الرسول‌یی تلاوت ایتمك وسلامدن صکره « الله اکبر کبیرا والحمد لله کثیرا وسبحان الله بکرة واصیلا سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم » دعاسنی اوقومق مستحبدر .

ایکی رکعتك اولکی رکعتنده فاتحه دنصکره سورهٔ طه‌نك اولندن بر مقدار

وایکنجی رکعتده بو سوره‌نك آخرنده اولان (ان الذین امنوا) دن آخر سوره‌یه دك اوقویه ، اوچنجی ایکی رکعتك دخی اولکی رکعتنده (سورهٔ سجده) وایکنجی رکعتنده (سورهٔ دخانی) اوقویه ، دردنجی ایکی رکعتك اولکی رکعتنده (سورهٔ یس) وایکنجی رکعتنده (سورهٔ فتح) اوقویه ، بشنجی ایکی رکعتك اولکی رکعتنده (سورهٔ زمر) ایکنجی رکعتنده (سورهٔ حدید) اوقویه ؛ آلتنجی ایکی رکعتك اولکی رکعتنده (سورهٔ ملك) ، ایکنجی رکعتنده (سورهٔ مزمل) اوقویه ، یدنجی ایکی رکعتك اولکی رکعتنده (سورهٔ قدر) ، ایکنجی رکعتنده درت کره (سورهٔ اخلاص) اوقویه .

بو کیفیت اوزره صلاة تهجدی قیلمق مستحبدر ، زیرا اثرده وارد اولمشدر ، صلاة تهجددن صکره بو دعایی اوقویه « اللهم اسلمت وبك آمنت وعلیك توکلت وبك خاصمت الیك حاکمت فاغفر ، اللهم یارب لی ماقدمت وما اخرت وما اسررت وما اعلنت انت المقدم وانت المؤخر لااله الا انت ، اللهم آت نفسی تقویها وزکیها انت خیر من زکیها انت ولیها ومولیها اللهم اهدنی لاحسن الاخلاق فانه لایهدی لاحسنها الا انت واصرف عنی سیئها الا انت اسئلك مسئلة البائس المسکین وادعوك دعاء المفتقر الذلیل فلا تجعلنی بدعائك رب شقیا وکن بی رؤفا رحیما یاخیر المسئولین واکرم المعطین » .

دعای مذکوری اوقودقدن صکره سدس اخیرده یا مراقبه ویاخود ذکره ویاخود قرائت قرآنه مشغول اولوب بو استغفاری یتمش کره ایده « اللهم اغفرلی ولوالدیه وللمؤمنین وللمؤمنات والمسلمین والمسلمات حیهم ومیتهم شاهدهم وغائبهم قریبهم وبعیدهم انك تعلم مثواهم ومنقلبهم » وبوندنصکره تضرع ونیاز ایدرك بکا ایده وحق تعالیدن رضا ورحمت طلب ایده ، صکره فجر طلوع ایدوب بیاض منتشر اولدقده بو دعایی اوقویه ، زیرا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم سنت فجردن صکره اوقورلر ایدی « اللهم انی اسئلك رحمة من عندك تهدی بها قلبی وتجمع بها شملی وتلم بها شعثی وترد بها الفتن عنی وتصلح بها دینی وتقضی بها دینی وتحفظ بها غائبی وترفع بها شاهدی وتزکی بها عملی وتبیض بها وجهی وتلهمنی بها رشدی وتعصمنی بها من کل

سوء ، اللهم اعطنى ايمانا صادقا ويقينا ليس بعده كفر ورحمة انال بها شرف كرامتك فى الدنيا والاخرة ؛ اللهم انى اسئلك الفوز عند القضاء ومنازل الشهداء وعيش السعداء ومرافقة الانبياء والنصر على الاعداء ؛ اللهم انزل بك حاجتى فانى قصر رائى وضعف عملى افتقرت الى رحمتك فاسئلك ، اللهم ياقاضى الامور وشافى الصدور كما تجير بين البحور ان تجيرنى من عذاب السعير ومن دعوة الثبور ومن فتنة القبور ؛ اللهم ماقصر عنه رايى وضعف عنه عملى ولم تبلغه نيتى وامنيتى من خير وعدته احدا من عبادك اوخيرا انت معطية احداً من خلقك فانى ارغب اليك فيه واسئلك يارب العالمين ؛ اللهم اجعلنا هادين مهتدين غير ضالين ولامضلين حر بالاعدائك وسلما لاوليائك نحب بحبك الناس وتعادى بعداوتك من خالفك من خلقك ، اللهم هذ الدعا و عليك الاجابة وهذا الجهد وعليك التكلان واناالله وانا اليه راجعون ولاحول ولاقوة الا بالله ؛ اللهم ياذ الجليل الشديد والامر الرشيد اسئلك الامن يوم الوعيد والجنة دار الخلود مع المقربين الشهود والركع السجود والموقين بالعهود انك رحيم ودود وانت تفعل ماتريد سبحان من تعطف بالعز وقال به سبحانه من ليس المجد وتكرم به سبحان من لاينبغى التسبيح الا له سبحان ذى الفضل والنعم سبحان ذى القدرة والكرم سبحان الذى احصى كل شئ بعلمه ؛ اللهم اجعل لى نوراً فى قلبى ونوراً فى قبرى ونوراً فى سمعى ونوراً فى بصرى ونوراً فى شعرى ونوراً فى بشرى ونوراً فى لحمى ونوراً فى دمى ونوراً فى عظامى ونوراً فى بين يدى ونوراً فى خلقى ونوراً عن يمينى ونوراً عن شمالى ونوراً من فوقى ونوراً فى تحتى ، اللهم زدنى نوراً و اعطنى نوراً واجعل لى نورا » وبو دعانك اولنده واخرنده صلاة وسلام ايده ، صكره قالقوب صلاة فجرى قيله .

صلواة نافلهنك اوچنجى قسمى صلاة اشراقدر ، بونك وقتى شمسك افقدن بر رمح مقدارى ارتفاعندهدر وبو صلاة اشراق ايكى ركعتدر وبونك ايكى ركعتنده دخى فاتحهدنصكره آمن (الرسول) يى اوقومق ياخود اولكى ركعتنده

(نور السموات) آيتنى ، ايكنجى ركعتنده دخى (فى بيوت اذن الله) آيى اوقومق مستحبدر .

اشراق نمازى قلندقدن صكره بودعا اوقونور « اللهم ارزقنى خير هذ اليوم و ادفع عنى شره ، اللهم نور قلبى بنور هدايتك كما نورت الارض بنور قدرتك ، اللهم انى اصبحت لا استطيع دفع ما اكره ولا املك نفع ماارجوا صبحت مرتهنا بعملى واصبح امرى بيدغيرى فلا فقير افقرمنى ، اللهم لا تشمت بى عدوى ولاتسوبى صديقى ولا تجعل مصيبتى فى دينى ودنيايى ولا فى الاخرة ولا تجعل الدنيا اكبرهمى ولامبلغ علمى ولا تسلط على من لايرحمنى فى الدنيا والاخرة ؛ اللهم انى اعوذبك من الذنوب التى تزيل بها النعمة ومن الذنوب التى توجب بها النقمة برحمتك ياارحم الراحمين .

بودعادن صكره اولكى ركعتده فاتحهدن صكره (قل اعوذ برب الفلق) وايكنجى ركعتنده (قل اعوذ برب الناس) اوقومق اوزره ايكى ركعت صلاة استغفار قيله ، سلامدن صكره « اعوذ بالله من الشيطان الرجيم رب اعوذبك من همزات الشياطين واعوذبك ان يحضرون اللهم انى اعوذبك باسمك الاعظم وكلماتك التامة من شر السامن والهامة واعوذ باسمك الاعظم و كلمتك التامة من شر عبادك ومن عذابك واعوذ باسمك الاعظم وكلمتك التامة من شر مايجرى بهاليل والنهار ان ربى الله الذى لااله الا هو عليه توكلت وهورب العرش العظيم ، اللهم انك سلطت علينا عدوا بصيرابنا هو وقبيله من حيث لايرونهم ؛ اللهم آيسه منا كما آيسته من رحمتك وقنطه منا كما قنطه من عفوك ؛ اللهم ابعد بيننا وبينه كما بعدت بينه وبين جنتك » دعاى شريفنى اوقيه .

بوندن صكره دخى ايكى ركعت صلاة استخاره قيله وانك اولكى ركعتنده فاتحهدنصكره (سورة كافرون) و ايكنجى ركعتنده (سورة اخلاص) اوقويه وسلامدنصكره بودعايى اوقويه « اللهم انى استخيرك بعلمك واستقدرك بقدرتك واسئلك من فضلك العظيم فانك تقدر ولااقدر وتعلم ولا اعلم انك انت علام

الغیوب اللهم ان کنت تعلم کل قول وعمل فی هذا الیوم خیرلی فی دینی ومعاشی وعاقبة امری فقدره ثم بارک لی فیه وان کنت تعلم کل قول وعمل فی هذا الیوم شرلی فی دینی و معاشی وعاقبة امری فاصرفه عنی و اصرفنی عنه وقدرلی الخیر حیث کان » .

هر رکعتنده فاتحه‌دن صکره بشر (اخلاص) اوقومق اوزره ایکی رکعت (شکر نهار) نمازی قیلمق وعقیبنده « اللهم لک الحمد حمدا خالدا مع خلودک ولک الحمد حمداً دائما مع دوامک لامنتهی له دون مشیتک ولک الحمد حمداً دائما الاجزاء لقائله الارضاک ولک الحمد حمداً دائما عند کل طرفة عین وتنفس عند کل نفس ولک الحمد حمداً دائماً عدد القطرات والنباتات والحجر والشجر والاوراق والحمدلله کفاحقه والصلوة والسلام علی خیر خلقه ، اللهم رحمتک ارجو فلا تکلنی الی غیرک طرفة عین ولا اقل من ذلک واصلح لی شانی کله لااله الا انت وحدک لاشریک لک تب علی واغفرلی وارحمنی انک انت ارحم الراحمین ، اللهم لک الحمد ولک المشتکا وبک المستعان وعلیک التکلان ولاحول ولاقوة الابک » دعاسنی اوقومق لازمدر .

بوندنصکره دخی ایکی رکعت (کفارهٔ) نمازی قیلمه ، ایکی رکعتنده دخی فاتحه‌دن صکره یدیشر کره (سورهٔ کوثر) اوقویه ؛ بوندنصکره بر مصلحتی یوق ایسه ذکره یامراقبه‌یه ویا سائر عمله مشغول اوله واکر مصلحتی وار ایسه بودعایی اوقیوب مصلحتنک قضاسنه شروع ایده « اللهم کن وجهتی فی کل وجهة ومقصدی فی کل قصد وغایتی فی کل سعی وملجائی وملاذی فی کل شدة ووکیلی فی کل امر وتولنی تولی محبة وعنایة فی کل حال » ومصلحتی تحصیلده رب العالمینی قلبندن مراقبه ایدوب وذکرینی دخی لساننـدن ترک ایتمیه .

صلاة نافله‌نک دردنجی قسمی صلاة ضحیدر ؛ بونک ضل وقتی ، شمسک ربع سمایه ارتفاعی وقتیدر ، بونک ازی ایکی اعلی درت واوسطی سکز واکثری اون ایکی رکعتدر ؛ صلاة ضحیی (شمس ، لیل ، ضحی ، انشراح) سوره‌لریله

قیلمق وهر درت رکعتده برسـلام ویرمک مستحبدر ؛ کیجه صلاتنده ایکی رکعتده برسلام مستحب اولدیغی کبی .

صلاة ضحیدن فارغ اولدقدنصکره بودعایی اوقویه « اللهم انی اسئلک علم الخائفین منک وخوف العالمین بک ویقین المتوکلین علیک وتوکل الموقنین بک وشـکر الصابرین لک وصبر الشاکرین بک وانابة المخبتین الیک ، اللهم صغر الدنیا باعیننا وعظم جلالک فی قلوبنا ، اللهم وفقنا لمرضاتک وثبتنا علی طاعتک » بوندنصکره اکر مصلحتی یوق ایسه یاذکر یامراقبه ویاقرائت قرآن ایله مشغول اوله وصکره (قیلوله) ایده ، زیرا قیام تهجد ایده‌نه کوره اولوقتده (قیلوله) ایتمک سنتدر ؛ قیلوله‌دن قالقوب آبدست آلوب ایکی رکعت « سنت وضوء » قیلوب ظهر وقتنه‌دک مراقبه‌یه مشغول اولمق وظهرک وقتی دخول ایتدکده هر رکعتنده سور طویله‌دن برسـوره اوقومق اوزره درت رکعت (صلاة زوال) قیلمق مستحبدر ، اکر حفظنده سورهٔ طویله‌دن یوق ایسـه انک هر رکعتنده اوچر آیة الکرسی اوقومق اولیدر ؛ صلاة زوالی رسول الله صلی الله علیه وسلم ترک ایتمیوب هربار قیلارلر ایدی .

اندن صکره درت رکعت دخی (سـنت ظهر) قیله وصلاة ظهری قیلدقدنصکره ایکی رکعت دخی سـنت قیله اندن درت رکعت دخی نافله قیله انک اولکی رکعتنده (آیة الکرسی) خالدونه دک اوقویه ، ایکنجی رکعتنده (لله مافی السموات) آخرسوره‌یه‌دک اوقویه اوچنجی رکعتنده سورهٔ (حدید) ک اولندن (بذات الصدور) دک اوقویه ، دردنجی رکعتنده (هوالله الذی لااله الاهو عالم الغیب والشهادة) دن اخرسوره‌یه‌دک اوقویه وبودرت رکعتی صلاة ظهردن وصلاة عصردن صـکره قیلمق اثرده وارد اولمشدر وعابدلر دخی بوصلاته مداومت ایدوب چوق فائده‌سین مشاهده ایتمشلردر .

سالکه لازمدرکه هربار وضوء ایتدکده ایکی رکعت (شکر وضوء) قیله وهر بار مسجده دخول ایتـدکده ایکی رکعت تحیهٔ (مسجد قیله) (وتنویر قلب) ایچون کونده ایکی رکعت نافله قیله ، آنک هر رکعتنده فاتحه‌دن

صکره (شهد الله انه) بی (عندالله الاسلام) ه دك یدی کره اوقویه‌وسلامدن صکره یتمش کره (یا الله الموفق) دیه وصلاتی کیجه‌ده وکوندزده ترك ایتمیوب قیله، زیرا سنتدر، بوصلاة ایچون امر وارد اولمشدر وعابدلر دخی بونك چوق برکتنی مشاهده ایتمشلردر.

صلاة تسبیح — صلاة تسبیحك کیفیتی اوچ درلو اولمق اوزره روایت ایدلمش ایسه‌ده افضل روایت درت رکعتدر، بوصلاتك کیفیتی بودرکه الله ایچون نیت ایدوب نمازه دخول ایتدکدن صکره اون بش کره (سبحان الله والحمد لله ولااله الا الله والله اکبر) دیه، صکره رکوعه واردقده و رکوعدن طوغرلدقده وسجده‌یه واردقده وسجده‌دن قالقوب اوطوردقده اونر کره اوقیه، بوطریق اوزره هر رکعتده یتمش بش ودرت رکعتده اوچیوز کره تسبیح ایتمش اولور.

رکوع وسجود تسبیحلرینی دخی ترك ایتمامليدر، اکر سهو سجده اقتضا ایدر ایسه بوتسبیحی ذکره حاجت یوقدر واکر بوصلاة تسبیحی هرکون قیلمق میسر اولمز ایسه هفته‌ده برکون اولسون سالکه بونی قیلمق کرکدر.

ودخی سالکه لازم وواجبدرکه صلاة فرض وواجب ونافله‌یی قیلارکن آداب ظاهریه‌یه رعایت ایتدکدن صکره آداب باطنیه‌یه دخی مبالغه ایله رعایت ومحافظه ایده، زیرا رسول اکرم صلی الله علیه وسلم (لاصلوة الا بالحضور) بیورمشدر؛ [حافظوا علی الصلوات والصلوة الوسطی] آیت کریمه‌سنده‌که صلاتدن مراد صلاة ظاهریه وصلاة وسطادن مراد صلاة قلب ومحافظهٔ صلواتدن مراد آداب ظاهریه‌یه ارکان ظاهریه ایله وآداب باطنیه‌یه خضوع وخشوع وحضور مع الله ایله مراعات ایتمك لازم کله‌جکی اشارت بیورلمشدر.

پس ایمدی سالکه لازمدرکه قدرت وقوتی مقداری صلاتنده ظاهر وباطن آدابنه رعایت ایده، خصوصا اداب صلوة‌دن شرط مثابه‌سنده اولان حضور مع اللهه زیاده اهتمام اولنمق واجبدر، زیرا بعض مذهبده حضور ایله قیلنمیان صلاته باطل دیمشلردر.

حکایه — حضرت علی کرم الله وجهه‌یه برغزاده سهم اصابت ایتدی واول سهمك پیکانی جسد شریفلرندن چیقارمقدن عاجز اولدیلر ودیدیلرکه اکر بو پیکان چیقمز ایسه ضرر ویرر، اولوقت حضرت علی انلره بیوردیلرکه بن صلوته شروع ایده‌یم سز بیلدیککز کبی لحمی یاروب پیکانی چیقارك وقالقوب صلوته شروع ایتدیلر، جراحلر دخی جسد شریفنی یاروب پیکانی چیقاردیلر، چقان حضرت علی کرم الله وجهه صلاتدن فارغ اولدیلر، قتنده اولان جماعته دیدیلرکه نیچون پیکانی چیقارمدیکز انلر دیدیلرکه چیقاردق لکن سز حس ایتمدیکز!!! انتهی.

کور ایمدی صلوتده حضور نه کیفیتله اولور ایمش، لکن هرکسك بوکا استعدادی اولمز، ایمدی هرکس استعدادینه کوره صلاتنده حضور مع اللهه اهتمام ایتمك کرکدر، زیرا لایکلف الله نفساً الا وسعها.

(نظم)

مؤمنه اولدی صلاتی معراج * آنی مؤمنلر ایدر باشنه تاج
حاویدر جمله عباداتی صلاة * برصلاته ویریلور بیك درجات
کونده بش وقت امر ایتدی اله * ویرر آنی قیلانه رفعت وجاه
دینی بنیاده صلاة اولدی عماد * آنی ترك ایتمز اولان اهل رشاد
حق صلاة ایچره ایدر رفع حجاب * ایدر آنده قولنه حسن خطاب
ایده کور اکا خلوص اوزره دخول * ماسوادن ایده کور آنده ذهول
کیم آنی ایتسه خشوع اوزره ادا * بی نهایه ایده حق آکا عطا
ایدن ارکان صلاتن تکمیل * ویرر الله آکا چوق اجر جزیل
اول ادب اوزره صلاته مشغول * تا اوله حقه صلاتن مقبول
نهی ایدر منکری دنیاده صلاة * صاحبنه ویرر عقباده نجات
کتورن حقه صلاتنده پناه * ایلمز اوزکه یره آنده نکاه
حق ایله ایله صلاتکده حضور * قرة العین ایده تا سنده ظهور
قیل الف کبی صلاة ایچره قیام * ایره کور مقصدیکه همچو سهام

قدیکی ایله رکوعکده دوتا * اولهسك تاکه عبادتده فنا
ایده کور حقه حضوع اوزره سجود * سجده کاهکده ایره سکا شهود
قبل دوام اوزره صلاتِ عشاق * نور ایده تاکه دلکدن اشراق

صیام تطوع — معلوم اولسونکه سالکاره لازمدرکه نوافل مسنونه‌دن اولان صیام تطوعه ملازمت ایده‌لر ، زیرا سالك اولان کیمسه درت کون متوالیة افطار ایتسه البتّه آنك قلبنده قوت ونفسنده شهوت زیاده اولور ، اولسالك سلوکنده صعوبت چکر ، پس ایمدی سالکه طریق سلوکنده صیامدن افضل طاعت واکمل عبادت اولماز ، زیرا صیام (الصوم خصاء) و (الصوم جنة) حدیث شریفلری مآلنه نظراً نفسه مخالفتده جهاد اکبر وشیطانی مدافعه‌ده آلت ظفردر .

صیام مکاشفهٔ اسرار حقه بادی ومشاهدهٔ انوار حقه هادیدر ، صیامله قلبه صفا وروحه جلا ونفسه زکا حاصل اولور ؛ جوع وعطش وریاضت وصلاة وصوم ایله مجاهده ایتمدکجه هیچ برکیمسه کشفه نائل وشهوده واصل اوله‌مز ! ابو سلیمان دارانی (قدس سره) نك « برکون حرم شریفده وایام حاره‌ده صائم ایدم ، (صم فسوف تراه ان شاء الله تعالی) ندای هاتفیسنی ایشتدم » دیدیکنی حکایت وبعض کتب منزله‌ده واجب تعالی حضرتلرینك [تجوع ترانی تجرد تصل] بیوردیغنی روایت ایدرلر .

اهل سلوکك سنت اوزره ملازمت ایتدکاری صیام متعدد طریق اوزره در ، لکن اوطریقلر اوزره صائم اولمق سالکلرك قدرة وقوتنه منبیدر ، اکر سالك دوام اوزره صومه قدرتی اولورسه (صوم دهره) ملازمت ایتسون ، اکر صوم دهره قدرتی اولمزسه (ایکی کون صائم) اولسون اکر بوکا دخی قدرتی اولمزسه (برکون صائم وبرکون مفطر) اولسون بو صورتله صیام (الصیام) اولان داود علیه السلام صومیدر ، اکر بوکا دخی قدرتی اولمزسه (برکون صائم اولسون ایکی کون مفطر) اولسون

وبوکا دخی قادر اولمزسه هریوم (اثنین وخمیسینی صائم) اولسون ، زیرا سالکه کوره طریق صیامده بوندن اسهل طریق اولمز وبوطریقلرك جمله‌سی حدیث ایله ثابتدر .

ودخی سالکه لازمدرکه هرشهرك اول وآخر ووسطنده برکون صائم اوله وشهور ذی الحجه وذی القعده ومحرم ورجب وشعبانك عشر اوللرینی صائم اوله ، ستهٔ شوالی دخی صائم اوله ، زیرا ستهٔ شوالك افضلیتی حقنده [من صام رمضان ثم اتبعه من شوال کان کصیام الدهر] حدیث صحیحی وارد اولمشدر .

فقط سالك بوصیامی اجر ملاحظه‌سیله وثواب قصدیله طوتمیوب بلکه تحصیل رضاء الله واتباع رسول الله ایچون طوته ، تاکیم اول صیامدن قربیت حق حاصل اوله ؛ سالکه لازمدرکه یالکز بطننی وفرجنی مفطرات ثلثه‌دن امساك ایتمیه ، بلکه جمیع قوی وحواسنی دخی شرعه مخالف اولان اموردن امساك ایده ونفسنی اخلاق ذمیمه وقلبنی تعلقات ماسوادن امساك ایده ، تاکیم اولسالك صوم شریعت ایله صوم طریقت وحقیقتی طوتمش وایکیسنی جمع ایتمش اوله ، زیرا چوق کیمسه‌لر اکل وشربدن امساك ایدرلر اماقوی وحواسنی مخالفات شرعیه‌دن امساك ایتمزلر ، اول کیمسه‌لرك صومدن جوع عطشدن غیری حاصللری اولمز ، زیرا انلر عند الله مفطرلردر ، هرنقدر عند الناس صائم اولدیلر ایسه‌ده ، نتکیم حدیث شریفده (صائم عند الناس مفطر عندالله) و (من صائم لیس له صیامه الا الجوع والعطش) واردر اولمشدرکه بویله صوم ایله صائم اولان رضاء اللهی تحصیل ایدوب اللهه تقرب ایده‌مز ، بلکه بویله صوم بعده باعث مقت الله اولور .

(نظم)

صومدر عفو خدانك سببی
صومدر هر عملك منتخبی

صوم ایله صائم اولور اهل وصال
صمدیته بولور حسن خصال
طرد اولور صوم ایله ابلیس لعین
رام اولور سرکش اولان نفس خشین
صومدر شهوتی قطعك قلیجی
صائمی نفسنه مالك قیلیجی
صوم صائمدن ایدر صرف هوا
هر ایشك دائنه صوم اولدی دوا
صوم ایدر تنقیه جمله جسدی
صوم ایدر تزکیه هر نفس بدی
صوم ایله ایتسه تشفی مرضا
ویرر الله آکا البته شفا
ملکه صوم ایله بکزر صائم
اولور اولطاعت حقه دائم
فخر ایدر صوم عباد ایله خدا
ایدر اجرینی نهایتسز ادا
صومدر بندهنك اعلا عملی
حق آنکچون دیر آکا (صومك‌لی)
صوم ایله صائم اولور نفسه غزا
اولور آنکله کراماته سزا
ایره هر طاعته دست خصما
صومدن آلمیه بر شی غرما
حفظ ایدر صومی قیامتده خدا
ایدر اصحابنه اجرینی عطا
فتح اولور صائم ایچون باب رضا
رد اولور نازل اولان حکم قضا

صائمه صومی اولور ناره حجاب
صوم اولور صائم ایچون جنته باب
صوم ایله ، ترك سوا ، ایکی جناح
بویوله بونلر ایله اولدی رواح

قرائت قرأن — نوافل مسنونه‌دن اولان قرائت قرأن سالك منتهیلره کوره ذکردن افضلدر ، منتهی اولان سالك قرائت قرأنده اسرار ذات اللهی استکشاف و حقایق اسماء وصفات اللهیه اطلاع وآداب عبودیتی ادراك واذعان ایدوب حقیقته واصل اولور ، زیرا قرأن عظیم الشان جمیع علوم اولین وآخرینی حاوی وعلم شریعت وطریقت وحقیقتی شاملدر ، لکن بوعلومی اطلاع سالکك استعدادینه مبنیدر .

سالك منتهی بوعلومی قرائت قرأنده مطلع اولدقده همتی فوت اولور ویقینی زیاده اولور ، حق تعالینك مشاهده‌سنه اهتدا بولور ، نتکم [ولقد انزلنا الیکم آیات مبینات هدی للناس وبینات من الهدی والفرقان] وارد اولمش و قرأن اوقورکن حق تعالی عارفلره کلامنده تجلی ایدر وتعدادی غیر قابل علوم لدنیه وحکم غیبیه ظهور ایلر ؛ بوکا اشارت اولمق اوزره رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندمز طرفندن (ان للقرأن بطنا ولبطنه بطنا الی سبعین بطنا) بیورلمش وبعض عارفلر طرفندن دخی (ففی کل کلمة من القرأن الف فهم) دنیلمشدر .

سالك منتهیلره لازمدرکه قرأن عظیمدن کیجه‌ده وکوندزده برمقدار قرائت قرأن عظیمی کندویه ورد ایدوب برقاچ کونده برقرأنی ختم ایده وختم قرأنه ورد اولمق اوزره مداومت ایدنلر برقاچ طرق اوزره‌در ؛ بعضیلر اوچ کونده برختم ایدرلر ، بعضیلر اکثرده ، بعضیلر اقلده ، ختم ایدرلر ، لکن سنت اولان هفته‌ده برختم ایتمك کرکدر ، بوکا قادر اولمز ایسه اون بش کونده والحاصل اوتوز کونی تجاوز ایتمیه‌رك کونده برجزء اوقیوب

آيده برختم ايده ، هفته‌ده بركره ختم ايدنلر ايچون صورت آتيه اوزره اوقومق بعض صحابهٔ كرامك ترتيبيدر .

جمعه كيجه‌سى سورهٔ بقره‌دن ابتدا ايدوب سورهٔ انعامه وسبت كيجه‌سى سورهٔ انعامدن سورهٔ يوسفه واحد كيجه‌سى سورهٔ يوسفدن سورهٔ طه‌يه واثنين كيجه‌سى سورهٔ طه‌دن سورهٔ عنكبوته وثلثا كيجه‌سى سورهٔ عنكبوتدن سورهٔ تنزيله واربعا كيجه‌سى سورهٔ تنزيلدن سورهٔ رحمانه وخميس كيجه‌سى سورهٔ رحماندن اوقويوب جمعه كيجه‌سى مغرب ايله عشا بيننده ختم ايتمليدر كه بوترتيب اوزره قتى چوق عابدلر ختم قرآن ايتديلر .

قرائت قرآنك شروطنه رعايت ايتمك قارئنه لازمدر ، تاكم اسرار قرآنيه شروطه رعايت سببيله اكا كشف اوله ، شروط مذكوره بونلردر ، قرآن اوقيان كمسه اولان طهارت كامله ايله برطاهر محلده قبله‌يه متوجهاً ديز اوزرينه جلوس ايدوب صكره ذنوبندن اخلاق ذميمه‌دن توبه ايدوب قلبنى دخى تعلقاتدن تجريد ايده ، صكره مصحف شريفى تعظيم ايله آچوب اعوذ وبسمله ايله سورهٔ فاتحه‌يى اوقيوب صكره وظيفه‌سى اولان قرآنه شروع وآيت كريمه‌لرك معانيسنده قول مفسرينى ومعانئ لغويه‌سنى ملاحظه ايده ، دائم ذهننى حق تعالى جانبنه توجيه ايدوب سمعنى حقه القا ايده وحق تعاليدن اصغا ايدر كبى كلام اللهى تلاوت ايده ، قدرت وعظمت الهيه‌يى تدبر وتفكر ايده ، اسرار حقك ظهورينه كلامندن منتظر اوله ، اخلاق قرآن ايله متخلق واحكاميله محكوم اولمغه عزم ايده ، بشارت آيتلرينى تلاوتده استبشار ايده ووعيد آيتلرينى تلاوتده اللهدن خشيت ايدوب بكا ايده ، حروفات قرآنيه‌يى تجويد وكلماتنى ترتيل ايده وقرائتده استعجال ايتميوب تأنى اوزره اوقويه وصوتنى جهريله اخفا بيننده اخراج ايده ، قرائتى قطع مراد ايتدكده تحزن ايدرك قطع ايده وديه كه بارى كلامندن ملالت ايچون قطع ايتمم اقتضاى مصلحت ايچون قطع ايده‌رم ، صكره بونى دخى ديه (صدق الله العظيم سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين) وسورهٔ فاتحه‌يى دخى اوقويه وصكره

مصلحتنه مشغول اوله ، لكن قرآن عظيمدن كندنده حاصل اولان حالته مراعات ايدوب حفظ ايده .

قرآن عظيمى كيجه اوقومق كوندز اوقومقدن افضلدر ، زيرا كيجه قرآنك قلبه تأثيرى زياده‌در ، نتكيم حق تعالى بيوردى [ان ناشئة الليل هى اشد وطئاً واقوم قيلا] وقرآن عظيمك اسرارى كيجه قرائتله زياده ظهور ايدر وحافظلره كوره حفظدن اوقومقدن مصحفه نظر ايدوب اوقومق افضلدر ، زيرا مصحفدن اوقومقده حضور زياده اولور .

(نظم)

حق كلامك ايده كور ورد زبان * سكا اسرارين ايده آنده عيان
حل اولور آنى تلاوتله رموز * فتح اولور آنى قرائتله كنوز
كشف اولور آنده تدبرله علوم * شرح اولور آنى تكررله فهوم
بولور آنكله ضلال اهلى هدا * بيلنور آنك ايله راه خدا
دينى حق آنك ايله ايتدى بيان * حق يولنده قومادى شك وكمان
نور حقدر بزه كلدى قرآن * حق ايله باطله اولدى فرقان
ذات حق كبيدر اول وصف قديم * بكزه‌مز بر صفته مثلى عديم
ايدر اول ذات الهيده قيام * آكادر دال مطابق بوكلام
هر حروفيدر آنك بحر حكم * اولدى آيتلرى اسرار ايله يم
بوقدرر عالم ايچنده ذى حد * آنى قرآن عظيم ايتميه عد
نور ايمانك اودر مقتبسى * درس عرفانك اودر مدرسه‌سى
ايتسه آنكله تشفى مرضا * ايدر البتده آكا بخش شفا
اوقويانلر آنى هرصبح ايله شام * ايدر اللهه مناجات كلام
مصحفى دستنكه تعظيم ايله آل * ايله آداب ايله ترتيل مقال
صفتندن ايدو بن ذاته صعود * ايده كور حق كلامندن شهود
قيل حضور اوزره قرآنه آغاز * ايله قرآننى حقك اعزاز
ويره كور قلبه تلاوتله جلا * بيله‌سك تاكه ندر ماوحى

قرائت اوراد واحزاب — نوافلك دردنجی قسمی اوراد واحزاب اوقومقدر .

طریقتده رسوخ بولان سالك ایچون کیجه وکوندزده نوافل مسنونه دن اولان اوراد واحزاب ایله مشغول اولمق ، سائر عبادات ایله اشتغالدن انفعدر ، زیرا سالك راسخ اوراد واحزابده ایده جکی حمد وثنا وتسبیح وتنزیه وتضرع ونیاز ومراجعتلر ایله حق تعالی یه بردرلو تقرب وحق تعالیدن بردرلو استفاضه ایدرکه آکا بر آخر طریق ایله وصول اصلا ممکن اولهماز ، انکیچون [من لاورد له لاوارد له] دنیلدی .

سالك راسخه لازمدرکه لیل ونهاردن بروقتده اوراد واحزابه مشغول اوله وهربارکه اول وقت دخول ایدر ، اول اوراد واحزابی اوقیوب ترك ایتمیه ، زیرا اوراد وقته مخصوص عبادت دیمکدر ، بو حالده اورادینی وقتنده اوقومق سالکه لازمدرکه اووقته مخصوص اولان فیض منقطع اولمیه ؛ اکر قضا ایله ترك اولور ایسه کرکدرکه بر آخر وقتده آنی تدارك ایده ، تاکیم اول کیمسه تارك ورد اولوب حدیثده کی (تارك الورد معلون) وعیدینه داخل اولمیه .

معلوم اولسونکه علماء بالله و اولیاء آکاهك ترتیب وتألیف ایتدکاری اوراد واحزابدن رسول الله صلی الله علیه وسلمدن وارد اولان اوراد واحزاب افضل واکمل اولدیغی [وماینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی] نص جلیلی ایله مرتبهٔ ثبوته وارمش وجناب رسول اللهدن مأثور اولان تسبیحات وتهلیلات واستغفارات آتیده ذکر وتعریف ایدلمش اولدیغندن هرکیم آنلره مداومت ایدرسه اکا کفایت ایدر .

اوقاتدن دخی اقشام وقتنده اوراد اوقومق سائر وقتلرده اوقومقدن افضلدر ، زیرا الله تعالی اول وقتلری تعیین ایدوب [وسبح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل غروبها] و [ومن اللیل فسبح و اطراف النهار] بیورمشدر ، بناء علیه اوراد واذکار ایچون بو اوچ وقتدن افضل وقت اولمدیغی آکلاشیلور .

سالکه مستحب اولان غروبدن اول یوز کره (لا اله الا الله وحده لا شریك له له الملك وله الحمد یحیی ویمیت وهو حی لایموت بیده الخیر وهو علی کل شیء قدیر) و (سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر) و (لا اله الا الله الملك الحق المبین) و (اللهم صل علی النبی وعلی آله وصحبه وسلم عدد ماعلمت وملاء ماعلمت) و (بسم الله ماشاء الله لاقوة الا بالله) و (استغفر الله الحی القیوم واسئله التوبة رب اغفر وارحم وانت ارحم الراحمین) دیه ، اندنصکره سورهٔ شمس ایله واللیل سورهٔ وضحی ومعوذتینی برر کره اوقویه ، بعده شمس غروب ایدنجه یه قدر (استغفر الله العظیم الذی لا اله الا هو الحی القیوم بدیع السموات والارض ومابینهما من جمیع جرمی وظلمی وماجنیت علی نفسی واتوب الیه) استغفارینه مشغول اوله ، غروبدن صکره دخی (اللهم عند اقبال لیلك وادبار نهارك و اصوات دعائك وحضور صلاتك وشهود ملائکتك صل اللهم یارب علی محمد وعلی آله واعطه الفضیلة والوسیلة واعطه المقام المحمود الذی وعدته رضیت بالله ربا وبالاسلام دینا وبمحمد صلی الله علیه وسلم نبیاً) دعاسنی اوقویوب صلاة مغربه شروع ایده .

صباح نمازینی ادا ایتدکدنصکره یوز کره (سبحان الله وبحمده استغفر الله العظیم واتوب الیه) و (سبحان الله وبحمده لاقوة الا بالله) و (لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم یاقدیم یادائم یاقائم یاحی یاقیوم یافرد یاوتر یااحد یاصمد یامن لم یلد ولم یولد ولم یکن له کفوا احد یامن الیه المصیر) و (بسم الله ماشاء الله لاقوة الا بالله) و (اللهم صل علی محمد عبدك ونبیك الامی وعلی آله وصحبه وسلم عدد ماذکره الذاکرون وعدد ماغفل عن ذکره الغافلون) واللی کره ده (اللهم اغفرلی وللمؤمنین والمؤمنات والمسلمین والمسلمات حیهم ومیتهم شاهدهم وغائبهم قریبهم وبعیدهم انك تعلم مثویهم ومنقلبهم) دیه که سالك بو اوراده مداومت سببیله حق قتنده بدلادن اولور ؛ اون کره دخی (اللهم اصلح امة محمد اللهم ارحم امة محمد اللهم فرج عن امة محمد) دیه .

بو ایکی وقتده سالك مصلی سنده اوطوروب تسبیح وتهلیل و استغفار

ایتمدنك فضیلتنده قتی چوق آثار وار ایسه‌ده (یا ابن آدم اذكرنی من بعد صلاة الفجر ساعة وبعد صلاة العصر ساعة اكفك ما بینهما) حدیث قدسیسنك ذكری ایله اكتفا ایلدم .

سالكه لازمدركه ورد اولمق اوزره صلاة فجردن صكره (یس) وصلاة ظهردن صكره سورهٔ (ملك) وصلاة عصردن صكره سورهٔ (نباء) صلاة مغربدن صكره سورهٔ (واقعه) وصلاة عشادن صكره سورهٔ (ملك) اوقویه ، زیرا بر كیمسه بو سوره‌لری بو وقتلرده اوقیوب ورد ایدنسه اول كیمسه حق قتنده اهل قرآندن یازیلور .

طریق نقشبندیه‌دن اولان سالكلره لازمدركه بو طریقته مخصوص اولان ختم خواجكانی هر اثنین وجمعه كیجه‌سی ورد ایدوب اوقویه ، زیرا بو ختم شریفك فیض وفتوحی غایت چوقدر ، بعضیلرینی نظم ایله ذكر ایتدم .

بو ختم شریفك شرطلری بودركه بونی اوقویان بو طریقتده اولمق یاخود مأذون اولمق كرك ، اندنصكره طهارت كامله ایله بر محل طاهره‌ده قبله‌یه متوجهاً ایكی دیزی اوزره اوطوروب جمیع كناهلرندن توبه واستغفار ونفسنی اخلاق ذمیمه‌دن تطهیر وقلبنی تعلقاتدن تجرید ایدوب صكره خواجكان حضراتنك روحانیتلرینه توجه وآنلردن استمداد واستعانت ایده ، صكره اللرینی قالدیروب (الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله وصحبه اجمعین سبحان ربی العلی الاعلا الوهاب اللهم یا مفتح الابواب ویا مسبب الاسباب ویا مقلب القلوب والابصار ویا دلیل المتحیرین ویا غیاث المستغیثین اغثنی توكلت علیك یا رب وفوضت امری الیك یا رزاق یا فتاح یا باسط وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله وصحبه اجمعین) دعاسنی اوقویوب اللرینی یوزینه سوره ، بوندن صكره مع بسمله فاتحهٔ شریفه‌یی یدی كره وصلوات شریفه‌یی یوز كره والم نشرح لك سوره‌سنی مع بسمله یتمش طقوز كره واخلاص شریفی مع بسمله بیك بر كره وبعده مع بسمله فاتحهٔ شریفه‌یی یدی كره وصلوات شریفه‌یی یوز كره اوقویه آندنصكره اللرینی قالدیروب دعا ایده .

بو ختمك ثوابی روح كریم رسول اللهه وبعده ارواح اصحاب رسول الله ایله ارواح خواجكانه هدیه اولنور ایسه اولی واحسن اولور والله تعالی آندن دخی زیاده اكا اجر ویرر ، اكر بو ختم شریف جماعتله اوقنورسه بو عددلری جماعته تقسیم ایده وعددینی زیاده ونقصان ایتمامكه اهتمام ایده ومجلس واحدده اوقویه ، اوقودیغی نسنه‌لری جمله تجوید ایله اوقویه واخفا ایله اوقویه تاكه جنبنده اولان كیمسه ایشتمیه ، اثنای ختم تطییب ایتمك ومجلسی تبخیر ایلمك مستحبدر .

(نظم)

ایرر مقصودینه اول كیمسه ختم خواجكان ایلر
جهانك جاه واجلالنده كسب عز وشان ایلر
بو ختمی اوقومق كثرت ویرر اموال واولاده
كرفتاری ایدر آزاد غمدن شادمان ایلر
بو ختم ایله بولور خائف سلامت شر اعدادن
ادای دینی اول مدیون اولنلردن ضمان ایلر
شفالر بخش ایدوب اصحاب امراضه ویرر صحت
سلوك اربابنه اسرارینی حقك عیان ایلر
بو ختمك فیض روحانیتك اول كیمسه آكار كیم
طریق نقشبندی اوزره ختم خواجكان ایلر

خاتمه — اهل سلوك ایچون لازم اولان بعض اموری حاویدركه آنلر ایله اكر بر سالك عمل ایدر ایسه واصل حق اولور .

سالكه اولا لازم اولان بودركه مظهر تجلای الهی اولمش بر شیخ كامل بولوب آنی حق تعالی حضرتنه واسطه ایدینوب آكا اقتدا ایده ، جمیع امورینی آكا تفویض وتسلیم ایدوب آكا ربط رابطهٔ محبت ایده‌كه اندن استعانه واستفاضه‌یه استعداد حاصل اوله ، زیرا مفیض ایله مستفیضك بیننده مناسبت

معرفت شرطدر ؛ سالك مبتدی حقدن محجوبدر وحقدن محجوب اولانك حقه مناسبتی یوقدر ومناسبتی اولمیان کیمسه حقدن استفاضۀ خاصه ایده‌مز ، زیرا مبتدینك مناسبتی شیخه اولوب شیخدن طریق استفاضه تحصیل ایتدکدن صکره حق تعالیدن طریق استفاضه‌یی بیلور ، حق تعالیدن دخی بلا واسطه استفاضه ایلر ، زیرا سالك محجوب جهت امکاندن منزه اولان ذات واجب الوجوده معرفت خاصه‌سی وقربیت معنویه‌سی اولمدن استفاضه ایده‌مز ، بناء علیه سالکه حق بیلدیرر وواسطۀ وصلت اولور برشیخ مربی کرکدر که آندن تربیه کوروب آنکله حقه معرفت حاصل ایده ، زیرا رسول اکرم (لولی المربی لما عرفت ربی) بیورمشدر .

اکر طالب حق اولان کیمسه برشیخ مربی بولوب آنکله حقه واصل اولمز ایسه کرکدرکه کلمۀ توحیده شروط وآداب ایله مداومت ایدوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك سنت سنیه‌لرینه اتباع ایده وروحانیت علیه‌لرینه دخی دائم توجه ایدوب انلردن استمداد واستفاضه ایده ، تاکیم بوطریقله اول کیمسه واصل حق اوله ؛ چونکه بوکلمۀ طیبۀ توحیدی حق تعالی رسول اکرمه قوللرینی کندینه ایصال ایچون انزال ایدوب تعلیم ایتمشدر .

کلمۀ توحید شرك جلیدن قلبی پاك ایتدیکی کبی شرك خفیدن دخی پاك ایدر ، ظلمت طبیعتی وحجاب غفلتی ازاله ایدوب حق مشاهده‌یه سبب اولور ، زیرا بوکلمۀ طیبه نفی ایله اثباتدن مرکبدر ، نفی ایله حجاب موانع محو اولوب اثبات ایله انوار تجلیات آشکاره اولور ، آنکیچون رسول الله (افضل کلمة قلت انا والنبیون قبلی لا اله الاالله) بیورمشلردر .

طالب حقه کرکدرکه بوکلمۀ طیبه‌یی قیام وقعودنده وحرکت وسکوننده دائم الاوقات حضور قلب ایله نفی بشریت و اثبات الوهیت ایدرك لساناً یاخود قلباً ذکر ایده ، تاکیم آنده حقیقت توحید ظهور ایدوب واصل حق اوله ، شیخ شهید مجد الدین بغدادی قدس سره‌نك (اتفق المشایخ قدس الله

ارواحهم علی ان المرید مالم یسلك طریق لااله الا الله مدة قریبة باربعین سنة لایصل الی حقیقة لا اله الاالله) دیدیکی وخواجه محمد حکیم ترمیذی قدس الله روحه‌نك دخی « برکیمسه‌که دوام دولت ایمان طلب ایدر ، اکا کرکدرکه هرحال وکارده لااله الا الله کلمه‌سین ، ذکر ایده وآنك ذکرینی کندینه عادت وسجیه ایده ، زیرا بوکلمۀ طیبه ظلمت شرك جلی‌یی محو ایتدیکی کبی ظلمت شرك خفی‌یی دخی محو ایدر ، نور ایمانی تجدید ایدوب حقیقت ایمانی ایضاح ایدر ، حقیقت ایمانك ایضاحندن صکره حق تعالینك تجلیسنه ایصال ایدر » دیه بیان حقیقت ایلدیکی روایت اولنمش وکلمۀ توحیدك لزوم ذکرینه اشارت اولمق اوزره اثرده [جدد وایمانکم بلااله الاالله] وارد اولمشدر .

حق تعالی‌یه سالکلر اوچ طریق ایله وصلت ایدرلر ؛ یاطریق جمال ایله فقط ویا طریق جلال ایله فقط ؛ یاخود طریق جلال وجمال ایله معاً وصلت ایدرلر ؛ لکن طریق جلال وجمال ایله وصلت ، طریق جلال وطریق جمال ایله وصلتدن افضل و اکملدر وطریق جمال وجلال ایله وصلت ایسه انجق کلمۀ توحید ایله اولوب سائر اسماء ایله اولماز ، زیرا سائر اسماء یاجمال ویا جلاله دالدر ، اما کلمۀ توحید نفی ایله اثباتدن مرکبدر ، نفی جلاله واثبات جماله دالدر ، انکیچون کلمۀ توحید صفت جلال وجمال ایله سلوکه طریق اولمشدر .

کلمۀ توحید ایله سلوك ایدوب پرورش بولان سالك حق تعالی‌یه طریق جلال وجمال ایله وصلت ایتمش اولور ، انکیچون کلمۀ توحید ایله حقه واصل اولان سالك صاحب قدرت وقوت اولوب شریعتی حقیقتله جمعه قادر اولور ؛ خوف ورجا صاحبی اولوب جلالده جمالی وجمالده جلالی مشاهده ایدر ، اهل اداب اولوب حق خلقده وخلق حقده مشاهده ایتدکده ایکی مشاهده‌نك حقنی اعطا ایدوب حق خلقدن وخلق حقدن تمییز ایدر ، اشتباه والتباس ورطه‌سنه دوشمز ، صاحب تمکین اولوب صفات متقابله‌دن

اكا تغیر كلمز ، عزلت وذلت ولطف وقهر عندنده یكسان اولور ، تجلیات ذات وصفات واستماعنده بر اولور .

اما یالكز صفت جلال ایله پرورش بولان برسالك تجلیء صفات جمالدن متغیر ومتلون اولوب شطحیاتی قائل والحاده مائل اولور .

یالكز صفت جمال ایله پرورش بولان سالك ایسه تجلیء صفات جلاله تحمل ایده میوب یا متحیر ویا مستهلك اولور ، ابوتراب نسفینك مریدی سلطان العارفین ابویزید بسطامینك یوزینی كوردكده هلاك اولدیغی كبی .

سلطان العارفینه بومسئله‌نك حكمتندن سؤال ایتدكلرنده « اول مرید طریق صفت جمال ایله سلوك ایدوب پرورش بولمش ایدی ، بن اول وقت مظهر تجلیء صفت جلال ایدم ، چونكه یوزیمه نظر ایتدی ، جلالی یوزمده مشاهده ایتدكده تحمل ایده‌میوب هلاك اولدی ، اكر اول مرید طریق جلال ایله پرورش بولسه اول مشاهده‌دن هلاك اولمز ایدی » بیوردیلر .

سالك اولان كیمسه كلمهٔ توحیدی ذكر ایله معاینسنده (لاموجود الا الله) معناسنه ترقی ایدوب (لاموجود الاالله) معناسنی ملاحظه‌ده مواظبت ایتمز وجمیع كائناتی دخی عدمیت ایله ملاحظه ایلیه‌رك یعنی جمیع موجوداتی عرشدن فرشه‌دك ذاتلرنده معدوم ووجود حق ایله موجوددر وجمیع افعالی فعل واحددر دیو ملاحظه ایلمز ایسه‌ده توحید حقیقی‌یه واصل اولوب اسرار وحدت وجودحق اشیاده مشاهده ایده‌مز ، اكر بوملاحظه اوزرینه مواظبت ایدر ایسه نفسندن وسائر اشیادن آنده فنای تام حاصل اولوب نفسنده وسائر اشیاده حق تعالینك اسرار وجودینی وآثار اسما وصفاتنی مشاهده ایدر و (مافی الوجود سوی الله) سرینه واقف اولمغله « مارأیت شیئا الارأیت الله فیه » كلامنی تكلمه كسب استحقاق ایلر .

(نظم)

حق ایدر اسرارینی اشیاده هردم آشكار
قلب استر اول اول اسراری اذعان ایلیه

كوره كیم یوقدر بوانوارنده آنك هیچ خفا
چشم بنیاد استر اول انواری سیران ایلیه

سالك حقیقت اولان كیمسه‌یه لازمدركه ارادت صادقه ایله حق تعالی‌یی اراده ایتدكدنصكره سائر ارادات واختیاراتی جمله ترك ایده ، نفسنده اولان هوا وهوسلری سلب ایده ، كندینی معدوملر حكمنه ادخال ایده ، قلبنده اولان رسوم وتعینی وقیود تعلق تجرید ایده ، حول وقوتندن خروج ایدوب حق تعالینك ید قدرتنده « میتك ید غساله تقلبی » كبی تقلب ایده ، فقر وفاقه‌یی اختیار ایدوب دولت دنیایی ترك ایده ، دائم جناب حقه اشتیاق ایله توجه ایده ، زیرا خلقك حق تعالی‌یی مشاهده‌دن محجوب وفضلندن محروم اولملری كثرت ارادت واختیارندن وحب دنیا وماسوادن اولمشدر ، یوقسه حق تعالینك خلقندن بعید اولوب فضلندن عدم شمولی اولدیغندن دكلدر ، زیرا [ونحن اقرب الیه من حبل الورید] و [والله ذوالفضل العظیم] آیت كریمه‌لری بوكا اشارتدر .

(نظم)

ای مرغ دل بودام بلادن خلاص ایچون
عنقالق ایله ایتمه جهان دارینه هوس
جوفضای عالم قدسك هماسی اول
قونمه صقین بولاشهٔ دنیایه چون مكس
ترك ایده كور بوجمله ارادات نفسكی
تا اوله‌سین فیوض الهی‌یه دست رس
محو ایله دلده قویمه رسوم علایق
وصل خدایه مانع اولان هر قیودی كس

نثر — سالكه لازمدركه رؤیاده كوریلان معانی‌یه اعتبار ایدوب قلبنی انلر ایله مشغول قلمیه ، كرك اول رؤیاده كوریلان معنالر سالكك

نفسنه متعلق اولسون وکرك آفاقه متعلق اولسون ، زيرا رؤيالرك بعضيلری اوهام فاسده وخيالات كاسده دن ظهور ايدر وبعضيلری تعلقات ماسوادن نشأت ايدر وبعضلری كشف الهيدن انجلا ايدر ، اول كوريلان رؤيالر بو طريقلرك قنغيسيله اولورسه اولسون ، سالكه لازمدركه آنلر ايله قلبنی مشغول ايدوب حق تعاليدن محجوب اولميه وبوندن معلوم اولديكه كشف الهی ايله اولان رؤيالره بيله اعتبار ايدوب قلبی انكله مشغول ايتميه ، زيرا اولدخی سالكه سلوكنده فائده ويرمز ، لكن اوقدر فائده ويركه سالك مقامنك نه رتبه ده اولديغنی بيلور وبونی بيلدن ايسه بيله مه سی اولادر ، زيرا سالك سلوكنده مقامنی بيلمك قيددر وبعضی اولوركه سالك مقامنده اعلا اولديغنی بيلور نفسنده عجب حاصل اولور ، عجبيله مردود حق اولور ، بناء عليه رؤيالره اعتبار ايتمك سالكه ضرردر .

مشايخدن بعضلرينك سالكلرك رؤيالرينه اعتبار ايتملری سالكلرك مقاملرينی رؤيالريله بيلوب آنلری تسليك ايتمك ايچوندر يوقسه شيخ كشف ايله سالكك مقامنی بيلدكده رؤيايه حاجت يوقدر .

سالكه لازمدركه كشفنده ظاهر اولان نقوش صور ملك وملكوته نظر ايتميه ، زيرا ملك وملكوتك احوالنی كشف سالكك رهزنيدر ، سالك اولكشفه تعلق ايدرده سلوكندن منقطع اولور واولكشفه راضی اولوب قالورسه حق قتنده مطرود اولور ، سالكه لازمدركه اصلا بر وجهله حقدن كرامت طلب ايتميه ، بلكه سالكه لازمدركه كرامتدن حق تعالی يه صيغنه ، زيراكه كرامتلرك اكثری سالكه مكر اولور چونكه كرامتده حظ نفس وحق تعالينك تصرفی قتنده اثبات تصرف واردر ، بناء عليه رسول الله صلی الله عليه وسلم افندمز ، حضرت علی يه (ياعلی لا تطلب الكرامة) بيورديلر .

(نظم)

خواب غفلتدن كوزك آچ دوشمه رؤيا فكرينه
ايلمه اضغاث واحلام ايله قلبی پرغبار

التفات ايتمه صقين كشفكده نقش عالمه
تا اوله قلبكده نقاشی اونقشك آشكار
عالم ظاهرده اظهار كرامت استمه
تاكه نفسك ايتمسون وارلق يولنده افتخار
حضرت حقدن كرامات استين محجوب اولور
ايلمز عارف كرامانه انكچون اعتبار

نثر — سالكه لازمدركه هرحالده اطاعت شرع واتباع سنت ايدوب عزيمتلر ايله عمل ، رخصتلردن اجتناب ، بدعتلردن اعراض ايده ، اكر برسالك جميع سنتلری قدرتی يتدوكی قدر اشلرسه حق تعالينك امرينه امتثال ايدوب محبوب حق اولور ، نتكيم بيوردی [قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونی يحببكم الله] واكر جميع بدعتلردن اعراض ايدرسه اهل سنتدن اولوب هدی رسول اللهده اولور ، اكر مجاهدات ورياضات اوزره مداومت وملازمت ايدرسه حق تعالی اكا طريق مشاهده سنی البته هدايت ايدر نتكيم [والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا] بيوردی ..

(نظم)

بو راهك اطاعتله اولور ياقين اراغی
جهد ايله عبادتدن اولور زاد بلاغی
حقك ايريشور قربنه كيم اويسه رسوله
سنده اويه كور اثر رسوله قو ، اياغی
نفسيله جهاد ايتمه كه كيم چكسه رياضت
البتده قورار عرش شهود اوزره اوتاغی
سالك نيجه واصل اوله در كاه حقك
دنيادن آنك اولمسه قلبنده فراغی

نثر — دخی سالكه لازمدركه هرنه عبادت ايدرسه شوق وذوق ايله ايده ، نفسنی عبادته كراهتله جبر ايتميه ، فتوردن غايت احتراز ايده ،

زیراکه ، اکراه وفتور ایله ایشلنن عبادت ، قلبه قسوت وعما ویرر ، نفسه طاعتدن اعراض ایراث ایدر ، هر عملی‌که سالك ایشلر ، حقه محبت قصدیله ایشلیوب اجرت قصدیله ایشلمیه ، زیرا اجرت قصدیله ایشلنن عمللر موجب اجر وثواب اولسه دخی [فمن کان یرجوا لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا ولایشرك بعبادة ربه احدا] نص جلیلی حکمنجه حقه قربیت ویرمز .

اجرت ایچون عمل ایتمك شرك خفیدر ، زیرا عمل انجق وجه الله ایچون کرکدر ، وایتدیکی مجاهدات وریاضاتدن وسطه مراعات ایده ، حدندن زیاده نفسنه ریاضات تحمیل ایتمیه ، زیرا نفسنه تحمیل مالایطاق ایتمك زندقه والحاد ایراث ایدر ، اکثری سالکلرك الحاده دوشمه‌زی نفوسلرینه تشدید ایتدکلرندن ایچوندر ، دینلدی (من شدد شدد) .

شریعتده دخی افراط وتفریط منهیدر ، انکچون بوشریعته (شریعت وسطی) وبو امته (امت وسط) تسمیه اولنمشدر .

سالکه عبادانته نظر ایتمیوب معبوده نظر ایتمك وعبادتلرینه مغرور اولمامق لازمدر ، زیرا عبادتك آفتی عبادته مغرور اولوب عجب ایتمه‌در وایتدیکی عبادتی کورمیوب حقك توفیقندن کوره وایتدیکی عبادتلره دخی تقصیراتنی فکر ایدوب حقدن عفو طلب ایده واکر ایتدیکی عبادتلردن نفسنده اجرت داعیه‌سی ظاهر اولورسه ، جمله عبادتلرینی مؤمنین ومؤمناته بخش ایدوب اول داعیه‌دن سلامت بولوب مفلس اولوب الله تعالینك لطف وفضلندن اغنا اوله ، تاکیم امان اللهده اوله ، زیرا حدیث شریفده [المفلس فی امان الله فی الدارین] وارد اولمشدر .

والحاصل جمیع سالکلره واجبدرکه ایتدکاری عبادتلری حق تعالی‌یه تخصیص ایده‌لر وحقدن غیری جنت آرزوسی وجهنم خوفی ایچون اولمیوب بلکه حق تعالی قتنده عزت بولورم ملاحظه‌سنی دخی ایتمیه‌لر ، زیرا باعث خلقت انسان اولان انجق ذات احدیته عبادتدرغیری دکلدر ، ایمدی ماخلق‌له

ایچون عبادتی ایتمك کرکدر ، نتکیم بیوردی [وماخلقت الجن والانس الا لیعبدون] .

(نظم)

حقه قربیت ویرر طاعت دیو ایتدکارم
راضیم آنلر دخی بردرلو عصیان اولمیه
ایتدیکم نفسه ریاضتله جهاد اکبرم
حیفدرکیم اولدخی اسباب غفران اولمیه
زعمله ظن ایتدیکم حقه کمال معرفت
عاقبتده قورقرم اول جهل وخسران اولمیه
حق یولنده جانمی سعی ایلیوب قیلدم فدا
چکدم اول جاندن دخی سعیمده طغیان اولمیه
راه عشق ایچره خدادن ایتدیکم امنیه‌لر
قورقرم انلر دخی محشرده حرمان اولمیه
عبد اولان البت عبودیتده اولمز بیقصور
بیقصور اولسه مکر اول کیمسه انسان اولمیه

نثر — سالکه لازمدرکه صفات ذمیمه‌لرکه بوحجب ظلمانیه‌در ، جهد ایدوب نفسندن ازاله ایله حقه تقرب ایده ، زیرا انلر ایله تقرب محالدر .

صفات ذمیمه‌لر « شهوت ، غضب ، کبر ، تجبر ، ظلم ، عدوان ، حقد ، حسد ، غیض ، بغض ، شرك ، نفاق ، کفر ، عصیان ، حرص ، طمع ، بخل ، لوم ، ریاست ، حب شهوت ، حب دنیا ، طول امل ، تعلق ماسوی » دن عبارت اولوب برکسه‌ده‌کی بوصفات موجوددر ، اول کسه‌نك صفات حمیده ایله اتصافی ممکن اوله‌مز ، زیرا صفات ذمیمه صفات حمیده‌نك ضدیدر وایکی ضد ایله اتصاف ممکن دکلدر .

صفات حمیده دخی « عفت ، حلم ، خمول ، رأفت ، مرحمت ،

قناعت ، كفاف ، فقر ، مروت ، صدق ، اخلاص ، عدل ، انصاف ، توكل ، تسليم ، جود ، سخا ، زهد ، ورع ، قصر امل ، ذل مسكنت ، ترك دنيا ، قطع تعلق ماسوى » اولوب سالك بو صفات حميده‌لرده فانى اولمدقجه صفات الله آنده تجلى ايدوب [بى يسمع وبى ينطق وبى يبطش] حديث قدسيسنه ماصدق اولهماز .

صفات الله دخى سالكده تجلى ايتمدكجه احديت صفات انده تجلى ايتمز واحديت صفات انده تجلى ايتمدكجه احديت ذات انده تجلى ايدوب واصل حق اولمز ، چونكه احديت ذات انده تجلى ايدوب واصل حق اولدقده اهل شهود اولوب وجود حقى جميع كائناتده مشاهده ايدر و (مافى الوجود سوى الله) سرينه مظهر اولور ، وبو سره مظهر اولان جمال الٰهى جميع اشياده مشاهده ايدوب (مارأيت شيئاً الا رأيت الله فيه) سرينه مظهر اولور وبو سره مظهر اولدقده جمال الله انك قلبنده دوام اوزره تجلى ايدوب اول تجلى كونا كون مظاهره عكس ايدوب جمال الٰهى كيفيات متنوعه ايله مظاهرده مشاهده ايدر ، نتكيم بو بيت ايله اندن تعبير اولندى .

(بيت)

وما الوجه الا واحد غيرانه * اذا انت اعددت المرايا تعدداً

(نظم)

زهى دلبر كه اولدى جمله عالملر مراياسى
قو عالمدن اول عشاقنه رويين نما ايلر
زمين وآسمانه صغمين حسن سرافرازى
دل ويرانهٔ عشاق قنده بولسه جا ايلر
جمالندن فقط بر لمعه‌در اكوانه عكس اولدى
فقط اول لمعه‌در حسن جهانى پرضيا ايلر
تستر ايلمشدر كنديني ارباب غفلتدن
تماشاى جمالن اهل عرفانه صلا ايلر

جمالك عرض ايدنجه عارفه وحدت سرايندن
اولور حيران انا الحق نغمه‌سندن جان فدا ايلر
الٰهى ايله بو بنده‌ٔ ناچيزيكى محجوب
جمالك اشتياقندن جهانى پشت وپا ايلر

نثر — حق تعالى حضرتنه وصلت ايكى طريق اوزره‌در ، برى طريق سلوكدركه مقدم ذكر اولنمشدر واو لطريقه اذكار واوراد ومجاهدات ورياضات ايله مشروطدر .

ايكنجى طريق ايسه طريق جذبه‌در وبو طريقده جذبه لازمدر ، بوكا جذبه‌سز سلوك اولنمز ، بو طريقك شروطى بودركه بونى بر پير طريقدن تلقى ايتدكدنصكره جميع علايق دنيايى ، صفات بشريتى ، قيد وجود وحياتى بالكليه ترك ايدوب (موتوا قبل ان تموتوا) امريله عمل ايده ، حقدن غيرى برنسنه‌يه نظر ايتميه ، دائم خراب اندر خراب اولوب فنا عالمنده تمكن ايده ، دنيايه وامور دنيايه تملك ايتميه ، جذبهٔ الٰهيه‌يه دائم اقتدا ايده ، دائم ملاحظهٔ جناب حضرت حق سبحانه وتعاليده اوله ، فرائض وروابتلردن غيرى عبادات ونوافل ايله قلبنى مشغول قلميه ، جميع اوقاتنى اول ملاحظه‌يه صرف وحصر ايده ، دائم عشقه اقتدا وجذبه‌يه انقياد ايله حقه تقرب ايده ، بو شروط اوزره سالك بو طريقه سلوك ايدر ايسه (جذبة من جذبات الرحمن توازى عمل الثقلين) مقامنى درك ايدر .

اهل جذبه‌دن اولوب عشق ايله مألوف اولميان سالك ، بو طريقت عليه‌يه سلوك ايده‌مز ، زيرا بو طريق (طريقت شطاريه) در ، بونك اول قدمنده سالك قشر بشريتنى آتش عشق ايله ياقوب طير بيضه‌سندن چيقر كبى چيقمق كركدر ، بو طريقته سلوك آسان ظن اولنمسون ، زيرا بو طريقتك اسهل مشاقى ترك جان ايتمكدر .

(نظم)

كمان عشق غايت ايله سختدر چكمكه كاز
چكنلر هپ اكا جان رشته‌سندن جله‌لر طاقدی
تعجب ايتمه زاهد احتراق قلب عشاقه
كه عشقك ذره‌سی در رخلری هپ آتشه ياقدی

نثر — بو طريقك اهاليلرينك حليه‌لری بودر كه انلر بر صفت ايله موصوف اولمزلر ، انلرده حول وقوت اولمز ، انلر ماضی ومستقبل بيلمزلر ، آنلر حشر وحساب كورمزلر ، جنت وجهنم قيدينده دوشمزلر ، آنلر صفات الله ايله موصوفلردر ، تحريك الهی ايله متحرك وتسكين الهی ايله ساكنلردر ، انلرك جنتی حق مشاهده وجهنمی حقدن محجوب اولمقدر ، انلرده تفكر معيشت وتذكر جوع وعطش اولمز ، انلر بر امامه اقتدا وبر مذهبه التجا ايتمزلر ، انلر « لی مع الله وقت لايسعنی ملك مقرب ولانبی مرسل » سرينه مظهر اولمشلردر ؛ اللهم اجعلنی من الذين يحبونهم ويسلكون طريقهم امين بحرمة محمد سيد المرسلين صلی الله عليهم اجمعين .

(نظم)

بنم عصيان ايله هپ پكدی چاغم * قراردی قالمدی قلبمده آغم
چكر نفسم بنی سمت فساده * انكچون يوق صلاح ايجره طوراغم
اويار شيطانه نفسم حقه اويمز * رضای حقه هيچ كيتمز آياغم
جناب حقه يوق بنده توجه * ضلالت راهنه واردر صپاغم
عبادتدن بكا جمعيت ايرمز * هوای نفس ايله صالقم صچاغم
بكا حق سمتنه ممكنمی كيتمك * بولنده يوق بنم زاد وياراغم
نه ممكندر بنم حقه وصولم * بنم بنلكدن اولمزسه فراغم
اوكلمز دردیمه درمان اولوردی * اوليدی عشق ايله داغ اوزره داغم
محبت نارينه ياق جان وجسمم * درونمده يانار دائم اوجاغم
بكا سن جذبه‌كی يار ايله يارب * قضای حضرته قوردير اوتاغم

يولنده عشقكی ايله دلبر * سكا عشقك ايله اولسون بلاغم
بنی بنلك حجابندن خدايا * پكور ايله سكا ياقين ايراغم
خرابات ارلرندن فيض آلوردم * قرائت قيلسه مختل دماغم
سماواته عروج ايتمك اولوردی * تعلق اولسه قلبمده باغم
درونم سر ايله مملو اولوردی * اكر دپرنسه اصلا دوداغم
كوكل حقيله دورمه سويلشوردی * ديلده اولمسه لاف ايله لاغم
جهانی كورميوب حق كوررردم * كوزم كورمز ايشتمزسه قولاغم
ندر معنای وحدت فهم ايدردم * اونوتسم بتلسم صولمه صاغم
عماراتی بكا جای ايتمه يارب * خراباتی بنم ايله بوجاغم
بودكلو حق ايچون يانديم ياقيلدم * كوكلده يانمدی هيچ برچراغم
حبيبك حرمتيچون ياالهی * مقام جذبه‌كی ايله قوناغم

(باب ثانی)

بر مقدمه ايله بش فصله منقسم اولوب خواجه محمد بهاء الدين نقشبند (قدس سره) حضرتلرينك بعض مناقب وكرامتلری بياننده‌در .

مقدمه — تعريف ولايت واثبات كرامت بياننده در .

معلوم اولسونكه ولايت « معبود ايله عبدك ميانـنده قرب عبوديت ونسبت حبيتدن عبارت » در .

بو ولايت ايكی قسمدر ، برقسمی (ولايت عامه) دركه « حق تعالينك امر ايتديكنی ايشليوب نهی ايتديكندن اجتناب ايدوب هرحالده رضای حق كوزتمك » دن عبارتدر .

ايكنجی قسمی ولايت (خاصه) دركه « رسول اللهه اتباعاً نوافل عباداته باشليوب عمل وتقرب خاص ايله حقه تقرب ايدرك محبت اللهه مظهر اولوب صفات الله ايله اتصاف » ايتمكدر ، نته‌كيم حديث قدسيده [ولايزال عبدی يتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته كنت سمعه

الذی یسمع به وبصره الذی یبصربه ولسانه الذی ینطق به ویده الذی یبطش بهاورجله الذی یمشی بها] وارد اولمشدر .

ایمدی ربیسنه بورتبه قربیتی اولوب جمیع قوی وحواسی ، ربیسنك تصرفنده اولان بر بنده‌نك خوارق عاداتك وکرامات عالیاتك صدوری استبعاد اولنورمی ؟ اول بنده دخی اظهار کرامت ایتمك وخارق العاده شیلر ایشلك ایله عند الله مؤاخذه اولنورمی ؟ اول بنده هرنه ایشلرسه حق تعالینك امریله ایشلر .

(نظم)

نوافل ایشلیوب بر بنده ایتسه حقه قربیت
اولور اول بنده هم محبوب حق هم منبع اسرار
بورتبه بنده‌سی اولدقده حقك لطفنه مظهر
تعجب ایتمه اولی بنده کرامت ایلسه اظهار

نثر — اکر اویله بر بنده‌دن ظاهرده شرعه مخالف برامر صدور ایدرسه ، اول امر البته حق تعالینك حقیقتده اذنیله صدور ایتمشدر ، نتکیم خضر علیه السلامدن غرق سفینه وقتل صبی ظاهرده شرعه مخالف صدور ایتدی اما باطنده حق تعالینك امریله صدور ایتمشدر، انکچون موسی علیه السلام شریعت جانبندن اعتراض ایتدکده خضر علیه السلام (مافعلته عن امری) بیوردی .

کرامات اولیا آیت کریمه ایله ثابت اولوب ازان جمله [کلما دخل علیها زکریا المحراب وجد عندها رزقاً] ، [وهزی الیك بجذع النخلة تساقط علیك رطباً جنیاً] آیت کریمه‌لریله حضرت مریمدن و [انا اتیك به قبل ان یرتد الیك طرفك] آیت جلیله‌سیله دخی آصف بن برخیادن صدور ایدن کرامتلر بیان واخبار بیورلمشدر .

بناء علیه کرامات وخوارق عاداتك اولیادن صدوری اظهر من الشمس فی وسط السماء ظاهر وهویدادر ؛ خوارق کراماتی انکاره مجال یوقدر ، وانکار ایدنلر مکابر ومعاندلردن اولوب آنلرك انکارلری مسموع دکلدر .

حکایه — شیخ جابر رحبی (قدس سره) بیوردیکه اهل رحب کرامات اولیایی انکار ایدرلر ایدی ، بندخی صحراده براسده سوار اولوب مدینهٔ رحبه داخل اولوب چارسوی رحبه واردم وجمع ناسده ندا ایدوب دیدمکه « اولیانك کرامتلرینی انکار ایدنلر قنده‌در ، کلسون کورسونلرکه اولیانك کرامتلری وارمیدر ؟ یوقیدر ؟ اندن صکره اهل رحب انکار کرامات اولیادن رجوع وتوبه ایدوب بکا اعتراضدن کف لسان ایتدیلر !!! انتهی .

(نظم)

ایله کبر وحسددن صقین اول انکاری
طوقونه حال پسندیدهٔ اهل اللهه
قدرینی پست ایده‌می اوج فلکدن هرکز
نه قدر طعن دروغ ایلسه عالم ماهه

نثر — ولایت خاصه دخی اوچ مرتبه در ، اولکی مرتبه ولایت صغرادر ، بومرتبه‌ده ولینك صفاتی « صفات اللهده فانی واول ولی صفات الله ایله قائم اولمق » در ، ولی بومرتبه‌ده دخی سیر فی الله ایله سلوك ایدر ، نتکیم سابقده ذکر اولنان حدیث قدسیده اکا اشارت اولندی ؛ عمر بن الفارض بومرتبه‌یه اشارت ایدوب (ولم تهونی مالم تکن فی فانیا * ولم تفن مالم تجلی فیك صورتی) بیورمشلردر .

ایکنجی مرتبه‌ده ولایت وسطی مرتبه‌سیدر ؛ ولی بومرتبه‌ده وجود امکانیدن فانی اولوب وجود حقانی ایله قائم اولور وبومرتبه‌یی حائز اولان ولی (مافی الوجود سوی الله) دعواسین ایدوب (ومارأیت شیئا الا

رأيت الله فيه) كلامنى سويلر وسير مع الله ايله سلوك ايدر ، عمربن الفارض (قدس سره) بومرتبه‌يه دخى اشارت ايدوب (جلت فى تجليها الوجود فى ناظرى * ففى كل مرئى اراها برؤيتى) بيورمشلردر ٠

اوچنجى مرتبه ولايت كبرى مرتبه‌سيدر ؛ ولى بومرتبه‌ده بقا بالله بولوب كمالات ولايت ايله متصف اولور ، بومرتبه‌ده بولنان ولى سير مع الله‌ده نهايت بولوب بومرتبه‌دن يوقارى تقدم ايده‌مز ٠

شيخ عبد القادر (قدس سره) حضرتلرى (مازلت ارتع فى ميادين الولا * حتى بلغت مكانه لاتوهب) بيتيله بومرتبه‌يه اشارت بيورمشلردر ٠

حق تعالى ولى‌يه بومرتبه‌ده اوقدر لطفلر احسان ايدركه حسابه كلمز ، خلقك ارشاد وتربيه‌لرى ايچون اكا اذن ويرر ، مقام جمعدن مقام فرقه انى رد ايدر ، اولدخى سيرعن الله‌ه شروع ايلر ، وخلقك تربيه وارشادلرينه مشغول اولور ، حق تعالى دخى اكا اظهار كرامته وخرق عادته اوله‌جق قدرت وقوت ويرركه هرقنغى برخارق العاده‌يى اظهار مراد ايتسه اظهاره قادر اولور ، لكن حق تعالى آنى سرحكمته مطلع ايدرده حكمته مخالف اولان خوارق العاده‌يى اظهار ايتمز ؛ اظهار ايتمديكى ايسه حكمته مخالفتدن ايچوندر ، يوخسه عدم قدرتندن دكلدر ٠

ولينك اظهار خارق عادت ايتمديكينك بر وجهى دخى بودركه حق تعالى ولايتنى خلق آراسنده ستر ايتمشدر ، اكر ولى اولان كيمسه اظهار كرامت واجراى خارق عادت ايتسه حق تعالينك اخفا ايتديكى ولايتى اظهار ايتمش اولور ، بو ايسه ولى‌يه لايق دكلدر ، بلكه ترك ادبدر ؛ ولايت مرتبه‌سندن طرد اولور ، انكيچون ديتلديكه وليدن كرامتك صدورى نسادن حيضك ظهورى كبيدر ، مكركه حق تعالى اول ولى‌يه اظهاره اذن ويرمش اوله ، زيرا كرامتك اخفاسى (ان الله اخفى ثلاثة فى ثلاثة اخفى رضائه فى طاعته وغضبه فى معصيته وولايته فى خلقه) حديث شريفيله ثابتدر ٠

ايمدى برولى اظهار كرامت ايتسه ، حقك اخفا ايتديكى ولايتى اظهار

ايتمش اولور ، زيرا كرامت ديدكلرى وليدن صدور ايدر ، ولينك غيريدن صدور ايتمز ، والحاصل نبى‌يه اظهار معجزه نصل واجب ايسه ولى‌يه اخفاء كرامت اويلجه واجبدر ٠

(نظم)

اوليانك قدرتى وار قادر قهاردن
خارق عادته يوق انلرده عجز اظهاردن
حكمتى كوزلر ولى قصد كرامت ايلمز
احتراز ايلر كرامتك ولى اشعاردن
بولمز اظهار كرامتله وليلر عزتى
انلرك عزتلرى اخفاده در اغياردن
اوليالردن كرامتك صدورى شويله كيم
حيضه بكزر شنى ايجاب ايتمده ابكاردن
هرولى ستر كرامت ايتمكه مأموردر
اولمسه اظهارده اذنى حضرت ستاردن
اوليانك بويله بيل احوال وكيفيتلرك
صاقله آنلردن لسانى كف ايدوب انكاردن

نثر — اولياء اللهدن صدور ايدن كرامات عاليانك افرادى پك چوق اولديغى جهتله تعدادى ممكن دكل ايسه‌ده انواع كرامات يكرمى بشدر ٠

اولكى نوع — احوال قبوره اطلاع وارواح اموات ايله تكلمدر ٠

ايكنجى نوع — احجار واشجار وحيواناتك تسبيحلرينى استماع وانلر ايله مكالمه‌در ٠

اوچنجى نوع — جمادات وحيواناتى امرينه رام ايدوب اشجارى اثمار ايتدرمكدر ٠

دردنجى نوع — احيايى اموات واموات احيا ايتمكدر ٠

بشنجی نوع — جسم لطیف کبی اجساد کثیفه‌لره فوص ایدوب دخول ایتمکدر .

آلتنجی نوع — صولر اوزرنده مشی وهوالرده طیران ایتمکدر .

یدنجی نوع — مسافهٔ بعیده‌یی طی ومسافات قریبه‌یی بسط وبعید ایتمکدر .

سکزنجی نوع — ازمنهٔ کثیره‌یی قصر وزمان قلیلی نشر ایتمکدر .

طقوزنجی نوع — اعیان موجوداتی قلب ایدوب علم کیمیایه اطلاعدر .

اوننجی نوع — دفع جنون وازالهٔ علت ایله اعطای صحت ایتمکدر .

اون برنجی نوع — عند الله دعانک استجابتی وعند الناس کلامک تأثیریدر .

اون ایکنجی نوع — شعر سویلمک واسرار حقیقتدن خبر ویرمکدر .

اون اوچنجی نوع — قلوب متنفره‌یی جمع وتألیف وعداوتی محبته تبدیل ایتمکدر .

اون دردنجی نوع — اکل شربدن غنا کلوب نیجه آیلر ویللر تغذی ایتمامک وحر وبردن ضرر کورمامکدر .

اون بشنجی نوع — یغمور وقار یاغدرمقدر .

اون آلتنجی نوع — روزکارلر اسدیروب وروزکارلری دفع ایتمک وحر وبرد اظهار ایلمکدر .

اون یدنجی نوع — طعام قلیل ایله چوق عسکری طویورمق وغیبدن احضار اطعمه‌یه مقتدر اولمقدر .

اون سکزنجی نوع — عسکر اعدایی قهر ایدوب غلبه ایتمکدر .

اون طقوزنجی نوع — آتشه یانمامق واسباب هلاکدن متأثر اولمامقدر .

یکرمنجی نوع — مغیباتی بیلمک وکورمک وقلوبده اولان اسراره اطلاعدر .

یکرمی برنجی — نوع برآنده برقاچ مکانده ظاهر اولمق وعیون ناسدن اختفا ایتمکدر .

یکرمی ایکنجی نوع — بردمده نامه امداد واوزاق کلاملری استماع واوزاق یره اسماع کلام ایتمکدر .

یکرمی اوچنجی نوع — نفوس آبیه وقلوب قاسیه‌یه تملک وتصرف ایدوب تربیه واصلاح ایتمکدر .

یکرمی دردنجی نوع — عالم ملک ملکوتده انفاذ حکم ایدوب خلع والباس وعزل واجلاس ایتمکدر .

یکرمی بشنجی نوع — غائبده اولان سالکلری حفظ وحراست ایدوب عصیاندن تبعید وعبادته تقریب وسوق ایتمک وسالکلرک روحانیت وجسمانیتلرنده تدبیر وتربیه ایدوب انلری حقه ایصال ایلمکدر .

(نظم)

بو کرامات عظیم الشانی * هرکسه ویرمز ایمش حق آنی
ویرر اولکیمسه‌یه طاعت ایدرک * حق یولنده ایده کندین فانی
وهبیدر جمله کرامات کزین * جد وسعی ایله دکل کسب آنی
بو کرامتلری فضلیله خدا * سودیکی عبده ایدر ارزانی
نیجه ایرسون بو کرامته کشی * اولمیجه اکا حق احسانی
برکشی اولمایجق حقه ولی * بو کرامتلره اولمز دانی
نیجه اول شخصه کرامت ویریله * اکرانک یوق ایسه عرفانی
ورع وزهد عبادتله خدا * ایدر عبدینی کرامت کانی
مالک کنز کرامت اولدنک * خرق عادتده یورر فرمانی
بو کرامته کیم اولسه قادر * اواور عالمرک اول سلطانی

نثر — خارق عادت ایکی قسمدر ، برقسمی استدراج دیکری کرامت اولوب خارق عادت اولان شی فاسقدن صدور ایدرسه « استدراج » واکر صالحدن صدور ایدرسه « کرامت » اولور .

خارق عادتك ایکی قسمی دخی حق تعالینك اعطاسیله اولور ایسه‌ده استدراج اولان خارق عادتی حق تعالی فاسقه مکر اوله‌رق اعطا وکرامت اولان خارق العاده‌یی حق تعالی صالحه فضل اوله‌رق احسان ایدرکه بوتقدیرجه استدراجك مرجعی ضلالت وکرامتك مرجعی ولایت اولور .

استدراجی کرامتدن فرق ایتمك طریقی — خارق عادت صدور ایتدیکی کیمسه‌نك شریعته مخالفتی وسنته متابعتی یوق ایسه استدراجدر ، اکر اول خارق العاده‌نك صدور ایتدیکی کیمسه‌نك هرحالده شریعته مطاوعتی وهر امرده سنته متابعتی وار ایسه اول خارق عادت کرامتدر ، بوندن معلوم اولدی ؛ استدراجك مصدری اولان کیمسه شریعته وسنته مخالف اولاندر ، کرك انك مخالفتی اعتقاد جهتندن اولسون ، کرك عمل جهتندن اولسون ؛ کرامتك دخی مصدری اولان کیمسه هرحالده احکام شریعته مطاوع وهر امرده سنته متابع اولاندر ، زیرا کرامت صاحبی اولان کیمسه‌نك شریعت وسنته سرمو مخالفتی اولور ایسه کرامتی استدراجه تبدیل وکندی دخی رتبهٔ ولایتدن تنزیل اولنور ؛ ولینك ولایتی مطاوعت ومتابعت ایله شرطدر .

حکایه — ابویزید بسطامی (قدس سره) حضرتلرینك عندنده برکیمسه‌یی ولایت وکرامت ایله وصف ایتدیلر ، بسطامی حضرتلری دخی بزه انلرك زیارتلرینه کیتمك واجب اولدی دیه‌رك مریدلرینی آلوب انلرك زیارتلرینه کتدیلر وچن اول کیمسه‌نك اولدیغی محله واردیلر بالاتفاق اول کیمسه منزلندن چیقوب مسجده کیدردی ، بسطامی حضرتلری دخی اول کیمسه‌یی طریق مسجدده کوردیکه قبله‌یه قارشو توکوردی ، چونکه بسطامی

حضرتلری اول کیمسه‌یی سنته مخالفتده کوردی درحال عودت ایدوب اول کیمسه ایله کورشمدی وبیوردیکه برکیمسه‌که احکام شریعت وآداب سنته رعایت ایتمیه نه کیفیت ایله اول کیمسه ولی اولور ؟ انتهی .

(نظم)

عبادت تخمنی اك طورمه دائم ارض طاعتده
ولایت بوستانندن کرامت ویرمك استرسك
عبادت ایتمین آدم ولایت ذوقنی سورمز
عبادت قیل ولایت ذوقنی سن سورمك استرسك
طوتوب احکام شرع اللهی سن دور اوله سنتدن
ولایتله قباب قرب حقه کیرمك استرسك
یوزك سور طپراغه یالوار خدایه آه وزار ایله
مسرتکاه لاخوف عالمنده کولمك استرسك
رها قیل راحتی طاعت یولنده جد وسعی ایله
جناب حضرت اللهه وصلت ایتمك استرسك
شهود ماسوادن یوز چویر اغماض عین ایله
نقوش کائناتی لوح دلدن سیلمك استرسك
بصیرت چشمنه کل بوکل مازاغ البصردن کج
وجود وحدتی کثرتده هرآن کورمك استرسك
اونوت خاطرده‌کی کسب ایتدیکك هرعلم وعرفانی
اکر وهبی اولان علم لدنی بیلمك استرسك
خدایی سو چیقر قلبکده قویمه حب دنیایی
خدایه سن دخی کندی اوزوك سودیرمك استرسك
تجرد قیل ملائك کبی ترك ایت قید ناسوتی
فضای عالم لاهوته سنده کیتمك استرسك
بلند همت مردانه ایلکه حقه طاعت ایت
بومیدان کرامت ایچره جولان ایتمك استرسك

فصل اول

بوفصل خواجه محمد بهاء الدين نقشبند (قدس سره) حضرتلرينك حال صباوتنده اولان احوالی وصحبتلری وداخل اولدیغی مشایخ وسلسلهٔ طریقتی بیانندهدر .

خواجه حضرتلری بیورمشلردرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك بوبندلرینه ایتدیکی عنایتلردن بری بودرکه حال صباوتمده شیخ بزرکوار خواجه محمد بابای سماسی (قدس سره) نك نظر شریفلریله مشرف اولدم ، بنی اوغوللغه دخی قبول ایتدیلر .

حکایه — خواجه حضرتلرینك والد امجدلری بیوردیلرکه اوغلم بهاء الدینك ولادتندن اوچ کون صکره خواجه محمد بابای سماسی (قدس سره) جمیع اصحابیله قصر عارفانه تشریف ایتدیلر ، بنم انلردن ارادتم وانلره غایت محبتم وار ایدی ، خاطریمه کلدیکه اوغلم بهاء الدینی آلایم اوصاحب ولایتك حضورینه کتورهیم وانلردن اکا همت نیاز ایدهیم ، بونیت ایله آنی آلوب خواجه حضرتلرینك حضورلرینه تضرع ونیاز ایدرك کتوردم ، انلر دخی الدن آلوب صدرلرینه باصدیلر و « بوفرزند بنم اوغلمدر ، بن بونی اوغوللغه قبول ایتدم » بیوردیلر ، صکره یوزلرینی اصحابنه دوندردیلر ، امیر کلال دخی اصحابی آراسنده ایدی ، خواجه حضرتلری امیر کلاله خطاب ایدوب « چوق کره سزه بوموضعدن برمرد خدا رایحهسی کلور دیمش ایدم وبوکره دخی سزك منزلدن چیقوب بوطرفه یاقلاشدقده سزه دیدم ایدیکه اول رایحهٔ مرد خدا زیاده اولدی ، غالب بوکه اول مرد خدا وجوده کلدی ، ایشده اول مرد خدا بوفرزند پاکدر ، امیددرکه بوفرزند مقتدای روزکا اوله » بیوردیلر .

دیکر — خواجه حضرتلرینك مادر مخدرهلری بیوردیلرکه « اوغلم

بهاء الدین درت یاشنده ایدیلر ، اتفاق اولوقت بریوکلی اینکمز وار ایدی ، اوغلم بهاء الدین بکا برکون توجیه خطاب ایدوب دیدیکه بواینك برآلنی سقر بوزاغی طوغورسه کرکدر ؛ حق تعالینك قدرتیله برقاچ آی دنصکره اول اینك اوغلم بهاء الدینك دیدیکی کبی برآلنی سقر بوزاغی طوغردی ! هرکیمکه اولکون اوغلمدن اول سوزی ایشتمش ایدی تعجب ایتدی وعندیمزده محقق اولدیکه اولکشفك اوغلمدن ظهور ایتمسی خواجه بابا (قدس الله روحه) حضرتلرینك نفس مبارکلرندن نشئت ایتدی » .

دیکر — خواجه حضرتلری (قدس سره) بیوردیکه بن اون بش اون التی یاشنده ایکن جدم (علیه الرحمة) مراد ایتدیکه بنی متأهل ایده ، بنی خواجهٔ بزرکوار محمد بابای سماسی (قدس الله روحه) حضرتنی دعوت ایچون سماسه فرستاده ایلدی ، چون اول بقعهٔ شریف ایله مشرف اولوب خواجه حضرتلرینك لقالریله تشرف ایتدم ، آنلرك برکت صحبتلرندن بنده برحال عجیبه حاصل اولدی واول کیجه بنده برحالت تضرع ومسکنت ظهور ایتدی ، آخر لیلده قالقوب وضوء ایتدم وخواجه حضرتلرینك مسجد متبرکهلرینه واروب ایکی رکعت نماز قیلدم وباشمی سجدهیه قویوب چوق ، چوق دعا وتضرع ایتدم اوحالده لسانمدن جریان ایتدیکه « الهی بکا بار بلایی چکمکه قوت ومحنت ومحبتکی تحمله طاقت احسان ایله » چونکه صباح اولدی خواجه حضرتلرینك مجلس شریفلرینه حاضر اولدم ، خواجه حضرتلری بکا توجه ایدوب فراست طریقیله اول کیجه بنده واقع اولان احوالی جمله تقریر وبیان ایتدیلر و « ای اوغل ! دعاده بویله دیمك کرکدرکه الهی اول نسنهکه سنك رضای شریفك آندهدر انی بن بندهٔ ضعیفه فضل وکرمکله احسان ایله ، البت خداوند عزوجلنك برشیده رضاسی اوله اولشی بندهیه بلا دکلدر ، اکر آنك دخی کندی طرفندن بردوستنه بلا که بنه عنایتیله اولادوستنه اولبار بلایی چکمکه قوت ویرر اول بلانك حکمتنی دخی آکا اظهار ایلر ، ایمدی کشی کندی اختیاریله خداوند تعالیدن بلا طلب ایتمك قتی دوشواردر ، بنده کستاخلق ایدوب خداوند

عز وجلدن بلا طلب ایتمك لایق دکلدر » بیوردیلر ؛ بو نصیحتدن صکره میدانه صفره دوشنوب طعام کلدی و مجلسده حاضر اولانلر ایله خواجه حضرتلری طعام ایتدیلر وطعام ایتدکدن صکره خواجه حضرتلری صفره‌دن بر صومون اتمك آلوب بکا ویردیلر ، بن دخی آنی آلدم اما آنی آلقده نفسمده غایت امتناع کلدی وخواجه حضرتلری نفسمك امتناعنی کشف ایدوب « بو اتمکی آلقده نفسك امتناع ایدر ، لکن بو اتمك یولده بزه لازم اولور ! » بیوردی ؛ بعده خواجه حضرتلری دعوته اجابت ایدوب وجمله اصحابیله قالقوب دابه‌یه سوار اولوب یوله روان اولدی ، بن خواجه حضرتلرینك رکابلرنده یوردم ، حضرت خواجه‌نك رکابنده کیدرکن بنده اولقدر شوق وذوق حاصل اولور ایدیکه تعلق ماسوا قلبمدن کلیاً زائل اولوب جمعیت وحضور قلبمده حاصل اولور ایدی ، بعض تفرقه حاصل اولسه ، خواجه حضرتلری « قلبکی تفرقه‌دن حفظ ایله » دیو بکا التفات بیوررلر ایدی وانلرك مجرد بو کلاملری ایله قلبمدن تفرقه زائل اولوب ینه جمعیت عودت ایدر ایدی ، انلرك بو کشف وتصرفلرینی مشاهده ایتدکجه بنم انلره رابطهٔ محبتم زیاده اولور ایدی ، بو حال اوزره انلرك رکابلرنده کیدرکن یولمز بر قریه‌یه اوغرادی ، اول قریه‌ده خواجه حضرتلرینك احباسندن برکیمسه خواجه حضرتلرینی استقبال ایدوب خانه‌لرینه دعوت ایتدی ، چونکه خواجه حضرتلری اولکیمسه‌نك خانه‌لرینه نزول ایتدیلر اولکیمسه‌یه خجالت عارض اولوب اضطرابه دوشدی ، خواجه حضرتلری انك خجالت واضطرابك کوردکده اول کیمسه‌یه خطاباً بیوردیلرکه « طوغری سویله اضطرابك سببی ندر ؟ » اولکیمسه دخی « افندم سزلره طعام ویرمك استرم اما خانه‌مده سوددن غیری برشی بولنمدی ! » دیمکله خواجه حضرتلری بکا توجه ایدوب بیوردیلرکه بهاء الدین سکا ویردیکم اتمك عاقبت ایشه یرادی کتور کوره‌لم ، وقتاکه اولکیمسه خواجه حضرتلرندن بو کلامی ایشتدی غایت مسرور اولوب کندی سودی کتوردی واول اتمك ایله سودی صفره‌یه قویوب خواجه حضرتلری جمله

اصحابیله اول سود واتمکی یدکدنصکره چوق کیمسه‌لر دخی اول سود ایله اتمکی ییوب طویدیلر وبو کرامت عظیمه‌یی دخی بن وسائر ناس خواجه حضرتلرندن مشاهده ایتدکده غایت تعجب ایتدك ؛ بعده خواجه حضرتلری اصحابیله قالقوب قصر عارفانه توجه ایتدیلر ، بن ینه خواجه حضرتلرینك رکابنده کیدوب قصر عارفانه کتدك ، اشبو سفرده بونك امثالی نیجه کرامات عظیمه خواجه حضرتلرندن بن واصحابی مشاهده ایتدك .

دیگر — خواجه بهاءالدین حضرتلری بیوردیلرکه وقت صباوتمدن حین بلوغمه‌دك خواجه بزرکوار بابا حضرتلرینك صحبت شریفلریله مشرف اولدم ، خواجه حضرتلری داربقایه رحلت ایتدکدنصکره جدم (رحمة الله علیه) بنی آلوب سمرقنده کتدی ، انده اولان اولیای عظام ومشایخ کرامك زیارتلرینه بنی کتوردی ، انلردن بنم ایچون دعا وهمت طلب ایتدی ، اندن صکره ینه بنی آلوب بخارایه کلدی وبخارا اقربنده (قصر عارفان) دیدکلری قریه‌ده ساکن اولدق ، اول ایامده خواجهٔ عزیزان علی رامیتنی حضرتلرینك تاج شریفلری بکا کلوب واصل اولدی ، اول تاج شریف بکا واصل اولدقدن صکره حالم غایت خوش اولدی ، قلبمده محبت الله جوش وخروش ایتدی ؛ اندنصکره خواجه سید امیر کلال (قدس سره) حضرتلرینك قصر عارفانه تشریفلرنده بکا چوق التفاتلری اولدی وبیوردیلرکه خواجهٔ بزرکوار محمد بابا حضرتلری بکا « اوغلم بهاء الدینه تربیه وشفقتکی دریغ ایتمه اکر آنك تربیه‌سنده قصور ایدرسك حق تربیه‌می سکا حلال ایتمم » دیو وصیت بیورمش اولدقلرندن « اکر خواجه حضرتلرینك وصیتلرینی ترك ایدوب سنك تربیتکده قصور ایدرسم نامرد اوله‌یم » دیو نذر ایتمش ایدم ، بو صحبتدن برنیجه ایام مرور ایتدکدن صکره برکیجه رؤیامده حکیم آتا حضرتلرینك تربیه ایچون بنی بر درویشه حواله ایتدکلرینی کوردم ؛ بن دخی اول رؤیایی برصالحه جدم وار ایدی اکا تقریر ایتدیکمده انلرده « اوغلم سنك تربیهٔ مشایخ ترکاندن نصیبك واردر » دیو رؤیایی تعبیر ایتمش اولدقلرندن حواله ایدلدیکم درویشك صورتنی خاطرمده حفظ ایدوب دائم

اکا منتظر اولدم ، برکون سوق بخاراده کزرکن اول درویشی کوردم اما آنکله صحبت ایده‌مدم ، اول اجلدن غایت مکدر منزله کلدم ، اول کیجه ایله اوطوردم ، کوردمکه برکیمسه اول درویشك طرفندن بکا کلوب « درویش خلیل سنی استر » دیدی ، اولوقت غایت مسرور اولوب برمقدار هدیه تدارك ایدوب عجله ایله آلوب اول درویشك قاتنه کتدم ، انلره ملاقی اولدم ، بکا چوق التفات ورغبت ایتدیلر ، اولوقت کوردیکم رؤیایی آنلره نقل ایتدیکی مراد ایتمش ایسه‌مده بن نقل رؤیایه باشلامدن « سنك خاطرکده اولان بنم معلوممدر ، انلری ذکره حاجت یوق ! » دیمش اولدیغندن بن آنلرك بوکشفنه غایت تعجب ایدوب محبتم آنلره زیاده اولدی ؛ اندن صکره انلرك صحبتلرینه چوق زمان مداومت وخدمتلرینه ملازمت ایدرك آنلردن چوق تربیه کوردم ، برمدت صکره ماوراء النهر سلطانی وفات ایدوب سلطنتی وراثتله اول درویشه انتقال ایتدیکی جهتله اول اقلیمك اهالیسی کلوب اول درویشی بخارادن آلوب کتدیلر ، بندخی انلر ایله بیله کتدم ، اول درویش چنکه تحت سلطنته جلوس ایتدی ، بندخی آنلرك خدمتلرینه مشغول اولدم ، اول وقت دخی انلردن چوق کرامت مشاهده ایدوب انلره صدق ایله خدمت ایتدم ، انلر دخی بکا شفقت ومحبت ایدوب تربیه ایدرلر ایدی ، بوحال اوزره انلره التی سنه رضای حق ایچون خدمت ایتدم ، انلره اویله تقرب ایتدمکه جمیع اسرارینه محرم اولوب هر امورنده مدبر اولدم ، اما ظاهرده سائر خدمه کبی ظاهر خدمتده مشغول اولوردم ، آنلر دخی چوق کره بکا اشارت ایدرك سائر خدامه دیرلر ایدیکه هرکیمسه‌که بکا رضای حق ایچون خدمت ایده اولکیمسه خلق قتنده عزیز ومحترم وحق قتنده مقرب ومکرم اولور ؛ بن دخی بویله یلوردمکه بوکلام اله بکا اشارت ایدوب سویلدن غرض بنم ، زیرا بندن غیری اکا کیمسه رضای حق ایچون خدمت ایتمز ایدی ؛ التی سنه‌دن صکره اول سلطنت مندرس ومنقرض اولوب هباء منثور اولدی ، بندخی اوحالی مشاهده ایتدکده قلبمده اصلا تعلق دنیا وحب ریاست قالمیوب ترك وتجریده رغبت ایتدم ، اندنصکره کلوب بخاراده (زیور تون) قریه‌سنده ساکن اولدم .

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردرلرکه اوائل جذبامده حق دوستلرندن برعزیزه مقارن اولدم ، اول عزیز بکا دیدیکه (بن سنی حق آشنالرندن کوردم) بندخی (امید ایدرمکه سز افندیمك نظری بکا اولور ایسه آشنالردن اولوردم) دیدم ، صکره اولعزیز بکا (آرزولرده نفسم ایله نه معامله‌ده) بولندیغمی صوردی ، بنده جواباً (بولورسم شکر ایدرم بولمزسم صبر ایدرم) دیدم اول عزیز دخی دیدیکه (بوبر آسان ایشدر ، ایش اودرکه نفسکه برهفته برمحلده اتمك وصو ویرمیوب حبس ایده‌سکده نفسك سکا سرکشلك ایتمیه) بندخی اولعزیزه تضرع ایدوب بوحالی آنلردن طلب ایتدم ، انلر دخی بکا امر ایدوب بیوردیکه (سکا کرکدرکه نفسك امیدی خلقدن منقطع اولمق ایچون فلان صحرایه کیدوب عبادت حقه مشغول اول و اوچ کون مکث ایت دردنجی کون فلان طاغك اتکینه کیت واول طاغ اتکینه کیدرکن سنك اوکینه برچپلاق آته بنمش کیمسه چیقه کلور ، سن اول کیمسه‌یه سلام ویروب کچ واول کیمسه‌یی اوچ آدیم کچدکده سکا دیرکه « یاجوان طور سکا اتمك ویره‌یم » سن اکا التفات ایتمیوب واندن اتمك آلمیوب کیده‌سك) عزیزك امر واشارتی اوزره اول صحرایه کتدم وآنده اوچ کون مکث ایدرك دردنجی کون اول طاغك اتکینه کتدم وکیدرکن اوکمه برچپلاق آته بنمش برآدم چیقه کلدی ، سلام ویروب کچدم ، اولکیمسه بکا دیدیکه (یاجوان کل سکا اتمك ویره‌یم) بن اکا اصلا التفات ایتمیوب وآندن دخی اتمکی آلمیوب کتدم ، اندن صکره اولعزیزك حضورینه واردیغمده « بهاء الدین ! بوندنصکره سکا کرکدرکه خلقك خاطرلرینی اله آلوب افتاده‌لرك خدمتلرنده بولنه‌سك ، ضعفایه وشکسته دلانه اکرام وحرمت ایدرك مصالحنی تحصیله سعی ایده‌سك ، بیکسلره انیس اوله‌سك وانلره مسکنت ومذلت اظهار ایده‌سك » بیورمشلر ایدی ، عزیز مشار الیهك بوامرلرینه امتثال ایدوب بیوردقلری خدمتلره مشغول اوله‌رق نیجه مدت دخی بوطریق اوزره سلوك ایتدم ، اندنصکره اولعزیزك حضورینه کتدم ، اولعزیز بکا خطاباً « بهاء الدین سکا کرکدرکه بوندن صکره حیوانانه رعایت وتیمار

ایدەسك وانلره مقام نیازده اولەسك ؛ زیرا انلر دخی حق تعالینك مخلوقلریدر ، انلره دخی نظر ربوبیت واردر واکر یوك چکیجی حیوانلرك آرقەلرنده وسائر اعضالرنده جروح وقروح کورور ایسك جروحلرینه علاج وقروحلرینه تیمار ایدەسك » دیدی ، بنده انلرك بوامرلرینه امتثال ایدوب بوخدمته مشغول اولدم ، نیجه ، مدت بوطریق اوزره سلوك ایدرك ایفای خدمته اهتمام ایتدم ؛ اکر اوکه طریقده یوکلی ویوکسز برحیوان کلسه اول حیوان کچنجه‌یه قدر مکث ایدر ایدم ، حیوانك اوکنه حرمت ایدوب کچمزدم وحیواناتك ایزلرینه یوزیمی سوروب حقه تضرع ایدردم .

بومنوال اوزره یدی سنه مأمور اولدیغم خدمتلری ایشلدم ، صکره اولعزیز بکا « بهاء الدین ! سکا لازمدرکه بودرکاهك کلبلرینه دخی نیاز ایدرك خدمت ایدەسك ، تاکیم برنیاز صاحبی کلپه ایریشەسك ، آنلردن دخی مدد طلب ایدەسك » دیمش اولدقلرندن بوامرلرینه ده امتثال ایدوب وبوخدمتی دخی غنیمت بیلوب مشغول اولدم ، تاکیم برکیجه برکلپه ایریشدم ، اول وقت حالم متغیر اولوب اول کلپك اوکنده تضرع ونیاز ایتدم ، اول وقت بکا بر آغلامق مستولی اولدی ، اول بکا حالندن اول جانواری کوردمکه آرقەسی اوستنه کلوب یوزینی سمایه طوتدی ، آیاغنی دعایه ال قالدیرر کبی قالدیردی وآواز ونالەلر ایتدی ، بندخی ایکی المی قالدیروب مسکنت ایله آمین دیدم ، تاکیم اول جانوار خاموش اولوب حال اصلیسنه رجوع ایتدی .

بنه اول ایامده ماه تموزده قصر عارفاندن چیقوب صحراده کیدرکن کوردمکه برجانور آفتابه حیران اولمش طورر ، آنی اول صفت حیرتده کوردکده بنده برذوق درون پیدا اولدی ، اولوقت خاطرمه کلدیکه اول جانوردن نیاز ایدەیمکه بنم ایچون درکاه حقدن شفاعت ایتسون ، بونیتله ایکی المی قالدیروب تعظیم وحرمت ایدرك اول جانوره قارشو طوردم ، اول جانور حیرت واستغراقدن حالت اصلیەسنه عودت ایدوب آرقەسنی

یره قویوب یوزینی آسمانه طوتدی ، بندخی اولوقت نیاز وتضرع ایله اول جانور حالت اصلیەسنه رجوع ایدوب آیاق اوزرینه طورنجه‌یه قدر آمین دیدم ؛ بوندنصکره ینه اول عزیزك حضورینه واردیغمده « بهاء الدین بوندنصکره سکا کرکدرکه طریقلرك خدمتنه مشغول اولەسك ، طریقلری سپوروب پاك ایدەسك ، اکر طریقلرده خلقك متأذی اولدیغی نسنەلری کورور ایسك ازاله ایدەسك ، کراهت ویرر اشیالردن طریقلری تطهیر ایدەسك ، تاکیم طریقلردن مرور وعبور ایدنلر زحمت چکمسون » بیوردیلر .

عزیز مشار الیهك بوامرلرینه دخی امتثال ایدوب خدمت مذکورەیه مشغول اولدم ، بوخدمته اشتغال وقتنده دامنم خاکدن خالی اولمزدی ، زیرا دامنم ایله دائم طریقلرك تطهیری ایچون سپورندی طاشردم ، بن اول خدمتدن خالی دکلدمکه لباسمی یقایوب پاك ایدم وهرهانکی برخدمتیکه اول عزیز بکا امر ایتمش ایدی ، آنلری کمالیله ایشلدم وصداقت اوزره آنلری یرینه کتوردم ، هر برخدمتی ایشلدکده حق تعالینك نیجه عنایتلری ظاهر اولدی ، رعونت نفسدن قورتلدم وجاه انانیتدن نجات بولدم ، درجۀ روحانیته ترقی ایتدم ، نیجه اسرار الهیه محرم اولدم .

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردیلرکه غلبۀ جذباتم وبیقرارلغم ایامنده شهر بخاراده کشت وکذار ایدوب مزارلری زیارت ایدردم ، برکیجه مزارات متبرکەیی زیارت ایدرکن قنغی مزاره کیتدم ایسه آنده بریانار چراغ کوردم ، اول چراغلرك روغنلری وفتیللری موجود اما فتیللرینی تحریك ایدوب اخراج واصلاح ایتمك لازمکه ضیالری آرتوب سونیه ؛ خواجه محمد واسع (رحمة الله علیه) حضرتلرینك مزارینی زیارتده بکا اشارت اولندیکه وار خواجه احمد حفرنونیك دخی مزارینی زیارت ایله ! چقنکیم مزار متبرکەنك زیارتنه کتدم ، ایکی کیمسه بللرنده قلیچ باغلی کلدیلر وبنی طوتوب بردابه‌یه بندروب خواجه مزد آخون مزارنه کتوردیلر وبنی اول مزارك قنده قویوب کتدیلر ؛ اول مزار متبرکەنك زیارتنی

دخی کوردم ، انده دخی برچراغ یانار واول چراغک کیفیتی سائر مزارلرده اولان چراغلرک کیفیتی کبیدر ؛ اول مزارک حضورنده قبله‌یه متوجه اولوب اوطوردم ، اولوقت بکا برغیبت عارض اولدی ، اول غیبتده اویله مشاهده ایتدمکه قبله جانبندن دیوار شق اولوب برتخت عظیم ظاهر اولدی ، اول تختک اوزرنده براولو کیمسه اوطورمش ایدی ، اوکنده بریشیل پرده چکلمش وتختک دخی اطرافنی جماعت عظیمه احاطه ایدوب اوطورمشلردر ، محمد باباسماسی حضرتلری دخی اول جماعتک اراسنده اوطورر ایدی ، اندن بیلدمکه اول جماعت خواجکان حضرتلریدر ، لکن خاطریمه کلدیکه اول تخت اوزرنده اوتوران اولو ذات کیمدر ؟ اول وقت جماعتدن بری بکا جواب ویروب سویلدیکه تخت اوزرنده‌کی اوطوران اولو کیمسه خواجه عبد الخالق واطرافنده اوطوران جماعت خلفاسندن اولان خواجه احمد صدیق ، خواجه اولیاء کلان ، خواجه عارف دیوکروی ، خواجه محمود انجیر فغنوی ، خواجه علی رامیتنی در ؛ چونکه خواجه محمد بابا سماسی‌یه کلدیلر ، دیدیکه سن بونلرک حیاتلرینه ایرشدک وبونلری بلورسک ، بونلرسکا تاج عزیزانی ویردیلر ، بندخی ایتدم بیلورم ، لکن بن اولتاج شریفی اونوتمشم ، اول کیمسه اولتاج شریفک خانه‌مده اولدیغنی واولتاج سببیله بکا بوکرامت ویردیکنی اخبار ایلدی .

اول جماعتدن بردیکری بکا دیدیکه قولاق طوت وخوش دکله‌که خواجهٔ بزرک سکا برقاچ کلمات ایله نصح ایده‌جککه اول کلماتدن غیری برشی ایله طریق حقده سلوک اولنمز ، بندخی اول کیمسه‌لردن اذن طلب ایتدمکه قالقوب خواجه حضرتلرینک دست شریفلرینی بوس ایدم ، اذن ویردیلر وخواجه حضرتلرینک اوکنده‌کی پرده‌یی قالدیردیلر ، واروب خواجه حضرتلرینه سلام ویروب دست شریفلرینی بوس ایتدم ، زیارت ایدوب حضورلرنده قیام اوزره طوردم ، آنلر دخی سلوکه دائر اولان کلماتی جمله سویلدیلر .

خواجه حضرتلرینک دیدیکی کلماتدن بری بودرکه « بهاء الدین ! اول

چراغلری مزارلرده سکا اول کیفیت اوزره کوسترمه‌لری بوکا اشارتدرکه سنک قابلیت واستعدادک بوطریقته واردر امافتیل استعدادکی تحریک ایتمک لازمدر ، تاکیم استعدادک روشن اولوب اسرار حق آنده ظاهر ونمایان اوله ، زیرا کشی قابلیتنک موجبی اوزره عمل ایتمک کرکدرکه مقصودی حاصل اوله .

کلمات سائره دخی « بهاء الدین ! سکا لازمدرکه هر حالده قدمکی جادهٔ شریعت اوزره قویه‌سک ! امر ونهیده استقامت اوزره اوله‌سک ! دائم عزیمتلر ایله عمل وسنتلره متابعت ایدوب جمیع سنتلری ممکن اولدقجه اشلیه‌سک ! رخصتلری ترک ایدوب بدعتلردن اجتناب ایده‌سک ، دائم احادیث رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ی پیشوا ایده‌سک ، آثار اصحاب کرامی تجسس ایدوب انلرک اثرلرینه سلوک ایده‌سک » نصیحتلرندن عبارت ایدی .

خواجهٔ بزرک حضرتلرینک بوکلمات قدسیه‌سندن صکره اول جماعت بکا دیدیلرکه یارینکی کون عجله ایله (نسف) جانبنه کیدوب سید امیر (کلال) ک خدمتلرنده اوله‌سک ، اوجانبه کیدرکن فلان محله ایرشدکده برپیره ملاقی اولوب اول پیر سکا بر ایسجاق اتمک ویره‌جکدر ، اول اتمکی آل ، اما اول پیر ایله هیچ تکلم ایتمه ! آنی کچدکدنصکره برکاربانه وآندن صکره دخی بر اسب سوار کیمسه‌یه ملاقی اولسک واول کیمسه سنک اوکنده توبه ایتسه کرکدر ، سنده اولان تاج مبارکی دخی سید امیر کلاله کتور .

بوکلاملردن صکره اول جماعتدن بری تحریک ایدوب بنی اول غیبتدن صحوه ارجاع ایتدی ، بن درحال اول مزار متبرکه‌نک قتندن قالقوب اول بجرده (زیور تون) ده منزلمه کلدم ، اهل بیتمدن تاج شریفی ایسیتوب آلدم ، چونکه تاج شریفی کتوروب بکا ویردیلر ، حالم غایت متغیر اولوب بکا ایتدم ، وتاج شریفی آلوب یوله روان اولدم ؛ مولانا شمس الدینک

قریه‌سنه ایریشوب صباح نمازینی آنلرك مسجدنده قیلدم واول کون اول قریه‌ده مکث ایتدم، ایرتسی شمس طلوع ایدرکن قالقوب (نسف) جانبنه روان اولوب اول جماعتك خبر ویردکاری محله ایریشوب اول پیره ملاقی اولدم و تعریفلری وجهله اول پیر بکا بر ایسجاق اتمك ویردی ، اتمکی آندن آلدم وهیچ برسوز سویلشمدن آنی یکدم کتدم ؛ صکره کاربانه ملاقی اولدم ، اهل کاربان « ای یکیت نره‌دن کلورسك ؟ » دیه سؤال ایتدیلر ، بنده « اکنه قریه‌سندن کلورم » دیدم ، بعده اورادن نوقت چیقدیغمی ؟ صوردیلر ؛ شمس طلوع ایدرکن چیقدیغمی سویلدم که آنلره ملاقی اولدیغم وقت ضحی ایدی ؛ کاربان افرادی بونی اشتدکده اول قریه‌نك بومحله درت فرسخ اولوب قریه‌دن اوّل لیلده چیقدقلری حالده آنجق اورایه واصل اوله بیلدکارینی متعجبانه بر صورتده حکایه ایتدیلر .

کاربانی سبقت ایتدکده اول آتلی کیمسه‌یه ملاقات ایدوب سلام ویردم ؛ بوذات « سن کیمسك که ؟ سندن بکا بر خوف عارض اولدی » اکا دیدمکه « بن اول کیمسه‌یمکه سن بنم اوکومده توبه ایده جکسك ! » اول کیمسه دخی کاوب اوکومده توبه ایتدی ، و شراب یوکلی بر بارکیری وار ایدی ، بارکیری طوتوب شرابی دوکدی ، بن ایسه آنی اوراده براقوب ارض نسفه ایرشدم .

ارض نسفده بر قریه‌یه اوغرادمکه سید امیر کلالك بوراده اولدیغنی بکا خبر ویردیلر ، نزد عالیلرینه کیدوب ملاقات شریفه‌لریله مشرف اولدم ، عزیزان حضراتنك تاج شریفلرینی دخی چیقاروب عرض ایتدم سید امیر حضرتلری برمدت خاموش اولدیلر ، بعده « بوتاج عزیزان حضراتنك تاج شریفلریدر » بیوردیلرکه وبنم « بلی افندم » دیه ویردیکم جوابه‌ده « بوتاج شریفی اخذده ایکی شرط واردر ، اول شرطلری حفظ ایدوب آنلره رعایت ایتمك لازمدر » دیدیلر ؛ بوایکی شرط ایسه حضرت عزیزانك طریقنه سلوك ایدوب سید امیر حضرتلرینه خدمت ایمش تشکیم اول جماعت حضرت خواجه‌یه واقعه‌ده آنلری امر ایتدیلر ایدی

خواجه حضرتلری بیوردیلرکه اول ایکی شرط ایله اولتاج شریفی آلدم قبول ایتدم ، اولوقت سید امیر حضرتلری خواجه عزیزانك طریقنی اعطا ایدوب نفی واثباتی حبس نفس طریقیله بکا تلقین ایتدی ، بن دخی ذکر (علانیه) یی ترك ایدوب حبس نفس ایله نفی واثباته مشغول اولدم وخواجه عبد الخالق (قدس سره) بکا واقعه‌ده توصیه ایتدیکی کلماتك جمله‌سیله عمل ایدوب اول طریقت علیه‌یه سالك و عنایت حق ایله طریقت علیه‌نك نتیجه‌سنه واصل اولدم ؛ انتهی .

خواجه حضرتلرینك سلسلهٔ طریقت علیه‌لری صورت آتیه اوزره‌در .

خواجه حضرتلری طریقت علیه‌یی جمیع آداب ظاهریه واسرار باطنیه‌سیله خواجه (سید امیر کلال) حضرتلرندن اخذ وتلقی بیورمشلر و آنلرده خواجه (محمد بابا سماسی) حضرتلرندن وآنلر دخی خواجهٔ (عزیزان علی رامتینی) حضرتلرندن اخذ ایتمشلردر .

خواجهٔ عزیزان ایسه خواجه (انجیر فغنوی) حضرتلرندن ، آنلر دخی خواجه (عارف ریوکری) حضرتلرندن و آنلر خواجه بزرکوار (عبدالخالق غجدوانی) حضرتلرندن ومشارالیه خواجه (یوسف همدانی) حضرتلرندن و آنلر شیخ (ابو علی فارمدی) حضرتلرندن و آنلر شیخ (ابو الحسن خرقانی) حضرتلرندن و آنلر (ابو یزید بسطامی) حضرتلرندن وآنلر (امام جعفر صادق) حضرتلرینك روحانیتلرندن اخذ ایتمشدر .

امام مشار الیه حضرتلری دخی والدلری (امام باقر) حضرتلرندن ، آنلر دخی والدلری (امام زین العابدین) حضرتلرندن ، آنلر دخی والدلری (امام حسین) حضرتلرندن ، آنلر دخی (امام علی) ﴿ کرم الله وجهه ورضی الله عنه ﴾ حضرتلرندن ، آنلر دخی (امام المرسلین) ﴿ صلی الله علیه وسلم ﴾ افندمز حضرتلرندن اخذ ایتمش وآنلر (جبریل امین) ﴿ علیه السلام ﴾ حضرتلرندن وحضرت جبریل حق سبحانه و تعالی حضرتلرندن وساطت طریقیله اخذ ایلمشدر .

آخر برجهتله بو طريقت عليه‌يي خواجه عزيزان (على رامتينى) حضرتلرى خواجه (ابو القاسم كركانى) حضرتلرندن ؛ آنلر دخى شيخ (ابو عثمان مغربى) حضرتلرندن ، آنلر دخى (على رودبارى) حضرتلرندن ، آنلر دخى شيخ (سرى سقطى) حضرتلرندن ، آنلر دخى شيخ (معروف كرخى) حضرتلرندن ، آنلر دخى (امام رضا) حضرتلرندن ، آنلر دخى والدلرى (موسى كاظم) حضرتلرندن ، آنلر دخى والدلرى (امام جعفر صادق) حضرتلرندن و امام جعفر حضرتلرى والدلرى (امام محمد باقر) حضرتلرندن ، آنلر دخى (امام زين العابدين) حضرتلرندن ، آنلر دخى والدلرى (امام حسين) حضرتلرندن ، آنلر دخى (امام على) « كرم الله وجهه ورضى الله عنه » حضرتلرندن ، آنلر دخى رسول اكرم « صلى الله عليه وسلم » افندمز حضرتلرندن آاخذ وتلقن ايتمشدر .

برآخر جهتدن دخى بو طريقت عليه‌يي امام جعفر والده‌سى طرفندن جدى (امام قاسم) حضرتلرندن وامام قاسم دخى (سلمان فارسى) حضرتلرندن ، آنلر دخى (ابوبكر صديق) حضرتلرندن اخذ ايتمش ومشاراليه حضرتلرى دخى طرف عالئ نبويدن تلقى وتلقن بيورمشدر ؛ رضى الله عليهم اجمعين .

فصل ثانى

خواجه حضرتلرينك توبه و انابه‌سيله جذبات ومجاهداتى بياننده در .

حكايه — خواجه حضرتلرى بيورمشلركه توبه وانابتمك سببى بودركه اهل بيتمه ميل قلبم وار ايدى ، بركون آنكله خلوت ايدوب اوطورركن اكا التفات ومحبته دائر بعض معامله ايتدم ، ناكاه هاتفدن « جمله‌دن برى اولوب جناب حضرتمه يوز دونديرمه زمانى‌دها كلمديمى ؟ » خطابيله عتاب ايدلدم ؛ اول عتابدن حالم غايت متغير اولوب بيقرار اولدم ، قالقوب خانه‌مدن طشره چيقدم ، اول محله قريب اولان ايرماقده اثوابمى يودم و توبه نيتيله دخى غسل ايتدم ، اول شكسته‌لك ايله ايكى ركعت نماز

قيلدم وجميع ماسوادن توبه واعراض ايدوب جناب حقه توجه ايتدم ، اندنصكره نيجه ييللر دركه بن اول نمازك آرزوسنده‌يم ، زيرا اونماز كبى بردها نماز قيله‌مدم !

ديكر — خواجه حضرتلرى بيورديلركه توبه وانابتمدن صكره (زيورتون) قريه‌سنده ساكن اولدم واوقات خمسه‌يى اول قريه‌نك جامعنده سنت وجماعت ايله ادا ايدردم ، بركون حسب الاقتضا بروقت نمازى ترك ايتدم ايدى ، اول جامع شريفك برعالم متقى امامى وار ايدى ، بكا ديديكه « بن سنى صف آراى ميدان طاعت بيلوردم ، سن ايسه صف شكن ايمش‌سك ؛ » بن دخى جواباً ديدمكه « حضرتكزك بكا حسن ظنى اولديغندن اويله ملاحظه ايتدكز ، يوقسه بن برياالدزلى تونجم » امام افندى جواب اولمق اوزره شو :

(بيت)

قلب روبى اندنساننند زبازار عشق
خالص بايدكه ازآتش بيرون آيد سليم

بيتى سويلديلر ؛ بو بيت قلبمده اويله بردرد پيدا ايتديكه اول دردك شعله‌سى آتشندن بنده حالا بيقرارلق موجوددر .

ديكر — حضرت خواجه (قدس سره) بيورديكه كريم مطلق (جل عطاه) حضرتلرى لطف وعنايتيله بكا فتح باب ايتدكدن صكره مقدما اولان يارانلرم بركيجه يولده اوكمه چيقديلر وبكا نوازش ايدوب بنى بنه كنديلرينه اويدرمق ايچون چوق سعى ايتديلركه انلره اتباع ايدم ، لكن عنايت حق ايله اولوقت لسانمدن « حق تعالينك آچمش اولديغى قپويى قپامغه وقپامش اولديغى قپويى دخى آچمغه كمسه‌نك كوجى يتمز » مقادينى

شامل اولان اشبو (مايفتح الله للناس من رحمة فلا ممسك لها وما يمسك فلا مرسل له من بعده) كلامی صادر اولمش وبو كلام انلره دخی حسن تأثير ايتمش اولديغندن جملهسی بردن توبه واستغفار ايدوب حق تعالينك طريقنه سلوك ايتديلر .

ديكر — خواجه حضرتلری اوائل حاللرندن حكايت ايدوب بيورديلركه « بز اوچ كيمسه ايدك طريق حقه سلوك ايتدك ، اما بنم همتم جميع ماسوادن چكوب حق تعالی حضرتلرينه واصل اولمق ايدی ، اول جلدن حق تعالينك عنايتی ايريشهرك بنی جميع ماسوادن چكوروب مقصودمه ايرشدردی »

(بيت)

مردان رهش بهمت ديده روند
زان رهرا نشان پايرا نيست

ترجمه — مردان راه خدا همت چشميله يوريدكلری جهتله اول يولده آياق ايزی اولمز .

ديكر — خواجه حضرتلری بيورديلركه اوائل طلبمده يولم برقمار خانهيه اوغرادی ، كوردمكه انده نيجه كمسهلر قمار اويناردلر ، انلردن ايكی كمسه دخی غايت قماره مشغول ايديلر ، اول ايكی كمسهنك بری مغلوب اولوب هرنقدر دنيالغی وار ايسه يودولدی ، اول خسارت ايله اول كيمسهنك جد وسعيی زياده اولدی ، رفيقنه دخی ديرايديكه ای بنم دوستم ، بولعبده سرمی دخی ويرسم بوندن بنه واز كلم ! مرقومك بوقدر خسارت ايله اول لعبه اولان شوق وذوقنی كورديكمده بنده دخی طريق حقده برغيرت ظهور ايتديكه اول كوندن بری طلب حقده جد وسعيم زياده اولمده در

(بيت)

تادر نزدی بهر جثه داری آتش * هركز نشود حقيقت وقت توخوش

ترجمه — ای سالك راه خدا ، مالك اولديغك هرشيیء آتش نسيان ايله ياقدقجه حقيقت وقتك خوش اولماز .

ديكر — خواجه حضرتلری بيورديلركه بدايت طلبمده حالم بويله ايديكه هرهانكی برمحلده ايكی كمسه صحبت ايدر كورسم انلرك صحبتلرينه قولاق طوتاردم ، اكر صحبتلری حق سبحانه وتعالی جانبنه متعلق ايسه اول صحبتدن شاد وممنون واكر حق جانبنه متعلق اولمزسه اول صحبتدن غمناك ودلخون اولوردم .

(بيت)

هركه نه كويای تو خاموش به * هرچه نه ياد تو فراموش به

ترجمه — هركيم سنی ذكر ايتميه اول ساكت اولمالی ، هرشی سكا ذكر اولميه آنی اونوتمالی .

وهر نوقتكه بنده برحال غلبه ايتسه ايدی برآشنا استردمكه بن حق جانبندن سويلسمده اول دكلسه ، اوسويلسهده بن دكلهسم !

ديكر — خواجه حضرتلری بيورديلركه ابتداء طلبمده بكا هاتفدن ندا كلديكه نه كيفيتله بوطريقته سلوك ايدرسن ؟ بن ايتدمكه هرنه ديرسم وهرنه ديلرسم اول اولسون ، هاتفدن دخی دينلديكه يوق اويله اولمز ، بزهرنه ديرسك سن انی ايشلمك كرك ، بندخی ديدمكه بنم طاقتم يوقدر وبنم طريقته سلوكه قدرتم اويله اولوركه ديديكم اوله واكر ديديكم اولمز ايسه بوطريقته سلوكه قدرتم اولمز ، بوطريقته دخی سلوك ايدهمم ، بنه هاتفدن دينلديكه يوق بز نهديرسك انی ايشلمك كرك ، بندخی تكرار ديدمكه اكا

طاقتم يوقدر بوندنصكره اولوقت بنى بندن سلب ايدوب الديلر تاكيم اون كون مقدارى حالم اويله خراب اولديكه كندمدن بيخبر اولوب ناامید اولدم ، اندن صكره ينه هاتفدن ندا اولديكه بلى هرنه ديرسك اويله اولسون .

(بيت)

ازاكه‌در پذيرد معبود لابعلة * اوراچه حاجت آيد رنج جهاد جله

ترجمه — اوكسه‌يى بكنسه معبود بغير علة — انكيچون نه‌حاجت اربعينلرده جله .

ديكر — خواجه حضرتلرى بيوردیلركه بركيجه كيدركن يولم بركوپرى‌يه اوغرادى ، اوكوپريدن چكركن بكا برعجائب حال طارى اولدى ، اول حالده حق تعالى قلبمه الهام ايتديكه حضرتمدن همان برذره رحمتى طلب ايدرسك ، اول وقت بكا برجالت عارض اولوب حالم متغير اولدى ودرونمده برغيرت وبرعلو همت ظهور ايدوب صاغ اليم ايله قوتم مقدارى يوزيمه برسله اوردمكه اول سلهنك اثرى نيجه زمان يوزمدن زائل اولمدى ، اولوقت ديدمكه « كريما ! درياى رحمتكى اوزريمه صب ايله وبكا دخى انى تحمله قوت احسان ايله » درحال بنده اولوقت اثر موهبهٔ رحمت‌ظهور ايتدى ، اندنصكره هرنه لطف كوردم ايسه اورحمتك اثرندن كوردم .

(بيت)

همت تزابكنكرهٔ كبريا كشد * ان سقفكا هرابه ازين نردبان كشد

ترجمه — همت سنى عرش معلايه دك چكر ، اول فوق كاهه بوندن ابو سلم استمه .

ديكر — خواجه حضرتلرى بيورديلركه ايام شتاده بركون بكا برحالت جذبه غلبه ايدوب صويندم وآرقه پوست الوب صحرا وياباتلرده يالين آياق كشت وكذار ايتدم ، آياقلرم خار وخاشاكدن پاره پاره اولمش ايدى ، اول حالده ايكن بركيجه بنده سيد اميركلالك جذبهٔ صحبتلرى ظهور ايدوب اول جذبه ايله سيد امير كلال خيامنه توجه ايدوب كتدم ، چنانكه مجلس شريفلرينه داخل اولدم ، بنى كوردكلرنده مريدانه خطاباً « اول كيمدر ؟ » بيورديلر ، مجلسنده اولانلر دخى ديديلركه « بهاء الدين » در ، انلر دخى بيورديلركه « مجلسدن انى طشره ايدك » انلر دخى بنى مجلسدن طشره براقديلر ، نفسم غايت سركشلك ايتمك استدى ، آز قالديكه عنان ارادتمى قطع ايدم ، لكن عنايت الهيه بكا ياور اولوب نفسمى اول سركشلكدن منع ايدرك نفسمه خطاباً « اى نفس ! بن بوخوارلكى الله ايچون قبول ايتدم ، بنى الله تعالى البته بوخصوصده مأجور ايدر » ديدم وباشمى سيد حضرتلرينك آستانهٔ سعادتنه وضع ايتدم .

صباحه قدر باشمى اول آستانهٔ سعادتدن اوزريمه قار ياغديغى حالده قالديرمدم ؛ سيد حضرتلرى صباح نمازينه چيقاركن قاپويى آچوب قدم شريفلرينى باشمه باصديلر ، بنى اول حالده كوردكلرنده استانه‌دن بنى قالدروب خانهٔ سعادتلرينه كتورديلر وبكا چوق نوازشلرله تسليتلر ايدوب بشارتلر ايتديلر و « اوغلم ! بوخلعت سعادت انجق سكا لايقدر ! » بيورديلر ومبارك اللريله آياقلرمده اولان خار وخاشاكى چيقاروب يارەلريمه علاج ايتديلر ، فيض روحانى بنده اول وقت حاصل اولدى ، بندخى شيمدى هرصباح خانه‌مدن مسجده چيقاركن اميد ايدرمكه برمريدمى آستانه‌مده اول حالده كورم ، لكن شيمدى مريد قالمدى جمله شيخ اولدى !!! .

(بيت)

كربشايد بدوست ره بردن * شرط يارسيت در طلب مردن

ترجمه — دوسته یول بولمق آرزوسنده اولان ، دوستلغك جمله شرائطندن اولان اولمکی اختیار ایدر .

دیگر — خواجه حضرتلری بیوردیلرکه ایام سلوکمده بخاراده ساکن اولوردم ، سید امیر کلال حضرتلری دخی نسفده ساکن اولورلر ایدی ؛ برکون سید حضرتلرینك جاذبهٔ محبتلری بنده غلبه ایدوب قرارم قالمدی ، اولوقت قالقوب نسف جانبنه روان اولدم ، چقانکه سید حضرتلرینك زیارت شریفه‌لریله مشرف اولدم ، بکا! بیوردیلرکه « ابو وقتده کلدك ، زیرا فرونه قابلری طوادردم ، لکن اودون یوقدرکه فرونی یاقوب قابلری پشورم » بندخی اول خدمتی زحمت بیلوب واردم طاغدن آرقام ایله مغیلان دیکنلرینی یوکلنوب کتوردم ، حضرت سید دخی اوکتیردیکم مغیلان ایله فرونی یاقوب قابلری پشوردی ، سیدك صنعتی قاب یاپمق ایدی !

(بیت)

بجمالم براه چنان می دواندم بنشاط * خار های مغیلان جریر می آید

ترجمه — طریق کعبه‌ده اویله نشاط ایله یلدمکه ، اول طریقده اولان تیکنلر بکا ایپك کلدی !

دیگر — خواجه حضرتلری بیوردیلرکه غلبات طلبده برکون سید حضرتلرینی زیارت ایچون بخارادن نسفه کیدرکن اوکه بر آتلی کیمسه چیقدی که النده عصا وباشنده کلاه وار ایدی ، اول عصا ایله بنی اوردی ودیدیکه « آتلیلری کوردکی ؟ » بن اکا هیچ جواب ویرمدم ، برقاچ کره کیدوب وکلوب اوکه چکوب بکا تشویش ویردی ، بن سنی بیلم سن کیمسك ؟ دیدیکمده پشیمه دوشوب « کل سنك ایله صحبت ایده‌لم ! » دیمش ایسه‌ده قطعاً التفات ایتمیوب کتدم ، سید حضرتلرینك چقانکه ملاقاتلریله مشرف اولدم ، بیوردیلرکه « خواجه خضر (علیه السلام) سکا ملاقی اولدی

وسنك ایله صحبت مراد ایتدی نه ایچون آکا التفات ایتمدك ؟ » جوابنده « جناب حضرتکزه توجه ایتدیکم ایچون آنلره التفات ایده‌مدم ، زیرا بنزلره انتسابم آنلرك صحبتلرندن بنی اغناء ایتدی دیدم

دیگر — خواجه حضرتلری بیوردیکه سید امیر حضرتلرینك مجلس سعادتلرینه واردم ، او مجلسدن سید حضرتلری قالقوب طریقه برخط چکوب کیندیلر ودیدیلرکه « کیمسه ایچون بوخطی کچمك ممکن دکلدر ، مجلسده اولنلر جمله متحیر قالدیلر ، لکن عنایت حق سبحانه وتعالی بکا دستگیر اولوب قالقدم ، اول خطی کچوب سید حضرتلرینك وراسنده طوردم ، چقان انلره قریب اولدم ، دونوب بکا خطاباً « اوغلم پك کوزل ایتدك ، بزدن برخطله کروقالمدك ، شمدنصکره هرخط مشکل که اوکوکه چکرلر ، جهد ایتکه آنی کچوب طشره قالمیه‌سك ! » بیوردیلر

دیگر — خواجه حضرتلری اوائل حالنده ایتدکلری مجاهداتی حکایت ایدوب بیوردیلرکه زیورتون قریه‌سنده درویشان ایله برقیش کیجه‌سی برمجلسده ایدك ، اول کیجه بکا غسل اقتضا ایتدی ، غسل ایچون طشره چیقدیغمده جمیع آقار صولری طوکمش کوردم ، بوزلری قروب غسل ایتمك ایچون برشی آرادمسه‌ده بوله‌مدم ، دورویشانی اویاندروب بحضور ایتمك استمدم ، کوردمکه غیری برچاره یوق آرقامه براسکی پوست آلدم ، زیورتوندن چیقوب قصرعارفانه کتدمکه غسل ایده‌یم ، چقنکه قصر عارفانه کیدوب خانه‌مه واردیغمده اهل بیتمك جمله‌سی اویقوده بولندقلرندن آنلری دخی اویاندرمدم وخانه‌مك اطرافنده آرادمکه برقاب بولوب آنك ایله غسل ایدم ، برشی بوله‌مدم ، اندن صکره واردم مسجدك حوضنك بوزونی قیروب وحوضدن برقاب ایله صو آلوب غسل ایتدم واول کهنه پوستی ینه ارقامه آلوب درویشانك جمله‌سی اویقوده اولدقلری حالده زیورتونه کلدم وآنلری ینه اویاندیروب بحضور ایتمدم ! .

دیگر — خواجه حضرتلری اوائل حاللرین حکایت ایدوب

بیوردیلرکه آلتی آی مقداری باطن قپوسی اوزریمه باغلندی ، اول مدتده اصلا بنده برفیض الهی ظهور ایتمدی ، اول سببدن بی آرام وبیقرار اولدم ، دشت وصحرالری کزدم ، ناچار قالوب انجامنده قصد ایتدمکه وارایم برمخلوقه تعلق ایله آنك خدمتنده ملازمت ایدهیم ، اول نیت ایله کیدرکن یولم برمسجده اوغرادی ، اول مسجدك دیوارنده (کل ای دوستم بنم دائم سنکله ★ صقین بیگانه اولمه کل بنمله) مألنده اولان :

(بیت)

ای دوست بیاکه ماترایم ★ بیگانه مشوکه آشنایم

بیتنی کوردیکمده حالم غایت خوش اولوب عنایت بی علت بکا ایرشدی ؛ فیض قپوسی دخی باطنمده کشاد اولدی .

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردیلرکه جوانلق زمانمده حق سبحانه وتعالیدن طلب ایتدمکه « یارب ! بکا توفیقکی احسان ایله ؛ بوطریقك بارینی چکمکه بکا قوت وقدرت ویر ، تاکیم بوطریقك نقدر ریاضات ومجاهداتی وار ایسه ایشلیهیم » حضرت واحد مطلق طلب واقعمی لطفاً اجابت ایدوب اویله قوت وقدرت ویردیکه بوطریقك نقدر ریاضات ومجاهداتی وار ایسه جمله ایشلدم ، شمدی پیرلك وقتنده کلفت ریاضات ومجاهداتدن آزاد اولدم .

(بیت)

شرطست که مالکانه تحریر ★ آزاد کننده بندهٔ پیر

(ترجمه)

شرط بودرکه مالکانه اسیر ★ آزاد ایدرلر بنده اولورسه پیر

دیکر — خواجه حضرتلری بیوردیلرکه منازل ومقاماتی عبور

آواننده ایکی کره حلاج منصورك صفتی بنم وجودمده پیدا اولدی ، آز قالدیکی آندن ظهور ایدن صدا بندن دخی ظهور ایده ، اولوقت بخاراده بردار آغاجی وار ایدی ، اول دار اغاجك دیبنه کتدم وکندی کندیمه دیدمکه « اکر سن دخی دعوای انا الحق ایدرسك ، سنك دخی یرك بودار آغاجینك باشیدر » ، عنایت الهیه بکا دستکیر اولدیده بن اول دعوادن چکلدم .

دیکر — حضرت عزیزان « رضی الله علیه » دن منقولدرکه آنلرك تربیهلرنده بردرویش وار ایدی ، عزیزان حضرتلری اول درویشه کمال شفقت ایدوب آندن خوارق عاداتی نفی ایدرلر ، آنلری وارلق عقبهلرندن چکوررلر ایدی « اکر روی زمینده عبد الخالق غجدوانی حضرتلرینك خلفاسندن بری موجود اولسه ایدی منصور بردار اولمز ایدی » بیوردیلر ؛ انتهی .

(نظم)

وارلغی ترك ایده کور ایتمه انا الحق دعواسن
زیرا منصور بودعوا ایله بردار اولدی
عارف ایلرمی بودعوا ایله اثبات وجود
اهل عرفانه بودعوا قتی پك عار اولدی
سرینی حقك ایدر عارف اولنلر مستور
آنلرك نعمتی سر حق اظهار اولدی
متلاشی اولوبن کندوکی حق ظن ایتمه
حق اودرکیم بوجهان جمله آکادار اولدی

(فصل ثالث)

خواجه حضرتلرینك فنا فی اللهلغی و ولایتلری و وصلتلری بیاننده در .

خواجه حضرتلری بیوردیلرکه ایام سلوکمده خواجۀ بزرکوار بابا سماسی (قدس سره) حضرتلرینك امر ایتدكاری وصیتلرك جملەسیله عمل ایتدم وجملەسنك نتیجەلرینی كندمده مشاهده ایتدم وبویله وصیت ایتدیلرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك حدیثلرینی وصحابۀ كرامك آثارینی تفحص ایت، بن دخی مشارالیهك بووصیتلرینی طوتوب مجالس علمایه ملازمت ایتدم واحادیث وآثارلری اوقیوب عمل ایتدم، عنایت حق ایله بونلرك فائدەسنی كوردم، نتیجەسنی مشاهده ایتدم، لكن بوطریقت علیەده زیاده فائده ویروب ایشی كورن تضرع، نیاز، مسكنت؛ مذلت، علو همت اولدی، بزی دخی بوقپودن ایچرو آلدیلر وهرنه بولدقسه بوصفاتدن بولدق! .

(بیت)

انجارخ زردوجامۀ ژنده خرند * بازارجۀ حریر ودیباد كرست

ترجمه — بوپرده وجه اصفرله لباس كهنه آلورلر * حریر واطلسك پازاری اولدی بویرك غیری .

دخی بیوردیلرکه كلام كبریای حقیقتدركه سالك راه حقیقتده كندی نفسنی فرعونك نفسندن یوز بیك مرتبه بدتر كورسه اول سالك بوطریقتك اهلی اولەمز، اوبولده نفی وجود ویوقلق نفسنی نقصان صفتیله كورمكلك عظیم ایشدر، بوصفتلر بویولده سررشتۀ دولت وصلتدر، بن دخی بوصفتلری تحصیلده نفسمی طبقات موجوداتدن هرطبقەیه نسبت ایدوب سلوك ایتدم، نفسمی دخی ذرات كائناتدن هرذره ایله وزن ایتدم، حقیقتده جملەیی كندمدن بهتر وخوشتر كوردم؛ تا اول رتبه طبقات موجوداتدن نفسمی نسبت ایدرك تنزل ایتدمكه طبقۀ فضلاته قدر نفسمی نسبت ایتدم، فضلاتده دخی منفعت بولدم نفسمده هیچ منفعت بولمدم .

(بیت)

ازهر كسی وخویستن باخبرم * وزهیچ كسی به نیم الابترم
هرچند بحال خویشتن نكرم * یك حبه نیرز قدمم تابسر

(ترجمه)

هركسەهم باكەدەوار خبرم * هیچ كابدن دیلمیك بترم
نقدر حالمه قیلدمسه نظر * دانه دكز قدمم تابسرم

خواجه حضرتلری بیوروب دیرلرایدیكه ویس القرنینك روحانیتلرینه توجه ایدر وآنك صفتندن سیر ایلر ایدم، بوآندەآنك صفتندن چیقدم! آنك صفتی ایسه طعامی ترك ایدوب هیچ برنسنه اكل ایتمامك، علایقده تجرد ایتمك، وجود امكانیەدن فانی اولمق ایدی، بزی فنا ونیاز قپوسندن ایچری آلدیلر، هرنه بولدم ایسه بونلردن بولدم .

خواجه حضرتلری ینه بیوردیلر كەمشایخ طریقت وكبرای حقیقتك ارواح طیبەلرینه توجه ایدردم وجملەسنك اثر روحانیتلرینی مشاهده ایدردم؛ ویس القرنی حضرتلرینك اثر روحانیتلرینه طعامدن انقطاع وعلائق ظاهریه وباطنیەلردن تجرد ایدی، هركاهكه خواجه محمد حكیم ترمذی (قدس سره) حضرتلرینك روحانیتلرینه توجه ایدردم، آنلرك روحانیتلرینك اثری بی صفت وبیرنككلك ایدی؛ یكرمی ایكی سنەدركه خواجه محمد ترمذی حضرتلرینه متابعت طریق اوزره بی صفت وبی رنكیم، اكر بركمسه بنی بیلمك استرسه حالا بوزمانده دخی بی رنك بی صفتم .

خواجه حضرتلری سلطان العارفین ابویزید بسطامی (قدس سره) دن نقلا روایت بیوردیلركه مقاماتی سیر سلوكده صفات انبیا علیهم السلامی جمله سیرایتدم، چونكه باركاه محمد (علیه السلام) حضرتلرینه ایردم،

اولمقامه کیرمك استدم ، لکن دست ردّ ایله پیشانمه اوروب بنی اولمقامه قومدیلر ، بن ایسه سلطان العارفینك ایردیکی مقامه ایریشدم ، آنی سیر ایتدم ، شیخ جنید بغدادی (قدس سره) ایله شیخ شبلینك ایردیکی مقاملره ایریشدم ، آنلری سیر ایتدم ، سائر اولیانك مقاملرینه ایریشوب تماميله سیر ایتدم ، بر بارکاه معظمه‌یه ایردم ، کوردمکه آنك کبی معظم بارکاه یوق ، بیلدمکه اول بارکاه معظم محمد (صلی الله علیه وسلم) ك بارکاهیدر ، اول بارکاه قتنده تأدب ایدوب طوردم ، آنی کیروب سیر ایده‌مدم وابو یزیدك ایتدیکی کستاخلغی ایتمدم ، انجق سر نیازی اول آستانهٔ عزته وضع ایدوب تعظیم وحرمت ایله تقبیل ایتدم .

خواجه حضرتلری بیوردیلر ، برکون کندی جماعتم ایله (زیور تون) قریه‌سنده برباغده اوطوردق ، ناکاه اول وقت بنده بر اثر جذبهٔ الهیه وعنایت ازلیهٔ بی علة ظهور ایدوب بنده بر اضطراب وبی قرارلق حاصل اولدیکه اصلا راحتم قالمدی ، اول حالت ایله قالقوب قبله‌یه متوجهاً اوطوردم ، اول توجهده بکا بر غیبت عارض اولدی ، اول غیبت ایله بنده فنای حقیقی ظهور ایدوب فنای فی اللهه ایرشدم واول فناده عیاناً روحمی کوردمکه ملکوت سماواتی کچوب اول یره ایرشدمکه روحم اول یرده کوکب صورتنده نوردن بر دریایه غرق اولوب نابدید اولدی ، اول وقت جسممده اثر حیات قالمدی ، اول حالده اهل وعیالم کریه وافغان ایتدیلر بر زماندن صکره روحم ینه جسممه عودت وبشریتمه رجعت ایتدی ، اول فنا بنده آلتی ساعت مقداری متمادی اولدی .

ینه بیوررلر که برکیجه درویش محمد زاهد ایله مزداخون (رحمة الله علیه) مزاری عندنده اوطوررکن روحم جسدمدن طشره چیقوب دوران ایدرك سوی آسمانه عروج ایتدی وجمله آسمانی سیر ایدوب صکره ینه دوران وهبوط ایدرك جسدیمه دخول ایتدی ، بنم بو حالمدن محمد زاهدك « کیمسه‌لر بیلدیکی بکا نه حالت اولدی ! » مآلنده اولان (کسرا وقوف نیست ماراچه حالتست) مصرعی مضمونجه اصلا خبری اولمدی .

خواجه حضرتلری بیوردیلر که برکون (زیورتون) مسجدینك عمودینه طیانوب قبله‌یه متوجه اوطوردم ، ناکاه بنده اثر غیبت ظهور ایدرك تدریج ایله جمیع وجودیمه سرایت ایتدی واول غیبت بنی بندن بالکلیه محو ایتدی ، اول حالده « آکاه اولکه مقصودکه واصل اولدك ! » دیه‌رك بنی وجود بشریه‌یه اعاده ایتدیلر .

ینه بیوردیلر که اقطاب زمان واوتاد زمیندن بر جماعت قائمه کلوب حاضر اولدی ، بنی بر سجاده‌نك اوزرینه آلوب اجلاس ایتدیلر واول سجاده‌نك اطرافنی طوتوب بنی قالدیردیلر وبر عظیم تخت اوزرینه وضع واجلاس ایتدیلر ، اندن صکره بنده هیچ غم واندوه اولمادی واولماز ! مشایخدن بعضلری خواجه حضرتلرینك حضورنده « خواجه حضرتلری زمانك ختم ولایتی وقطب الاقطابیدر ، زیرا چوق آیت وحدیثده آکا اشارت واردر » دیدکلرنده خواجه حضرتلرینك سکوت بیوردقلری روایت اولنمش وخواجه حضرتلرینك بو سکوتی اول بعض مشایخك دیدکلرینه اقرار وتصدیق دیمك اوله‌جغی آکلاشلمشدر .

قطب اولیاء عزت دیدکلری عبد القدس (رحمة الله علیه) حضرتلرندن نقلا روایت اولندیکه خواجه حضرتلرینك حکمی وسیری جمیع آسمان زمینه جاری اولدی ، زیرا حضرت عزیزان دیدیکه جمله زمین بو طائفه‌نك نظرنده « سفره » مثللودر ، خواجه حضرتلری دخی دیدیکه طرناق مثللیدر ، بونلرك نظرلرندن بر شی غائب اولمز ، عزیزان حضرتلرینك روی زمینی سفره‌یه تشبیه ایتملری دائرهٔ ولایتلرینك کبر وسعتلرینه نسبت ایله‌در ، زیرا بر ولینك نقدر دائرهٔ ولایتی کبیر وواسع اولسه عوالم اولقدر نظرنده صغیر اولور .

(نظم)

خاتم کنز ولایت واقف کنز قضا
قطب عالم شبهه‌سز خواجه بهاء الدیندر

طوتدی آفاق ولایتله صدای شهرتی
برج احکام شریعتده ضیاء الدین در
فص قلبی نقش اسرار حقیقت رسم ایدن
نقشبند خواجکان شاه لواء الدین در

فصل رابع

خواجه حضرتلرینك فقر وفاقه‌لری واخلاق وآدابی ومعرفته دائر بعض کلمات قدسیه‌لری بیانده‌در .

خواجه حضرتلرینك خلفاسندن خواجه علاء الدین (قدس سره) نقل ایتدیکه خواجه حضرتلرینك صفات سنیه‌لری « فقر وفاقه ، ترك دنیا ، تجرد ماسوی ، نفی وجود فانی ، مشاهدهٔ وجود حقانی » ایدی ؛ دائم فقری مدح وثنالر ایدوب سالکلری فقره ترغیب وتشویق ایدرلر و « بزلر هرنه بولدق ایسه صفت فقر ایله بولدق ! » دیرلر ایدی ، کندیلرینك فقری اول رتبه‌ده ایدیکه خانهٔ سعادتلرنده ایام شتاده مسجد شریفلرینه فرش ایده‌جك نسنه‌سی اولمدیغندن برکهنه کلیم دوشرلر ایدی ، معیشتلری حلال خاص ایدی وحلالی تحصیلك طریقنه مبالغه ایله رغبت ودقت ایدرلر ایدی ؛ شبهاتدن اجتنابلری حرامدن اجتناب کبی ایدی ؛ دائم مجلسلرنده (العبادة عشرة اجزاء تسعة منها طلب الحلال وجزء منها سائر الاعمال) حدیث شریفنی ذکر ایدرلر ایدی .

فقر وفاقه‌لری بو رتبه‌ده ایکن کرم عطالری ، احسان وایثارلری اعلا درجه‌ده ایدی ، برکیمسه آنلره بر هدیه کتورسه اوکسه‌یه هدیه‌سنك امثالی یاخود ایکی مثلی قیمتنده برشی عرض ایدرلر و (تهادوا تحابوا) حدیث شریفی منطوقیله عمل ایدرلر ایدی ؛ بیلدیکی یاخود بیلمدیکی کمسه‌لردن بری خانه‌لرینه کیتسه بشاشت ایله آنی استقبال ایدوب اجلاس ایدرلر ایدی واکا ماحضر اولان طعامدن وغیری مأکولاتدن اولان نسنه ایله اکرام

ایدرلر ایدی و مهمانه بالذات خدمت ایدوب آخره ایتدیرمز ایدی ، اکر هوا بارد اولسه مسافر اوشومسون دیه جامه خوابلرینی واورتونه‌جك یورغانلرینی مسافره ویروب کندیلری جامه خوابسز یاتورلرایدی ، مسافرك دابه‌سنه صو و صمانتی کندیلری ویررلر ایدی ، نفقه‌لری زراعته مخصوص ایدی ، زیرا هرسنه آنلر برمقدار شعیر برمقدار ماش زراعت ایدوب آنلر ایله تعیش ایدرلر ایدی ، اکثر علما وصلحا زیارت شریفلرینه کلورلر و « حلال خالص اکل ایده‌لم » دیو تبرکا طعامنی اکل ایدرلر ایدی ، هر امرده سنت سنیه‌یه اتباع وبالخاصه طعام خصوصنده زیاده دقت واهتمام ایدرلر و بیوررلر ایدیکه خبرده وارددرکه زوجات طاهرات (رضی الله عنهن) دقیق شعری الهمیوب خبز ایدرلر ایدی ، بزم اهل بیتمزده الهمه‌دن دقیق شعری اکمك ایتدی ، اول اکمکدن اهل بیتم اکل ایتدکده جمله‌سی خسته اولدی ، چنکه اول قصه‌دن بکاخبر ویردیلر ، بیلدمکه اول خسته‌لك صاحب رسالت (صلی الله علیه و سلم) افندمز حضرتلرینك زوجات طاهراتنه عدم متابعتدن اولدی و بی ادبلك ایدوب زوجات طاهراته مساوات صورتیله ایش ایشلدکلرندندر ، بندخی اهل بیتمه دیدمکه زوجات طاهراته متابعت صورتیله اکمك پیشیروب اکل ایدك ، انشاء الله تعالی صحت بولورسز ، آنلر دخی زوجات طاهراته متابعت ایتمك اوزره اکمك پیشیروب آندن اکل ایتدیلر جمله‌سی صحت بولدیلر .

(بیت)

هرکه پی در پی رسول نهاد * ازهمه رهروان به پیش فتاد

(ترجمه)

کیمکه روش پی رسولده ایدر * رهروانی چکوب ایلرو کیدر

روایت اولنورکه خواجه حضرتلری اکثر اوقاتده طعامی کندولری طبخ ایدرلر وسفره خدمتنی دخی کندولری کوررلر ایدی ، طعام ایدرکن

سالكلره حضور مع اللهه ووقوفه رعايت ايله امر ايدرلر ايدی ، جماعت ايله طعام ايدركن اكر اول جماعتدن بری غفلت ايله لقمه اخذ اينسه اكا شفقت ايدوب تربيه طريقيله انی اكاه ايدرلر ايدی ، بركيمسه‌يه سفره‌لرنده غفلت ايله طعام ايتدرمزلر ايدی و برطعام غفلت ايله يا غضب ايله ويا اكراه ايله طبخ اولنسه ، اول طعامدن اكل ايتمزلر وسالكلره ده اول طعامدن يدرمزلر ايدی .

نقل اولنديكه خواجه حضرتلرينك احباسندن بری انلره بر پوغاچه هديه كتوردی ، خواجه حضرتلری بيوردیلركه بزه پوغاچه‌دن يمك لايق دكلدر ، زيرا پوغاچه غضب ايله يوغرلدی و غضب ايله طبخ اولندی ، اكر برطعام غضب ايله طبخ اولنسه وياغضب ايله قوتارلسه ، اول طعامدن يمزلر ايدی وبيوررلر ايديكه هر نوع تغذی كه ياغفلت وياغضب ويا كراهتله وجوده كلسه ، اول نسنه مكروهدر ، انده خير وبركت يوقدر ، زيرا آكا نفس ايله شيطان يول بولدی ، البت والبت انی اكل ايدن كمسه‌ده بر نتيجهٔ قبيحه ظهور ايدر واكا بناء دركه جميع اعمال صالحه وافعال حسنه آكاهلق ايله طبخ اولوب وآكاهلق ايله اكل اولنان حلال خالصدن ظهور ايدر ، بوخلقك اعمال صالحه‌يه موفق اولمدقلری اكل وشربلرينه عدم احتياطلرندندر ؛ جميع احوالده وخصوصاً صلاتده اولا (حضور مع الله) آكاهلقله طبخ اولنوب واكاهلقله اكل اولنان طعامدن نشأت ايدر .

حكايه — خواجه حضرتلرينك (هراة) مملكتنه وقوع عزيمتلرنده هراة ملكی علماء و مشايخ هراتی جمله دعوت ايتدی اول جمعيتده خواجه حضرتلرينه و سائر علماء و مشايخه اكرام ايدوب سفره خدمتنه مشغول اولدی ، طعاملرك جمله پدری ميراثندن حلال وجه اوزره وجوده كلديكی جهتله شبهه ايدلميوب اكل ايدلمسنی و قيامتده بو طعامدن طولايی سؤال اولنورسه ضامن اولديغنی بيان ايتدی ؛ بوندن صكره جمله‌سی اكله شروع ايتديلر ؛ اول ديارك شيخ الاسلامی اولان مولانا (قطب الدين)

دخی او سفره‌ده حاضر ايديلر ، آنلر خواجه حضرتلرينه ديديلركه « نيچون بو حلال لقمه‌دن اكل ايتمزسكز ؟ » خواجه حضرتلری بيورديلركه « بنم برحاكم وار ، اكا عرض ايتدمكه بوطعامدن اكل ايده‌يمی ؟ يوقسه ايتميه‌يمی ؟ » اول بكا ديدی كه « اكل ايتمه واكر نيچون اول طعامدن اكل ايتمدك ؟ ديه سؤال ايدرلر ايسه (ملك طعامی اولديغی ايچون اكل ايتمدم) جوابنی وير ! » چونكه خواجه حضرتلری شريعت وطريقت اوزره بو نكتهٔ دقيقه‌يی اولجمع عظيمه‌ده مولانا قطب الدينه سويلديلر مولانا قطب الدينك حالی متغير اولوب حيرت كلدی ، ملك خواجه حضرتلرينه تعريض طريقيله « درويشان بويله نكته‌لری سويليه كلمشلردر ! » ديمش اولديغندن مولانا « عفو ايدوب آنلری بزه باغشلايك » ديو ملكدن استرحام ايلدی !

ملك ايسه خواجه حضرتلرينك بونكته‌سندن غايت منفعل اولوب مولانادن بوطعاملرك كيملره اطعام ايدلمسی لازم كله‌جكنی صورمش و مولانا دخی آنك جوابنی ينه آندن طلب ايدلمسنی ملكه بيان ايلمش اولديغندن ملك دخی خواجه حضرتلرندن جواب طلب ايتدكده خواجه حضرتلری بيورديلر كه « شريعتده آنك جوابی بودركه هر برشيده‌كه شبهه اوله آنك مصرفی فقرادر ، اكر بوطعاملرده شبهه وار ايسه فقرايه ويرمك كرك واكر شبهه اولميوب حلال صرف ايسه بو هراتده چوق كمسه‌لر واردركه بوطعاملرك لقمه‌سنه احتياجلری واردر انلره اطعام ايتمك كركدر ، زيرا بومجلسده اولنلر هربار بوطعاملری اكل ايده كلمشلردر »

خواجه حضرتلرينك شريعت و طريقتی جامع اولان شو جواب قدسيه‌لرندن حضار مجلس جمله متحير اولوب اعتقاد ايلديلر .

ديكر — خواجه حضرتلری (سرخس) مملكتنده ايكن ملك هراتدن انلره برمكتوب كلدی ، مضمونی بوايدی‌كه « خواجه حضرتلرينك صحبت شريفه‌لرينه غايت اشتياقمز واردر ، نه اشارت بيوررلر » كرچه

خواجه حضرتلرینك ملوك و سلاطینی تشریف و انلرله ملاقات ایتملری وظیفه دکلدر اما ، ملك اوجانبه زیارت ایچون توجه ایدوب کلورسه فقرایه غایت ثقلت وخلقه دشواراولور ملاحظه‌سنه بناءً خواجه حضرتلری سرخسدن ملکك ملاقاتی ایچون هرات جانبنه روان اولوب کتدیلر ، خواجه حضرتلری ملك ایله ملاقی اولدقلرنده ملك مجلسنده حاضر بولنان بالجمله اعیان واشراف وعلماء ومشایخ خواجه حضرتلرینك زیارتلریله مشرف اولدیلر ، برساعتدنصکره طعام چکلدی ، جمله اشراف وعلما ومشایخ سفره‌یه اوطوروب اكل طعامه شروع ایتدیلر ، خواجه حضرتلری دخی سفره‌یه اوطوروب اما اکله شروع ایتمدی وبر آرالق سفره‌یه لحم صید کتوردیلر ، خواجه حضرتلری اندن دخی اكل ایتمنجه اولوقت علمادن بری خواجه حضرتلرینه دیدیکه « لحم صید حلال خالصدر انده شبهه یوقدر ، نیچون اندن اكل ایتمزسکز ؟ » خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « خوان ملکده طعام ایتمك بکا لایق دکلدر ، زیرا بن جماعت درویشانك معتقدیم ودرویشانك بعضیلری بونده حاضرلردر ، بنی کوررلر که خوان ملکده طعام یدم ، بیلمزلرکه حلال طعام‌می یدم ، یوقسه شبهه‌لی‌می ؟ بواشتباه ایله بندن حسن اعتقادلری زائل اولورده استفاضه ایدوب طریق حقه‌سلوك ایده‌مزلر » بو جواب حقانیدن جمله‌سی مستفید اولوب خاموش اولدیلر و سفره قالقدقدن صکره خواجه حضرتلرینه ملك سؤال ایتدیکه « بو صفت درویشیت سزلره موروثمیدر ؟ » خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « موروث دکلدر اما (جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین) مؤداسنجه جذبه ایریشوب بوسعادت ایله مشرف اولدم ، صکره ملك ینه سؤال ایتدیکه « سزك طریقکزده خلوت اولورمی ؟ » خواجه حضرتلری بیوردیلرکه (خلوت در انجمن) تعبیری بوطریقك عظماسندن اولان خواجه عبدالخالق غجدوانی حضرتلرینك کلاملرندندر ؛ ینه ملك سؤال ایتدیکه « خلوت در انجمن دیمنك معناسی ندر ؟ » خواجه حضرتلری « ظاهرده خلق ایله باطنده حق ایله اولمق دیمکدر » بیوردیلر .

(بیت)

از درون شو آشنا و از برون بیکانه شو
اینچنین زیبا روش در این جهان کم می شود

(ترجمه)

انیس اول یارکه باطنده ، وحشت ایله ظاهرده
بودر آیین عاشق یار ایله اغیار اراسنده

ملك دیدیکه « بو دیدیکمز معناً انسانه ممکن ومیسرمیدر ؟ » خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « اکر بومعنا ممکن ومیسر اولمسیدی حق سبحانه وتعالی [رجال لاتلهیهم تجارة ولابیع عن ذکرالله] بیورمزلر ایدی ، صکره ملك سؤال ایتدیکه « بعض مشایخ دیدیکه (الولایة افضل من النبوة) بوقنغی ولایتدرکه نبوتدن افضل اوله ؟ » خواجه حضرتلری « بوندن مراد ولایت انبیادر ، زیرا نبینك ولایتی نبوتندن افضلدر » بیوردیلر .

ملك ایله بوسؤال وجوابلردن صکره خواجه حضرتلری مجلسدن قالقوب شیخ عبد الله انصارینك خانقاهلرینه کیدوب نزول ایتدیلر ؛ ملك دخی خواجه حضرتلرینه دورلو ذی قیمت هدیه‌لر ترتیب ایدوب خواص اتباعلریله ارسال ایتدیلر ، خواجه حضرتلری اول هدیه‌لردن برشی قبول ایتمدیلر وبیوردیلرکه نیجه سنه‌لردرکه حق تعالینك عنایتی ایله کسه‌لرك کوجی یتمدیکی میدان فقرده آرقه‌یی یره کتوره‌مدیلر ؛ ایمدی ملکه سویلیك که خاطرینی بومثللو امور ایله مشغول ایتمسون ، اندنصکره دخی ملك حرمندن برقمیص وبرسراویل وبرمندیل خواجه حضرتلرینه هدیه دیو کوندردیلر ودیدیلرکه « بونلر کندی الیم عملندن وجهت حلالدندز ، نیاز ایدرمکه خواجه حضرتلری باری بونلری قبول ایده ! » کتورن کسه دخی چوق نیاز ایتدی ، آنلریده قبول ایتمدیلر ! حالبوکه خواجه حضرتلرینك اول وقت قمیصلری یوق ایدی وباشلرنده کهنه عمامه وآیاقلرنده اسکی پاپوج وار ایدی ، بوضرورتده ایکن ملك جانبندن برشی قبول ایتمدیلر .

(بيت)

ديوانه كند هر دوجهان را بخشد * ديوانه تو هردو جهان راچه كند

(ترجمه)

ديوانه ايدوب صكره ويرسك دو جهانى
ديوانه اولان نيلسون آلسون دو جهانى

نقل اولنديكه خواجه حضرتلرى صائم اولدقلرى كون انلره مهمان كلسه ، اول مهمانه استعجال ايدوب طعام ماحضر كتوررلر ايدى وخاطرى خوش اولسون ايچون صومنى بوزوب مهمانه موافقت ايدرلر ايدى وچوق كره بيوررلر ايديكه اصحاب رسول الله (صلى الله عليه وسلم) مجلسده جمع اولسه‌لر البت برشى اكل ايدرلر ايدى ، صائم اولانلر اولميانلره موافقت ايدرلر ايدى ، چوق كره ينه بيوررلر ايديكه ابو القاسم كركانى كتابنده « معصيت اولمديغى يرده اخوانه موافقت ايتمك نافله صومدن كمتر دكلدر » ديو ذكر ايتمشدر .

ودخى نقل اولنديكه خواجه حضرتلرينه برسمك مطبوخ هديه كتورديلر ، اول مجلسده اولان درويشان ايله اكل مراد ايتديلر ، جمله درويشان سفره‌يه كلوب اوطورديلر اما بر درويش كلوب اوطورمدى ، خواجه حضرتلرى دخى اكا « نيچون سفره‌يه كلمزسك ؟ » ديديلر ، اول دخى « صائم ! » ديدى ، خواجه حضرتلرى دخى « كل بزه موافقت ايت » ديديلر ، اول درويش ينه اجابت ايتمدى ، خواجه حضرتلرى ينه لطف بيورديكه « ايام رمضانده بركون ثوابنى سكا بخش ايده‌يم ، كل بزه موافقت ايله » اول كمسه ينه اجابت ايتمدى ، اول وقت خواجه حضرتلرى بيورديلركه « بوكمسه حقه بعيددر ، سز بونى ترك ايدك ! » اول كمسه دخى غايت زاهد ومتورع ايدى ، اندنصكره اول كمسه زهد وورعن ترك ايدوب خطام دنيانك طلب وتحصيلنه مبتلى اولوب اولياء اللهك صحبتلرندن دور اولدى .

نقل اولنديكه خواجه حضرتلرينه بر (قصعه هريسه) هديه كتورديلر ، خواجه حضرتلرى دخى مجلسده بولنان درويشانه ديديلركه « كلك سزكله بوهريسه‌يى اكل ايده‌لم » جمله‌سى انى اكله اوطورديلر ، درويشاندن برى اوطورمدى ، خواجه حضرتلرى اكا ديديكه « نيچون كلوب اوطورمزسك ؟ » اولدخى ديديكه « صائم ! » خواجه حضرتلرى اكا ديديكه « صائم ايسه‌ك دخى كل بزه موافقت ايله ، بزى باب فضلدن چكورديلر وبزم وظيفه‌مز اداى فرائض و واجبات وسنن مؤكده‌در ؛ زيرا اثرده (من شغله الفرائض عن الفضل فهو معذور ومن شغله النفل عن الفرض فهو مغدور) وارد اولمشدر ؛ هركيم بزم اصحابمزدندر بزه متابعت لازمدر ، زيرا بزم نسبتمز متابعتسز بولنمز ، ينه بيورديلركه اول رياضات ومجاهداتكه بز ايشلدك سزك انلرى ايشلميه طاقتكز اولمز ، همان سزك تدبيريكز بودركه اختياريكزى ترك ايدوب رضامزى طلب ايده‌سز ؛ دخى درويشه لازمدركه دائم انديشه وفكر ايده‌كه عجب قنغى عملى ايشلمكله اهل الله بندن راضى اوله ؛ بوطائفه‌نك كلمات قدسيه‌لرندندركه مريد ايچون شيخه خدمت ايتمك عبادات نافله‌دن افضلدر .

خبرده وارددركه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) افندمز حضرتلرى بر غزاده ايديلر ، ابوبكر وعمر (رضى الله تعالى عنهما) اول غزاده رسول اللهه خدمت ايدوب و صائم اولورلر ايدى ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) افندمز حضرتلرى آنلره بيورديلركه صوم سببيله ضعيف اولوب خدمت ايده‌مزسكز ! صومى ترك ايدك ، انلر دخى امره امتثالا صومى ترك ايتديلر .

خواجه حضرتلرينك اول رتبه حسن خلقلرى وار ايديكه اكر بر درويشك وياخود بر دوستنك خانه‌سنى تشريف ايتسه‌لر اوكمسه‌نك جميع اولاد ومتعلقات وجيرانى سؤال وحيواناتنه وارنجه تفحص ايدرلر وجمله‌سنك خاطرلرينى تطييب ايلرلر وبيوررلر ايديكه سلطان العارفين ابو يزيد (قدس سره) هركاهكه عالم استغراقدن صحوه كلورلر ايدى ، جمله احباب و اصحابنى سؤال ايدوب تفحص ايدرلر ايدى .

بر درویش دیدیکه خواجه حضرتلرینك صحبتنه داخل اولمزدن مقدم زراعت بستان ایله تعیش ایدردم ، بر کون خواجه حضرتلری مزرعه‌م اولدیغی محلدن مرور ایدرکن آنلری کوردم و بستانمده اولوقت قاوون یا بر قارپوز بولوب خواجه حضرتلرینه هدیه کتورم ، کوردمکه جمله خامدر ، چاره بوله‌مدیغمدن همان بر خام قاوون کسوب نیاز و مسکنت ایله عذر دیلیه‌رك حضورشریفلرینه کتوردم و دیدمکه « افندم ! بوندن غیری افندیمه لائق قاوون بوله‌مدم ، جمله‌سی خامدر ، زیرا هنوز اولمغه باشلادی ؛ » خواجه حضرتلری آنی قبول ایتدیلر ، آندن صکره چوق زمان بکا اول سببدن نسبت ظاهره ایله التفات وشفقت ایدوب خاطریمه رعایت ایدرلر ایدی ، آنلرك حسن خلقلری سبب اولدیده بن ومتعلقاتم جمله طریق حقه سلوك ایدوب خواجه حضرتلرینك نسبت باطنیه‌لریله مشرف اولدق ، خواجه حضرتلری چوق کره بیوررلر ایدیکه خلق بکا دوست و نسبتمی خلق آراسنده ثابت و اظهار ایدن بو ستانی درویش ایدی و بو بیتی دخی بیورردی .

(بیت)

جان میفروختم بجوی کس نمیخرید
آن لحظه یار بر سر بازار مارسید

(ترجمه)

یاتلق ایتدم جانی بر ار پایه کمسه آلمدی
اولوقت یارم یتشدی کلدی جان بازارینه

اول درویش که بستانده بولنان خام قاوونی طریق نیاز ایله بزه کتوردی ، البت بزه دخی لازم اولدیکه آنك ظاهر وباطن احوالنه رعایت ایده‌لم ، اکا احسانده مبالغه ایده‌لم ، زیرا احسانده سبقت ایتمك بیوك ایشدر ، آنی کورمزمیسنکه ؟ ایکی کمسه بری برلرینه ملاقی اولدقده آنلردن بری سلامه سبقت ایتسه اول برینك اوزرینه رد سلام واجب اولور ! زیرا حق تعالی

حضرتلری [واذا حییتم بتحیة فحیوا باحسن منها اوردوها] بیوردی ؛ اول درویش تا کیم حیاتده‌در آنك حقنه رعایت ایدرم زیرا حقوقه رعایت آداب طریقتندر ، مقامات عالیه‌یه ایریشنلرك کافه‌سی ، آداب طریقته رعایت ایله ایرشمشدر ، وطرق علیه‌نك بیوکلری (من اتصل اتصل برعایة الادب و من لم یتصل لم یتصل بترك الادب) بیورمشلردر .

خواجه حضرتلری بیوردیلر که « بو طریقتده قصور صاحبی اولان کمسه ، کرکدر که تضرع و تذلل ایدوب اعتراف عجز و قصور ایله سلوك ایده ، تا که او کمسه‌نك مقصودی حصوله کله ! » خلق دیرکه بزم طریقمزده ریاضت یوقدر ، ایمدی بوندن بیوك ریاضتمی اولور ؟ که خاطری ماسوادن کسیلوب نسبت حضور مع اللهی حفظ ایده ، جمیع احوال ظاهریه و باطنیه‌لری سنته تطبیق ایدوب هر حالده نفسنه مخالفت اوزره اوله ، مخالفت نفس هرنقدر عمل قلیل ایسه‌ده سالك آنی بیوك بیلمك کرك ، سالك مخالفت نفسه قادر اولور ایسه آنی الله تعالینك توفیقندن بیلوب شکر ایتمك کرکدر .

مشایخ بیوردیلر « اذا اردت مقام الابدال فعلیك بتبدیل الاحوال » .

بو کلامده تبدیل احوالدن مراد مخالفت نفسدر ، « سز نفسکزه هر حالده تهمت و تهدید ایدیکز ! زیرا نفس (امارة بالسوء) در ، هرکیم بو حاله موفق اولورسه سعادته ایریشور ؛ سالکه هر طرفة العینده وجود امکانیی نفی ایدوب وجود حقانیی اثبات ایتمك لازمدر ، زیرا « وجودك ذنب لا یقاس به ذنب اخر » بیورلمشدر و ینه بیورلمشدر که (صلوة و صوم وریاضات ومجاهدات) رب العالمینه طریق وصولدر ، اما بزم عندمزده نفی وجود بونلردن وصوله اقربدر ونفی وجود ترك اختیار ایتمك وعملده قصور کورمکله حاصل اولور ؛ تعلق ماسوی سالکلره حجاب عظیمدر ، اکر بر سالك قلبنی تعلقدن تجرد قیوددن تبعید ایتسه ، اول سالك البته حقه واصل اولور وبردها اخر ریاضته ومجاهداته حاجت قالماز .

(بيت)

تعلق حجابست و بى حاصلى * چو پيوند را بكسلى حاصلى

(ترجمه)

تعلق شويله بيل كيم حقه بى‌حاصل حجاب اولدى
انى كسمك سكا وصل جناب حقه باب اولدى

خواجه حضرتلرى بو بيتى بيوردقلرى وقت مجلسده، بركيمسه‌نك خاطرينه كلديكه ايمان و اسلام دخى تعلق حجابميدر ؟ خواجه حضرتلرى دخى اولوقت اوكيمسه‌يه توجه ايدوب تبسم ايده‌رك بيورديلركه حلاج منصورك (كفرت بدين الله و الكافر واجب على و عند المسلمين واجب حرام) بيتنى ايشتمدكمى ؟

اهل حقيقت ايمانى (الايمان عقد القلب بنفى جميع ماتالفت القلوب اليه من المضار و المنافع سوى الله عز و جل) جمله‌سيله تعريف ايتمشلردر ؛ سائر ناسك عندنده‌كى ايمان واسلام اهل حقيقتك عندنده كى ايمان كبى دكلدر، فائده ويرن ايسه ايمان حقيقى اولاندر .

خواجه حضرتلرينك برحنفى المذهب دوريشى وارايدى، اولدرويشه خواجه حضرتلرينك زياده نظر والتفاتلرى وارايدى، بركون اولدرويش براجنبى درويش ايله بحث ايدوب تحقيق مقام و تفصيل كلام ايدوب ايمان واسلامى تعريف ايدرك دائما اقرار ايله تصديقدن واسلام دخى ايمان اوزره زائد اولان اعمالدن عبارتدر ديدى، بونك اوزرينه امثله و دلائل سوق ايتدى، اول بحث خواجه حضرتلرينك سمع مباركه لرينه واصل اولدقده اول مجلسده بولنان درويشانه بيورديلركه سزك اول بحثه تعلقكز اولدى، سزه كركدركه اول تعلقى ترك ايدوب ايمانى تقليددن چكوروب قورتيله‌سز؛ اول درويشانك جمله‌سى خواجه حضرتلرينك نصيحتيله ايمان تقليددن چكديلر، اما اول بحث ايدن چكمدى و غايت مضطرب و متحير اولدى،

اكا ممكن اولمديكه ايمان تقليددن چكه ! خواجه حضرتلرى اول درويشه ديديكه بوندن صكره درويشان صحبتندن چيق ! طورمه ! اول درويش خواجه حضرتلرينه چوق تضرع ونياز ايدوب عفوينى طلب ايتدى ؛ لكن خواجه حضرتلرى آنى درويشان آراسندن طرد ايدوب بردخى دوريشان مجلسنه قومادى، صكره عنايت الهيه ايريشوب اولدرويشى عقبهٔ تقليددن چكوردى، حالى غايت خوش اولوب خواجه حضرتلرينك اذنيله درويشان صحبتنه داخل اولدى، صكره اول درويش حالندن تشكر ايدوب ديرايديكه (كاشكى خواجه حضرتلرى بو لطفى بكا مقدم ايده‌لردى، الله تعالى‌يه حمد وثنالر اولسونكه خواجه حضرتلرى همتلريله بنى بوعقبهٔ تقليددن چكوروب ايمان حقيقى سعادتنه ايرشديرديلر .

خواجه حضرتلرى بركون دابه‌لرينه سوار اولوب كيتديلر، ركابلرنده چوق درويشان واحبابلر وارايدى، اولوقت خواجه حضرتلرى دابه اوزرنده عظيم كريه و بكا ايتديلر، درويشان و احبابى دخى آنلره اتباعاً بكا و كريه ايلديلر، لكن كيمسه خواجه حضرتلرينك كريه‌لرى سببنى بيلمدى و برنيچه وقت كريه‌دن صكره خواجه حضرتلرى اظهار مذلت وافتقار ايدوب بيورديلركه (بوقدرافلاس وبيخاصللق كه بنده واردر، لايق دكلدركه بنم كسه سلامى الله، لكن حق تعالى بنى خلق آراسنده رسواى ايدوب خلق بكا مشغول قيلدى ! دريغا كه كسه‌لر بنم احوالمدن خبردار دكلدر .

(بيت)

كربد انندم براندم زشهر * اى دريغا كس نميداند مرا

(ترجمه)

كر بيلديلر شهردن نفى ايدرلردى بنى * اى دريغا كسه‌لر هيچ بيلمدى كندى بنى

نثر — بنم بوخلق ايله نه‌ايشم ومصلحتم وار، زيرا بندهٔ خدا اولان كمسه‌يه جميع احوال و صفاتنده وحركات وسكناتنده ولحظات وخطواتنده

وقوا وحواسنده واعضا واجزاسنده حقه مشغول اولوب خلقدن منقطع اولمسه حقیقتده اکا بنده اطلاق اولنمز ، اول بنده دخی حقیقت اخلاص ایله مشرف اولمز • زیرا اشغال تعلقات بشریه واهواء نفس اماره قتی چوقدر، بنده کرکدرکه بو حدیث شریفك حكمی اوزرینه « رجعنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر » عمل ایدوب جمله ماسوادن اکراه وانقطاع ایده ، تا کیم حقیقتده اول بنده بندهٔ حق اوله ، نتکیم حق تعالی [فمن یکفر بالطاغوت و یؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقی) بیوردی ؛ بنده‌یی حق تعالیدن اشغال ایدن ماسوا طاغوتدر ! آنلردن انقطاع وآنلری انکار ایدوب حقه مشغول اولمق بنده‌یه لازمدرکه حضرت رسول اکرم ﴿ صلی الله علیه وسلم ﴾ افندمز حضرتلری (الهوی عند الله ابغض من جمیع الالهة) بیوردیلر یعنی « کفره‌نك یر یوزنده اله دیو طاپدقلری نسنه‌لردن اهل اسلامك اله کبی طاپدقلری هوای نفس عند الله بدتر و اشر !! » اولدیغنی بیلدیردیلر •

بندهٔ حق اولان کمسه جمله هوالری ترك ایدوب فقط حق تعالینك عبودیتنه مشغول اوله ، حق تعالیدن غیری نسنه‌لره تعلق و محبت ایتمیه ، نتکیم « کورمزمیسین ؟ یامحمد ! اول کیمسه که هواسنی اله اتخاذ ایتدی وکندینی حق بنده‌سی ظن ایدر » معناسنی شامل اولان [افرأیت من اتخذ الهه هو یه] بیورلمشدر •

(بیت)

خواجه بندارد که دارد حاصلی * خواجه‌ئی را جز به این پندار نیست

(ترجمه)

خواجه ظن ایلرکه وارچوق حاصلی * ظندن اوزکه خواجه‌نك یوق حاصلی

نثر — رسول الله (صلی الله علیه و سلم) افندمز حضرتلری بیوردیلر که « تعس عبد الدرهم تعس عبد الزوجة » یعنی هلاك اولدی

و هلاك اولسون کموش و آلتون بنده‌سی وزن و فرزند بنده‌سی ! زیرا هرکیمسه که برشیئه تعلق و محبت ایدر آوشی اول کیمسه‌نك مونس ومعبودیدر واول کمسه دخی اول شیئك مأنوس و عبدیدر •

(بیت)

هر چیز که اندر جهان بسته انی * انست ترا دردوجهان مونس معهود

(ترجمه)

هر نسنه‌که اولدك جهانده اکا بسته * اولدی دوجهانده سکا اول مونس ومعبود

نثر — بنده‌یه کرکدرکه هر شیدن علاقه‌سنی قطع ایدوب قلبنی حقه ربط ایده ، بیوردیکه حضرت عزیزان (علیه الرحمة و الغفران) حضرتلرندن سؤال ایتدیلرکه « درویشلك ندر ؟ » آنلر دخی بیوردیلرکه « برکندن و پیوستندن یعنی مخلوقدن انقطاع و ابتعاد و حقه ارتباط واتصالدر » ینه بیوردیلرکه « اولولردن بر اولونك سوزیدرکه هرکیم ماسوادن قورتیلوب سلامت بولورسه مسلماندر ، هرکیم مرادات ومقاصددن اعراض ایدوب فراغت ایدرسه مؤمندر ، زیرا کمسه مؤمن اولمز تاکیم خبیثی طیبدن تمییز ایتمدکجه معناسنه اولان [ماکان الله لیذر المؤمنین علی ما انتم علیه حتی یمیز الخبیث من الطیب] آیت کریمه‌سی بوکا اشارتدر ؛ هرنسنه‌که بنده‌نك مرادی هوای نفسیدر اول نسنه خبیثدر •

جمیع موجوداتدن یعنی آسمان وزمین وعرش وفرش بونلرك درونلرنده اولان نسنه‌لرك جمله‌سندن فارغ اولور ایسه‌ك ایر یشوب ایر یشمدیکندن قورتولورسك ، کوروب کورمدیکنك انتظارندن پاك اولورسك ، جمله بلا وآفتلردن سلامت بولورسك ، بو یولده وجود حجابندن بیوك حجاب ووجود بلاسندن بیوك بلا اولمز و بو یولده مریدلره تمنیدن زیاده زهر قاتل اولمز ! بونلردن دخی چکمك سالکه لازمدر تا که مقصوده ایریشه •

(بيت)

تادر نزنی چه داری آتش * هرکز نشود حقيقت وقت تو حوش

(ترجمه)

يوقلقله اکر اورسك ايدی وارلغه آتش
وصلت بولنه يوقلق اولور سکا ضيا کش

خواجه حضرتلری بيورديلر که حديث قدسيده وارددرکه ، الله تعالی داود ﴿ عليه السلام ﴾ ه خطاب ايدوب بيوردی که « ياداود ! بنی دوست ايدين ، دوستلريمی دخی دوست ايدين ! وبنی بنده‌لريمه سوديز ! » داود ﴿ عليه السلام ﴾ دخی ديديکه (يارب ! سنی دوست ايدنمکه ودوستلريکی دخی دوست ايدنمکه کوجم يتر اما ، سنی قولّريکه سوديرمکه کوجم يتمز !) حق سبحانه و تعالی حضرتلری تکرار بيورديکه « ياداود ! هر کاهکه بنم نعمتمی قوللريمه خبر ويروب احسانمی ذکر ايدرسك ! آنلرك قلبنده محبت حاصل اولوب بنی سورلر .

خواجه حضرتلری بيورديلر که بزم طريقمز طريق هدی وعروهٔ وثقی در ، زيرا بوطريقت عليه اتباع سنت رسول و اقتدای اصحاب اوزره مبنيدر ، آنکچون بو طريقتده عمل قليل ايله چوق فتوحات حاصل اولور ؛ اما رعايت اتباع سنت غايت صعبدر ، اکر بز ديلرسك سالکلری طريقتده جذبه ايله تربيه ايدرز ، اکر ديلرسك سلوك ايله تربيه ايدرز ، زيرا مرشد اولان حاذق طبيبه بکزر علاجی مريضنك علتنه کوره ايدر ، نته‌کيم حق تعالی حکمت بالغه‌سيله بعض قوللرينه عزّ وغنا وبعض قوللرينه فقر وذل ايله معامله ايدر ؛ بزم بوطريقتمز طريق صحبتدر ؛ خلوت شهرت وآفتدر ، صحبت بوشرطله کرکدرکه ايکی کيمسه صحبت ايتدکلرنده بربرلرندن فانی اوله‌لر ! يوقسه بويله اولمزسه صحبتدن فائده اولمز ، بزم صحبتمزه داخل اولان جماعتك بعضيسنك قلبنده محبت تخمی اکيلمشدر ، لکن تعلق ماسوی سببيله

اول تخم نشو ونما بولمامش ، بوحالده بزه کرکدرکه اول کيمسه‌نك قلبنی تعلقاتدن پاك ايده‌لم ! تاکيم اول محبت تخمی ظاهر اولوب نشو ونما بوله ! بعضيلرك دخی قلبلرينه تخم محبت اکيلمامشدر ، بزلره کرکدرکه انلرك قلبلرينه تخم محبتی اکوب بتوره‌لم .

هرکيمك قلبنده بزلره ميل ومحبت واردر ! اول کيمسه کرك قريب وکرك بعيد اولسون ، بزلره لازمدرکه آنك نسبتنه رعايت ايده‌لم وآنی روز وشب تربيه ايدوب حس وخاشاك تعلقاتدن پاك ايده‌لم ، زيرا نسبت محبته ، بعدمکان حجاب اولمز (يارمنی در يمنی پيش منی) بزم طريقتمزده سالکه کرکدرکه هانکی مقامه ايرشديکنی بليه ! تاکيم مقامنی بيلوب اکا راضی اولورسه اول مقام اکا حجاب اولميه ! نته‌کيم (من رضی عن مقامه حجب عن امامه) دنيلدی .

اکر برسالك حق تعالی دوستلرندن بر دوسته مقارن اولورسه ، کرکدرکه اول سالك مقارنت وقتنده اولان حالی ايله مقارنتدن مقدم اولان حالنی وزن ايده ، اکر مقارنت وقتنده اولان حالی مقارنتدن مقدم اولان حالندن خوش واحسن اولورسه ! اول عزيزك مقارنتنه ملازمت ايده ، زيرا اول سالك ايچون مقارنت فرض عيندر ، اکر مقارنتدن مقدم اولان حالی مقارنت وقتنده اولان حالندن خوش اولمزسه ، اول کسه‌نك مقارنتنی ترك ايدوب آندن فرار ايتسون ! زيرا آنك مقارنتی آکا فائده ويرمز ، بلکه ضرر ويرر .

(بيت)

باآنکه نشستی ونشد جمع دلت * از تو نرود نقلت کلت
زنهارار ديکری زان می باش * زيرا نکند جان عزيزان بحلت

(ترجمه)

کيمدن سکا کلمزسه اکر صفوت خاطر * ياسندن اکر کيتمزايسه کل عناصر
زنهار صاقنوب اولمه مقارن اکا زيرا * هيچ ايلمز ارواح عزيزان سنی خاطر

خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « هرکز شیخ اولان کیمسه کندی قوتیله مریدی برمقامه ایصال ایده‌مز ، اکرکه مرید ، خق طلبده پای همتن شیخك باشنه وضع ایتمدکجه ، اکر مریدك بو رتبه همتی اولورسه شیخ آنی کندی مقصودینه ایصال ایدر ، زیرا شیخ مریدك نردبانیدر

طریقت ادبدن عبارت اولوب طریقته سلوکك شرطی « ادب مع الله ، ادب مع الرسول ، ادب مع الشیخ » اولمق اوزره اوچدر . »

ادب مع الله ؛ سالك ایچون ادب مع الله « عرشدن فرشه قدر موجود اولان اشیانك کافه‌سنی الله تعالی خلق ایتدی ، جمله‌سی الله تعالینك آستانهٔ عزتنه باش قودیلر ، بونلرك کافه‌سی فنا صفتیله موصوفلردر » اعتقادنده بولنمقدن عبارتدر .

ادب مع الرسول ؛ سالك سعی ایدوب کندینی [فاتبعونی] مقامنه ایرشدیرمکدن جمیع احوالنده واجبهٔ حرمهٔ رسول اللهی حفظ ایلمکدر .

ادب مع الشیخ ؛ سالك شیخی متابعت رسول ایدرك نائب رسول الله وخلقی حقه دعوت ایله مأمور اولدی اعتقادنده بولنمق شیخك حضور وغیبتنده تعظیم وتکریمنه رعایت ایتمکدن عبارتدر .

مشایخ کرام اهل بصیرتدر ، الطاف حضرت ازلیه‌یی بیلورلر ، اهل کرمدرلر ، سالکلرك قصور و خطراتنی کوررلر ، عفو ایدرلر ، مشایخك احوالی مختلفه‌در ، الطاف ربوبیتی مشاهده وقتنده آنلره کوره کاه کاور .

(بیت)

پیش لطف عفو بی حد تو شاه ★ توبه کردن از کناه امد کناه

(ترجمه)

لطف عفوك اویله چوق ای پادشاه ★ معصیتدن توبه اولمشدر کناه

بو طائفه مشایخك امناسیدر . سالکلرده ظهور ایدن یرامز خوی و بد فعللری نقیر وقطمیر بیلورلر و کوررلر و شفقت ایدوب سالکلری آندن چکوررلر .

(بیت)

اکر بینی که نا بینا و چاهست ★ اکر خاموش بنشینی کناهست

(ترجمه)

کوررسن برکورن اوکنده قوی ★ سکوت ایدوب اوطورسن اولمزایی

مشایخ صیاده بکزر ، نتکیم صیادلر دقیق صنعتلر ایله وحشی جانورلری صید ایدرلر واول جانورلرده اولان صفت وحشتی ازاله ایدوب آنلره هنر و معرفتلر تعلیم ایدرلر ، مشایخ کرام دخی حسن تدبیر ایله نفوس طاغیه و عاصیه‌نك طغیان و عصیانلرینی ازاله ایدوب انقیاد و اطاعت صفتلریله موصوف ایدرلر ، ادب عبودیتی تعلیم ایدوب اسرار الهیه‌یی کوستررلر ومعرفة اللهه ایردیررلر و حقیقت خدمتنی ایدرلر .

مشایخدن بعضلرینك معامله‌لری سالکلرك قابلیتلرینه کوره‌در ، اکر سالك مبتدی اولورسه ، آنك یوکنی یوکلنورلر « یا داوود اذا رایت لی طالبا فکن له خادما » خطابنه بناء سالکه خدمت ایدرلر ، شیخ اولان سالکلره چوق خدمت ایتمك لازمدرکه سالکه سلوك طریقته قابلیت کله ؛ زیرا سالکك طریقته سلوکنك امکانی سالکده یقین حصولنه موقوفدر ؛ ویقینك حصولی ایسه مشایخك همتلرینه محتاجدر ، تاکه اول مجاهده‌لر نتیجه ویره ، زیرا مجاهدات وعباداتك نتایجی یقینه موقوفدر ؛ سالکلرك کندی جانبلرندن حاصل اولان یقین ادنی سبب ایله زائل اولور اما مشایخ حضراتنك همتلریله حاصل اولان یقین متغیر وزائل اولماز ؛ اول مجاهدات وعباداتکه مشایخك همتلرندن حاصل اولان یقین ایله ایشلنمش اوله ، البت انلرك نتیجه‌سنده معرفت تفصیلیه ظهوره کلور ، ذکرك نتیجه‌سنك حصولی

همت مشایخه محتاجدر ! زیرا ذکر دخی برشیخ کاملدن اخذاولنمدقجه نتیجه‌سی ظهور ایتمز ؛ (لااله) کلمه‌سی الههٔ طبیعیه‌لری نفی ایدر ؛ و (الاالله) کلمه‌سی معبود حقیقی‌یی اثبات ایدر ، بوکلمهٔ توحیدی ذکردن مقصود توحیدك حقیقته ایرمکدر ، یوقسه لفظا کلمهٔ توحیدی چوق ذکر ایتمك دکلدر ، زیرا چوق کره کلمهٔ توحیدی (ازدرون) ذکر ایله نتیجهٔ توحیدظهوره کلور ، کلمهٔ توحیدك حقیقتی انی ذکر ایله قلبدن ماسوا بالکلیه نفی اوله ! وقوف زمانینك سالکره غایت چوق فائده‌سی واردر ! زیرا سالك ، زمانك حضور ایله سروریه واقف اولدقده شکر ایدر وغفلت ایله مرورینه واقف اولدقده زمان آتیده تدارك ایدوب حق تعالی‌یه عذر واستغفار ایدر ؛ سالکلر ولایت خاصه‌ده اولیاء اللهك قدمیسنه تبعیت ایدرسه حقه واصل اولور .

مشایخ اوچ قسمدر ؛ برنجیسی (مقلد) درکه ، ایشیدر و ایشندیکیله عمل ایدر .

ایکنجیسی (کامل) درکه ، بیلور و عمل ایدر و کمالی غیری‌یه تجاوز ایتمز .

اوچنجیسی (مکمل) درکه ، بیلور وعمل ایدر وغیریلری دخی علم وعمل ایله تربیه ایدر ، کماله ایرشدیرر .

ارادت ، تسلیم ، ترك اختیار ، بر معنادر وبواوچی دخی بر مبارك حالدر .

ارادتده قتی چوق کلام سویلدیلر ایسه‌ده بزم مختارمز (الارادة ترك الارادة) یعنی مرید اولان کیمسه کندی اختیارینی مقتداسی اولان شیخك اختیارنده بالکلیه ترك ایتمکدر .

(بیت)

مااختیار خویشتن ازدست داده ایم * کان اختیار شاه همه اختیار ماست

(ترجمه)

بزدوستمزه جمله ویرمشز اختیاریمز * اول شاهك اختیاریدر اختیاریمز

نثر ، بزم اختیاریمز بودرکه سالکلری طریق جذبه‌یه مشغول قیلمالم ، اما اکر دیلرسك طریق سلوك ایله تربیه ایدرز ، سالك مبتدی کرکدرکه بزم درویشانمزله صحبت ایده ؛ تاکیم بزم صحبتمزدن اکا قابلیت کله .

(بیت)

به بیغی وقت سفتن مردحکاك * بشاکردان دهد درّ خطرناك

(ترجمه)

کوردمیسك که دلمك وقتی حکاك * ویره شاکرداره درّ خطرناك

نثر ، خواجه حضرتلرینه « سزلرنه طریق ایله بولنورسز » دیه سؤال ایدوب « عارفلرك استفاده ایدوب غیرلرك استفاده ایده‌دیکی طریق اوزره بولنورزکه بوده مراقبه ، مشاهده ، محاسبه اولمق اوزره اوچدر » جوابنی آلدیلر .

مراقبه ، (نسیان رؤیة المخلوق بدوام النظر الی الخالق) حکمنجه ، سالك طریقته حقیقتده لازمدرکه رقم نسیانی جمیع مخلوقاتك ناصیهٔ وجودینه چکوب دائم جانب احدیت ذات مطلقه ناظر اوله ، بو معناجه مراقبه‌نك اهلی قتی نادر در ! اکر بولنور ایسه ، طریق خفیه اهالیسندن بولنور ! بز بیلدککه دوام مراقبه تحصیلنك طریقی مخالفت نفسدر .

مشاهده ، (المشاهدة هی واردة غیبیة ترد علی قلب فتروح ولا تمکث فیه) دالی اوزره « بن واردهٔ غیبیه‌یی بر صفت ایله ادراك ایدرمکه اول صفت بنده حال اولمشدر ! لکن بوقدر ادراك ایده بیلورمکه اول وارده حال قبضده ورود ایتسه صفت جمال اولور ، بن انجق بوقدر ادراك ایدوب

تعبیر ایده بیلورم ، بواجلدندرکه ارباب مشاهده تجلیاتی ایکی نوعه حصر ایدوب (التجلی اما جلالی واما جمالی) دیدیلر .

محاسبه ، سالك اوزرندن مرور ایدن ازمنهٔ ماضیه‌یی تجسس و تفحص ایدوب کوره‌که اول حضورایله‌می مرور ایتدی ؟ یوقسه غفلت ایله‌می مرور ایتدی ؟ اکر حضور ایله مرور ایتدیسه، اوسالك وقتنی ادراك ایتمشدر ! حق تعالی یه شکروحمد ایتسون ؛ اکر غفلت ایله مرور ایتدیسه، اوسالك وقتنی ضایع ایتمشدر ! اکا لازمدرکه مستقبلده تدارك ایدوب حق تعالی یه عذر واستغفار ایده ؛ عارفلر بواوچ طریقه رعایت ایتدکلری ایچون چوق فائده تحصیل ایدرلر ، اما عارفلرك غیری بوطریقلره رعایت ایتمدکلرندن بوطریقدن فائده تحصیل ایده‌مزلر .

خواجه حضرتلری تکرار بیوردیلرکه « بزلروصول مقصوده واسطه‌یز ! سالکلره لازمدرکه بزلردن منقطع اولوب مقصـوده متصل اوله‌لر ، زیرا ارباب تربیتك طریقی بودرکه اطفال سلوکی کهوارهٔ طریقته ادخال ایدوب ثدی تربیه ده لبن همت ایله آنلری تربیه ایدوب حد وصوله ایردیرلر ، صکره کندولرندن آیروب بارکاه احدیته ادخال ایدرلر ! اندن صکره انلری رب العالمین تربیه ایدر .

(بیت)

ممکن نبود وصول مقصود ★ بی بدرقهٔ عنایت یار

(ترجمه)

ممکن اولورمی وصول مقصوده ★ قیلاغوز اولمسـه عنایت یار

نثر ، ایمدی سالك اکر عمر ابدی ایله معمر اولسه ، شیخنك نعمت تربیتك ولطف همتنك شکرینی ادا ایده‌مز .

(بیت)

کربکویم لطف همت بردوام ★ بکزرت عمرم نکردد این تمام

(ترجمه)

لطفنك شکرین ایدرسم بردوام ★ دوکنور عمرمده شکر اولماز تمام

نثر ، ینه بیوردیلرکه عبادت وجودایرات ایلر ، زیراعابدك عبادت ایتمسی وجود طلب ایتمکدر ! ایمدی عابده کرکدرکه عبادتنده نفسنی افنایه سعی ایده و(عبادت ایتدم) دیو کندینه وارلق ویرمیه ! هرچندکه عبادتلرینی تمام وکمال اوزره ایشلرسه‌ده کندینی آنلرده قصورلی کوره ! زیرا شول عبادتلرکه وارلق ایله ایشلنه ! اول عبادتلر عابدلری حقدن تبعید ایدر ! تقریب ایتمز ؛ بیوکلرك کلامیدرکه (اذا اردت مقام الابدال فعلیك بتبدیل الاحوال) بیورمشلردر ؛ بوتبدیل احوالدن مراد مخالفت نفس وترك هوا و طبیعتدن خروجدر ، بونلری ایشـلین کیمسه‌نك البته احوال بشریتی تبـدیل اولوب مقام ابداله واصل اولور ، لکن بونلری ایشلك عنایت مرشده محتاجدر .

(بیت)

کیست ابدال انکه اومبدل شود ★ خمرش از تحلیل یزدان خل شود

(ترجمه)

کیمدر ابدال اولکه اومبدل اولور ★ خمری تحلیل خدادن خل اولور

نثر ، ینه بیوردیلرکه : اولیاء الله صحبتلرنده حقیقت ادب وقته مراعاتدر ؛ زیرا وقت اولورکه انلرك صحبتنده بی‌ادبلك عین ادب اولور! وقت اولورکه ادب عین بی‌ادبلك اولور! ایمدی اولیاء اللهك نفس پاکلرینی طوتمق حقیقت اولدی! کرك ظاهرده انلرین نفس پاکلرین طوتمقدن بی‌ادبلك ظهور ایدرسه‌ده ، انکیچون (ترك الادب عندالادباء ادب) دینلدی .

ینه بیوردیلرکه (من عرف الله لایخفی علیه شیء) یعنی برکیمسه معرفت

تامه ایله حق تعالینك الوهیتنی بیلسه ، اولکیمسه سائر اشیایی دخی کشف طریقیله بیلور ، برشی اکا خفی اولماز، زیرا جمیع اشیا حق تعالینك مظهر صفات واسماسیدر ، ظاهری بیلن مظهری دخی بیلور .

حضرت عزیزان علی رامتینك کلاملرندن اولمق اوزره روایت بیوردیلرکه بوطائفه‌نك نظرنده روی زمین سفره مقداریدر، بن بویله دیرمکه طرنق مقداریدر ؛ انلرك نظرندن برشی غائب اولمز ، حضرت عزیزان اولکلامی، سویلدکلرنده اوکلرنده سفره وار ایدیکه انکچون سفره‌یه تشبیه ایتدی، یوقسه عارفك وسعت قلبی برشیئه نسبت اولنماز، زیرا یرلر وکوکلر عارفك قلبنه نسبتده برنقطه کبیدر ، انکچون حق تعالی [ماوسعنی ارضی ولاسمائی انما وسعنی قلب عبد المؤمن] بیورمشدر .

قلبك وسعتی معرفتك وسعتیدر ! زیرا جمله قلوبك وسعتی بردر ! لکن معرفتلرینك وسعتی بردکلدر ؛ مشایخك ایکی جهتلی بر آینه‌لری واردر ! لکن بزم آینه‌مز التی جهتلیدر ! بن قرق سنه‌در آینه دارلق ایدرم هرکز آینه‌م غلط ایتمامشدر ، زیرا اولیاء الله هرنه کوررلر ایسه نورفراست ایله کوررلر ، نور فراستی حق تعالی ولیلرینه کرامت ویرمشدر ، هرشیکه حق تعالی جانبندن کرامت ویریله، البت اوشی صواب اولور، خطا ایتمز، توحیدك نهایتنه ایریشلور اما معرفتك نهایتنه ایریشمك غایت دشواردر ؛ درویشك پاینه برخار باتسه انی درویش بیلك کرکدرکه نه سببدندر ; اهل الله بوخلقك بارلرینی انکچون چکرلرکه خلقدن مهذب اولوب برکوکل دخی اله کتوره‌لر! زیرا هیچ برکوکل یوقدرکه حضرت حق اکا نظر ایتمیه، کرکسه اول کوکل صاحبی اکا واقف اولسون وکرك اولماسون ، هرکیمکه نظر الهی اولدیغی وقتده برکوکل اله کتورسه، اول نظردن اول کیمسه فیضیاب اولور ، ایمدی هرکوکلی اله کتورمك کرکدرکه شاید نظر الهی یه مصادف اولنه .

(بیت)

صد سفرهٔ دشمن بکشد طالب مقصود
باشدکه یکی دوست بیاید بضیافت

(ترجمه)

یوز صفره جکر دوشمنه اوطالب مقصود
شاید اوله بر دوستنه اول ایده ضیافت

نثر ، اکر بن یارانلرمك عیبنه نظر ایدرسم، یارسز قالورم ! زیرا هیچ کیمسه یوقدرکه صفت حسندن خالی اوله .

(بیت)

حاصل دریا نه همه‌در بود * یك هنر ازهر که پر بود

(ترجمه)

حاصل دریا اولورمی جمله‌در * پرهنر اولسه کشی‌یی دولدورر

نثر ، « الرفیق ثم الطریق » بو طریقتك لوازمندندر ، شمع کبی اول وشمع کبی اولمه ، یعنی شمع کبی اول غیریلره روشنالق ویرمه‌ده ، وشمع کبی اولمه ، کندینی ظلمتده قومه‌ده ؛ هرکیم که بزم دامنمزه یاپشه بز اکا شفاعت ایدرز .

(بیت)

نیکوانرا دوست دارد هرکه باشدذر جهان
کربدانرا دوست داری کوی بردی ازمیان

(ترجمه)

ایولری دوست اتخاذ ایلدی قو اهل جهان
کوتیلرله دوست اولورسك طوپی قاپدك اورته‌دن

نثر ؛ درویشانه دخی امر ایتدیلرکه بو بیتی ازبر ایدوب حفظ ایدك زیرا بز بو بیتدن چوق درس الدق سالكلر خواطر نفسانیه و شیطانیه‌یی دفع ایتمده متفاوتلردر، بعضیلر خواطر نفس و شیطان كلمزدن مقدم دفع ایدرلر، بعضیلر دخی كلوب قرار ایتدكدنصكره دفع ایدرلر، بو دفع چندان فائده ویرمز! لكن اول سالك خواطرلری منشاء و مدخلنده اطلاع ایدرسه فائده‌دن خالی اولماز، سالك بر صفتدن بر صفته انتقالك كیفیتنی بیلمك غایت صعب ایسه ده سالكه انتقالك كیفیتنی بیلمك كركدر، كیم سالك طریقده سلوكی آسان اوله! بونی بیلمك ایسه همت شیخه موقوفدر، درویش هرنه سویلرسه كندی حالندن سویلمك كرك، زیرا درویش بر حالدن خبر ویرسه، اول حال كندینك حالی اولمسه، حق تعالی انی او حالك سعادتنه ایرشدیرمز .

سالك اكر بر عبادت نافله‌یه چوق دوام ایدوب احیانا آنی ترك ایتمیه، او لعبادت اكا عادت كبی اولور فائده‌سی اولماز، ایمدی سالكه كركدركه كاه بكاه نافله عبادتی ترك ایده، تا كیم عادت كبی اولوب انده نفسك حظی اولمیه ! زیرا نفسك حظیله ایشلنن عبادت سالكه فائده ویرمز بلكه حق قتنده مردود در، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دعاسی بركاتیله بو امته مسخ صوری اولماز، لكن مسخ معنوی اولور .

(بیت)

اندرین امت نباشد مسخ تن * لیك مسخ دل بود ای ذوالفطن

(ترجمه)

اولمدی بو امت ایچره مسخ تن * مسخ دل واردر محقق اكله سن

نثر ؛ اولیاء الله اسراره مطلع اولورلر، لكن اجازتسز اظهار ایده‌مزلر (هركه دارد میپوشد و هركه ندارد میخروشد) زیرا (اخفاء الاسرار من صنع الاحرار) در، بزدن بعض كره خلقك خواطر احوالنی

اظهار صادر اولور، لكن بزم ارادتمز ایله دكلدر! حق تعالی بزم لسانمزدن انلری اظهار ایدر، كركدركه درویشك طشره‌سی بیرنك و درونی بیچنك اوله .

(بیت)

تا درین خرقه آیم * از همه نرنجیم وهم نرنجانم

(ترجمه)

بو خرقه ایچنده بولندقجه نه كمسه‌یی انجیتیر ونه كمسه‌دن انجیرم

نثر ؛ بر اولو كمسه‌دن سؤال ایتدیلركه درویشانی نه حالده‌در جواب ویردیلركه زبونلقده‌در، درویش تحملده یوك چكیجی حیوانه بكزر كركدركه نقدر یوكلتسه‌لر تحمل ایده، درویش طبله بكزر هر نقدر چوماق اورسه‌لر اصلا آندن مخالف صدا ظاهر اولمز، درویشلر ابن وقت واهل نقددر، معامله‌لرینی فردایه حواله ایتمزلر، آنك ایچون (الصوفی ابن الوقت) بیورلمشدر .

(بیت)

امروز ببین باطن جمال دوست * ای بیخبر حواله بفردا چه میكنی

(ترجمه)

بو كون عین بصیرتله جمال یاری سیر ایله * صقین ای بیخبر قیلمه حواله آنی فردایه

نثر ؛ شیخ ابو الحسن خرقانی حضرتلرینك كلمات قدسیه‌سندندر ؛ اول طریق كه حقدن عبده كیدر جمله سعادت اندر سعادتدر، اول طریق كه عبدذن حقه كیدر ؛ جمله ضلالت اندر ضلالتدر . بیضهٔ قابلیتك فاسد

ومخالف صحبتلردن حالی ، غایت مشکلدر ، آنی انجق کبریت احمر اولان اهل ارشاد صحبتی اصلاح ایدر .

(بیت)

جز صحبت عاشقان مستانه مپند * دل در هوس قوم فرومایه مپند
هر طائفه ات بجانب خویش کشد * جغدت سوی ویرانه وطوطی سوی قند

(ترجمه)

عاشقانك صحبتندن غیری بی ایتمه پسند
قلبکی ایتمه صقین قوم فرومایه‌لره بند
چکمه ده هر طائفه یاربنی کندی سمتنه
بوم چکر ویرانه‌یه هم طوطی چکر سوی قند

نثر ، بز اوائلده مطلوبی کندیمز طلب ایدوب بیلدك ، صکره حق تعالی بزی کندینه ایصال ایدنلره سوق ایتدی ! آنلر دخی بزی حقه ایصال ایتدیلر ، زمانه طالبلری ایسه کندیلردن مطلوبی طلب ایدوب بیلمك استمزلر ، ایسترلر که حق طلب ایدوب بیلمدن حقه واصل اوله‌لر ! ایمدی برکیمسه مجاهده ایدوب حق تعالی‌یه قوللق ایلسه ، حق تعالی آنك قلبنه داعیهٔ طلب اعطا ایدوب بزه سوق ایدر ! بز دخی آنك حق جانبنده هرنه نصیبی وارایسه اکا ایصال ایدرز و حقیقتده مرشد حق تعالیدر .

بز بو یولده خوارلغی اختیار ایتدك ، لکن حق تعالی کندی فضلندن (ولله العزة ولرسوله وللمؤمنین) قول شریفنی ناطق اولدیغی وجه اوزره بزه عزت ویردی ، بو یولده اهل پندارك حالی غایت مشکلدر .

(بیت)

کرچه حجاب تو برون ازحدت * هیچ حجابی تو چو پندار نیست

(ترجمه)

کرچه حددن حجابکدر بیرون * یوق حجابك هیچ پندارك کبی

نثر ، نقل اولندیکه خواجه حضرتلرینی برکیمسه کبره نسبت ایتدی ، خواجه حضرتلری دخی بیوردیلرکه « بزم کبریمز حق تعالی کبریاسیدر »

(بیت)

بار تکبرم اکرم در سرست * هم زدم اوست که درمن وزید

(ترجمه)

بنم باشمده کی بار تکبر * دم حقدندر اول کیم اسدی

نثر ، (الکاسب حبیب الله) حدیث شریفنده کی کسبدن مراد رضاء اللهدر ؛ کسب دنیا دکلدر ، برکیمسه جمیع اموری الله تعالی‌یه تفویض ایتدکدن صکره مخلوقه التجا ایتمك شرکدر ، لکن بو شرك اهل عمومدن عفو اولنور ، لکن اهل خصوصدن عفو اولنمز ، الله تعالی‌یه توکل ایدن کمسه کندوسنی متوکل کورمیه و توکلنی مکاسبدن بر مکسب ایله ستر ایده ، حق تعالی بنی تخریب دنیا ایچون خلق ایتدی ، خلق ایسه بندن تعمیر دنیا طلب ایلر .

(بیت)

جرا بعالم اصلی خویش وازوم * من از کجا وغم یار این وان زکجا

(ترجمه)

نیچون قیوب بونیده آنیده اصله کیتمم * که بن غریب نردن یار بو دار نردن

نثر ، اکر بو وجود انساندن خراب اولوب آخر بر وجود اولسه ،

بوفقیری اکا وضع ایدلردی ؛ ایمدی کرکدرکه انسان دائم فقر اوزره اوله ! نتکیم حق تعالی [والله غنی وانتم الفقراء] بیوردی ؛ وارد اولان (اماط الاذی عن الطریق) حدیث شریفنده ذکراولنان (اذی) دن مراد نفسدر وطریقدن مراد طریق حقدر ؛ ایمدی دیمکدرکه نفسکی حقك یولنده ازاله ایله ! تاکیم حقه ایرهسك .

(بیت)

زیر دیوار وجو دتوتوپی گنج گهر * گنج ظاهر شود ارتو زمیان برخیزی

(ترجمه)

زیر دیوار تنکده سنسك اوکوهر کانی
ظاهر اولوردی او کوهر اولسك ایدی سن ویران

نثر ؛ ودخی (نفسك مطیتك فارفق بها) حدیث شریفنده ذکر اولنان نفسدن مراد مطمئنه‌در ؛ اماره دکلدر ؛ زیرا نفس اماره‌یه رفق ایتمك رخصت ویرمکدر واکا رخصت ویرمك معصیته سببدر ؛ اما نفس مطمئنه‌یه رخصت ویرمك قوت طاعته سببدر ؛ زیرا نفس مطمئنه نه قدر رخصت بولسه او قدر طاعته میلی و شوقی زیاده اولور وعصیاندن اعراضی آرتار ؛ زیرا اولیاء اللهك نفسلری مقام اطاعتده بر رتبه‌یه بالغ اولدیکه اکر رضاء اللهه ابرام اولنسه‌لر ؛ دخی خلاف رضاده اولمازلر ؛ ولایت بیوك نعمتدر ؛ ولی اولان کیمسه کرکدرکه ولایتنی بیله تاکه ولایت نعمتنك شکرینی یرینه کتوره ؛ ولی اولان کیمسه عنایت حقله جمیع آفات بشریه‌دن محفوظدر ؛ اصلا نفسی اکا غلبه ایده‌مز ؛ ولیدن ظهور ایدن کشف وکرامتلره هیچ اعتماد اولنماز ؛ انجق اعتماد اولنوب فائده ویرن استقامت و متابعت سنتدر ! آنك ایچون (الاستقامة خیر من الف کرامة) دینلمش و حدیث شریفده دخی « یا علی کن طالب الاستقامة

ولا تکن طالب الکرامة فان ربك یطلب منك الاستقامة و نفسك یطلب منك الکرامة » وارد اولمشدر .

اکر ولی بر باغه کیرسه ؛ اول باغك اشجارینك هر اوراقندن اکا (یاولی الله) اوازی ظاهر اولور ؛ او ولی‌یه لازمدرکه اول اوازه التفات ایتمیوب ذل وافتقارینی آرتوروب عجز و قصورینه اعتراف ایده ؛ بو مقامده رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کماله ایرشمشدر ؛ زیرا آنلره هرنقدر لطف الهی وفیض ربانی اولدیسه ؛ انلر ینه بنده‌لك ونیاز وتضرعلرینی زیاده ایدوب (افلا اکون عبداً شکوراً) بیوردیلر ؛ بعضی اولیانك حقنده قصورلرینه نظر اولنمیوب عفو اولنملری نفی بشریت حالنده اول قصوری ایشلدکلرندندر ! بوقسه ولیلرك قصوری سائر ناسك قصورلرندن بیوکدر ومؤاخذه‌لری دخی اشددر ؛ بنده‌یه لایق اولان بودرکه بر عملی ایشلمزدن اول اختیارین سلب ایده وایشلدکدن صکره اختیارین اثبات ایده‌که اختیارینی اثباتده چوق سعادت واردر ؛ زیرا بر بنده اکر رضاء اللهه مخالف عمل ایشلسه اول عملی دخی کندی اختیارینه اسناد ایلسه اول عملی ایشلدیکندن خجالت چکوب حق تعالی‌یه توبه ایدوب اندن استغفار ایدر ؛ اکر رضاء اللهه موافق عمل ایشلرسه « حق تعالینك توفیقیله بوعملی ایشلدم » دیو حق تعالی‌یه حمد وثنا ایلر و رضاء اللهه موافق عمل ایتمکه سعی ایلر « المجاز قنطرة الحقیقة » ده ذکر اولنان مجازدن مراد عبادات ظاهره‌در ؛ بناء علیه سالك عبادات ظاهره‌یی ایشلیوب انلردن عبور ایتمدکجه حقیقته واصل اولمز .

تصحیح نیت غایت صعبدر ! بو جهتدنکه نیت وهبیاتدندر ! کسبیاتدن دکلدر ؛ انکچون حسن بصری (رحمة الله علیه) ی بر بیوك کیمسه‌نك نمازینی قیلمغه دعوت ایتدیلر ؛ نیتنی تصحیح ایده‌مدیکندن کیدوب قیلمدیلر ؛ اکر نیت کسبیه اولسه تصحیح ایدر ایدی و انلره نیتم بوقدر دیمز ایدی ؛ شیخ عبدالله تستریدن منقولدرکه (النیة نورها نور ویاؤها یدالله علی عبده وهاؤها هدایة) سبحانه و تعالی « النیة روح الاعمال » ودخی بیوردیلرکه

خبرده وارد درکه « من استوی یوماه فهو مغبون و من کان غده شرا من یومه فهو ملعون و من لم یکن فی الزیادة فهو نقصان فالموت خیر له » بو حدیث شریفده اعمال ظاهریه یه اشارت اولدیغی کبی اعمال باطنیه یه دخی اشارت واردر ، زیرا اعمال ظاهرەده ترقی البته نهایت بولور ، اما اعمال باطنه که توجه الی الله و محبة الله و معرفة اللهدر ، بونلرده اصلا نهایت اولمز ، سالکه لازمدر که هر کون و هر آن و ساعت الله تعالی یه توجه و محبته و معرفته سعی ایدوب ترقی ایده ، زیرا بونلرده نهایت اولمز ! اکر بونلرده نهایت اولسه حدیث شریفده بویله بیورلمز ایدی .

دخی بیوردیلرکه اثرده وارد اولان « الصلوة معراج المؤمن » حدیث شریفنده صلاة حقیقتك درجاتنه اشارت واردر ، یعنی مصلی اولان کیمسه کرکدرکه تکبیر تحریمده اکبریت سبحانه وتعالی انك وجودینه استیعاب ایده ، تاکیم قلبنده خشوع وخضوع پیدا اوله ، اول خشوع وخضوع زیاده اولەرق آنی مقام حضوره ایرشدیره ، اول مقامده انی مستغرق ومستهلك ایده ، بو حالك کمالی رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ده بولندی ، زیرا خبرده واردرکه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) صلاته شروع ایتدکده مبارك صدر شریفلرندن انین وصدا پیدا اولوردیکه اصحاب کرام بعید محلدن ایشیدرلردی ، اول صدا کمال خشوع وخضوعدن نشئت ایدر ایدی ؛ خواجه حضرتلرندن سؤال ایتدیلرکه صلاتده اولان خشوع وخضوع ندن حاصل اولور ، جواباً « لقمۀ حلالی حضور ایله اکل ایتمدن و حضور ایله آبدست المدن وتکبیر وتحریمی حضور ایله کتورمدن حاصل اولور » بیورمشلردر .

خواجه حضرتلرینك کلمات حقایق آیاتندندر ، [الصوم لی و انا اجازی به] حدیث قدسیسنده ذکر اولنان (الصوم) ایله صوم حقیقته اشارت واردر ، صوم حقیقت ایسه صائم بطننی مفطراتدن امساك ایتدیکی کبی قلبنی ماسوانك دخول و تعلقندن امساك ایتمکدر ؛ اثرده وارد درکه « اذا احب الله عبداً لم یضره الذنب » بونك تأویلی بودرکه چونکه عبد محبوب بر معصیت ایشلسه ، اول معصیتك طریق اعتذارینی بیلوب درعقب

اعتذار ایدر و الله تعالی عذرینی قبول ایدوب اول معصیت آنی اللهدن محجوب ایدوب ضرر ویرمز دیمکدر ، بوقسه عبد محبوب اولان کیمسەنك ذنبی ذنبیت حکمندن چیقار دیمك دکلدر .

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) افندیمزدن وارد اولان « لی مع الله وقت لایسعنی فیه ملك مقرب ولا نبی مرسل » حدیث شریفنه ایکی درلو معنی ویردیلر ، بر معنی بودرکه « بن الله تعالی یی بعض وقت اویله مشاهده ایدرمکه اولوقتده اصلا بنمله الله تعالینك بیننده ملك مقرب و نبی مرسل توسط ایدەمز یعنی واسطه بینمزدن مرتفع اولور ، بر معنی دخی بودرکه » بنم الله تعالی ایله بر وقتم واردرکه اولوقتدەکی حالمه ملك مقرب ونبی مرسل توسع و تحمل ایدەمز ، اولکی معنی بعض سالکلره بعض وقتده واقع اولور ایسەده ایکنجی معنی انجق رسول اللهه مخصوصدر ، زیرا ایکنجی معنی رسول اللهك باطن نبوتی اولان ولایتندن عبارتدر ، اولمقام ایسه رسول اللهه مخصوصدر ، اولمقامه نه ملك مقرب ونه ده نبی مرسل ایره بیلور ونه تحمل ایدر ، اول معنایه نظراً (الولایة افضل من النبوة) دنیلمشدر ؛ بو معنایه دخی حدیث شریفده اشارت ممکندرکه الله تعالی بعض قولنه بعض وقتده جمال صفتیله تجلی ایدرده اول قول اولوقت اویله عظیم اولورکه عرشدن فرشەدك جمیع مکانلری طولدورر ، اولوقت اول قوله نه ملك مقرب ونه نبی مرسل توسع ایدر .

نقل اولندیکه خواجه حضرتلری زیارت بیت اللهدن عودتده بغداده اوغرادیلر ، بغدادك علما ومشایخی عظیم جمعیت ایدوب خواجه حضرتلرینی اول جمعیته دعوت ایتدیلر ، اول جمعیتده خواجه حضرتلری ودرویشانی وشیخ نور الدین واصحابی بر صاف اولوب اوطوردیلر ، علما ومشایخ بغداد دخی جمله مراتبیله بر صاف اولوب اوطوردیلر ، اول مجلسده خواجه حضرتلرینه بر غیبت ظهور ایدوب مبارك باشلرینی جیب مراقبه یه چکدیلر ، بر وقتدن صکره رأس شریفلرینی رفع ایدوب « بزه بر غیبتکه عارض اولدی آنده اویله مشاهده ایتدك که شیخ بزرکوار خواجه محمد باباسماسی (روح الله

روحه) حاضر اولوب « اوغلم ! بو مجلسده بر سؤال عظیم اولنسه کرکدر ؛ احواله واقف اوله‌سك ، تا کیم دهشت ایتمکسزین جواب ویره‌سك بیوردی » دیدیلر ، بر زماندن صکره اهل مجلسدن بری سؤال ایتدیکه اهل اللهدن صادر اولان (ما رأیت شیئا الا رأیت الله فیه و ما رأیت شیئا الا رأیت الله معه وما رأیت شیئا الا رأیت الله بعده وما رأیت شیئا الا رأیت الله قبله) بو کلاملرك مابینلری نه کیفیت ایله توفیق وتوجیه اولنور ؟ اهل مجلس جمله‌سی شیخ نور الدیندن جوابه منتظر اولدیلر ، شیخ نور الدین دخی خواجه حضرتلرندن جواب التماس ایتدیلر ، خواجه حضرتلری تواضع ایدوب جوابی شیخ نور الدینه حواله ایتدیلر ، شیخ نور الدین دخی تکرار خواجه حضرتلرندن جواب التماس ایتدی ، بو منوال اوزره اوچکره بینلرنده بو تکلیف دوران ایتدکدنصکره خواجه حضرتلری جوابه تصدی ایدوب ایجاز واختصار اوزره « بو اختلاف اقوال اختلاف احواله مبنیدر » جواب باصوابنی ویردیلر ، بو یولده ویردکاری جواب جامع معانیدن جمله اهل مجلس حصه مند وفیضیاب اولوب اظهار کلمهٔ تحسین ایدوب خواجه حضرتلرینك کمال عرفانه یقین حاصل ایتدیلر ، اندنصکره خواجه حضرتلرینك علو شانی علما وعرفا بیننده نمایان اولدی .

خواجه حضرتلرینه کبار علمادن بری سیر سلوکدن مقصد نه اولدیغنی صوردی ، خواجه حضرتلری جواب ویردیکه معرفت تفصیلیدر ؛ اول کمسه ینه سؤال ایتدیکه معرفت تفصیلی ندر ؟ خواجه حضرتلری دخی « اول مؤمن به‌لرکه مخبر صادق انلردن اجمالا خبر ویرمشدر ، انلری دلیل برهانیدن مرتبهٔ کشفه ایرشدیرمکدر » جوابنی ویرمشدر .

علمادن دیکر برکیمسه خواجه حضرتلرینه سؤال ایتدیکه لطف ایله قهر حق تعالینك صفتلریدر ، وکمالاتك اعلا رتبه‌سیدر ، لکن بو ایکی صفتك بیننده فرق نه‌درکه هرکیم مظهر لطفدر ، محل اثباتدر وهرکیم مظهر قهردر محل نفیدر ؟ خواجه حضرتلری جواب ویردیلر که قهر ایچون ایکی جهت واردر .

بر جهت ، الله تعالیدن ظهوری جهتیدر ، بو جهتدن قهر نفی اولماز وکیمسه دخی اصلا اکا معارضه ایده‌مز ، بو جهتدن اصلا شك یوقدرکه قهر صفت کمالدر .

ایکنجی جهت ، خلق اوزرینه وقوعی جهتیدرکه بو جهتدن قهر صفت نقصاندر ، نفی اولنور ، اکا معارضه دخی ایتمك لازمدر .

خواجه حضرتلرندن سؤال اولندی که الله تعالی بعض سالکلرك حالنی اخذ ایدر ، اول وقتده اولسالك نه ایشلسون ؟ بیوردیلرکه اکر اخذ اولنان حالدن بر بارمق باقی قالمش ایسه دلیلدرکه الله تعالی اولسالکدن تضرع ونیاز طلب ایدر ، کرکدرکه اولسالك تضرع ونیاز طلب ایده تاکیم اولکی حالنه ایریشه ، اکر اخذ اولنان حالدن برشی باقی قالمدی ایسه دلیلدرکه الله تعالی صبر ورضا طلب ایدر ، اولسالك راضی و صابر اولوب عبودیتده اولمق کرکدر .

و ینه سؤال اولندی که درویشلر ماسوایی ترك ایدوب کندیلردن فانی اولدیلر ، دنیا وآخرتده آنلرك حقدن غیری استکاری یوقدر ، نیچون (اللهم اغفرلی) دیرلر ؟ خواجه حضرتلری جواب ویردیکه کندیلرینك پاکلکینی ایستمه‌لری آخرك پاکلکین ایستمکدر .

ینه سؤال ایتدیلرکه دوریشان کرامت حقنده نه سویلرلر ؟ خواجه حضرتلری دخی « درویشان حقدن غیری هر نه وار ایسه انی توحید ایله نفی ایدرلر ، کرامت نه اولدیغنی بیلمزلر ، زیرا اصحاب کراماتك جمله‌سی محجوبلردر واهل عرفان کرامته نظردن بعیدلردر .

اهل اللهك خواطر قلوبه نه طریق ایله واقف اولدقلری خواجه حضرتلرندن صورلدقده « نور فراستله واقف اولورلر ، اول نور فراستی حق تعالی اولیاسنه کرامت دیو ویرمش و « اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله » حدیث شریفیله بوکا اشارت بیورلمشدر » جوابنی ویرمشلردر .

خواجه حضرتلرندن کرامت طلب ایتدکلرنده بیوردیلرکه بزم کرامتمز ظاهردرکه بو دکلو کناهله روی زمینده کزرز !! وینه سؤال ایلدیلرکه

مشایخدن بعضیلرینك (الصوفی غیر مخلوق) دیملرینك تأویلی ندر ؟ خواجه حضرتلری جواب ویردیلرکه (صوفیلره بعض وقتده برحال عارض اولورکه اول حاله نظر ایله صوفی مخلوق دکلدر) دیمه‌در، یوقسه اوحالدن قطع نظر صوفینك مخلوق اولدیغنده شبهه یوقدر .

ینه سؤال ایتدیلرکه شیخ جنیدك (قطع القارون و وصل الصوفیون) قولنده قاری و صوفی کیمدر ؟ خواجه حضرتلری جواب ویردیلرکه قاری اسمه مشغول اولان ، صوفی‌ده مسما ایله مشغول بولناندر .

صوفیونك (الفقیر لایحتاج الی الله) قوللرندن مرادلری ندر ؟ دیو واقع اولان سؤاله خواجه حضرتلری « صوفیلرك فقردن مرادلری فقر حقیقیدر ، فقر حقیقی اولان کیمسه تأدب ایدوب حق تعالی یه عرض احتیاج ایتمز ؛ صوفیه‌نك فقردن احتیاجی سلب ایتملری بوکا بناءً در ، یوقسه مخلوق بالذات خالقه محتاجدر و (حسبی علی سؤالی علمه بحالی) قبیلندندر .

سؤال اولندی که (اذا تم الفقر فهو الله) کلامنك تأویلی ندر ؟ خواجه حضرتلری جواب ویردیلرکه «بوفقردن مرادفنای تامدر ، بوفنای تام سالکده حصولی عندنده الله تعالی انك قلبنده تجلی ایدر ، ایمدی اول فقر تجلی‌یه سبب اولدیغی ایچون بوکلام دینلدی .

(بیت)

چونکه نبودیکه بودجمله خدا بودبس
چون تونماندی که ماند جمله خدا ای کدا

(ترجمه)

اولمز ایسه‌ك چونکه سن جمله‌سین اولدك خدا
قالمدك ایدیسه سن قالدك خدا ای کدا

عرفا کلامی اولمق اوزره خواجه حضرتلری بیوردیلر (لاتصح معرفة العارفین یتضرعون الی الله) بوکلام عارفلرك وارلقلرینه ووجود بشریته

عودت و رجعتلرینه دلیلدر ، زیرا تضرع فرقت و جدالق احوالندندر .

(بیت)

تاتو زهستی خود زیر زبر نکردی ★ درنیستی مطلق مرغت به پرنکردی
این پرده نهادن درهم شکن که ★ هرکزدر پرده‌ره‌نیابی تاپرده درنکردی

(ترجمه)

تاوارلغك یواسین طاغتمدقجه هرکز ★ یوقلق هوالرنده مرغك پرآچوب اوچمز
بو پرده نهادی خرقه ایله تاسراپا ★ خرقه اولمدقجه پردهٔ اسراره یول بولماز

خواجه حضرتلری طرفندن روایت اولنورکه شیخ ابو سعید (قدس الله سره) دن سؤال ایتدیلرکه سنك جنازك اوکنده قنغی آیتی اوقویه‌لم ؟ انلر بیوردیلرکه (جنازم اوکنده آیت اوقومق بیوك ایشدر ! لکن بوبیتی اوقیك !

(بیت)

چیست ازین خوبتر درهمه افاق‌کار
دوست رسدنزد دوست باربنزدیك یار

خواجه حضرتلری دخی بیت مذکوری بنم جنازه‌مك اوکنده اوقومق بیوك ایشدر ! لکن (برالای مفلسلرز کلدك دراحسانکه ★ شیٔ لله ایلرز حسن روی تابانکه) مألنده اولان (مفلسانیم آمدیم درکوی تو ★ شیٔ لله ازجمال روی تو) بیتنی اوقویك دیو وصیت ایتمشلردر .

فصل خامس

خواجه حضرتلرینك کشف وکرامت و تصرفاتی بیاننده در .

خواجه حضرتلرینك درویشاندن بری نقل ایدرکه بر تاریخده قبچاق

جانبندن لشکر عد وکاوب بخارا شهرینی غارات ایتدی و نیجه کیمسه‌لری هلاك ونیجه‌لرینی اسیر ایدوب برادرم دخی جمله اسرادن اولوب کتدی ، پدرم برادریمك اسیر اولمسیچون غایت محزون اولوب بکا امر ایتدیکه البت قبچاق جانبنه کیدوب برادریکی اسیرلکدن قورتاره‌سك ، بندخی خواجه حضرتلرینه آنك مشورتی ایچون کیدوب برمقدار هدیه آلتون کتوردم ، چنکه خواجه حضرتلریله استشاره ایتدم ، بکا بیوردیلرکه کیت پدریکك رضاسنده بولنکه سعادته نائل اوله‌سك ! صکره اول ویردیکم هدیه‌یی بکا ویروب بیوردیلرکه آل بو آلتونلری سکا سفرده لازم اولور! بندخی الدم ، اثنای مفارقتمده اکر برشدت واقع اولور ایسه بزه توجه ایله دیو امر ایتمشلر ایدی ، انلرك همتلریله قبچاق جانبنه روان اولدم ، اول اسیرلر وبرادرم اطلاق ایدلمش اولدقلرندن کندیلرینی خوارزمده بولدم ، بن وبرادرم سائر اسرا ایله برسفینه‌یه سوار اولوب بخارا جانبنه توجه ایتدك ، برمقدار بحرده مسافه قطع ایتدکدن صکره برمخالف ریح اسوب سفینه‌مزی غرق ایده یازدی ، اول وقت اهل سفینه جمله‌سی فریاد و فغان و نذور وقربان وتجدید ایمان ایدرکن خواجه حضرتلرندن برکیمسه‌نك استغاثه‌سی سمعمه واصل اولوب اولوقت خواجه حضرتلرینك بکا ایتدیکی وصیتلری خاطریمه کلدی ، بندخی خواجه حضرتلرینه توجه ایتدم ، اولدمده کوردمکه خواجه حضرتلری سفینه‌ده حاضر اولدیلر ، کیدوب آنلره سلام ویردم ، سلامی الیوب سر اولدیلر ، اولوقت روزکار دخی ساکن اولدی وجمله تلاطم بحر محو اولدقدنصکره برموافق ریح اسوب بزی سلامته ایرشدیردی .

بخارایه کلدیکمده خواجه حضرتلرینك زیارتنی جمله‌یه تقدیم ایدوب حضور سعادتنه کیروب دیدار شریفیله مشرف اولدقده تبسم ایدوب بیوردیلرکه سفینه‌ده بزه کلوب سلام ویردکده سلامکی آلدق ، لکن آلدیغمی ایشتمدك ! بوسری ستر ایله دیه بکا امر ایتدیلر بندخی وفاتلرندن صکره‌یه دك ستر ایتدم .

خواجه حضرتلری بخارا قریه‌لرندن برقریه‌یه تشریفلرنده شیخ خسرو

نام کیمسه‌نك منزلنه نزول ایتدیلر ، شیخ خسرو اولکیجه قریه‌نك جمیع علما واشرافنی دعوت ایتدی ، اکل طعامدن صکره خواجه حضرتلری شیخ خسروه بیوردیلرکه قپویه وارباق کیم وار ؟ شیخ خسرو دخی کتدی ، کوردیکه اولقریه‌دن یوسف نام کیمسه النده بر طباق ارمود قپوده طورر ، استیذاندن صکره ایچرو کیردی و کتوروب اول ارمودلری خواجه حضرتلرینك اوکنه وضع ایتدی ، خواجه حضرتلری دخی اول ارمود حقنده چوق تجسس وتفحص ایتدکدن صکره دیدیلرکه بوارمودلری کیمدن الدك ؟ یوسف دخی فلان کیمسه‌دن الدم ، دیدکلرنده خواجه حضرتلری شیخ خسروه بوارمودلری بر بیوك قابه بوشالتوب کتیرمسنی امر ایتدی ، اولدخی بر بیوك قابه بوشالدوب کتوردی ، خواجه حضرتلری مبارك الیله اول ارمودلرك آره‌سندن برارمود آلوب یوسفه ویردیلر و باقی ارمودلرك مجلسده اولنلره تقسیم آیلمسنی شیخ خسروه حواله ایتدیلر و بیوردیلرکه حصه‌سنی کیمسه یمه‌سن ! صکره خواجه حضرتلری یوسفه نظر ایدوب دیدیلرکه بوارمودلرك حقنده تجسس وتفحصمك سری ندر بیلور میسك ؟ یوسف ایتدی سری بوکه بکا خبر ویردیلرکه قریه‌مزه بویله برکشف وکرامت صاحبی کلدی بندخی مراد ایتدمکه زیارت سعادتکز ایله مشرف اولم وبو ارمودلری فلان کیمسه‌دن اشترا ایتدمکه سزه هدیه ایدم ، لکن کستاخلق ایدوب سزی امتحان ایچون بر ارمودی نشانلیوب جمله‌سنك تحتنه قودم ودیدمکه کوره‌یم بوارمودلری جمله ارەسندن بولوب بکا ویررمی ، خواجه حضرتلری بیوردیلرکه اویله ایسه باق سکا ویردیکم ارمود اول نشانلدیغك ارمودمیدر ؟ یوسف ایتدیکه بلی اودر ، صکره خواجه حضرتلری یوسفه نصیحت ایدوب بیوردیلرکه الله تعالینك قوللرینی امتحان ایتمك لایق دکلدر ، ایمدی بز اول ارمودی بیلوب سکا ویرمسك بزدن بعید اولوردك وچوق ضرر کورردك ! هرکیمسه‌که رسول الله (صلی الله تعالی علیه وسلم) دیننده درویش وفقیر اوله ! آنی امتحانه حاجت یوقدر ، یوسف دخی اعتذار وجرمنی اعتراف ایدرك ایتدیکی کستاخلغه پشیمان اولوب توبه ایتدی ، اولوقت خواجه حضرتلرینه انتساب ایدوب درویشاندن اولدی .

بر درویش خواجه حضرتلرینه انتسابنك سببنی حكایه ایدوب دیدیكه بر وقت سمرقندده ساكن ایدم ، خواجه حضرتلرینك كشف وكراماتلرینی استماع ایله آنلره محبت ایدوب اصلا صبرم قالمیوب قالقدم خواجه حضرتلرینك زیارت شریفلری ایچون بخارایه كیتمكه نیت ایتدم ، مادرم دخی بكا درت التون خرجلق ویروب خرقه‌مك بر محلنه دیكدی ، چونكه بخارایه كیدوب خواجه حضرتلرینك صحبت شریفلرینه داخل اولدم صحبتلرندن بكا بر جذبه حاصل اولوب اصلا صبرم قالمدی ، درویشاندن برینه رجا ایتدمكه خواجه حضرتلرینه نیاز ایتكه بنی بنده‌لكه قبول ایتسونلر ، آنلر دخی نیاز ایتدكده خواجه حضرتلری نیازلرینی قبول ایدوب بكا چوق التفات ایتدیلر و بیوردیلر كه سن دوریش ایدرز اما سندن آلتون آلورز ، بندخی دیدیمكه فقیرم التونم یوقدر سكا ویرم ، آنلر دخی درویشانه توجه ایدوب بیوردیلر كه بونك خرقه‌سنده دیكیلی درت التونی واردر انكار ایدوب دیر كه فقیرم التونم یوقدر !

خواجه حضرتلرینك بو سره اطلاعنی مشاهده ایتدیكمده متحیر اولوب خرقه‌دن التونلری سوكوب اوكنه وضع ایتدم ، مجلسده بر صبی وار ایدی ، خواجه حضرتلری بر درویشه بیوردیلر كه آل بو آلتونلری شو صبی یه ویر ، اولدخی آلوب صبی یه ویردی ، صبی آلوب قبول ایتدیكنی كوردیكمده غایت خجالت چكدم اول درویش ینه كتوروب آلتونلری بكا ویردی ، آندن صكره خواجه حضرتلری اول قریه دن قالقوب درویشان ایله آخر قریه یه كتدیلر ، بندخی آنلر ایله بیله كتدم ، اول قریه‌ده دخی عظیم جمعیت وصحبتلر اولدی ، دوریشان ینه بنم ایچون خواجه حضرتلرینه نیاز ایتدیلر ، اول مجلسده دخی بر صبی وار ایدی خواجه حضرتلری ینه بیوردیلر چیقار التونلری بو صبی یه ویر ، بندخی چیقاروب ویردم ، اول صبی دخی المدی ، بوندن بكا دها زیاده خجالت كلدی ، اول رتبه‌ده كیم از قالدیكه هلاك اولیدم ، درویشان ینه بنم ایچون نیاز ایتدیلر ، اول وقت خواجه حضرتلری بیوردیلر كه بخل جمله‌یه كوره غایت مذموم صفتدر ؛ خصوصا طریق حقه سالك اولنه كوره اندن مذموم صفت یوقدر .

(بیت)

كمترین چیزی در بنره بودسر * درهم ودینار را اینجا چه قدر

(ترجمه)

پك حقیر شیدر بو یولده جان وسر * نیجه بولسون بونده قدرك سیم وزر

خواجه حضرتلری درویشانك نیازلرینی قبول ایدوب بنی بنده‌لكه قبول ایتدیلر .

اول درویش تحدیث نعمت اولمق اوزره دیدیكه خواجه حضرتلرینك بنی اول مؤاخذه‌لر ایله مرادی قلبمدن حب دنیایی سلب واخراج ایچون تربیه ایدی ! الحمد لله او مؤاخذه‌دن صكره قلبمده حب دنیا محو اولدی وتوكل صفتنی خواجه حضرتلرینك همتلریله حق تعالی بكا احسان ایتدی .

مولانا محمد هروی جانب بغداددن خواجه حضرتلرینك زیارتیچون بخارایه كلوب خواجه حضرتلرینك صحبتلرینه داخل اوله‌رق جملهٔ درویشاندن اولدی ، بر نیجه زماندن صكره خواجه حضرتلرندن همت طلب ایتدی ، خواجه حضرتلری بیوردیلر كه همتك وقتی وار ، بر وقتدن صكره مولانا سائر درویشان ایله خواجه حضرتلرینك مجلس شریفلرنده ایكن خواجه حضرتلری مولانایه خطاباً بیوردیلر كه بكا یقین كل همتك وقتی كلدی ، مولانا دخی قالقوب خواجه حضرتلرینك یانه واردی ، خواجه حضرتلری انی اوكونه اجلاس ایتدیلر و بیوردیلر كه واقف اولكه نصیبكه نائل اوله‌سك ، صكره خواجه حضرتلری شهادت پارماغیله مولانانك دیزینه دوقندی ، اولوقت مولانایه بر حیرت كلوب كندیدن غائب اولدی ؛ صكره خواجه حضرتلری انی حال اصلیسنه ارجاع ایتدی و بیوردیكه خبردار اولكه وقت فوت اولیور ، دیوب ینه پرماغنی مولانانك دیزینه طوقندردی ، ینه مولانایه غیبت كلوب بیهوش اولدی و یره دوشدی ! خواجه حضرتلری انی حال اصلیسنه ارجاع ایدوب بیوردیكه واقف

اول فرصت آز قالدی ! اولوقت مولانا فغان ایدوب کریان اوله رق جامه سنی چاك چاك ایتدی ، اولوقت خواجه حضرتلری مولانایه بیوردیلرکه بو وقت باغ زاغان وقتی دکلدر ! اول سوزدن مولانا غایت اضطرابه دوشدی ! صکره ینه خواجه حضرتلری مولانایی حال اصلیسنه ارجاع ایدوب حقیقته ایصال ایتدیلر .

مجلسده حاضر اولان درویشان مولانادن خواجه حضرتلرینك بو وقت (باغ زاغان) وقتی دکلدر ! بیورملرینك وجهنی سؤال ایتدکلرنده مولانا باغ زاغان هراتده برمحلك اسمیدر ، بردوست ایله برکون باغ زاغانده صحبت ایدرکن اولدوست بکا دیدیکه برکون اوله که سن برصاحب همتك صحبتنه داخل اوله سك ! اولکون حالك غایت خوش اولور ! بنی فراموش ایتمه ! اولوقتکه خواجه حضرتلری بنی اوحاله ایرشدردی ! اولدوستك باغ زاغانده کی کلامی خاطریمه کلدی ! خواجه حضرتلری بو وقت باغ زاغان وقتی دکلدر دیمه لری اکا اشارت ایدی ، اول اضطرابم دخی خواجه حضرتلرینك خواطر قلبمه اطلاع ایتدیکندن ایدی ، بن بوقدر کشت کذار ایدوب ارباب کشف وکرامته مقارن اولدم ! لکن خواجه حضرتلری کبی اسرار قلوبه مطلع اولور کیمسه یه تصادف ایتمدم ! ظن ایدرمکه بو روزکارده خواجه حضرتلری کبی صاحب تصرف و اهل کشف برکیمسه یوقدر .

خواجه علاء الدینه بر درویش قلبك صفت و کیفیتی نه اولدیغنی صوردقده خواجه علاء الدین معلومم دکلدر جوابنی ویرمش واول درویش قلبك صفت و کیفیتی بنم عندمده اوچ کونلك ماهه بکزر دیمش ایدی ! درویش مذکورك بو سوزی خواجه حضرتلرینه نقل اولندقده « درویش بو کلامی کندی حالنه نظر ایله سویلدی » بیورمشلردر .

خواجه علاء الدینی خواجه حضرتلرینك حضورینه کتوردیلر ، خواجه حضرتلری مبارك قدم شریفلرینی خواجه علاء الدینك قدمی اوزرینه وضع ایتدیلر ، اولوقت خواجه علاء الدینه برعجیب حال کلدی ، بعده

خواجه حضرتلری انی حال اصلیسنه رد ایتدیلر و بیوردیلرکه ایمدی سکا ظاهر اولان کیفیتی وصف ایله ، خواجه علاء الدین دیدیکه عرشی و فرشی وجمیع خلایقی قلبمده مشاهده ایتدم ! خواجه حضرتلری دخی دیدیلرکه سنك قلبکده اولان کیفیت کوردیکك کبیدر ، ایمدی قلبك کیفیتی بویله اولدیغی تقدیرده نیجه آنی وصف ممکندر ، زیرا قلبك عظمتی بیانه کلمز نته کیم حدیث قدسیده اکا اشارت اوله رق [ماوسعنی ارضی ولا سمائی بل وسعنی قلب عبد المؤمن] وارد اولمشدر .

خواجه حضرتلری بیت اللهه کیدرکن خراسانه اوغرادیلر ، خواجه مؤیدك منزلنه نزول ایدوب انده بر قاچ کون مکث ایتدیلر ، و برکون (کاربانسرای) نزهتکاهنی تفرجه کیتدیلر ، اول محلده خواجه حضرتلرینك حضور شریفلرینه بر درویش کلدی ، خواجه حضرتلری اکا التفات ایدوب بیوردیلرکه بونلر بزم احبابمزدندر ، لکن بزی بیلمزلر ، صکره خواجه حضرتلری اول درویشی آلوب منزلنه کتوردیلر ، صاحب منزل دخی خواجه حضرتلریچون طعام حاضرلیوب کتوردی ، خواجه حضرتلری صاحب منزله دیدیکه بو کون شهریکزده الله دوستلرندن برینی بولوب کتوردم ، اکر اذنیکز اولور ایسه طعامه کلسون ! خواجه مؤید دیدیکه پك کوزل کلسون خواجه حضرتلری درویشاندن بری واسطه سیله آنی طعامه کتوردی ، اکل طعامدن صکره خواجه مؤید اول درویش ایله احوال طریقت و اسرار حقیقتدن چوق بحث ایتدیلر ، درویش خواجه حضرتلرینك صحبتنی غایت طلب ایدر ایدیسه ده خواجه حضرتلری اصلا صحبته قارشمدیلر ، درویش خواجه حضرتلرندن کیتمکه استیذان ایدوب قالقوب مجلسدن قوش کبی اوچارق محلنه کیتدی ، خواجه حضرتلری آنی اوحالده کوروب تبسم ایتدیلر و بیوردیلرکه بو بر آسان ایشدر ، چونکه یاتسو وقتی کلدی ینه اول درویش خواجه حضرتلرینك حضورینه کلدی ، خواجه حضرتلری اولوقت اکا دیدیکه اول ایتدیکك ایش نه ایدی ، حق تعالینك بنده لری عندنده اوئللو ایش معتبر دکلدر !

حق تعالی بعض بنده‌لرینه اول قدر اسرار اعطا ایتدیکه بر ینی خلقه اظهار ایتسه، جمله پریشان اولور، اول درویش دخی دیدیکه بن قرق بش سنه‌در برّ و بحری کشت وکذار ایده‌رم، اول دیدیککز بنده‌لری بوله‌مدم! اون کره بیت اللهی طواف وروضهٔ رسول اللهی زیارت ایتدم، اول اسراردن بر سر استشمام ایده‌مدم! خواجه حضرتلری دخی درویشه «اکر بر لحظه بکا تسلیم اولور ایسه‌ك کوررسك، عالمده اویله کیمسه اولوب اولمدیغنی اوکرنوب اول سری شم ایتمش اولورسك» بیورمش اولدقلرندن اول درویش تسلیم اولوب خواجه حضرتلرینك یاننه واردیلر، خواجه حضرتلری دخی آنی اوکونده دیز بدیز اجلاس ایتدیروب شهادت پرمقلرینی اول درویشك دیزینه دوقندیردیلر، درحال درویش کندیدن غائب اولوب یره دوشدی ونفسی دخی منقطع اولوب برساعت مقداری میت کبی یاتدی! صکره ینه خواجه حضرتلری شهادت پارمقلرینی درویشك آلننه طوقندردی، درویش کندینه کلوب قالقوب اوطوردی، خواجه حضرتلرینه اعتذار ایدوب دیدیکه نادانلق ونابکارلق ایتدم وسزك کبی عالیقدرك حضورنده بی ادبلك ایله ناهموار سوز سویلدم، کرم وعنایت ایدوب عفو ایدك وکستاخلغمزه باقیوب بزی تربیه بیورك، زیرا بن بوقدر وقتدرکه جست‌وجو ایدر وبو حالی آرار کزه‌رم، شمدی همتکز برکاتیله اکا واصل اولدم!.. خواجه حضرتلری دیدیکه بو شیئه نائل اولمق ایچون خدمات مبروره‌ده بولنمق کرکدر، درویش دیدیکه پك کوزل خدمتکز ایله بیت اللهه کیده‌یم، خواجه حضرتلری دیدیلرکه سن اون کره بیت اللهه کیتمدکمی؟ درویش ایتدی سزکله کیتمکی حساب ایده‌رم، انلری حساب ایتمم، خواجه حضرتلری دخی دیدیکه سکا خیرلی بوکه هراتده بزم نسبتمزه ملازمت ایده‌سك! درویش دخی خواجه حضرتلرینك امرینه امتثالا هراته کیتدی، خواجه حضرتلری درویشان ایله بیت الله جانبنه روان اولدیلر.

کبار علمادن بری دیدیکه جوانلق ایامنده خواجه حضرتلرینه غایت محبت ایدردم، انلرك همتلریله بنده عجایب احوال ظهور ایتدی، انلر دخی بکا

وصیت ایدرلر ایدیکه بنی خاطردن اخراج ایتمه، دائم انلری خاطرمدن تصور ایدوب انلره رابطه ایدردم، اولوقت پدرم بیت اللهه کیتدی و بنی بیله کتوردی، کیدرکن یولمز هراته اوغرادی، هرات شهرینی تماشا ایدرکن خواجه حضرتلرینك رابطه‌لرندن بکا ذهول و غفلت کلوب بنده اولان احوال عجیبه زائل اولدی، صکره اصفهانه واردقده انده بر عزیز شیخ وار ایدیکه جمله اهل اصفهان اندن همت و دعا طلب ایدرلر ایدی، اندن قتی چوق کرامتلر ظهوره کلمشیدی، پدرم بنی آلوب اول عزیزك حضورینه کتوردی، بنم ایچون انلردن همت طلب ایتدی، لکن بن خواجه حضرتلرندن غایت خوف ایتدیکمدن اصلا آنك همتنی قبول ایتمدم، اندن صکره کیدوب بیت اللهی زیارت ایتدك و عودتده خواجه حضرتلرینك زیارتلریله مشرف اولدقده خوفم دخی زیاده اولدیکه خواجه حضرتلرینك رابطه‌لرندن غفلت ایدوب اولعزیز ایله کورشدم، خواجه حضرتلری آنلردن خوف ایتدیکمی کشف ایتدکده بیوردیلر که خوف ایتمه قصوری بز عفو ایده‌رز! سن بنم اوغلمسك! بنم اوغلاریمه کیمسه‌نك حدی یوقدرکه تصرف ایده!! صکره لطیفه طریقیله بیوردیلر که هراته کیتدکده نیچون بنی فراموش ایتدك؟

(مصراع)

فراموشی نه شرط دوستانست

(ترجمه)

محبتده ندر شرط نخستین * فراموش ایتمکدر دوست دوستین

خواجه حضرتلرینك درویشاندن بری حکایت ایتدیکه بر وقت عراقه کیدرکن یولم (سمنام) شهرینه اوغرادی، ایشتدمکه آنده قصر (معانی) دیرلر بر عزیز خواجه حضرتلرینك محبلرندندر، آنك زیارتنی مراد ایدرك درویشاندن بریله زیارتنه کیتدم، صحبت اثناسنده بر مناسبتله انك

خواجه حضرتلرینه نسبتمك سببنی سؤال ایتدم ! دیدیلرکه عنایت الهیه ایریشوب برکیجه رسول الله (صلی الله علیه و سلم) افندمز حضرتلرینی رؤیاده کوردمکه بر کلستانده بر قاچ اعزهٔ کرام ایله اوتوررلر ، اول اعزه‌نك میانده برعزیز نورانی اوتورر ، بن دخی تضرع و نیاز ایله صاحب سعادت حضرتلرینك حضور مقدسلرینه کیدوب دولت زیارتلرینه نائل اولدقدن صکره صحبت شریفه‌لریله مشرف اوله‌مدیغمی و اول شرفدن محروم قالدیغمی ، متحسرانه بوصورتله عرض ایتدیکمده ؛ رسول الله (صلی الله علیه و سلم) افندمز حضرتلری « اکر استر ایسه‌ك صحبتمك فائده‌سنی بوله‌سك ؟ بوعزیزك صحبتنه داخل اول ، انلره متابعت ایله » دیو امر ایتدیلر وخواجه حضرتلرینی اشارت ایدوب اسملرینی دخی ذکر ایلدیلر .

خواجه حضرتلرینك اسم شریفلرینی هر نقدر ایشتمش ایسه‌مده وجه منورلرینی کورمامش ایدم ، چونکه خوابدن بیدار اولدم ، اول رؤیاده کوردیکم عزیزك صورت و شکلنی و تاریخ رؤیت و مشاهده‌سنی برکتابك ظهرینه یازدم ، بر قاچ سنه‌دن صکره برکون دکانده اوتوررکن برنورانی عزیز کلوب دکانمه اوتوردی ، چونکه دقتله مبارك وجهلرینه نظر ایتدم ، کوردمکه نور الهی وجهنده لمعان ایدر ، اولوقت رؤیاده اتباعله مأمور اولدیغم عزیز خاطریمه کلدی وبکا حیرت عارض اولدی ، برزماندن صکره کندومه کلدم وقالقوب خواجه حضرتلرینك مبارك اللرینی تقبیل ایتدم ، اولوقت آنلری خانه‌مه دعوت ایتدم ، آنلردخی لطف ایدوب اجابت ایتدیلر ، قالقوب اوکومده بن آرقه‌لرنده طوغری قپومه کلوب آچوب ایچرو تشریف ایتدیلر وکندیمه مخصوص اولان کتبخانه‌نك بولندیغی حجره‌یه قصد ایدوب کتدیلر ، چونکه حجره‌یه کیردیلر ، کتاب دولابنی آچوب کتاب اره‌سندن برکتاب آلوب بکا ویردیلر و بیوردیلرکه باق ایمدی بوکتابك ظهرنده نه یازلمشدر ، چونکه کتابی آلوب ظهرینه نظر ایتدم ، کوردمکه رؤیاده کوردیکم عزیزك صورتی یازلمش ! بیوردیلرکه تاریخنه دخی نظر ایله ، چونکه تاریخنه نظر ایتدم ، کوردمکه رؤیایی کوردیکم سنه‌دن خواجه حضرتلرینه

ملاقی اولدیغم وقته قدر یدی سنه مرور ایتدی ، وقتا که خواجه حضرتلری طرفندن محیر عقول اولان بوکشف وکرامتی مشاهده ایتدم ، بیهوش وحیران اولدم ، عقلمی جمع ایدوب کندیمه کلدیکمده خواجه حضرتلرینك چوق التفات وکرملرینه مظهر اولدم ، اولوقت بکا نسبت طریقلرینی اعطا وبنی بنده‌لکه قبول ایتدیلر ، اولوقتدنبرو نسبت شریفه‌لرینی حفظ ایدوب متابعتلرینه رعایت ایدرم .

خواجه حضرتلری بخاراده (کل آباد) محله‌سنده بردوستك خانه‌سنده درویشان ایله اوتوررلر ایدی ، درویشاندن ملا نجم الدینه خواجه حضرتلری توجه ایدوب بیوردیلرکه مولانا سکا هرنه ایدرسم امتثال ایدوب ایشلرمیسك ؟ مومی الیه دخی ایشلرم دیمسی اوزرینه خواجه حضرتلری بیوردیلرکه اکر معصیت امر ایدرسم امتثال ایدرمیسك ؟ واکر سرقت ایت دیو امر ایدرسم امتثال ایدرمیسك ؟ مولانا سرقته امتثال ایتمم دیدی ، خواجه حضرتلری نیچون سرقته امتثال ایتمزسك ؟ دیدیلر ، مولانا دیدیکه سرقت حقوق عباده متعلقدر ، البت قیامتده مطالبه اولنور ، لکن معصیتلر حقوق اللهدر ، الله تعالی عفو ایدر یاخود توبه ایله ساقط اولور ، خواجه حضرتلری دخی مولانایه دیدیلرکه چونکه بوامریمزه امتثال ایتمزسك صحبتمزدن کیت ، خواجه حضرتلرینك بوکلامندن مولانا غایت غصه‌یه دوشوب مضطرب اولدی ، مجلسده حاضر اولنلر جمله شفاعت ایتدیلر ؛ خواجه حضرتلری دخی شفاعتلرینی قبول ایدوب مولانانك جرمنی عفو ایتدیلر ودر عقب خواجه حضرتلری قالقوب درویشان ایله اوخانه‌دن طشره چیقوب (در وازهٔ سمرقند) دیرلر بخاراده برقپو وار ایدی ، انك سمتنه توجه ایدوب کتدیلر ، چونکه یولده بر محله ایریشدیلر ، خواجه حضرتلری درویشانه امر ایتدیلرکه بو دیواری دلك وخانه‌نك فلان محلنده برچوال قوماش واردر آلوب کتورك ! درویشان دخی دیواری دلوب خانه‌دن اول چوالی چیقاروب کتوردیلر ؛ خواجه حضرتلری دخی درویشان ایله اول چوالی کتوروب برکوشه‌ده اوطوردیلر ، برساعتدنصکره

بر كلب صداسى كلدى ، اولوقت خواجه حضرتلرى مولانايه امر ايتديلر فلان درويشى الوب كيدك ، اول خانه نك سمتنه باقلك نه واردر ، مولانا دخى درويش ايله اوجانبه كتديلر ، كورديلركه خرسزلر آخر طرفدن ديوارى دلوب خانه يه كيروب كورديلركه خانه نك ديوارى دلنوب اولمتاعلرى آلمشلر ، اولوقت بربرلرينه ديديلركه بزدن اول بوخانه يه خرسزلر كلوب متاعلرى الدى! حيفكم برساعت اول كلوب الهمدق ! ديوتأسف چكديلر ، مولانا دخى كلوب كورديكى كبى خواجه حضرتلرينه خبر ويردى ، درويشان جمله بوكشف و كرامتدن متحير اولديلر ، صكره خواجه حضرتلرى درويشان ايله اول متاعلرى آلوب.اول دوستك خانه سنه عودت ايدوب كلديلر ، صباح اولدقده خواجه حضرتلرى اولمتاعلرى درويشانه يوكلدوب صاحبنه كوندرديلر ودرويشانه ديديلركه بومتاعك صاحبنه ديكزكه درويشان خانه كز سمتندن كچركن احواله مطلع اولوب خرسزلردن بومتاعلرى قورتارديلر ، اولوقت خواجه حضرتلرى مولانايه ديديلركه مولانا اكر سن امريزه امتثال ايذوب بوخدمتى ايشله سك ايدى! سكا چوق اسرار منكشف اولور ايدى ، لكن اول سعادته نصيبك يوق ايمش ! مولانا دخى نادم وپشيمان اولوب نفسنه لوم وعتاب ايتدى ٠

خواجه حضرتلرينك درويشانندن برى ديديكه بركون (نسف) ده بركيمسه ايله نزاع ايتدم ، اول كيمسه بندن غايت اينجندى ، برخيلى ايامدنصكره بخارايه كيدوب خواجه حضرتلرينى زيارت ايتدم ، بكاهيچ التفات ايتمديلر ، چوق تدبيروعلاج ايتدم ، فائده ويرمدى وچوق كيمسه لره شفاعت ايتديردم ، مفيد اولمدى ، لكن چوق يلواردم ، بيورديلركه بن نسفه كيتسه م كرك ، اينجنديكك كيمسه يه اعتذار ايدوب خاطرينى خوش ايتمدكجه صحبتمزه سنى قومايز ديدى ، اندنصكره نسفه مأيوسا عودت ايدوب دائم خواجه حضرتلرينك تشريفلرينه منتظر ايدم ، بركون كوردمكه خواجه حضرتلرى نسفى تشريف ايدوب خانه مه نزول ايتديلر وهيچ اوطورميوب اول نزاع ايتديكم كيمسه نك خانه سنه كيتديلر و وجه شريفلرينى اول كيمسه نك

عتبه سنه وضع ايدوب اعتذار ايتديلر وبيورديلركه اولكناهى بن ايتدم درويش ايتمدى عفو ايله ، چونكه اول كيمسه خواجه حضرتلرينى اولتضرع واعتذارده كوردى ، حالى متغير وبيهوش اولدى ، صكره كندويه كلوب چوق كريه وزاريلق ايتدى و بنم قصوريمى عفو ايتدكدنصكره كندى اعتذار ايتمكه باشلدى ، خواجه حضرتلرينك خاكپايلرينه يوز سوروب توبه وانابه ايدوب درويشانندن اولدى وخواجه حضرتلرينك حسن اخلاقنى ايشيدنلر خواجه حضرتلرينه محبت ايدوب سعادته ايرديلر ٠

خواجه حضرتلرى بر كيجه بخاراده درويشان ايله درويش عطانك سطوحى يننده اوطوررلر ايدى ؛ اول بيتك جوارنده برسراى وار ايديكه آنده والئ بخارا اوطورر ايدى ، اول كيجه اول والى سراينده اتباعيله لعب وآهنك ايدرلردى ، خواجه حضرتلرى بيورديلركه بولعب و آهنكى بزه ايشتمك جائز دكلدر ، قولاغمزه پنبه طيقامق كركدر ، تا اول صدالرى ايشتميه لم ، خواجه حضرتلرينك مجرد بوكلام قدسيه لريله مجلس شريفنده اولنلرك جمله سى اول صدالرى اصلا ايشتمديلر ! چونكه صباح اولدى ، اول جوارده اولان جيرانلر درويشلرى كوردكده ديديلركه كچن كيجه او هنكامه لردن نيجه راحت ايتديكز ؟ درويشلر دخى ديديلركه خواجه حضرتلرينك كرامتلريله اصلا بز صوت وصدا ايشتمدك ! بوكرامتى واليه سويلدكلرنده والى نادم اولوب استغفار ايتدى ، بو خبر جميع اهل بخارايه واصل اولدى ، جمله سى تعجب ايدوب خواجه حضرتلرينه اعتقاد ومحبتلرى زياده اولوب چوق كيمسه لر دخى سعادته ايرشديلر ٠

خواجه حضرتلرى طوس شهرينى تشريف بيوروب انده برقاچ ايام مكث ايتديلر ايدى ، اول اثناده بركون قالقوب درويشان وسائر احباب ايله شيخ (معشوق) طوسينك قبرينى زيارته كتديلر ، چونكه قبره قريب اولديلر ، ديديلركه (سلام عليك يامعشوق طوسى ! حالك نيجه در ؟ خوشميسك ؟) قبردن دخى جواب كلديكه و (عليك السلام حالم خوشدر ! غايت راحتم واردر !) بو جوابى قبردن خواجه حضرتلرى

ایله برلکده کیدنلرك جمله‌سی ایشتدیلر ، اول جماعتدن بری خواجه حضرتلرینی انکار ایدردی ، اولکیمسه چونکه خواجه حضرتلرندن بو کرامتی مشاهده ایتدی ، غایت خجالت چکوب انکارندن توبه ایتدی ؛ خواجه حضرتلرینه معتقد اولوب محبلرندن اولدی .

خواجه حضرتلرینه درویشاندن بری برمقدار (الما) هدیه کتیردی ، خواجه حضرتلری دخی اول المالری مجلسده حاضر اولنلره تقسیم ایتدیلر ویوردیلرکه برساعته‌دك کیمسه حصه‌سنی اکل ایتمسون ! زیرا بوالمالر شمدی تسبیح ایده‌یورلر ، خواجه حضرتلری بوخبری ویردکده مجلسده اولنلر اول المالرك تسبیحلرینی ایشتدیلر !

(بیت)

همه ذرات در نطقند لکن * توبی شمعی نمیدانی شنودی

(ترجمه)

قمو ذرات نطق ایلر ولکن سنك * سمعك یوق اول نطقی بیله سك

درویشاندن بری حکایه ایدوب دیرکه خواجه حضرتلرینك سعادت قبوللرینه نائل و شرف صحبتلرینه داخل اولدم ، انلرك همت علیه‌لریله فقر وفاقه بکا آسان اولدی ، لکن طریق فقره کیرمزدن اول بنده مدخر یوز التون مقداری آقچه وار ایدی ، اهل بیتم انلری صاقلامشدی ، برکون اهل بیتم آنلری بکا ویروب دیدیکه بو التونلر ایله بعض تجارت ایتسك پك خوش اولور ، بن دخی سوزین طوتدم و التونلری آلوب بخارایه واروب اول التونلر ایله البسه آلدم ، واروب انلری قراده صاتوب تجارت ایتدم ، چونکه انلری بخارا قریه‌لرندن برقریه‌یه کتوردم ، کوردمکه خواجه حضرتلری اولقریه‌یی تشریف ایتمشلردی ، اول اشیایی برمحله امانت براقوب خواجه حضرتلرینك زیارت شریفه‌لرینه کیتدم ، چونکه ملاقاتلری ایله مشرف اولدم ، بکا دیدیلرکه نه سبب ایچون بوقریه‌یه کلدك ؟ بندخی دیدمکه

بخارادن برمقدار اثواب الدم ، انلری صاتمق ایچون کلدم ، بیوردیلرکه وار اثوابلری کتور ، بندخی کتوروب اوکلرینه وضع ایتدم ، اول وقت « سن اکر بندن دنیا طلب ایدرسك ، عنایت حقله شو طاغی سکا آلتون ایده‌یم ! لکن الله تعالی یی طلب ایدن کیمسه‌یه دنیایی ترك ایدوب فقری اختیار ایتمك کركدر ! بز بوسنك ایتدیکك کاره اعتبار ایتمیوز ، زیرا فقرا طائفه‌سنك کارخانه‌لری دنیانك ماوراسنده‌در ، انلره اقتضا ایدن مصلحتی الله تعالی اسرکه‌مز ؛ انلره ویرر آنك ایچون فقرا برشی ادخار ایتمز سندخی بوندن صکره بوکاری صقین ایشلمه !!! » بیورمش اولدقلرندن خواجه حضرتلرینك امرلرینه امتثالا جمیع اشیایی حق یولنه بذل ایتدم ، اندن صکره خواجه حضرتلرینك همتلری برکاتندن بکا هرنه‌درلو مصلحت اقتضا ایتدی ایسه ، حق تعالی انی لطف وکرمیله ادا وقضا ایتدی ، بر دخی معیشت خصوصنده محنت ومشقت چکمدم .

(بیت)

هیچ مانی وهیچ ماکم نی * وز هیچ چیز ما غم نی

(ترجمه)

هیچ بزیوق دکلز هم هیچ بزکم دکلز * هیچ بر شیدن ایچون دل پرغم دکلز

مریداندن امیر حسین حکایت ایتدیکه خواجه حضرتلری برکیجه یارین فلان دوستمك زیارتنه کیتمسم کرك ، ان شاءالله اون بش کونه‌دك کلورم ، دیمش و صباح وقتنده قالقوب درویشان ایله یوله روان اولوب کیتمش ایدی ؛ اولکون خواجه حضرتلرینك فراقنه صبر ایده‌میوب غایت اشتیاقلری بکا غلبه ایتدی ؛ خانقاهده بنمله بردرویش قالمشیدی ، اخشام وقتنده اکا دیدمکه قورقرم خواجه حضرتلری آنلره اولان فرط اشتیاقی کشف و شفقت ایدوب کیرو عودت ایدر کلور ، اولکیجه‌نك صباحی کوردمکه خواجه حضرتلری عودت ایدوب کلدیلر وبکا بر هیبتله نظر ایدوب بیوردیلرکه

بن سکا دیدمیکه اون بش کوندنصکره کلورم؛ سن ایسه اوکومه بر طاغدن سد چکوب اول طاغی بن نیجه یکوب کیده یم ، صکره وجه مبارکلرینی اولدرویشه چویروب بیوردیلرکه امیر حسین سکا دیدیکی قورقرم خواجه حضرتلری یولدن عودت ایدر کلور ، اولدخی نعم سلطانم دیدی ؛ خواجه حضرتلری دخی دیدیکه اشته اول توجه و اشتیاقلردرکه اوکومزه سد چکدی ! آنك اوزرینه خواجه حضرتلرینك جلالنی مشاهده ایتدیکمده قلبمه خشیت عظیمه طاری اولوب خاکپایلرینه دوشوب عفو طلب ایتدم ؛ انلر دخی بندهلرینه مرحمت و شفقت ایدوب عفو ایتدیلر و بیوردیلرکه اکر مقصودك بندن آیرلمامق ایسه بنی سنکله ظن ایله ، زیرا بن سندن آیری دکلم ، شمدنکیرو صاقین بنی سندن آیرو ظن ایتمه !

(بیت)

باتوام هرجاکه هستی باتوام * تا نه پنداریکه تنها میروی

(ترجمه)

قنده ایسك بن سنکله آندهیم * سن صاقین ظن ایتمه تنها کیدهسك

اولوقت بیوردیلرکه « حق یولنده محبت چوق ایش ایشلر ، بو محبت بر صفت عظیمهدرکه بو صفتله سلوك ایدوب انکله عمل ایتمك سالکه لازمدر ، اصحاب کرام (رضوان الله علیهم اجمعین) دخی بو صفتله متصف ایدیلر ؛ زیرا آنلر استمزلر ایدیکه برلحظه رسول الله صلی الله علیه وسلمدن غائب اوله‌لر » خواجه حضرتلری بکا بولطف ونصیحتی ایتدکدنصکره قالقوب اولدوستنك زیارتنه کتدیلر .

ینه مومی الیه طرفندن حکایه اولنورکه برکون خواجه حضرتلری بنی برخدمت ایچون (قصر عارفان) دن بخارایه کوندردیلر وبیوردیلرکه بوکیجه بخاراده یاتوب صباح عودت ایله ، بندخی درحال یوله روان اولوب کتدم و اثنای طریقده کیدرکن نفسمله مناقشه ایدوب ناسزا

کلمات سویلدم و دیدمکه ای کافر نفس برکون اولورمیکه مسلمان اولهسکده بنده سنك شرکدن خلاص اولم ، بن نفسمه بو عتابی ایدرکن کوردمکه اوکومده برنورانی کیمسه ظهور ایتدی وبکا خطاباً « سن بو یولده نه محنت ومشقت چکدککه نفسکه بوعتابی ایدرسك ؟ بو یولدن کذران ایدن مشایخ اویله محنت ومشقت چکدیلرکه انلرك چکدیکلرینك برذرهسنی تحمله قدرتك یوقدر » دیه‌رك اول مشایخك اسملریله چکمش اولدقلری محن ومشاق برر برر ذکر وتعریف ایتدی ، بندخی اعتذار ایدوب تقصیراتمی اعتراف ایتدم ، اندنصکره اولکیمسه سفرهسندن برمقدار خمیر چیقاروب بکا ویردی ودیدیکه بو خمیری بخاراده طبخ ایله اکل ایت ، بندخی اوخمیری آلوب سفرهمه قویوب کیتدم ، چونکه بخارایه داخل اولدم ، ذکر اولنان خمیری پشیرمك ایچون فرونجی‌یه ویردم ، فرونجی اوخمیری کوردکده تعجب ایدوب دیدیکه بویله خمیر هرکز کورمدم ، بونی سکا کیم ویردی ؟ و سن کیمسك ؟ بندخی دیدمکه خواجه حضرتلرینك خادمیم ، اول فرونجی تعظیمله خمیری طبخ ایدوب بکا ویردی ، بندخی اکا اول اتمکدن برپارچه ویردم ، اندنصکره خواجه حضرتلرینك خدمتنی ادا ایدوب بخاراده (کل آباد) محلهسنده مسجدده اخشام ویاتسو نمازلرینی قیلدقدن صکره قبلهیه متوجهاً اوطوردم ، اولوقت نفسم (الما) ارزوسن ایتدی ، کوردمکه مسجدك پنجرهسندن برقاچ الما آتدیلر ! المالری الوب اول اتمك ایله اکل ایدوب اولمسجدده نصف اللیلهدك مکث ایتدم ، صکره قالقوب یوله روان اولدم وصباحهدك قصر عارفانه ایرشدم ، صباح نمازنده خواجه حضرتلرینك حضور سعادتلرینه کیتدم ، بکا دیدیلرکه سکا یولده مصادف اولوب خمیر ویرن کیم ایدی ؟ بیلدکمی ؟ بن ایتدمکه بیلمدم ، انلر دیدیکه خضر (علیه السلام) ایدی ؛ صکره الما قصهسندن خبر ویردیلر ودیدیلرکه ذهی سعادت اول فرونجی‌یه‌که اول خمیری پشوردی واندن یمك دخی نصیب اولدی ، اندنصکره عاقبت اول اتمکجی خواجه حضرتلرینك قبولیله مشرف اولدی .

درویشاندن بری روایت ایلرکه بنی برکیمسه خواجه حضرتلرینه برمصلحت

ایچون ارسال ایتدی، چونکه (قصر عارفان) ده خواجه حضرتلرینك باغنه ایرشدم، کوردمکه شیخ امیر حسین وشیخ محمد خرکوش ودها برقاچ درویش باغده اوطوررلر، بن دخی انلرك یانه واردم، اولوقت قلبمه برخوف طاری اولدی، اعضامه لرزه دوشدی، درحال خواجه حضرتلری خانهٔ سعادتلرندن طشره چیقوب اولدیغمز محله کلدی، واروب خاکپایلرینه یوز سوروب اول کیمسه نك سلامنی تبلیغ ایتدم، اولوقت بکا دیدیکه سنده برخوف وار سببی ندر؟ بن ایتدم بو محله کلدکده بکا خوف عارض اولدی لکن سببنی بیلمم، خواجه حضرتلری «سببنی امیر حسیندن سؤال ایت» دیدکلرنده امیر حسین صباح وقتنده درویشان ایله خواجه حضرتلرینك خانهٔ سعادتلرینه کلورکن کوردککه خانهٔ سعادتدن برکیمسه چیقوب قوش کبی برهوا اوچه رق یانمزدن کلوب کچدی، جملهمز آکا باقه قالدق، مراد ایتدك که پشینه دوشوب کیده لم، بز بو فکرده ایکن خواجه حضرتلری دخی خانهٔ سعادتلرندن طشره چیقوب یانمزه تشریف ایتدیلر وبیوردیلرکه بن خانه مه کیدوب کلنجه یه قدر بو آراده صبر ومکث ایتدك، خواجه حضرتلرینك بو کلامندن بزه خوف عظیم طاری اولدی واول خوف بزدن زائل اولمدن سن یانمزه کلدك دیدی، بعده خواجه حضرتلری دیدیکه ایشده اول سنده کی خوف بونلره عکس ایتدی .

صکره خواجه حضرتلری اوقوش کبی اوچان کمسه نك احوالنی تعریف قصدیله بیوردیلرکه «فلان کون نسفدن بخارایه کیدرکن کوردمکه برکیمسه اوچوب کیدر، بن دخی ایریشوب دیدمکه اصحاب عزتك صحبتنی نیچون ترك ایتدك؟ ونه سببدن بو دیارلره کلدك؟ اولدخی تأسف ایدرك دیدیکه بن نهاوند دیارنده نم، رجال الله بنی سودیلر وصحبتلرینه ادخال ایتدیلر! بر مدت انلر ایله همدم اولوب کزردم! برکون انلر ایله اقصای معموره ده برشاهقه جبلده اولورکن اولاد وعیال آرزوسی یادیمه کلدی، انلر دخی مقاملرینه منافی اولور آرزویی قلبمده کشف ایتدکلرنده بنی اول جبل شاهقه سنده ترك ایدوب کیتمك مرادنده اولدقلرینی آکلادم؛

انلره نیاز ایتدمکه بنی بر ویاباندە قویوب کیتمیك، باری بلاد معموره یه براقوب کیدك، کوردمکه بنی بو دیارلره اولاشدیروب کیتدیلر، بندخی اوکیمسه یی آلوب خانه مه کتوردم، التی کوندرکه خانه مده مسافر ایدی، بوکون صباح وقتنده بندن استیذان ایدوب چیقوب کیدرکن بونلر اکا تصادف ایتدیلر، انی کوردیلرکه قوش کبی پرواز ایدوب کیدر! بونلر دخی میل ایتدیلرکه انك پشینه دوشوب کیده لر، اولیلدن بونلرك قلوبنه تفرقه حاصل اولدی، انکیچون عجله ایله طشره چقدمکه بونلرك قلوبنده که تفرقه یی دفع ایده یم، بونلره دیدمکه برساعت بو آراده مکث ایدك تاکه بن کلم، زیرا بونلر انك اردنجه کیتمك آرزوسنده ایدیلر، لکن درویشه لازمدرکه پیرندن غیری کیمسه یه میل ایتمیه، اعتقادینی دخی پیرندن اوزمیه، اکر خضره ملاقی اولورسه دخی!!» اولوقت خواجه حضرتلری بو نصیحتی ایتدکده مبارك جبهه لرندن اثر جلال ظاهر اولوب بیوردیلرکه هواده اوچمق آساندر؛ مکس دخی هواده اوچر! بویله کرامتلر حق تعالینك خاص قوللری یاننده معتبر دکلدر .

خواجه حضرتلرینك بردرویشی وار ایدی، انك حالی بوایدیکه قنغی یره کیتسه قوش کبی اوچر ایدی، برکون درویشان اول درویشی برمصلحت ایچون قصر عارفاندن بخارایه کوندردیلر، اولدرویش یولده اوچرکیدرکن خواجه حضرتلری انی اوحالده کوردکلرنده حجاب اولمسون ایچون اول حالی آندن سلب ایتدی وبیوردی که حق تعالی بکا سالکلرك احوالندن تصرف اعطا ایتدی، دیلرسم انلره الباس حال ایدر ودیلرسم حاللرینی سلب ایلرم، مقتضای استعدادلری اوزره تربیه ایدرم، زیرا مربی سالکه انفع اولانی ایشلر .

خواجه حضرتلرینه برکیمسه کلوب سلام ویردی، خواجه حضرتلری سلامی آلدیلر ونه ایچون کلدیکنی صوردیلر، اول کیمسه دخی دیدیکه روحانیتکی استرم، خواجه حضرتلری دخی مجلسده اولان درویشانه ایتدیلر نه دیرسکز ویره یمی؟ درویشان دیدیلر سلطانمزك لطف کرملرینه

نهایت بوقدر سز اصلسکز ، خواجه حضرتلری اول کیسه‌یه برنظر ایتدی ، اول نظرده اکسیر خاصه‌لرندن اول کیسه‌ده برعجیب حال ظاهر اولدیکه هرکیم انی کورسه عاشق دلداده‌سی اولوردی .

خواجه حضرتلرینك نجل نجیبی وفات ایتدکلرنده بیوردیلرکه عنایت حقله اوغلمك وفاتنده دخی رسول اللهه موافقت ایتدم ، زیرا رسول الله (صلی الله علیه و سلم) افندیمزك دخی اوغللری وفات ایتدیلر ، حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمك اوزرلرندن جریان ایدن امورك جمله‌سی الله تعالینك اراده‌سیله بنم اوزرمدن جریان ایتدی و هر بر سنتکه رسول اللهدن بزه کلمشدر ، اننکله عمل ایتدم ، وجمله‌سنك نتیجه‌سنی بولدم ، کندمده اثر وفائده‌سنی مشاهده ایتدم ، تا اولرتبه سنتله عملی التزام ایتدمکه حضرت رسول الله اصحابیله بر سفرده برمنزله نزول ایتدیلر واصحاب کرامه بیوردیلرکه برتنور یاقونکه اتمك پیشوره‌لم ! چونکه اصحاب کرام تنوری یاقدیلر رسول الله (صلی الله غلیه وسلم) اصحاب کرامه بیوردیلرکه هرکس برپارچه خمیر الوب تنوره وضع ایتسون ! کندیلری مبارك اللرینه برپارچه خمیر الوب تنوره وضع ایتدیلر ، تنورك قپوسنی قپادیلر ، برزماندن صکره تنوری آچوب کوردیلرکه اصحابك وضع ایتدکلری خمیرلر جمله پیشدی رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ك وضع بیوردقلری خمیره آتش تأثیر ایتمدی !

رسول اللهه اتباع ایچون بندخی برکون درویشان ایله برتنور یاقدق وهربریمز کندی الیمزله بر پارچه خمیر الوب تنوره وضع ایتدك برزماندن صکره تنوری آچوب کوردککه درویشانك وضع ایتدیکی خمیرلر پیشدی ، بنم وضع ایتدیکم خمیره آتش تأثیر ایدوب پشمدی ، الحمدلله بونده دخی سنتله عمل ایتدم واول عملك اثرینی مشاهده ایتدم ونتیجه‌سنه واصل اولدم .

برکون خواجه حضرتلری درویشان ایله برقریه‌یه کیتدیلر ، اول قریه‌یه قریب محلده برمجذوبه ملاقی اولوب صحبت ایتدیلر ، اثنای صحبتده خواجه حضرتلرینه مجذوب بی ادبلك ایدوب ناسزا کلمات وناهموار شطحیات

سویلدی ، حتی دیدیکه سنی وسنك خدامکی مسخره‌لغه آلورم ، بوسوزدن خواجه حضرتلری غایت اینجنوب (قارین آغریسی) سنکا دیدیلر ودونوب کیرو کیتدیلر ، اولمجذوب دخی خواجه حضرتلریله برمقدار کیتدکدنصکره کیرو دونوب کیتمکه اذن ایستدی ، خواجه حضرتلری اکا اذن ویردیلر ، لکن مجذوب کیده‌مدی ، بر دخی اذن طلب ایتدی ، ینه خواجه حضرتلری اذن ویردیلر ، ینه کیده‌مدی ! بوحال اوزره برقاچ کره اذن طلب ایتدی خواجه حضرتلری‌ده هرطلبده اکا اذن ویردی ایسه‌ده مجذوبك کیتمکه قدرتی اولمدی ، انجامنده خواجه حضرتلرینه اولمجذوب تضرع ونیاز ایله دیدیکه بنم کیتمکه قدرتم یوقدر لکن بردرویشکه امر ایت بنی یوکلنوب محله کتورسك ! خواجه حضرتلری دخی بیوردیلرکه قنغی درویشی ایسترسك یوکلنوب سنی محلکه کتورسن ! اولمجذوب درویش امیر حسینی طلب ایتدی ! خواجه حضرتلری امیر حسینه یوکلن بونی محلنه اولاشدر ! دیو امر ایدوب سرعتله یوله روان اولدیلر .

امیر حسین مجذوبی یوکلنوب ایکی خطوه کیتمدن بیهوش اولوب یره دوشوب تسلیم روح ایلدی ! مجذوب اول حالی کوروب فریاد ایدرك خواجه حضرتلرینه امیر حسینك حالنی خبر ویردی ! خواجه حضرتلری بیوردیلرکه پك خوش اولدی (ماشاء الله کان) ایمدی وار آنی دفن ایله مجذوب ینه فریاد وفغان ایدوب دیدیکه سز بیورك که بن آنی ایشلیه‌یم ! خواجه حضرتلری مجذوبه التفات ایتمدیلر ، تا که مجذوبك اصلا چاره‌سی قالمدی ، اولوقت خواجه حضرتلرینه درویشلری شفاعت ایدوب مجذوبك کستاخلغنك عفوینی طلب وامیر حسینك اول قضادن تخلیصنی نیاز ایلدیلر ، اولوقت خواجه حضرتلری دیدیلر « بنی وخدامی مسخره‌لغه آلان کیمسه کرکدرکه بویله قضالری دفع ایده » مجذوب ینه تضرع ونیاز ایدرك خواجه حضرتلرینك خاکپایلرینه دوشدی ، درویشان دخی شفاعت ایدوب دیدیلرکه « افندم انك بی ادبلکی حدینی تجاوز ایتدی ، لکن بالاخره عجزینی بیلوب جرمنه اعتراف ایتدی ؛ سزلر دخی لطف ایدوب عفو ایدك » خواجه

حضرتلری درویشانك شفاعتلرینی قبول ایدوب مجذوبك جرمنی عفو ایتدیلر ، کیرو دونوب مبارك قدملرینی امیر حسینك صدرینه وضع ایتدکده درحال امیر حسینك روحی جسدینه عودت ایتدی و قالقوب اوطوردی ، اندنصکره خواجه حضرتلری بیوردیلرکه « چقن امیر حسینك یانه کیتدم ، روحی دردنجی قات کوکه واصل اولمشیدی ، بندخی الله تعالینك اذنیله انی اول محلدن ردایدوب جسدینه ادخال ایتدم » اولمجذوبه دخی عنایت ایدوب محلنه کیتمکه قدرت احسان ایتدیلر ، اولمجذوب محلنه یوریوب کتدی .

خواجه حضرتلری برکون بخاراده (دروازهٔ کل آباد) محله‌سنده درویشاندن برینك خانه‌سنده اوتوررکن دابه‌یه سوار اولمش برکیمسه کلوب خانه‌نك قپوسنده طوردی ، خواجه حضرتلری دخی درون خانه دن بیوردیلر که یافلان قپویی آچوب ایچرو کل که طلب ایتدیکك نسبت بونده در ؛ چونکه اول کیمسه ایچرو کیردی خواجه حضرتلری اکا دیدیکه کوردکمی ؟ فلان محلدن دابه‌کی چویروب سنی بورایه کتوردم ؛ زیرا کوردم سنیکه حقیقت طلب ایچون ترمیذه کیدردك ! بندخی دیدمکه باق همتسزلکمه که بویردن برکیمسه کیدوب ترمیذه مرشد آرایه ؛ اول کیمسه دخی دیدیکه بیوردیغکز کبی اول محله ایرشدکده دابه‌م ایلری کیتمدی ؛ بوقدر سعی ایتدم ، ممکن اولمدیکه دابه‌یی اوجانبه سوره‌م ! ناچار قالوب دابه‌نك جلامنی اوزرینه براقدم ودیدمکه بونده برسر وار کوره‌یم دابه نه یره کیدر ، اولمحلدن دابه دونوب سرعتله بخارایه داخل اولوب کلوب بوقپوده طوردی ! مجلسده اولنلر جمله متحیر اولدیلر خواجه حضرتلری اول کیمسه‌یه تلقین طریقت ایدوب تحت تربیه‌لرینه آلدیلر .

درویشاندن بری دیدیکه خواجه حضرتلری بخاراده برمجلسده مقام عشقدن صحبت ایتدیلر ، اومجلسده حاضر اولنلرك هر برینه برحال کلدیکی کبی بزه دخی برحال محبت حصوله کلدی ، اول حال ایله بخارادن قالقوب قصر عارفانه کیتدم ، انده برعورته تعلقم وارایدی ، اتفاق اولعورت ایله ملاقات ایتدم ، اولعورت دخی بکا کندینی تسلیم ایتدی ! چونکه اکا قریب اولدم ،

کوردمکه فرجله ذکر بیننده بردست حائل اولدی ، دقت ایتدم کوردمکه خواجه حضرتلرینك دست مبارکلریدر ، اولوقت همان ایکی اللرمله کوزلریمی طوتوب اندن فرار ، ایتدم برقاچ کوندنصکره خواجه حضرتلرینك خاکپای دولتلرینی زیارت ایتدیکمده بکا بیوردیلرکه تاکه دستمی کورمدکچه اولفعلدن کوزلریکی طوتوب فرار ایتمدك !!! اولوقت بکا عنایت ولطف ایدوب اول تعلق نفسانیتی بندن ازاله وقوت شهوانیتی دخی بالکلیه سلب ایتدیلر واول عنایتدنصکره اویله اولدمکی اصلا بنده شهوتدن اثر قالمدی .

خواجه‌علاءالدین دیدیکه‌برکون خواجه حضرتلرینك حضور سعادتلرنده ایدم ، مولاناحمیدالدین تلامیذلرندن مولانا خرد ظهیری کلوب دیدیکه خواجه حضرتلری‌یارین‌قوشلق وقتنده بزه تشریف ایتسونلر ، انکله براز درویشانه صحبت ایده‌لم ، خواجه حضرتلری پك کوزل اجابت ایده‌لم بیوردیلر ودیدیلرکه بودعوتده بر حکمت وار ! چونکه قوشلق وقتی‌اولدی ، خواجه حضرتلری قالقوب مولانا حمید الدینك درسخانه‌سنه کیتدیلر ؛ مولانا حمید الدین دخی خواجه حضرتلرینك سبب تشریفلرینی سؤال‌ایتدیلر ، خواجه حضرتلری بیوردیلرکه مولانا خرد ظهیری سزك جانبکزدن بزی دعوت ایتدی ودیدیکه مولانا سزکله صحبت درویشانه ایتسه کرکدر ، مولانا حمید الدین دخی مولانا خرد ظهیرینك خواجه حضرتلرینی نه‌ایچون دعوت ایتدیکنی ایشتدکده دیدیکه حاشا بن‌سزی بومثلی امر ایچون دعوت ایدم وبومقوله سوزی سزلره سویلیم ! زیرا سزی بنم امتحان ایتمك حدم دکلدر وسزك‌طریقتکزك حقانیتی جمله‌نك معلومیدر ، سزك بوطریقتکز‌طریق استقامت ومسلك طاعتدر ، اکا اعتراض ایتمکه کیم جسارت ایدر .

خواجه حضرتلری بونی ایشتدکده « نه‌مانع ! مولانا ظهیری بزی‌اظهار حق ایچون‌دعوت ایتدی ، بز دخی طالب حقز ، وبزم مقصودیمز حقی باطلدن تمییز ایتمکدر ، وسلوکمزی متابعت سنت مصطفویه اوزرینه بنا ایتمك استرز ، سزدخی مقتدای‌عصرسکز ! بزلره کتاب اللهك علمی وحکمنی بیلدیرسکز ! بزلر سزلردن کتاب اللهی تعلیم ایتمك لازمدر واخبار رسول‌اللهی وآثار

صحابه‌یی سزلردن استماع ایتمك كركدر ، ایمدی بز طریقمزی سزلره عرض ایده‌لم ، اكر طریقمز سنته موافق ایسه انك اوزرینه مواظبت ایده‌لم واكر مخالف ایسه اندن رجوع ایده‌لم » بیوردیلر .

مولانا حمیدالدین خواجه حضرتلرینك مقصودی اظهار حق اولدیغنی اكله‌دقده مقصودلرینه مساعده وعقد مجلس ایدوب بخاراده اولان علما ومشایخی مجلسه جمع ایتدیلر ، مولانا خرد ظهیری وبعض طلبهٔ علوم اتفاق ایدوب اول جمعیت عظیماده بحثه شروع ایتدیلر ودیدیلركه بو طریقت درویشیه نه‌دیمكدركه آنك سببیله مدرسه‌لر خالی قالوب رونق علم زائل اولدی ؟ اكر بو طریقت درویشیه بو حال اوزرینه قالورسه طلبهٔ علوم افاده واستفاده‌دن معطل اولور ؟ خواجه حضرتلری انلرك غرضلری اجرای نفسانیت اولوب اظهار حق اولمدیغنی كوردكلرندن سكوت ایتدیلر ، سائرلری دخی بشقه برشی صورمیوب آفاقی صحبته شروع ایتدیلر ! مولانا حمیدالدین اولوقت طورلنوب مولانا خرد ظهیری‌یه واتباعنه تعذیر ایدوب دیدیلركه سزك بو كلماتكز طریق حقدن خارجدر ؛ خواجه حضرتلری مولانا حمید الدینه توجه ایدوب بیوردیلركه « حق تعالی عنایت ایدوب دیمزده اولان مرض جهلك ازاله‌سنك علاجنی بیان ایدوب [فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لاتعلمون] بیوردی ، بز دخی بو امره امتثالا مرض جهلی ازاله ایچون علما حضرتلرینه مراجعت ایدوب بیلمدیكمزی انلردن اوكرنیرز ؛ پس ایمدی علمادن سؤال ایده‌لمكه بزم بو طریقمز صوابمیدر ؟ یوقسه خطامیدر ؟ بزه بیان ایتسونلر ! »

مولانا حمید الدین خواجه حضرتلرینك بو سؤالی اوزرینه دیدیكه سزك بو طریقتكز غایت صواب واحسندر ؛ جادهٔ سنته مطابقدر ، جمیع اهل اسلامه لازمدركه بو طریقته سلوك ایدوب بوكا ملازمت ایده‌لر .

خواجه حضرتلری تكرار سوزه باشلایوب خواجه یوسفی دخی بو مجلسه دعوت ایدك ؛ زیرا آنلره فقراء درویشانك احوالنی وطریقمزك اسرارینی

غایت اعلا بیلورلر ، دیمسی اوزرینه خواجه یوسفی دعوت ایتدیلر ، مجلسه كلدكلرنده خواجه حضرتلری اكا دیدیكه كرم ایدوب بو معترضلرك مشكللرینی حل وفقرادن بو اعتراضی دفع ایله ، روشمز نه كونه اولدیغنی انلره بیان ایت ! اولوقت مولانا حمید الدین تكرار دیدیكه روشكز وسلوككز پسندیدهٔ علما وصلحادر ، سنته مطابقدر ! سزده خطا متصور اولماز .

معترضین مولانا حمید الدینك بو سوزلرینی ایشتدكلرنده ارتق اعتراضه مجاللری قالمیوب متحیر اولدیلر ، انجامنده كوردیلركه خواجه حضرتلری برنمد خرقه كیرلردی ، ناچار قالوب اول خرقهٔ شریفه‌یه اعتراض ایدوب «خبرده (نهی النبي صلی الله علیه و سلم عن لبس الشهرتین) وارد اولمش و بونمد خرقه‌یی كیمك شهرته سببیت ویره‌جكی دركار بولنمش اولدیغندن بویولده خرقه كیمك منهیدر » دیملرینه جواباً خواجه یوسف « بو خرقه شهرته سبب اولان البسه‌دن دكلدر ، زیرا شهرته سبب اولان لباس یا اعلا رتبه‌ده تكلف ایله اولان لباسدر كه خلق آنكله مشغول اولورلر ، یاخود ادنی مرتبه‌ده اولان لباسدر كه انی كیمك ایله خلق اراسنده كشی شهرت بولور ؛ بو خرقه ایسه وسط رتبه‌سنده‌در ، شهرته سبب دكلدر » جواب صوابنی ویردیلر .

خواجه حضرتلری خرقه حقنده اولان بحثی ایشتدكلره چونكه بو نمد خرقه بو قدر بحثه سبب اولدی ، اولاسی بودر كه بونی دخی ترك ایدوب كیمیه‌لم بیورمش و اول خرقه‌یی او جمعیتده بولنان بر فقیره چیقاروب احسان ایتمش ایدی .

معترضلر خواجه حضرتلرینك بو یولده كی سخاوت حالنی كوردكلرنده هیچ بر وجهله محل اعتراض بوله میوب دیدیلركه بز درویشان ایله بحثك طریقنی بیلمیز ، لكن انلرك احوالنی بیلور جنسلرندن بر حاكم عادل نصب ایدرز ، اوحاكم بونلرك حقنده نه شهادت ایدرسه قبول ایدرز ، اندنصكره

واروب خواجه اولياء بزركوارك اوغلنى كتوروب حكم نصب ايتديلر وا كا ديديلركه خواجه بهاء الدين حضرتلرينى نيجه بيلورسك ؟ اول دخى ديديكه بن فقيرك والدى خواجه اولياء قطب الدينى نيجه بيلورسز ؟ انلر دخى پيشواى اهل طريقت و مقتداى اهل شريعت و صاحب ولايت بر مرد كامل بيلورز ديديلر ، بوندن صكره ديديكه بر كون والدم خواجه اوليانك حضورنده ايدم ، كوردمكه خواجه بهاء الدين لباس فاخره كيوب اسب سوار اوله‌رق والدم خواجه اوليانك زيارتنه كلديلر ، والدم ايله چوق صحبت ايتدكدن صكره كيتمكه يقين والدم بكا ديديكه نيجه سن بنم اوغلم ايسك بونلر دخى اوغلمدر ، ديوب بنمله بونلر بيننده عقد اخوت ايتديلر و بزه امر ايتديكه قالقك معانقه ايدك ، بز دخى قالقوب معانقد ايتدك ، صكره بكا خطاب ايدوب ديديكه معلومك اولسونكه بونلر قطب دوران اولوب نيجه احوال عجيبه وكرامات غريبه اظهار ايتسه‌لر وبونلر چوق كيمسه‌لره واسطه اولوب حقه اولاشديرسه‌لر كركدر ! ايشته بو زمان بونلرك ظهورى زمانى و كرامتى ايامیدر !

منكرلر ومعترضلر خواجه حضرتلرينك حقنده بو شهادت حقانيتى ايشتديلر ، جمله شرمسار اولوب دمبستهٔ خجالت اولديلر ، خواجه حضرتلرينك حقانيتى ودرجهٔ رفعتى نمايان و طريقنك صواب ومستطاب اولديغى عيان اولدى ، منكرلرك دخى بطلانى آشكار و دعوالرى [فوقع الحق و بطل ما كانوا يعملون] قولنجه تبار اولدى .

خواجه حضرتلرى مولانايه اعتذار ايدوب بيورديلركه سزلرى تصديع ايتدك ، مولانا دخى خواجه حضرتلرينه اعتذار ايتديلركه بو محبكزك خانه‌سنى تشريف ايدوب بر طعام ايتمه‌دن كيتمك مناسب دكلدر ، اذنكز ايله بر طعام طبخ ايتديره‌لم ، خواجه حضرتلرى دخى تواضع ايدوب طعامك طبخنى بز ايده‌لم بيورديلر ، اندن صكره جمله اهل مجلس قالقوب مولانا حميد الدينك خانه‌سنه كيتديلر ، خواجه حضرتلرى دخى درويشان ايله طبخ طعامه مشغول اولديلر وطعام طبخنده خواجه حضرتلرى كلوب

مولانا خرد ظهرينك ياننده اوطورديلر ، اولوقت مولانا خرد ظهرينك حالى متغير اولدى ، خواجه حضرتلرى دخى طعامى قوتارمق ايچون مطبخه كيتدكدن صكره مولانا خرد كنديدن غائب و بيهوش اولدى ، چنكه مولانا حسام الدين آنى اوحال اوزره كوروب غايت محزون اولدى ، خواجه حضرتلرينك خليفه‌لرندن علاء الدين ؛ خواجه حضرتلرينك مطبخده يانته كيدوب ديديلركه مولانا خرد هلاك اوليور كرم ولطف ايدوب جرمنى عفو وانى اول قضادن خلاص ايدك ، زيرا مولانا حسام الدين غايت محزون اولمشدر ، انك خاطرينه رعايت لازمدر ، خواجه حضرتلرى دخى عنايت ايدوب مولانا خردك يانته كلدى ودست مباركنى انك ظهرينه وضع ايتدكارى آنده مولانا خردكن بيهوشلق زائل اولوب كنديته كلدى اولوقت چوق كريه و فرياد ايتدى و ايتديكنه نادم و پشيمان اولوب توبه ايتدى ، مولانا حسام الدين چونكه خواجه حضرتلرندن بو كرامتى كوردى ، اظهار محبت ايدوب ديديكه بزم خواجه حضرتلرينه احتياجمز ؛ كوزك سياهينك بياضنه اولان احتياجى كبيدر ، وجمله علما اول مجلسده سينه صاف اولوب خواجه حضرتلرينه محبت ايله فيضياب اولدقلرى حالده مجلسه طعام كلوب صفاى خاطر ايله طعام ايتديلر .

خواجه حضرتلرينى بر كون باغك برينه دعوت ايتدكارنده اجابت ايدوب درويشانى اله‌رق كيتديلر ، اول مجلسده علما وفضلادن پك چوق كيمسه‌لر وارايدى ، اول جمعيت عظيمه‌ده خواجه حضرتلرى چوق حقيقت صحبتى ايتديلر ؛ صحبت تمام اولوب مجلس انجام بولدقده خواجه حضرتلرى باغدن طشره بر نزهتگاه محلده بر درختك سايه‌سنده اوطورديلر ؛ خواجه حضرتلرى قالقوب طشره كيتدكدن صكره مولانا عارف ديرلر بر كيمسه مجلسده قلان احبابله تصوفانه صحبت ايتدى ، لكن آنك صحبتنى استماع ايدنلره انقباض حاصل اولوب مجلسدن قالقديلر ، صاحب دعوت دخى بعض طلبهٔ علوم ايله قالقوب باغدن طشره چيقديلر ومراد ايتديلركه خواجه حضرتلرينك حضورينه كيده‌لر ، لكن آنلره بر خوف عارض اولدیده

خواجه حضرتلرینك حضورینه کیتمکه جسارت ایده مدیلر واول حالی خواجه علاء الدینه حکایت ایتدی .

خواجه حضرتلرینك اول محلدن باغه تشریفلری وقت ظهر ایدی ، بر محلده سنت ظهره شروع ایتدیلر ، جمله ناس دخی واروب خواجه حضرتلریله سنت قیلدیلر ، صکره خواجه حضرتلری مولانا ابو بکری اوکونه کچوردیلر ، مولانا ابو بکرك تکبیر افتتاحه قدرتی قالمیوب چون خواجه حضرتلری آنی اول حالده کوردیلر ، کندیلر امامته کچدیلر ، آنلرده بر هیبت ودهشت ظهور ایتدیکی اول هیبتدن جماعتك هر برنده بر حال ظهور ایدوب بعضیلر کریه ایتدی وبعضیلر بیهوش اولوب بعضیلریده چیقوب صحرایه دوشوب کتدی ، مولانا ابو بکر جامه سین پاره پاره ایدوب کندوسنی یرلره اوردی و مرشدم بندن اینجندی دیو باشنه طپراقلر صاچدی ، خواجه حضرتلری چون نمازی تمام ایتدی ، کوردیکه یتمش قدر کیمسه دن بر کیمسه دن بشقه کندیلری ایله نماز قیلمش یوق ! باغدن طشره چیقوب بر تپه ده اوطوردیلر ، چون خواجه یوسف خواجه حضرتلرینی اول تپه ده اوطورر کوردی ، خوفی زیاده اولوب خواجه علاء الدینه دیدیکه نه تدبیر ایده لم ؟ تاکیم بو خلقك احوالنی اصلاح ایده لم ! خواجه علاء الدین قالقوب خواجه حضرتلرینك حضورلرینه کتدی وخواجه حضرتلرندن خلقك احوالنك اصلاحنی نیاز ایتدی ، خواجه حضرتلری دخی بیوردیلرکه بونلرك اصلاحی بویله اولورکه خواجه یوسف مولانا عارفك یانه کیدوب اکا درکه بو پریشانلق هپ سنك کلامکی استماعدن حاصل اولدی کرکدرکه بونلرك احوالنی اصلاح ایده سك ، خواجه علاء الدین دخی کلوب بو سوزی خواجه یوسفه سویلدی ! خواجه یوسف دخی کیدوب مولانا عارفی آرادی لکن بولامدی ، صکره خواجه علاء الدین ینه خواجه حضرتلرینك حضورینه کیدوب ینه نیاز ایتدی ودیدیکه بو خلق سزك صحبتکز ایچون بو باغه کلدیلر ، مولانا عارف نادانلق ایدوب بی حاصل صحبتلر ایله انلری پریشان ایتدی ، کرم ولطف ایدککه انلرك اصلاحی سزك التفاتکزه موقوفدر .

خواجه حضرتلری لطف وعنایت ایدوب خواجه علاء الدینك نیازینی قبول ایتدیلر واول کیمسه لرك هر برلرینه بر نظر ایله احوال پریشانیه لرینی اصلاح ایتدیلر ، لکن مولانا ابوبکره التفات ایتمدیلر ! تاکیم مولانا عارفی بولوب خواجه حضرتلرینك حضورینه کتوردیلر ، خواجه حضرتلری دخی مولانا عارفه عتاب ایدوب دیدیلرکه سنك مرادك صحبت عشقدن خلقی کندیکه جذب ایدی ، لکن بنم تنورم غایت کرم اولمق سببیله خمیرلرینی اکا یاپشدیروب افساد ایتدك ! ایمدی سکا واجبدرکه انلرك احوالنی اصلاح ایده سین ، لکن بن انلرك احوالنی اصلاح ایتدم ، سندخی مولانا ابوبکری اصلاح ایله ، زیرا صحبت عشق اکا خطاباً سویلدك ، واویله عالم وفاضلی مهمل کلمات ایله کندوکه جذب ایتمك ایچون خراب ایتدك ! انك اولادی سنی راحت قورلرمی ؟ دیو خواجه حضرتلری بو عتاب امیز کلماتی سویلدکده مبارك جبهه لرنده اثر جلال ظهورینی مولانا عارف مشاهده ایتدکده درونته وحشت عظیمه دوشوب خواجه حضرتلرینه تضرع و نیاز ایدرك ایتدیکی کستاخلقدن عفو طلب ایتدی و دیدیکه بدکارلق ایتدم ، حدم اولمدیغی ایشده بولندم ، اندن توبه ایدوب پشیمان اولدم ، خواجه یوسف قالقوب آنك ایچون شفاعت ایتدی ، خواجه حضرتلری دخی خواجه یوسفك شفاعتنی قبول ایدوب مولانا عارفك جرمنی عفو ایتدیلر و مولانا ابو بکره التفات ایدوب انده اولان پریشانلغی دخی ازاله ایدوب حالنی اصلاح ایتدیلر ، جمله سی اولوقت خواجه حضرتلرینك قوة تصرفیه سنی مشاهده ایدوب تسلیم اولدیلر واول مجلسده بولنانلرك جمله سی خواجه حضرتلرندن فیضیاب اولدیلر .

خواجه حضرتلری بر کون مرکبه سوار اولوب کیدرکن یول اوزرنده اوطوران بر درویشك ایندکلرینی خواجه حضرتلری کوردکده « سن قیام ایدر ایسه ك ، بنم مرکبدن اینمکلکم اقتضا ایدر ! بنم ایسه اینمکه قدرتم یوقدر » بیورمشلر ! خواجه حضرتلرینك بو کلامندن درویشه برغضب طاری اولوب ناهموار کلمات سویلدی ، خواجه حضرتلری تبسم ایدوب

اظهار بشاشت ایتدیلر وانده حاضر بولنانلر خواجه حضرتلرینك حلمنه تعجب ایتدیلر ، اندن صكره اول درویش بر عظیم دردە مبتلا اولوب آز قالدیکه هلاك اوله ! آنك بی ادبلکنی بیلنلر دیدیلرکه : ای درویش ! سنك بو دردە ابتلا اولمقلغك خواجه حضرتلرینه بی ادبلك ایتدیککدندر ، خواجه حضرتلرینك رضاسی تحصیل ایدلمدکجه بو درد علاج قبول ایتمز !

خواجه حضرتلری بر کون .اولدرویشك خانه‌سی سمتندن کچرکن اولدرویشك خانه‌سندن بر کیمسه چیقدی ، خواجه حضرتلری دخی درویشك حالندن اکا سؤال ایتدی ، اول کیمسه دخی دیدیکه حالی غایت کوتیدر ، تشریفکزه منتظردر ، خواجه حضرتلری عنایت ایدوب انك عیاده‌سنه کیدوب حالنی سؤال ایتدیلر و دیدیلرکه (الشافی هو الله) صاقین قورقه ! قالقارسك ! خواجه حضرتلرینك مجرد بو کلامی ایله اول انده درویشه عافیت کلوب قالقدی وخواجه حضرتلرندن اعتذار ایدوب « افندم بی ادبلك ایتدم وخاطر شریفکزی اینجتدم ، کرم ولطف ایدبه جرمی عفو ایدك » دیدی ! خواجه حضرتلری دخی دیدیلر که خاطریمز اولوقت اینجندی اما ، شمدی خاطریمزده بر غبار قالمدی ، اولوقت بیوردیلرکه مشایخك قلبجی عریاندر خلق کندیلرینی اول قلیجلره اوررلر ، بوقسه مشایخ اهل مرحمتدرلر کیمسه‌یه قلیج اورمزلر !

خواجه‌حضرتلری بیت اللهی زیارته کتدکده (منا) ایامنده حجاج قوربان کسدیلر ، خواجه حضرتلری بیوردیلرکه بز دخی قوربان کسمك کرك اما بز قوربان ایتمیز انجق اوغلمزی قوربان ایده‌رز ! اولوقتده خواجه حضرتلرینك خدمتنده اولان درویشلر اول کلامك صدوری ساعتنی قید ایتدیلر ، بخارایه کلدکلرنده کوردیلرکه خواجه حضرتلرینك مخدوملری وفات ایتمش و نه کونده و نه ساعتده وفات ایتدیکنی صوردقلرنده کلامك صدوری ساعتیله مخدوملرینك وفاتی ساعتی توافق ایتدیکی اکلاشلمشدر !!!

خواجه حضرتلری بیوردیلرکه اصدقای درویشاندن محمد زاهد ایله

برکون صحراده تنها اوطوروب صحبت ایدرکن « کمال عبودیت حق یولنده جان فدا ایتمکدر ! » دیدیکمده محمد زاهد جان فدا ایتمه‌نك غایتی نه مرتبه‌ده اولدیغنی صوردی ، بنده جواباً (اکر درویشه حق ایچون « اول ! » دیسه‌لر اولور) دیمش ایدم ! جزئی برزمان صکره بنده ظهور ایدن برحال اوزرینه محمد زاهده (حق ایچون اول دیدم) اول دخی اولدمده اولدی ، بن دخی آنی ارقه‌سی اوزرینه یاتیروب آیاقلرینی قبله‌یه چویردم ، بوحال اوزره قوشلقدن اویله وقتنه قدر قالدی ، اول کون غایت حرارتلی برکون ایدی ، بن حیرتمدن واردم بر درختك سایه‌سنده اوطوردم ، برزماندن صکره قالقوب یانته کتدم ، کوردمکه یوزی متغیر اولوب سیاه اولدی ، آنی اول حالده کوردیکمده حیرتم دها زیاده اولدی ، اولوقت قلبمه الهام اولدیکه سویله‌که یامحمد دیریل ، بن دخی اوچ کره دیریل دیدم! کوردمکه اثر حیات بدننده ظاهر اولوب حرکته باشلادی ، حیات بدننه تمام حلول ایتدکده قالقوب اوطوردی .

بوقصه‌یی سید امیر کلال حضرتلرینه نقل ایتدم ، انلر دخی بیوردیلرکه اوغلم ! نیچون اولوقت اکا دیمدك یامحمد دیریل ، بن دخی بوکله قلبمه الهام اولدی و بوکلمه‌یی دیمدکجه دیرلمدی دیدم .

خواجه حضرتلری بخاراده بر دوستنك خانه‌سنده درویشان ایله اوطوررلر ایدی ، صاحب خانه ایسه سفره لوازمی ایچون اوچ درویش چارشویه کوندردی وهربری بر مصلحت ایچون برجهته کتدی ، اول اوچ درویشك هر بری کیتدیکی جهتده خواجه حضرتلرینی کوردیلر ، ومصلحتلرینی آلوب جمله‌سی ینه بریره جمع اولدیلر وجمله‌سی معا توجه ایدوب خانه‌یه کیدرکن درویش محمده ملاقی اولدیلر ، قصه‌یی اکا نقل ایتدیلر اول دیدیکه بنده خواجه حضرتلرینی فلان محلده کوردم کیدرلر ایدی ، اول درویشلر بونی ایشتدکلرنده خواجه حضرتلرینی عجب قنده بولورز دیو تحیرده ایکن خواجه حضرتلری آنلره بر درویش کوندردی ، وار باق

انلر نه چوق اکلنـديلر ، اول کيمسه بونلره ملاقی اولدقده قصه‌یی نقل ايتديلر اول درويش دخی ديديکه سز خانه‌دن کتدکدن صکره بن وصاحب خانه اصلا خواجه حضرتلرينك حضورندن مفارقت ايتمدك ، بنی سزه کوندردی وار باق درويشان حبرتده درلر تيز کلسونلر ، بز دخی عجله ايدوب خواجه حضرتلرينك حضورلرينه کتدکده بزه بيورديلرکه نه‌چوق مکث ايتـديکز ؟ بز دخی ، قصه‌يی خواجه حضرتلرينه نقل ايتدك ! تبسم ايدوب بيورديلر که « حضرت عزيزان (قدس سره) بر رمضان اخشامی اون اوچ يره دعوت اولنديلر ! جمله‌سنه اجابت ايدوب بر آنده جمله‌سنده افطار ايدوب طعام ايتديلر »

مولانا نجم الدين ديديکه بن برکون خواجه حضرتلريله بخارا نواحيسنده بر صحراده کيـدرکن کوردك که صحراده يدی آهو کزردی ، خواجه حضرتلری بکا ديديکه حق تعالينك بنـده‌لری يانه بوجانورلر کبی وحشی جانورلر کلور! سندخی ديله‌که بوجانورلرسنك يانکه کلسونلر، بندخی ديدمکه بنم نه حدم وارکه سزك حضورکزده اويله کرامت ديله‌يم ، خواجه حضرتلری ديديلرکه سن همان انلره توجه ايله انلر سنك يانکه کلورلر ، بندخی انلرك جانبنه ايکی‌خطوه کيتدم، کوردمکه اول آهولر سکرده‌رك يانمه کلوب طورديلر ، خواجه حضرتلری دخی بيورديلرکه هانکيسنی طوتار ايسه‌ك طوت ، بندخی قنغيسنی طوتمق ديلدم ايسه اخری بنی طوت ديو کلدی و آنی طوتايم ديدم برغيری کلدی ! بن متحير اولوب انلردن برينی طوته‌مدم ، اول وقت خواجه حضرتلری بر آهونك ظهرينه مبارك دستنی وضع ايدوب ديديکه سکا حاجت قالمدی بن طوتدم ؛ صکره اول آهولری اول محلده قويوب کيتدك انلر بزم آردمزدن باقه قالدی !

خواجه حضرتلرينك درويشاندن بری ديديکه قصرعارفانده بر بوستان اکدم! صولامه وقتی کلدی اما صولرکسلديکندن بوستانی صولايه‌مدم، ياغمور دخی ياغمديغندن بوستان غايت صقلدی ، خواجه‌حضرتلری دخی اول ايامده بوستانمه کلدی و بيورديکه بوستانك صولامه وقتی کلدی ، بندخی ديدمکه

صولامه وقتی کلدی اما صولر کسلدی ، خواجه حضرتلری بيورديلرکه (فاطر السموات والارض) حضرتلری قادر درکه سـکا صو ويره ، سن همان صو يوللرينی آچ ، بندخی عجله ايله صو يوللرينی آچدم واوکيجه صباح اولنجه‌يه قدر صويه منتظر اولدم ، صباح وقتنده صو کلوب بستانی صولادم ، حتی برمقدار صوغان وصرمساق وارايدی، انلری دخی صولادم، صو دخی کسيلدی ، فکر ايتدمکه عجب طاغلره ياغمورمی ياغدی ؟ واردم ايرمق طرفنه باقدمکه صو کلديمی ؟ اصلا صودن اثريوق ، متحير اولدمکه عجب بوصو نره‌دن کلدی ؟ صکره خواجه حضرتلرينك زيارتلرينه کيتدم، بکا بيورديلر که بوستانی صولادکمی ؟ اوت صولادم ديدم ، تکرار بيورديلرکه صوکسلدی صکرك نه ايشلدك ؟ ديدمکه ايرماغه کتدم کوردمکه اصلا ايرماقده صو يوق غايت تعجب ايتدمکه اول صو نه سمتدن کلدی ! خواجه حضرتلری دخی بيورديلر که چون بوسری کوردك خاموش اول .

خواجه حضرتلری برعزيز ايله ايرماق کنارنده شيخ سيف الدين قبرينك مقابله‌سنده اوطورديلر و اولياء اللهك احوالندن بحث ايدرلر ايدی ، اثنای صحبتده شيخ سيف الدين ايله شيخ حسن بلغارينك ماببنـده اولان قصه کرامتی ذکر ايتديلر ، اول عزيز دخی ديديکه اولياء اللهك کچمش زمانده چوق تصرفلری اولدی ! عجب بوزمانده دخی انلرکبی تصرف ايدن وارمی ؟ خواجه حضرتلری بيـورديلرکه بو زمانده آدم واردرکه بو ايرماغك صو ينه يوقاری آق ديو اشارت ايلسه، يوقاری آقار ! خواجه‌حضرتلرينك مبارك لسانلرندن بوکلام‌صادراولور اولماز! درحال ايرماغك صويی يوقاری آقمغه باشـلادی ، خواجه حضرتلری بيورديلرکه ياصو بن يوقارو آق ديمدم ، اولوقت اولکرامتی چوق‌کيمسه مشاهده ايتديلر واولکرامت سببيله خواجه حضرتلرينك تصرفنی چوق منکرلر اقرار ايدوب سعادته ايرديلر!!

خواجه حضرتلرينك درويشاندن بری حکايت ايتديکه نسفده بر سنه غايت قحط مطر اولدی ، آز قالديکه زراعت جمله تلف اوله ، اهل نسف بنی بخارايه خواجه حضرتلرينه باران طلبيچون ارسال ايتـديلر ، چنکه

خواجه حضرتلرینك حضورینه واصل اولدم ، بن سویلمدن اوّل انلر بكا دیدیلر كه اهل نسف ایولر و خوشلرمیدر ؟ وسنی بكا باران طلبی ایچونمی ارسال ایتدیلر ؟ ایمدی انلره بوكره بوباراندن كوندره‌لم ؛ جزؤی وقتدن صكره باران باشلادی واول باران هر ساعت زیاده اولوب بر كون بركیجه یاغدی تا كیم ولایت نسف خواجه حضرتلرینك كرامتلریله جمله سیراب اولدی ، اول باراندن بركات فراوان حاصلی اولدی ٠

خواجه حضرتلری فصل شتاده بر كون دوریش حسینه امر ایتدیلركه بوسنه چوق قیش اولسه كرك ، چوق اودون جمع ایله ، درویش حسین دخی امر ایتدكلری اوزره چوق اودون جمع ایتدی ، صباحلین قار یاغمغه باشلایوب تا قرق كونه دك یاغدی ، اول ایامده خواجه حضرتلری شیخ شادی‌یی آلوب خوارزم جانبنه روان اولدیلر ، یولده حرام نام برعظیم ایرماق وار ایدی انك كنارینه اولاشدیلر ، اولوقت خواجه حضرتلری شیخ شادی‌یه دیدیلركه بو صوبك اوزرندن یوریوب كچ ، شیخ شادی خوف ایدوب كچمدی ، خواجه حضرتلری ینه كچ دیو امر ایتدی شیخ شادی ینه خوف ایدوب كچمدی ، خواجه حضرتلری اولوقت اكا هیبتله برنظر ایتدیكه تحمل ایده‌میوب یره دوشدی ، بیهوش اولدی ، صكره كندینه كلوب قالقدی ، صواوزرندن یورودی ، خواجه‌حضرتلری دخی آنك اردنجه صو اوزرندن یورویه رك اول ارماغ عظیمی كچدیلر ! ایرماغی كچدكدن صكره خواجه حضرتلری شیخ شادی‌یه بیوردیلركه باق چیزمكه صو اصابت ایتدیمی ؟ اولدخی باقدی ، كوردیكه الله تعالینك قدرتیله چیزمه‌سنه ذره دكلو صو اصابت ایتمامشدر !!!

بر درویش حكایت ایتدیكه خواجه حضرتلری بركون بن فقیرك خانه‌سنی تشریف ایتدیلر ، تشریفلرندن غایت مسرور اولدم ، واردم بازاردن بریوك اون الدم ، اول اونی خواجه حضرتلری كوردكده بیوردیلركه بواونی اهل وعیالنه اتمك وطعام ایدوب اكل ایدك وانك سرّینه كیمسه‌یی مطلع ایتمه‌ین ، خواجه حضرتلری اولوقت خانه‌مده ایكی آی مسافر

اولدیلر ونیجه درویشان دخی آنكله مسافر ایدیلر ، اهل وعیالم وسائر احبابم جمله اول‌اوندن اكل ایتدیلر ایدی ، حتی خواجه حضرتلری كیتدكدن صكره اول اوندن چوق زمان یدك ، اون ینه حالی‌اوزره باقی ایدی ، اصلا اكسلمدی ! صكره خواجه حضرتلرینك نفس پاكلرندن غفلت ایتدمده او سرّی اهل وعیالمه كشف ایتدم ، آنك اوزرینه اول اوندن بركت كسیلوب اون توكندی !!!

درویش محمد زاهد حكایت ایتدیكه اوائل طلبمده خواجه حضرتلری (قدس سره) ایله بركون صحراده كیدردك ، اولكون بهار ایامندن ایدی ، اول وقت نفسم قارپوز آرزوسن ایتدی ، خواجه حضرتلرندن برقارپوز نیاز ایتدم ، اول صحراده برچای آقاردی ، خواجه حضرتلری بكا دیدیكه محمد ! چای كنارینه كیت ، بن دخی چای كنارینه كیتدم ، كوردمكه (باباشیخ) قارپوزی درلر ، برجنس پاك و آبدار قارپوز وار ایدی ، اندن بر قارپوز صو اوزرنده كلوب كناره یناشوب طوردی ، واروب انی الدم ، كوردمكه هنوز تازه بوستاندن كسلمش كبی ایدی ، كتوروب خواجه حضرتلرینك حضورینه براقدم ، بیوردیلركه كس ، ایمدی آنی اكل ایده‌لم ، بن دخی كسوب خواجه حضرتلریله آنی اكل ایتدم ، اول كرامت عظیمه‌یی اولوقت خواجه حضرتلرندن مشاهده ایتدكده كمال تصرف ولایتلرینه یقینم زیاده اولوب چوق فیضه نائل اولدم ٠

بر دانشمند فقیه صالح حكایت ایتدیكه مولانا سعد الدین كه مقتدای اهل نسف ایدی ، اول نقل ایتدیكه خواجه حضرتلری بركون بوفقیره بیوردیلركه بوكون سزك باغه كیده‌لم ، اولكون ایام شتادن ایدی ، بن دخی آنلری آلوب باغه كتوردم ، اول باغ ایسه كوزومه اصلنده برخارستان كورونوردی ، خواجه‌حضرتلری بكا بیوردیلركه باغكز بومیدر ؟ بن ایتدم بودر ، خواجه حضرتلرینك بوكلامندن بنده برحال عجیبه ظاهر اولدی ، خواجه حضرتلری بیوردیلر كه استرمیسك باغكی برطراوتلی سبزستان وكلستان ایده‌لم ؛ تاكه بزه یقینك زیاده اوله ، ایمدی باغكه نظر ایله ؛

بن دخی چقنکه نظر ایتدم ، کوردم اول خارستان اولا نباغ بر رنکین کلستان و بر زمردین چمنستان اولدی ، اولوقت کوکلمدن دیدمکه سبحان الله طرفة العینده حق تعالی بو باغه بو حسن بهجتی و بو لطافت نضارتی بخش و امان ایتمسی انجق خواجه حضرتلرینه مخصوص کرامتدر ! اولیای سائره ده بویله کرامت ممکن اولمز ، اولکرامت عجیبه‌یی مشاهده ایتدکده خواجه حضرتلرینك قوت تصرفلرینه وقدرت روحانیتلرینه یقینم زیاده اولوب محبتلرینه مستغرق اولدم ، اول سببدن چوق لطف وعنایتلرینه مظهر اولدم .

سید امیر کلال حضرتلرینك اوغلی امیر برهان الدین (قدست اسرارهما) حکایت ایتدیکه برکون بخاراده خواجه حضرتلری خانقاهمزه کلدیلر ، اثنای صحبتده حال انبساطلرینی حس ایدوب التماس طریقیله دیدمکه افندم مولانا عارفه زیاده اشتیاقم واردر اکا توجه ایدیکز که نسفدن کلسون کوروشه‌لم ، خواجه حضرتلری دخی خانقاهك سطحنه چیقدیلر ، اوچ کره مولانا عارف دیو ندا ایتدیلر و بیوردیلر که مولانا عارف چاغردیغمی ایشتدی عجله قالقدی کلیور و یارنکی کون مولانا عارف نسفدن بخارایه خانقاهه کلدی ، بن دخی قصه‌یی اکا نقل ایتدم ، اول دخی دیدیکه دونکی کون فلان ساعتده اصحابله مجلسده صحبت ایدرکن خواجه حضرتلرندن دعوت صداسی سمعمه واصل اولدی بن دخی عجله ایله قالقوب کلدم .

خواجه حضرتلری اسحق نام درویشك منزلنه کتدیلر درویشان دخی تنوره چوق اودون قویوب آتش ایتدیلر ، کیدوب مطبخده طعام تربیه‌سنه مشغول اولدیلر ، تنورك آتشی زیاده اولدیغندن علو تنوردن طشره چیقدی ، اول محلده خواجه حضرتلرندن غیری کیمسه یوق ایدی که تنورك آتشنی تسکین ایده ، اولوقت خواجه حضرتلری قالقوب مبارك اللرینی تنوره ادخال ایتدکده تنورك آتشی ساکن اولدی ! آندن صکره

مبارك اللرینی تنوردن چیقاردیلر ! عنایت حق ایله نه لباسلری یاندی ونه مبارك اللرندن بر توکی اینجندی !!!

(بیت)

خلیل الله با آتش همی کفت ★ اکر مویی زمن باقیست می‌سوز

(ترجمه)

خلیل الله دیدی ای نار احراق ★ قالورسه بر تویم ، آنی ده یاق

بر درویش دیدیکه بن صغیر السن ایدم ، (جنانیان) مملکتندن بخارایه کلدم و انده علما و فقرا مجلسلرینه ملازمت ایدردم ، اول اثناده زیارت بیت الله ایله مشرف اولدم ، آندن صکره ینه بخارایه کلدم ، اولوقت نفسم غایت طغیان و عصیانه میل ایتدی ، آز قالدیکه نفسم شقاوت سمتنه یوز چویره ، بن بو ضلالتده ایکن بکا برجذبه کلوب بنی بی اختیار خواجه حضرتلرینك مجلسنه ایصال ایتدی ، اول مجلسده قتی چوق درویشان وار ایدی ، اولوقت خواجه حضرتلری بنی یاننه اوطورتدیلر و اکسمه برسله اوردیلر ! اول سلهدن حالم متغیر اولوب برنعره اوردم ! خواجه حضرتلری جلاللنوب بلند آواز ایله بکا خاموش اول دیو بیوردیلر وصکره دیدیلر که « اکر سن صبر ایدوب اول نعره‌یی اورمامش اولسه‌ك بر صحبت ایله تمام اولوردی ، چونکه خاموش اولمدك ! کل ایمدی حالکی سکا کوستره‌یم » اولوقت بکا برنظر ایتدیلر واول نظر ایله حالمی کشف ایتدم ، کوردمکه کاریز کبی وجودم نجاستله مملو اولمشدر ، هر طرفدن نجاستلر آقوب یاتور ، اولوقت خواجه حضرتلری بکا بیوردیلر که طوغری سویله کندوکی نیجه کوردك ؟ بن دخی دیدمکه والله افندم کندمی کاریز کبی نجاستله مملو کوردم واطرافدن دخی نجاستلر آقوب یاتور ! اولوقت خواجه حضرتلری یوزلرینی درویشان طرفنه چویروب بیوردیلر که اکر بو بزم صحبتمزه ایرشمسه دنیادن ایمانسز کیدردی ؛ خواجه حضرتلری

اولوقت بکا انابت ویروب تلقین طریقت ایتدیلر ، اول ضلالت یولندن نجات بولوب طریق هدایته کیردم واول شقاوتدن خواجه حضرتلرینك همتلریله سعادته ایرشدم ،

غدیرت ، نام قریه‌ده شیخ شادبنك منزلنده درویشان جمعیت ایدوب سودلی آش پیشوردیلر وقصعیه قویوب سفره‌یه قودیلر وجمله‌سی اوطوروب اکله شروع مراد ایتدیلر اما اول جماعتك قدرتی اولمدیکه اول آشدن برلقمه الوب اکل ایده ! اول حالتدن متحیر اولدیلر و دیدیلر که بونده برحکمت وار ، آشی قالدیروب ینه تجره‌یه قودیلر ، برساعتدن صکره خواجه حضرتلری اول منزلی تشریف ایتدیلر و بیوردیلر که بن قصر عارفاندن چیقوب بو سمته کلورکن سز تجره‌یی اوجاغه قودیکز و برمقدار مسافه یورودم ، کوردمکه سز آشی پیشوروب قصعیه قودیکز وآنی یمك مراد ایتدیکز ، بن دخی اللریکزی و اغزیکزی طوتدمکه بن کلینجه اکل ایتمیه‌سکز ! خواجه حضرتلرینك کرامتنی درویشان کوردکده مسرور اولوب قالقوب اول آشی قصعیه قویوب سفره‌یی دوشه‌دیلر وخواجه حضرتلریله جمله‌سی اوطوروب اول آشی ذوق و شوقله یدیلر ، اول مجلسده دخی خواجه حضرتلرندن چوق احوال عجیبه ظهوره کلدی ، درویشان اول کرامتلردن چوق فیضیاب اولدیلر ٠

خواجه حضرتلری جماعت درویشانله برکیمسه‌نك سطوح بیتنده اوطوررلر ایدی ، خواجه حضرتلری اول مجلسده غایت کرمیتلی صحبت ایتدیلر ، اثنای صحبتده درویشانه خطاب ایدوب دیدیلرکه سزمی بنی بولدیکز یمی سزی بولدم ؟ درویشان ایتدیلر بز سنی بولدق ، خواجه حضرتلری چونکه سز بنی بولدیکز بو سطوحده دخی بنی بولیکز دیوب درویشانك نظرندن پنهان اولدیلر ! درویشان آنلری سطوحده پك چوق تجسس و تفحص ایتدیلر ایسه‌ده بولمدن عاجز اولدیلر و ایتدکاری دعوادن فارغ اولوب دیدیلرکه بز سزی بولدق و سزلرك جاذبهٔ لطف و عنایتی اولمسه کیمك شرف صحبتکزه استحقاقی واردر ؛ درویشان

بوکونه اعتراف واعتذار ایتدکاری حالده خواجه حضرتلری آنلره کندیلرینی اظهار ایتدی ، کوردیلرکه خواجه حضرتلری همان آولا اوطوردقلری یرده اوطوررلر چقن درویشان آنلری اویله مشاهده ایتدکده غایت خجالت چکوب حیرته دوشدیلر ، خواجه حضرتلرینك درویشانه بو معامله‌یی ایتمدن مرادی سرّ وحدتی آنلره افاده ایدوب حق بیلدیرمك ایدی ٠

بر درویش دیدیکه خواجه حضرتلریله برکون قصر عارفانده کندی باغلرنده ایدك ، خواجه حضرتلری کیدوب بردرخته ظهرینی ویروب طوردیلر برساعتدن صکره انلرده برهیبت ظاهر اولدیکه بن اول هیبتدن بیهوش اولوب یره دوشدم ، صکره کندیمه کلدم ، کوردمکه خواجه حضرتلری حوضك اطرافنی دور ایدرلر ، اندن صکره کیدوب برالما اغاجنی قوجاقلیوب طوردیلر ، برزماندن صکره کوردمکه جسم شریفلری اویله عظیم اولدیکه جمله باغی طولدردی ، قنغی جهته نظر ایتدمسه کوردمکه اول جهتلری دخی طولدردی ، اندن صکره ینه کوردمکه جسم شریفلری کوچولمکه باشلدی ، اولقدر کوچولدیکه جسم شریفلرندن اصلا اثر قالمدی ، آزمدت صکره جسم شریفلری ینه ظهوراتمکه باشلدی ؛ تاکیم حالت اصلیه‌سنه رجوع ایتدیلر واول الما اغاجنی قوجاقلرندن طوتوب طوررلر ایدی ، بن بوحالدن تحیرده قالدم ، خواجه حضرتلری بیوردیلرکه حضرت عزیزانده بویله حاللر واقع اولوردی !

مولانا عارف دیدیکه قیش کونلرندن برکون خواجه حضرتلریله یولده کیدردك ، بن پابرهنه ایدم ، نه‌پاپوش ونه‌چیرمه کیردم ، اول یولده بزی عظیم قارطوتدی ، اول قار بزه زحمت ویردی ، قلبمدن خواجه حضرتلرینه دیدم که بونه حالدرکه کرفتار اولدق ، اولوقت خواجه حضرتلرنده برعجب حال ظهور ایدوب هیبت نظریله جهت سمایه نظر ایتدیلر ؛ اولحظه‌ده قار کسلدی ! سما آچیلوب شمس ظهورایتدی وهوا غایت خوش اولدی راحت ایله محلزه کیتدك ٠

سيد برهان الدين ، خواجه حضرتلرينه بر مقدار سمك هديه كتوردیلر ، خواجه حضرتلری باغلرنده ايديلر ، اول بالقلری باغده پيشورمك مراد ايتديلر ، اول كون اوّل بهار كونلرندن ايدی ، خواجه حضرتلری اول سمكلری طبخه مشغول اولدقده بر عظيم سحاب سمايی قاپليوب ياغمور ياغمغه باشلادی ، اولوقت خواجه حضرتلری سيد امير برهان الدينه بيوردیكه « سويله بنم اولدیغم محله ياغمور ياغمسون ! » برهان الدين تضرع ايدوب ديديلركه افندم بنم نه حدم واركه بو سوزی سويليم ! خواجه حضرتلری تكرار بيورديلر كه بنم سكا ديديكم سوزی سويله ! برهان الدين دخی خواجه حضرتلرينك امرينه امتثالا سويلدی ، قدرت الهيه ايله خواجه حضرتلرينك اولدیغی محله اصلا ياغمور ياغمدی ، سائر طرفه اولقدر ياغديكه اول محلك اطرافنه ياغان ياغمورلرك سيلابی اول محلدن كلوب جريان ايتدی !!! اوحالی مشاهده ايدنلر متحير اولديلر ! بو كرامتدن چوق كيمسه فيضياب اولدی !!!

خواجه علاء الدين ديديكه خواجه حضرتلرينك خدمتلرنده اولوردم ، بركون خواجه حضرتلری درويشان ايله بخاراده (دروازهٔ كل آباد) محله سنده بر درويشك منزلنده اوطوررلر ايدی ، اولدرويش (كلاه نوروزی) ديكوب باشنه كيمش ايدی ، اول كلاه نوروزی حاكملر ووالیلر باشلرينه اورونورلر ايدی ، اتفاق اولكون خواجه حضرتلری ودرويشان اول كلاه نوروزی اورونورلر ايدی ، اول وقت خواجه حضرتلرنده بر بسط عظيم وار ايدی ، اول بسطدن دخی درويشانه عظيم ذوق وشوق حاصل اولمشيدی ، اول بسطده خواجه حضرتلری « چونكه بزم باشمزده كلاه ملوك نوروزی واردر كركدركه مملكتده تصرف ايده لم ، ايمدی كنديمزی قنغی ملك واركه اكا اوره لم ؟ » درويش (پهلوان محمود يكبار) حضرتلری اول مجلسده ايدی ، ديديكه ملك ماوراء النهر وار ، خواجه حضرتلری دخی اكا اوردق بيورديلر وجمله مجلسده حاضر اولنلر تاريخی ضبط ايتديلر ، اول مجلسده بولنانلردن بركيمسه كابله كيتمك مراد ايتدی ،

بخارا اميری ماوراء النهردن فرار ايدوب كابلده اولوردی ؛ خواجه حضرتلری اول كيمسه يه مكتوب ويروب كابلده كی امير بخارايه كوندردی و يازديكه صورت حال بويله در مكتوبی كتورن كيمسه يه بيك آلتون ويروب درويشانه كوندره سين ديدی ، چونكه برقاچ كون مرور ايتدی ، خبر كلديكه ماوراء النهرك ملكی هلاك اولدی ، تاريخی تفحص ايتديلر كورديلركه همان اول ساعت ملك هلاك اولدی ، جمله سی بو كرامت عظيمدن تعجب ايتديلر وديديلركه حق تعالينك خاص بنده لرندن بويله احوال صدور ايدوب بوكبی كرامتلر ظهور ايدر ، خواجه حضرتلری بو تصرفك صدورنده بيورديلر ايديكه بو مقوله تصرف بزدن واقع اولسه بز اوناده دكلوز اولوقت بزدن بزلك كيدر اول تصرف بزدن واقع اولور زيرا بن كبی فقير و مفلس و عاجزك الندن تقصيردن غيری نه كلور الندن !

(بيت)

زهی سلطان بی همتا كه باجاكر كند سودا
اكر خواهد دهد كالا وكر خواهد بر اندازد

(ترجمه)

عجب سلطاندر اولمولی ايدر چاكرله سودا
كيمينه بخش ايدر كالا كيمك قور چاه زندانه

زيرا بو قدر كمال قرب قبولك وجوديله رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ه « وما رميت اذ رميت ولكن الله رمی » خطابی وارد اولمش وبونده بيچاره اولان امتلرك احواللری ، نيجه اوله جغی اعلام ايدلمشدر .

خواجه علاء الدين ديديكه خواجه حضرتلرينك قبوللريله مشرف اولديغم ايامده خواجه حضرتلرينك محبتلری بنده اويله اثر ايتديكه قرار وآرامم قالمدی ، برلحظه انلرك صحبتلرندن مفارقته قدرتم اولمز ايدی ، اول حالده بركون خواجه حضرتلری بكا توجه ايدوب بيورديلركه سنی

بنی دوست ایتدك ؟ بنمی سنی دوست ایتدم ؟ بندخی دیدمکه سز سلطانمز بندهٔ فقیرینه التفات ایتمك کرك و بنده کز سزی دوست ایتمك کرکدر ' خواجه حضرتلری بیوردیلرکه برساعت ساکن اول تاکیم سکا معلوم اوله ' صکره کوردمکه خواجه حضرتلرینه بنده محبتدن اثر قالمدی اول وقت بیوردیلرکه کوردکمی دوستلق بندنمیدر یاسندنمیدر ؟

(بیت)

اکر ازجانب معشوق نباشد کششی * کوشش عاشق بیچاره بجائی نرسـد

(ترجمه)

جانب معشوقدن اولمزسه محبت عاشقه * سعی عاشق محبوبه ایصال ایلمز

و اکر محبوب حقیقی نقاب قبـولی (یحبهم) وجهندن کشف ایتمدجه کیمك زهره‌سی اولورکه قدمنی سراپردهٔ (یحبونهم) جانبنه وضع ایده .

خواجه حضرتلرینك درویشانـدن بردرویش حکایت ایتدیکه برکون خواجه حضرتلرینـك داعیهٔ جذبهٔ صحبتلری درونمده پیـدا اولدی ' اولداعیه ایله طاشکند ولایتندن بخارایه متوجه اولدم ' اولوقت اهل بیتم بر مقـدار اقچه کتوروب بکا ویردی و دیدیکه بو آقچه‌لری خواجه حضرتلرینه ویر ' بن دخی نیچون کوندردیکندن تجسس وتفحص ایتـدم ' خبر ویرمدی ' چقن خواجه حضرتلری صحبتیله مشرف اولدم ' اول اقچه‌لری خواجه حضرتلرینك اوکلرینـه وضع ایتـدم ' خواجه حضرتلری چقن اول آقچه‌لری کوردیلر تبسم ایتدیلر وبیوردیلرکه بواقچه‌لردن ولد رایحه‌سی کلور ' امیـددرکه حق سبحانه و تعالی سـکا ولد بخش ایده ! خواجه حضرتلرینك برکت وهمتلرندن حق سبحانه وتعالی بکا بر ولد صالح احسان ایتدی .

شیخ زمان وقطب عزلیان (عبد القـدوس) قدس سره دیدیکه چقن

خواجه حضرتلرینی قبر منورلرینه وضع ایتدك ' کوردمکه وجه مبارکلری طرفندن (القبر روضة من ریاض الجنة) حکمی اوزره جنتـدن بر روزن قبر شریفلرینه آچلدی ' اول روزندن ایکی حوری کلوب آنلره سـلام ویردیلر ' بزلری حق تعـالی سزك ایچون خلق ایتـدی و خلق ایتـدیکی وقتـدن بری سزلره منتظرز دیدیلر ! خواجه حضرتلری آنلره دیدیکه بن حق تعالی حضرتلریله عهد ایتـدمکه دیدار بیچونله مشرف اولمدقچه و بکا منتسب اولنلره و بندن حق ایشیدوب عمل ایدنلره شـفاعت ایتمدکجه هیچ برشیٔ وهیچ برکیمسه ایله مشغول اولمم !!!

بر دانشمند حکایت ایتـدیکه خواجه حضرتلری دار فنادن دار بقایه رحلت بیوردقلرنده بن کیش ولایتنده ایدم ' خواجه حضرتلرینك وفاتی خبری چقن بکا ایرشدی ' غایت مکسور خاطراولدم ونفسمه دیدمکه بوندن صکره ینه مدرسه‌یه کیدرم ' اوکیجه خواجه حضرتلرینی رؤیاده کوردم بو آیت کریمه‌یی بکا اوقودیلر « افان مات اوقتل انقلبتم علی اعقابکم » چقن خوابدن بیداراولدم ' خواجه حضرتلرینك بوآیت کریمه‌یی اوقومه‌لرندن بویله فهم ایتـدمکه بحسب روحانیت جمله فقرا و درویشانه امداد و اعانت ایدرلر ' اولوقته قریب خواجه حضرتلرینی ینه رؤیاده کوردم ' بیوردیلرکه قال زید بن حارث (الدین واحد و دائم) بو اشارتدن دخی فهم ایتـدمکه بوکلام خواجه حضرتلرینك حقانیتلرینه دلیلدر و انلر حیات ومماتنـده سالکلری کتاب و سـنته واثر اصحابه شوق وتسلیك ایدوب حقه ارشاد ایدرلر ' رضی الله عنه .

(نظم)

خواجهٔ پیر بهاء الدین شاه نقشـبند
همتـدن مرده‌لر بولدی حیات جاودان

ریزه چین خان فیضی اولدی ارباب سلوك
ظاهر و باطن ایدر امداد خلقه بی کمان

زين ايدوب نورولايتله كرامت كشورين
ايتدى اظهار كرامتله طريقك كلستان

خواجكانك سوق عرفانك ايدوب رونق نما
ويردى كالاى كمالاته بهاى حسن و آن

شرقله غربى احاطه ايتدى قطبانيتى
طولدى اسرار دروندن زمين و آسمان

طوغرولقده بيلك استرسك طريق حضرتى
كوك يوزنده اولدى تمثال طريق كهكشان

عالم غيب و شهادتده تصرف ايلدى
اولدى فرمانبر طريقتده اكاهب انس وجان

صانمه كز اولدى كراماتى اولنجه منقطع
فيض روحانيتى جارى جهانه هر زمان

ذرۀ افتاده يم يارب (رفعت) وير بكا
ايليم خورشيد روحانيتنه اقتران

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب

﴿ حضرت پير محمد بهاء الحق والدين افنديمز ﴾
﴿ حضرتلرينك شمائل شريفلرى ﴾

حضرت پير دستكير افنديمز اورته بويلى طقنازجه وقير صقاللى يعنى بياضى سياهنه غالب ، وجه سعادتلرى دكرمى و يكاقلرى براز قرمزى يه يقين وايكى قاشى آره‌سى آچيق ، بيقلرى قرقق وكوزلرى صارى شهدانه الا كوزكه كستانه قره‌سى تعبير اولنور ، بوهيئت وبوشكل اوزره توجه اولنور §

اشبو بند مفید (بهائیه) نسخهٔ اصلیه‌سنك بر كنارنده كورلمش اولمغله تبركاً بورایه نقل اولندی §

ای عزیز ! (قل الروح من امر ربی) تمام شرحدر ، لكن اهل معرفته ! زیرا كه روح امر خدادن اولور ، امر خدا ارادت وقدرتدر ، (اذا اراد شیئاً ان یقول له كن فیكون) دن فهم اولور ، بوندندر كه مقاتل ﴿ رضی الله عنه ﴾ (من امر ربی من نور ربی) دیمكدر دیدی ، ابو بكر محطی (رحمة الله) ایدر ، روح عالم كن ده داخل دكلدر ، چونكه عالم كون ومكاندن اولمیه ، عالم مخلوقدن اولمز ، بلكه عالم خالقدن اولور ، زیرا چونكه امر مخلوقات و اشیایی ظاهر ایلین اولیجق روح خود امر ور پس مأمور اولمز ، بلكه فاعل اولور مفعول اولمز ، قاهر اولور مقهور اولمز ، ای عاشق ! حضرت موسی كه حضرت حق ایله یوز اون درت بیك كلام سویلشدی ، اولوقت كه امت محمده اولان (یا احبابی ! من امة محمد ویا مساكین امة محمد ﴿ علیه السلام ﴾ ویا فقراء امة محمد) خطاب مستطابی ایشتدی بو خطابك لذتندن بیهوش اولوب { وخر موسی صعقا } عالمنه دوشدی ، چونكه ینه كندینه كلدی ، دعا ایدوب (اللهم اجعلنی من امة محمد) دیدی ! كرچه سوز هر كشیله سویلنور اما ، سری دوستدن غیری یه سویلمزلر §

﴿ بهاء الدین نقشبند حضرتلرینك تاریخ ارتحالی ﴾

خواجهٔ اعظم بهاء الحق و الدین نقشبند
آنكه مشهور ولایت شد كمال ملتش
مسكن ومأوای اوچون بود قصر عارفان
قصر عرفان زین سبب آمد حساب رحلتش

﴿ صاحب رشحاتك ضبطی ﴾

رفت شاه نقشبند آن خواجهٔ دنیا و دین
آنكه بودی شاه راه دین و دولت ملتش
مسكن ومأوای اوچون بود قصر عارفان
قصر عرفان زین سبب آمد حساب رحلتش

(ترجمه‌سی)

كیتدی شاه نقشبند اول خواجهٔ دنیا و دین
اولكه اولدی شاهراه دین و دولت ملتی
اولدی چون مأوا و منزل آكا قصر عارفان
بو سببدن (قصر عرفان) اولدی سال رحلتی

فی ٧٩١ سنه